

RENDÉSZETI SZAKVIZSGA

**RENDVÉDELMI SZERVEK
HUMÁNIGAZGATÁSA**

RASZB

RENDÉSZETI ALAP- ÉS SZAKVIZSGA BIZOTTSÁG
2013.

SZERZŐK:

I. fejezet:	Dr. Matlag Géza
II. fejezet:	Szabó Lajos
III. fejezet:	Dr. Csernyava Attila
IV. fejezet:	Dr. Matlag Géza
V. fejezet:	Dr. Bakos Gyula
VI. fejezet:	
1-4. alfejezet:	Dr. Beregnyei József
5-7. alfejezet:	Dr. Gubicza József

SZAKMAI LEKTOR:

Zsinka András

SZERKESZTŐ:

Dr. Matlag Géza

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	1
I. FEJEZET: A FEGYVERES SZERVEKNÉL ALKALMAZOTT EGYÉB FOGLALKOZTATÁSI JOGSZABÁLYOK, TOVÁBBÁ ÁLTALÁNOSNAK MONDHATÓ JOGANYAGOK	7
1. Foglalkoztatási jogviszonyok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2. Rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati jogviszonyára vonatkozó sajátos rendelkezések	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3. A Magyar Rendvédelmi Kar.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4. A szakszervezet	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. Átjárhatóság az egyes foglalkoztatási jogterületek között	22
6. Az összeférhetetlenség szabályai.....	23
7. Vagyonnyilatkozat-tételi szabályok	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
8. Teljesítményértékelés.....	26
II. FEJEZET: A SZEMÉLYÜGYI TEVÉKENYSÉG ALAPELEMELI	31
1. Toborzás	31
2. Szolgálati jogviszony létesítésének körülményei, a próbaidő	31
3. A szolgálati viszony módosítása, pályázati rendszer.....	47
4. A szolgálati viszony tartalma	61
5. Előmenetel feltételei a beosztásban, rendfokozatban, képesítési követelmények.....	63
6. Minősítés, jellemzés	70
7. A hivatásos állomány illetménye és egyéb juttatások rendszere	72
8. Az érdemek elismerése	78
9. A munkaidő és a szabadság fajtái.....	82
10. A szolgálati jogviszony megszüntetése	88
11. Személyügyi nyilvántartás.....	97
III. FEJEZET: FEGYELMI, MÉLTATLANSÁGI ÉS KÁRTÉRÍTÉSI ELJÁRÁS	98
1. A felelősségre vonásra irányuló eljárások különbözősége	99
2. A fegyelmi eljárás általános szabályai.....	100
3. A vizsgálat	104
4. Az érdemi határozat.....	109
5. A fegyelmi felelősségre vonás általánostól eltérő szabályai	112
6. Eljárás a szolgálattal nem összefüggő büncselekmény esetén	115
7. A méltatlansági eljárás.....	116
8. A kártérítési felelősség	118
IV. FEJEZET: SZOCIÁLIS ÉS KEGYELETI GONDOSKODÁS, KAFETÉRIA, A NYUGÁLLOMÁNYBAN LÉVŐKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK, MELYEK A SZOLGÁLATI JÁRANDÓSÁGBAN RÉSZESÜLŐRE IS VONATKOZNAK	120
1. A gondoskodás szervezeti keretei.....	120
2. A szociális gondoskodás lehetősége.....	121
3. Kegyeleti gondoskodás.....	123
4. Kafetéria	125
5. Egyéb költségtérítés.....	126
6. Fogászati ellátás, valamint a szemüveggészítés költségeinek megtérítése.....	126
7. Nyugállományban lévőkre vonatkozó szabályok, melyeket a szolgálati járandóságban részesülőkre is megfelelően alkalmazni kell	127

V. FEJEZET: SZERVEZETFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉG.....	129
1. Szervezés, mint a vezetéselmélet része.....	129
2. Szervezési hatáskörök és a szervezési állománytáblázat.....	130
3. Rendszeresített beosztások meghatározásának elvei, felépítése.....	133
VI. FEJEZET: OKTATÁS, KÉPZÉS, TUDOMÁNY, SPORT ÉS A FIZIKAI FELMÉRÉS.....	135
1. A belügyi rendvédelmi szervek képzési rendszere.....	135
2. A szakképzés rendszere a belügyi ágazatban	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3. A belügyi tovább- és átképzés rendszere.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4. A rendészeti alap- és szakvizsga valamint egyéb képzések, kiképzések.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
5. A felsőfokú képzés	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6. A tudomány és a tudományos munka.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
7. A fizikai-erőnléti felkészülés és felmérés, valamint a sport.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
A TANSEGÉDLET JOGANYAGA ÉS BM UTASÍTÁSOK	187
ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK	190

BEVEZETŐ

A Rendészeti Szakvizsga Bizottság gondozásában megjelent humánigazgatási jegyzet első, 2004-ben történt kiadását követő négy év jelentős változásokat hozva szükségessé tette a rendvédelmi szervek humán szakterületén úgy a hivatásos állományra, mint a polgári területen foglalkoztatottakra nézve annak a 2008-ban megtörtént átdolgozását és megjelentetését. A Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottság létrehozásával egyidejűleg a jogi környezet időközbeni többszörös módosulása miatt szükséges lett a jegyzet ismételt átdolgozása és újbóli kiadása.

Utóbbi időszak leglényegesebb változásait kiemelve sorra vehető a korábbi felváltó új Munka Törvénykönyve; hatályba lépett a Kormánytisztviselők jogállásáról szóló törvény, amely az időközben megjelent közszolgálati tisztviselőkről szóló törvénnyel együtt kiváltotta az előbb jelzett, valamint a Köztisztviselők jogállásáról szóló törvényt; a fegyveres szervek hivatásos állományáról szóló törvény ugyancsak folyamatosan megújult: pl. az egykori etikai eljárás helyett bevezetésre került a méltatlansági eljárás (amely időközben kikerült a jogszabályból), de immár újból annak tartalmi részét képezi. Megalkotásra került a Magyar Rendvédelmi Kar mint érdekvédelmi köztestület, miközben a szakszervezetek jogosítványai újra fogalmazódtak, bevezetésre került a nyugdíj előtti rendelkezési állomány, a könnyített szolgálat, a rendőrség különleges foglalkoztatási állománya, továbbá a szolgálati nyugállományban lévők egy részének a megállapított nyugdíja szolgálati járandósággá alakult át. A belügyminiszteri normák kiegészültek újakkal, az érdemek megújított elismerése mellett a Kafetéria bevezetésével, valamint a korábbi BM rendeletek részben (együtt a korábbi miniszteri irányítások szerint kiadott IRM, ÖTM, ÖM rendeletek egy részével) újjá lettek alkotva.

A belügyminiszter által irányított szervezetek kibővülése: a büntetés-végrehajtási szervezetnek, illetve a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknak a hatáskörébe kerülése, valamint a korábban működött Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat helyett a Nemzeti Védelmi Szolgálat létrejötte lényeges változást hozott. Továbbá 2012-ben létrehozásra került a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és azon belül – a Rendőrtiszti Főiskola beépülésével – a Rendvédelmi Kar, amely a képzéseinkre ugyancsak jelentős hatást gyakorolt.

E tansegédlet bemutatja a személyügyi szakterület tudásanyagát és az alkalmazott alapelveket. Hat fejezetbe sűrítve taglaljuk a foglalkoztatási jogviszonyokat, a személyügyi tevékenység alapelemeit, a fegyelmi, méltatlansági valamint kártérítési eljárást, a szociális és kegyeleti gondoskodást, a szervezetformáló tevékenységet, valamint az oktatással, képzéssel és a fizikai felméréssel összefüggő feladatokat. A terjedelmi lehetőségekre tekintettel a tananyag nem mutatja be teljes körűen az ismereteket. A jegyzet végén megtalálható az anyaghoz tartozó jogszabályjegyzék, amellyel tovább bővíthetik jártasságukat ezen a területen. Emlékeztetni kell viszont mindenkit arra, hogy a joganyag időről-időre változik, szükséges tehát figyelemmel kísérni és aktualizálni a normákat a munkavégzés során.

A szerzők, a lektorok és jó magam reméljük, hogy eredményes munkát végeztünk a tansegédlet összeállításakor és azt kívánjuk, hogy a szakvizsgára való felkészülésük során hasznosítsák a tananyagban foglaltakat, illetve azokat a későbbi munkájuk során – figyelemmel a humánus hozzáállásra – tartsák, illetve tartassák meg munkatársaikkal.

I. FEJEZET

A FEGYVERES SZERVEKNÉL ALKALMAZOTT EGYÉB FOGLALKOZTATÁSI JOGSZABÁLYOK, TOVÁBBÁ ÁLTALÁNOSNAK MONDHATÓ JOGANYAGOK

A hivatásos jogviszonyban álló személy a fejezet anyagának megismerésével betekintést kap néhány alapvető foglalkoztatási jogviszonyba. Találkozik az egyes törvények hatálya alá tartozókra vonatkozó legalapvetőbb szabályokkal, így a jogviszony létesítésével, megszüntetésével és az egyéb sajátosságokkal. Átfogó képet kap a rendvédelmi szerveknél a személyügyi munkát érintő rendelkezésekről.

1. Foglalkoztatási jogviszonyok

Először a *Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvénnyel* (rövidítése Mt.) ismerkedünk meg, melyet a *közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény* (rövidítése Kttv.) követ. E jogszabály rögzíti, hogy az erős, de az indokltnál nem nagyobb, a változásokhoz gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes – a nemzeti érdekeket előtérbe helyező – állam olyan közszolgálatra alapozható, amely élvezzi a társadalom közmegebecsülését, hatékony és költségtakarékos, demokratikus, pártsemleges, törvényesen működik, tagjai korszerű szakmai ismeretekkel rendelkeznek, Magyarország érdekeit és a közjót pártatlanul és hazaszeretettel szolgálják. Végül a *közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény* (rövidítése Kjt.) kerül taglalásra.

1.1. Munka Törvénykönyve

Az Országgyűlés – az 1967. évi II. törvény helyett megalkotta a 1992. évi XXII. törvényt, amelyet újraalkotva – elfogadta az új Mt-t, amely 2012. július 1-jétől kellett alkalmazni, de az teljes terjedelmében 2013. január 1-jén lépett hatályba.

A munkaviszony létrejöttének általános formája a munkaszerződés írásban történő megkötése. Legalább három elem meghatározása szükséges a munkaszerződés létrejöttéhez. Meg kell állapodni a munkakörben, a személyi alapbérben és rögzíteni kell a munkavégzés helyét. Egyebekben a munkáltató és a munkavállaló a munkaszerződés megkötésekor bármilyen más kérdésben is megállapodhat (azonban figyelemmel kell lenni arra, hogy semmis az a megállapodás, amely munkaviszonyra vonatkozó szabályba vagy egyébként jogszabályba ütközik).

A munkaszerződés megkötése a munkavállaló és a munkáltató egybehangzó akaratnyilatkozata alapján történik, így a munkaszerződés módosítására is csak ilyen módon, a közös megegyezés útján nyílik lehetőség (kivéve a munkavállalóra nézve kedvezőbb eltérést, pl. a bérének megemelését). A módosításra ugyanazok az alaki kötöttségek érvényesek, mint a szerződéskötésre. Munkaviszony létesítésekor a szerződésben kiköthető próbaidő tartama 30 nap lehet, azonban a kollektív szerződés, illetve a felek ennél rövidebb vagy hosszabb, de legfeljebb három hónapig terjedő időben is megállapodhatnak.

1.1.1. A munkaviszony megszűnik:

A munkavállaló halálával; a munkáltató jogutód nélküli megszűnésével; határozott idő lejártával; jogügylet, vagy jogszabály rendelkezése alapján a gazdasági egységet átvevő

munkáltató nem e törvény hatálya alá tartozik; törvényben meghatározott más esetben (pl. Mt. 194. § (4) bekezdése a munkakör megosztásához kapcsolódó esetben).

1.1.2. A munkaviszony megszüntethető:

A felek közös megegyezésével; felmondással; azonnali hatályú felmondással. Megszüntetheti a határozatlan időre létesített munkaviszonyt mind a munkavállaló, mind a munkáltató felmondással. A felmondási idő legalább harminc nap, de maximum hat havi időtartamú lehet.

1.2. Közszolgálati tisztviselők

A 2012. március 1-jével hatályba lépett törvény célja, hogy előmozdítsa az erős nemzettudatra épülő és értékelvű közszolgálati tisztviselői hivatás megteremtését, s kiszámítható életpálya nyújtását, amelynek szabályai segítik a tisztviselőket a hivatalukhoz méltó, kötelességtudatos magatartás tanúsításában.

A többi munkavégzésre irányuló jogviszonyhoz képest a közszolgálati tisztviselői jogviszony számos sajátos vonást hordoz a speciális jogok és kötelezettségek miatt, amely miatt a külön törvényi szabályozása indokolt lett. A legdöntőbb *sajátosság, hogy a közszolgálati tisztviselői jogviszony egyik alanya az állam, illetőleg az önkormányzat, a másik alany a foglalkoztatott kormánytisztviselő.* A kötelezettségeken és jogosultságokon túlmenően mindkét felet többletkötelezettségek terhelik, és jogosultságok illetik meg.

A Kttv-ben foglaltak szerint közszolgálati tisztviselői jogviszony létesítésének (és egyben a fenntartásának) minimális feltétele: büntetlen előélet, cselekvőképesség, legalább középiskolai végzettség és magyar állampolgárság.

A közszolgálati tisztviselői jogviszony kinevezéssel és annak elfogadásával határozatlan időre létesül. A kinevezést és annak elfogadását valamint azonfelül minden lényeges, a jogviszonyt érintő jognyilatkozatot írásba kell foglalni. A kinevezésben *próbaidő is kiköthető*, tartama – mely nem meghosszabbítható – *legalább három hónap, de az legfeljebb hat hónapig terjedhet.* A kormánytisztviselőnek a kinevezésekor esküt kell tennie.

A kinevezési *okmány*nak tartalmaznia kell a kormánytisztviselő besorolásának alapjául szolgáló *besorolási osztályt, besorolási és fizetési fokozatot; illetményét, annak a besorolása szerinti alapilletményéhez viszonyított beállási szintjét; munkakörét és meghatározott feladatkörét; munkavégzésének a helyét; előmeneteléhez előírt kötelezettségeket, valamint kormányzati szolgálati jogviszonya kezdetének napját.* A kinevezési okmány a közszolgálati tisztviselői jogviszonyt érintő egyéb kérdésekről is rendelkezhet, egyben ahhoz csatolni kell a kormánytisztviselő munkaköri leírását.

A kormánytisztviselő munkateljesítményét a munkáltatói jogkör gyakorlója mérlegelési jogkörében eljárva írásban értékelnie kell (teljesítményértékelés). A teljesítményértékelésnek vannak kötelező és ajánlott elemei.

Legalább kettő teljesítményértékelés eredménye együttesen adja a kormánytisztviselő minősítését, de első ízben minősíteni az első teljesítményértékeléstől számított egy évet követően kell. A teljesítményértékelés alapján jutalom fizethető, illetve a minősítés alapján szakértői, illetve vezetői utánpótlás adatbázisba helyezhető a kormánytisztviselő. A

teljesítményértékelés, minősítés tartalma hibás vagy valótlan ténymegállapításának, személyiségi jogot sértő megállapításának megsemmisítése iránt jogvita kezdeményezhető.

1.2.1. A közzolgálati tisztviselői jogviszony megszűnésének okai:

- *megszűnik* a kinevezésben foglalt határozott idő lejártával; a kormánytisztviselő halálával; a törvény erejénél fogva a törvényben meghatározott esetekben; az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztériumba beosztott bíró, illetve ügyész minisztériumi beosztásának megszűnésével; a 70. életév betöltésével; a prémiumévek programban történő részvétel, illetőleg különleges foglalkoztatási állományba helyezés esetén az erre vonatkozó külön törvény szabályai szerint; az államigazgatási szerv jogutód nélküli megszűnésével; a kormánytisztviselő politikai vezetővé történő megválasztásával, illetve kinevezésével; hivatalvesztés fegyelmi büntetéssel; ha a kormánytisztviselő a társadalombiztosítási szabályok alapján az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és az öregségi teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, kivéve, ha a kormánytisztviselő kérelmére és hivatali érdek alapján a munkáltató a jogviszonyt fenntartja.
- *megszüntethető* a felek közös megegyezésével; áthelyezéssel a kormányzati szolgálati, közzolgálati, illetve a közalkalmazotti vagy hivatásos szolgálati jogviszonyt szabályozó jogszabályok hatálya alá tartozó szervekhez; lemondással; felmentéssel; azonnali hatállyal a próbaidő alatt.

A kormánytisztviselőkre vonatkozó további szabályokat az adott szerv Közzolgálati Szabályzata tartalmazza, mint például a munkáltatói jogköröket, a jogviszony létesítését vagy a megszűnését, az életpályát.

1.3. Közalkalmazottak jogállása

A Kjt. alapján a közalkalmazotti jogviszony *alanyai a munkáltató és a közalkalmazott*. Közalkalmazotti jogviszony büntetlen előéletű, tizennyolcadik életévét betöltött, továbbá magyar állampolgárságú, vagy külön jogszabály szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, illetve bevándorolt vagy letelepedett személlyel létesíthető. A közalkalmazotti jogviszony határozatlan időre – kivételesen helyettesítés céljából vagy meghatározott munka elvégzésére, illetve feladat ellátására határozott időre – történő kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre, amelyet írásba kell foglalni. A kinevezési okmányban tartalmaznia kell a közalkalmazott besorolásának alapjául szolgáló fizetési osztályt és fokozatot, illetményét, továbbá munkakörét és a munkavégzés helyét. A kinevezési okmányban más, a közalkalmazotti jogviszonyt érintő kérdés (pl. próbaidő, melynek időtartama 3-tól 4 hónapig terjedhet) is meghatározható.

A munkáltatói jogkör gyakorlója – a nyugdíjkorhatárt megelőző 5 év kivételével – írásban köteles minősíteni a nem alapfokú iskolai végzettséghez kötött fizetési osztályokba tartozó közalkalmazottat:

- vezetőként a vezetői megbízást követő második év elteltével, valamint a magasabb vezetői vagy vezetői megbízás lejárta előtt legalább három hónappal,
- a várakozási idő [3 év] csökkentése előtt, kivéve, ha a várakozási idő csökkentése kötelező,
- a garantálnál magasabb összegű illetmény megállapítása előtt,
- a jogviszony létesítésekor, ha magasabb illetmény megállapítható, akkor egy év elteltével,

- kérésére, legkorábban közalkalmazotti jogviszonyának keletkezését, valamint a korábbi minősítését követő három évet követően, illetve a jogviszonyának megszűnése esetén,
- címadományozást megelőzően, illetve
- gyakornoki idő lejártá hónapjában.

A közalkalmazott kérésére a minősítés kialakításakor be kell vonni a munkáltatónál működő munkavállalói érdekképviseleti szervezetet és a minősítésben foglalt megállapításokra tett észrevételeit a minősítést tartalmazó iraton fel kell tüntetni.

1.3.1. A közalkalmazotti jogviszony

- megszűnik: a kinevezésben foglalt határozott idő lejártával; a közalkalmazott halálával; a munkáltató jogutód nélküli megszűnésével; a törvény erejénél fogva ha „nem megfelelt” minősítést kap; a munkáltató személye az Mt. vagy a Kttv. hatálya alá tartozó munkáltató számára kerül átadásra, továbbá ha törvény így rendelkezik; a prémiumévek programban történő részvétel esetén az erre vonatkozó külön törvény szabályai szerint;
- megszüntethető: közös megegyezéssel; áthelyezéssel - a közalkalmazotti jogállásról szóló törvény, - valamint a közalkalmazotti és közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény, - a hivatásos, továbbá a szerződéses szolgálati jogviszonyt szabályozó jogszabályok hatálya alá tartozó munkáltatók között; lemondással; rendkívüli lemondással; felmentéssel; azonnali hatállyal - a próbaidő alatt, - a munkáltatónak megszűnt az a tevékenysége, - összeférhetetlenség megszüntetésének 30 napon belüli elmulasztása, - foglalkozástól eltiltás (ennek kimondása kötelező eset a megszűnésre, melyet írásban indokolni kell), rendkívüli felmentéssel olyan magatartás miatt, amely lehetetlenné teszi a foglalkoztatás fenntartását.

1.4. Közfoglalkoztatási jogviszony

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (továbbiakban: Közftv.) szabályozza ezt a területet. A közfoglalkoztatási jogviszonyra alapvetően az Mt. szabályai alkalmazandók a Közftv. 2. § (2)-(5) bekezdésben meghatározott eltérésekkel.

Közfoglalkoztatási jogviszony csak határozott időre létesíthető és ez az idő nem lehet hosszabb, mint a közfoglalkoztatás támogatásáról szóló jogszabály alapján nyújtott támogatásról szóló hatósági szerződésben előírt időtartam. Létesítése alapjaiban megegyezik a munkaszerződéssel, de az közfoglalkoztatási szerződés. Sajátossága, hogy e jogviszony tekintetében próbaidő nem köthető ki.

A jogviszony megszűnésének, illetve megszüntetésének esetei megegyeznek az Mt-ben foglaltakkal.

1.5. Megbízás és a vállalkozási szerződés

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) alapján a rendvédelmi szerveknél általában megbízásos polgári jogi jogviszony és vállalkozási szerződés alapján létrejövő polgári jogi jogviszony jön létre, amelyet a kötelezettségvállalásra jogosult vezető általában határozott időre az adott költségvetési év végéig köt. A polgári jogi szerződések megkötésénél el kell kerülni, hogy azok más jogviszonyok (pl. munkaviszony,

közalkalmazotti jogviszony) helyett legyenek megkötve. [A Ptk-val kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy 2014. március 15-től a 2013. évi V. törvénnyel új kódex lép majd életbe.]

1.6. Polgári foglalkoztatásokat összesítő táblázat

A táblázat összefoglalja, hogy az előbbieken felsorolt egyes foglalkoztatási törvényeket mely szervek alkalmazzák.

törvény rövidítése	rendvédelmi szerv megnevezése			
	rendőrség	büntetés-végrehajtási szervezet	hivatásos katasztrófavédelmi szervezet	polgári nemzetbiztonsági szolgálatok
Mt.	igen	nem	igen	
Kttv.	igen	nem	nem	igen
Kjt.	igen	igen	igen	igen
Közftv.	igen		igen	nem
Ptk.	igen	igen	igen	igen

2. Rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati jogviszonyára vonatkozó sajátos rendelkezések

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (továbbiakban: Hszt.) hatálya alatt létrejövő jogviszony vonatkozásában ki kell emelni, hogy az különleges közszolgálat teljesítését jelenti. A hivatásos szolgálati jogviszony szabályozása abból a tényből indult ki, hogy tagjai az általánoshoz képest szigorúbb függelmi rendben, nagyfokú fegyelmezettséggel, fokozott pszichikai és fizikai terheléssel, áldozatvállalással, veszélyes helyzetben akár az életük kockáztatásával végzik feladataikat.

2.1. A rendvédelmi hivatás etikai alapelvei

A rendvédelmi hivatás etikai alapelvei a hivatásos állomány tagjai tekintetében különösen a hűség, a nemzeti érdek előnyben részesítése, a méltóság és a tisztesség, az előítéletektől való mentesség, a pártatlanság, a szakszerűség, az együttműködés és az arányosság. Ezeken túlmenően a vezetőkkel szemben támasztott további etikai alapelv a példamutatás, a szakmai szempontok érvényesítése és a számonkérési kötelezettség.

2.2. A tartalékállomány

A hivatásos állomány tagját a felmentési idő tartamára tartalékállományba kell helyezni [Hszt. 66/A. § (1) bekezdés], ha

- a felmentésére az Országgyűlés, a Kormány, a költségvetési fejezetet irányító szerv vezetője, az országos parancsnok döntése alapján a fegyveres szervnél létszámcsökkentést kell végrehajtani, és emiatt további szolgálatára nincs lehetőség; átszervezés következtében szolgálati beosztása megszűnt, és a számára felajánlott, a végzettségének és képzettségének megfelelő más beosztást nem fogadta el; más szervhez vezénylés, illetve nemzetközi szervezetnél végzett tevékenység megszűnése után részére végzettségének, képzettségének megfelelő beosztás nem biztosítható és rendelkezési állományba sem helyezhető, ha minősítése, egészségi, pszichikai vagy

fizikai állapota alapján, illetve – ha ez feltétel – nemzetbiztonsági szempontból beosztásának ellátására alkalmatlanná vált; a vezetői kinevezés visszavonását követően a megillető beosztás nem biztosítható;

- a Hszt-ben meghatározott esetekben a fegyveres szerv köteles a hivatásos állomány tagja állapotának, képzettségének, végzettségének megfelelő másik hivatásos szolgálati beosztást felajánlani, azonban a tovább foglalkoztatására nincs lehetőség vagy a felajánlott beosztást, munkakört nem fogadta el.

A hivatásos állomány tagját kérelmére a szolgálati viszony megszűnését követően is tartalékállományban kell tartani [Hszt. 66/A. § (2) bekezdés], a továbbfoglalkoztatás megkezdéséig, de legfeljebb egy évig, ha

- a felmentésére egészségi, pszichikai vagy fizikai alkalmatlanság miatt került sor,
- az előző pont szerinti tartalékállomány tartama alatt részére a fegyveres szervnél, más fegyveres vagy egyéb költségvetési szervnél a képzettségének, végzettségének, egészségi, pszichikai és fizikai állapotának megfelelő hivatásos, kormánytisztviselői, közalkalmazotti jogviszony vagy munkaviszony alá tartozó munkakör nem volt biztosítható, és
- a felmentési idő lejártakor rendelkezik legalább 25 év hivatásos szolgálati viszonyban töltött idővel.

A második bekezdés szerinti tartalékállományban tartás időtartamára a tartalékállományban tartott a felmentését megelőző havi illetménye 50%-ának, de legalább a minimálbérnek megfelelő összegű ideiglenes szolgálati járandóságra jogosult, feltéve, hogy az ideiglenes szolgálati járandóság kezdő napján más biztosítással járó jogviszonyban nem áll, és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény által rendszeres pénzellátásként felsorolt ellátásban – ide nem értve a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény szerinti hozzátartozói nyugellátásokat – nem részesül. A tartalékállomány időtartama társadalombiztosítási szempontból szolgálati időnek számít, és a tartalékállományban tartott biztosítási jogviszonyban áll.

Ha a második esetű tartalékállományban tartott meghatározott munkakörben történő továbbfoglalkoztatására sor kerül, akkor a tartalékállományban tartást és az ideiglenes szolgálati járandóság folyósítását a továbbfoglalkoztatás kezdő napjától meg kell szüntetni. Az ideiglenes szolgálati járandóság folyósítását továbbfoglalkoztatás hiányában is meg kell szüntetni és az addig folyósított ideiglenes szolgálati járandóságot vissza kell téríteni, ha a tartalékállományban tartott neki felróható okból nem tesz eleget az együttműködési kötelezettségének vagy a továbbfoglalkoztatása neki felróható okból meghiúsult.

A tartalékállomány tartama alatt a tartalékállományba helyezett köteles együttműködni a tartalékállomány kezelését végző, külön jogszabályban meghatározott szervvel, valamint a fegyveres szerv országos parancsnokságával. Az együttműködés körébe tartozik

- a külön jogszabályban meghatározott adatszolgáltatás,
- megjelenés - az állásközvetítő egyeztetésen; - felvételi beszélgetésen; - foglalkozás-egészségügyi vizsgálaton,
- az álláshely betöltéséhez szükséges képzésen történő részvétel,
- a felajánlott – végzettségének, képzettségének, egészségi, pszichikai és fizikai állapotának megfelelő – állás elfogadása.

A tartalékállományba helyezett végkielégítésre csak a tartalékállomány időtartamának lejártakor válik jogosulttá. Ha a tartalékállományban tartás a tartalékállományba helyezett végzettségének, képzettségének, egészségi, pszichikai és fizikai állapotának megfelelő állás felajánlása nélkül fejeződik be, a tartalékállományba helyezett a végkielégítés teljes összegére jogosult. Ha a tartalékállományba helyezett a tartalékállomány időtartamának lejártá előtt kéri a tartalékállományban tartásának a megszüntetését arra tekintettel, hogy a további foglalkoztatása a tartalékállomány kezelését végző szerv közreműködése nélkül új álláshelyen megkezdődik, a tartalékállományban tartást – és a tartalékállomány esetén az ideiglenes szolgálati járandóság folyósítását – meg kell szüntetni. Ebben az esetben a tartalékállományba helyezett a tartalékállományban tartás megszüntetésének napján válik jogosulttá a végkielégítés teljes összegére.

A tartalékállományba helyezésről az állományilletékes parancsnok – a fegyveres szerv országos parancsnoksága útján –, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok esetén a főigazgató tájékoztatja a tartalékállományt kezelő szervet. Az országos parancsnokság és a tartalékállományt kezelő szerv adatkezelésére e törvényben meghatározottak mellett a tartalékállományra vonatkozó külön jogszabály rendelkezéseit kell alkalmazni.

A hivatásos állomány tagját saját kérésére a tartalékállományt kezelő szerv nyilvántartásba veszi, és részére álláskeresési tevékenységet végez a nyilvántartásba vételtől számított egy évig. A nyilvántartásba vételről a tartalékállományt kezelő szerv tájékoztatja a hivatásos állomány tagját foglalkoztató fegyveres szerv országos parancsnokát. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja csak a főigazgató hozzájárulásával vehető nyilvántartásba. A korábban meghatározott személyeken kívül kérheti a tartalékállományt kezelő szervnél egy év időtartamra a nyilvántartásba vételét az is, akinek a Hszt. 66/A. § (1) bekezdésében felsorolt okból szűnt meg a szolgálati viszonya és nem került sor a Hszt. 66/A. § (2) bekezdés szerinti tartalékállományban tartására.

2.3. A rendőrség különleges foglalkoztatási állománya [senior állomány]

A Hszt. különös része tartalmazza a rendőrségnél létrehozott *különleges foglalkoztatási állományt*.

Ha az öregségi nyugdíjkorhatár elérése előtt a szolgálati járandóságra jogosult

- vállalja, hogy hivatásos szolgálati viszony keretében a különleges foglalkoztatási állományban (a továbbiakban: senior állomány) teljesít szolgálatot,
- megfelel a miniszter által meghatározott alkalmassági követelményeknek, és
- a szolgálati járandóságát a különleges foglalkoztatási állomány idejére szünetelteti, kérelmére – függetlenül attól, hogy melyik fegyveres szervnél vagy a Magyar Honvédségnél állt fenn szolgálati viszonya – a rendőrség különleges foglalkoztatási állományába kell venni.

A senior állományba tartozó szolgálati beosztást nem lát el, ámde a megüresedett szolgálati beosztás betöltésénél a senior állomány tagját – ha megfelel a feltételeknek – előnyben kell részesíteni.

A senior állományban történő foglalkoztatásra a rendőrség és a szolgálati járandóságra jogosult határozott idejű szerződést köt, amely alapján az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig foglalkoztatható. A senior állományban foglalkoztatottnak a személyi jövedelemadó és a járulékok levonása után számított illetménye nem lehet alacsonyabb a részére a senior állományba vétel előtt folyósított szolgálati járandóságnak összegénél és el kell, hogy érje a

mindenkori kötelező legkisebb munkabér havi összegének 150%-át. Továbbá az illetményemelés mértéke megegyezik az öregségi nyugdíjmelés mértékével.

A szenior állományban foglalkoztatott a hivatásos szolgálati viszony létesítését követően, a tényleges szolgálat megkezdése előtt, a szolgálati feladatok jellegének megfelelő képzésben részesül.

A szenior állományban foglalkoztatott **szolgálati viszonya az öregségi nyugdíjkorhatár elérése előtt is megszűnik**

- a szenior állomány tagjának kérelmére, vagy
- ha a szenior állomány tagja nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének vagy a szenior állomány tagjára vonatkozó egészségi, fizikai és pszichikai követelményeknek.

A szenior állományban foglalkoztatott szolgálati viszonyának megszüntetésére irányuló kérelemben meg kell jelölni a szolgálati viszony megszüntetésének időpontját. A kérelmet a szolgálati viszony megszüntetésének időpontját megelőzően legalább 60 nappal be kell nyújtani.

Amennyiben a szenior állomány tagjának szolgálati viszonya a kérelmére szűnik meg, a szenior állományba egy alkalommal visszavehető.

3. A Magyar Rendvédelmi Kar

3.1. A Magyar Rendvédelmi Kar jogállása, feladat- és hatásköre

A Magyar Rendvédelmi Kar (a továbbiakban: MRK) a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak és közalkalmazottainak önkormányzattal rendelkező rendvédelmi szakmai, érdekképviseleti köztestülete. Az MRK kötelező tagsági viszony alapján működik. A fegyveres szervvel fennálló szolgálati viszony vagy közalkalmazotti jogviszony alapján a hivatásos állomány tagja és a közalkalmazott az MRK tagjává válik.

Az MRK tagozatai

- a rendőrségről szóló törvény hatálya alá tartozó szervek,
- a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló törvény hatálya alá tartozó szervek,
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény hatálya alá tartozó fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó szervek,
- a hivatásos katasztrófavédelmi szervek,
- a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok

személyi állománya szolgálati viszonyban és közalkalmazotti jogviszonyban álló tagjainak elkülönülő résztestülete.

Az MRK feladatait a döntéshozó és végrehajtó szervei útján látja el. Az MRK tagjai a Hszt-ben és az MRK Alapszabályában (a továbbiakban: Alapszabály) meghatározott módon és feltételek szerint tagozatokat hoznak létre. Az Alapszabály rendelkezhet területi szervek, valamint a Magyar Kormánytisztviselői Karral közös szervezetek létrehozásáról, és az együttműködés rendjéről.

Az MRK feladatai:

- ellátja az érdekképviseletet a foglalkozás gyakorlásával összefüggő ügyekben,

- védi az MRK tekintélyét, testületeinek és tagjainak érdekeit, jogait,
- megalkotja a hivatásetikai részletszabályokat, az e törvényben meghatározott keretek között kialakítja az etikai eljárás rendszerét, valamint lefolytatja az etikai eljárásokat,
- konzultációs joggal közreműködik a tagjai foglalkoztatásának és hivatásgyakorlásának feltételeit befolyásoló, az előírt szakmai vizsgákkal kapcsolatos, valamint az MRK-t érintő jogszabályok megalkotásában,
- véleményét ki kell kérni: szolgálati viszonyal, valamint közalkalmazotti jogviszonnyal összefüggő kérdésekben; a központi és társadalombiztosítási költségvetésnek a szolgálati viszonyban és a közalkalmazotti jogviszonyban állókat érintő rendelkezéseivel összefüggésben, valamint; az igazgatási munkaerővel és személyi juttatásokkal való gazdálkodás elvi kérdéseiben,
- a miniszter útján kezdeményezheti a Kormánytól a tagjai élet- és munkakörülményeit, foglalkoztatási feltételeit és a hivatás gyakorlását érintő jogszabályok megalkotását, illetve módosítását,
- feladat- és hatáskörét érintő bármely kérdésben felterjesztési jogot gyakorol,
- kezdeményezheti a miniszternél a szolgálati viszonyal és a közalkalmazotti jogviszonnyal kapcsolatos jogszabálysértő gyakorlat megváltoztatását,
- megalkotja működési szabályait,
- tagjairól és szerveiről nyilvántartást vezet,
- a kiváló munka elismeréseként díjakat alapíthat és adományozhat,
- a Kormánytól – a miniszter útján –, a miniszternél, az országos parancsnoknál, a bűnmegelőzési és büntetőügyi feladatokat ellátó szerv vezetőjénél, valamint a terrorizmust elhárító szerv vezetőjénél kezdeményezheti kitüntetés vagy más elismerés adományozását,
- szakmai konferenciákat, tudományos tanácskozásokat, felkészítő továbbképzéseket szervezhet,
- pályázatokat írhat ki és bírálhat el, illetve kiadványokat jelentethet meg a rendvédelem fejlesztésére, gyakorlatának egységesítésére, a példaadó rendvédelmi munkamódszerek megismertetésére, a rendvédelem hagyományainak ápolására,
- szolgálati viszony, valamint közalkalmazotti jogviszony tekintetében meghatalmazás alapján képviseli tagját a bíróság vagy más hatóság előtti eljárásban,
- tagjai számára jóléti, szociális és egyéb kedvezményes szolgáltatásokat nyújthat,
- megfigyelőként részt vehet tagjai szakmai vizsgáztatásában és továbbképzésében, indokolt esetben törvényességi vagy egyéb intézkedést kezdeményez,
- tagot delegál a Rendészeti Szakvizsga Bizottság elnökségébe,
- megalkotja éves költségvetését, elfogadja az éves költségvetés végrehajtásáról szóló, a számviteli törvény szerinti beszámolót,
- ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket törvény, Korm. rendelet vagy az Alapszabály határoz meg.

A fegyveres szerv vezetője köteles kikérni az MRK véleményét a személyi állomány szolgálatteljesítésére, illetve munkavégzésére, szolgálatteljesítési idejére, illetve munkaidejére, pihenőidejére, jutalmazására, valamint juttatásaira vonatkozó, a hatáskörébe utalt szabályozásról. Az MRK jogosult véleményezni a tagjai csoportját érintő munkáltatói intézkedést (döntést) vagy annak tervezetét, ezzel összefüggésben konzultációt kezdeményezni.

3.2. Az MRK szervezete, működése

Az MRK szervezete képviseleti, ügyintézői testületekből, tisztségviselőkből és ügyintéző szervekből áll. Az MRK legfőbb képviseleti, döntéshozó szerve a Közgyűlés. A Közgyűlést szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal össze kell hívni. A Közgyűlés kötelező összehívásának más eseteit, továbbá a működés rendjét az Alapszabály állapítja meg.

A Közgyűlés feladata:

- megválasztja saját tagjai közül az elnökét és alelnökeit, a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság (a továbbiakban: PEB) elnökét és tagjait, az Etikai Bizottság (a továbbiakban: EB) elnökét és tagjait, valamint a főtitkárt,
- megalkotja az Alapszabályt és a Választási Szabályzatot,
- gyakorolja az MRK-nak az e törvényben, valamint az Alapszabályban meghatározott feladat- és hatáskörét.

A Közgyűlés feladat- és hatáskörének gyakorlását – ha a törvény vagy az Alapszabály másként nem rendelkezik – átruházhatja az MRK szerveire és tisztségviselőire. A miniszter, az országos parancsnok, a bűnmegelőzési és büntelődési feladatokat ellátó szerv vezetője, valamint a terrorizmust elhárító szerv vezetője a Közgyűlés ülésén tanácskozási joggal részt vehet.

Az MRK legfőbb ügyintézői testülete az Elnökség. Az Elnökség tagjai:

- az elnök, az alelnökök,
- a főtitkár,
- a PEB elnöke,
- az EB elnöke.

A PEB a Közgyűlés által megválasztott, tagozatonként egy, összesen öt tagból áll. A PEB elnökét a Közgyűlés választja meg. Az EB a Közgyűlés által megválasztott, tagozatonként négy, összesen húsz tagból áll. Az EB elnökét a Közgyűlés választja meg. Az EB az Alapszabályban meghatározott módon háromtagú tanácsban jár el.

A Közgyűlés által megválasztott elnök az MRK képviseletét önállóan gyakorolja, jogkörét az Alapszabályban meghatározott módon átruházhatja. Az elnök munkáját a Közgyűlés által megválasztott, tagozatonként egy-egy, összesen öt alelnök segíti. A Közgyűlés által megválasztott főtitkár vezeti az MRK Irodáját (a továbbiakban: Iroda), valamint ellátja az Alapszabályban meghatározott feladatokat. Az Elnökség, az Elnökség tagjai, a PEB és az EB feladat- és hatáskörét, annak átruházási módját, működésük rendjét és választásuk részletes szabályait az Alapszabály határozza meg.

Etikai vétség gyanúja esetén az MRK a tagja ellen etikai eljárást folytat le. Etikai vétséget követ el az, aki a könnyített szolgálatra vonatkozó rendelkezéseket, a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódexnek a fegyveres szerv hivatásos állományú tagjaira a rájuk vonatkozó – illetve közalkalmazott esetén a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódexnek a fegyveres szerv közalkalmazottaira vonatkozó – előírásait, valamint az Alapszabály vagy az Etikai Eljárási Szabályzat rendelkezéseit megszegi.

Az etikai eljárás eredménye alapján az MRK

- szolgálati viszonyban álló taggal szemben

- fegyelmi eljárást kezdeményez a fegyelmi jogkör gyakorlójánál,
- javaslatot tesz az állományilletékes parancsnoknak a kifogástalan életvitel ellenőrzésének kezdeményezésére, vagy
- megszünteti az etikai eljárást,
- közalkalmazotti jogviszonyban álló taggal szemben az első és harmadik franciabekezdésében foglaltakat alkalmazhatja.

3.3. A Közgyűlés tagjainak megválasztása

Az MRK Közgyűlésének tagjait a fegyveres szervek hivatásos állományának tagjai és közalkalmazottai közül választják meg, öt évre, titkos szavazással a Választási Szabályzat szerint. Nem jelölhető közgyűlési tagnak az, aki a választás kitűzésének időpontjában fegyelmi büntetés hatálya alatt áll. A Közgyűlés tagja ellen indított fegyelmi eljárás alatt a tagsági viszony szünetel. A Közgyűlés tagozatonként tíz, összesen ötven tagból áll.

3.4. Tagsági viszony és az MRK tagjainak nyilvántartása

A fegyveres szerv hivatásos állományának tagja és a közalkalmazottja az MRK tagja. A fegyveres szerv 15 napon belül írásban tájékoztatja az Irodát – polgári nemzetbiztonsági szolgálat esetén a polgári nemzetbiztonsági szolgálat szerinti tagozatot – a szolgálati viszony vagy a közalkalmazotti jogviszony létesítéséről, illetve megszűnéséről. Szolgálati viszony vagy közalkalmazotti jogviszony létesítése esetén az Iroda – polgári nemzetbiztonsági szolgálat hivatásos állománya tekintetében a polgári nemzetbiztonsági szolgálat szerinti tagozat – a tagot nyilvántartásba veszi és a tagságról igazolást állít ki.

Megszűnik a tagsági viszony a szolgálati viszony vagy a közalkalmazotti jogviszony megszűnésével. Az Iroda – polgári nemzetbiztonsági szolgálat hivatásos állománya tekintetében a polgári nemzetbiztonsági szolgálat szerinti tagozat – az MRK tagját szolgálati viszonya vagy közalkalmazotti jogviszonya megszűnése esetén a nyilvántartásból törli.

Az MRK tagság nem zár ki más kamarai tagsági viszonyt. Az MRK tagja köteles az MRK működésére vonatkozó szabályokat megtartani.

Az Iroda – a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állománya tekintetében a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok szerinti tagozat – az MRK tagjáról a tagság igazolása céljából és a tagjai számára nyújtott kedvezményes szolgáltatások igénybevételi lehetőségének biztosítása céljából a következő adatokat tartja nyilván:

- a tag neve, születési helye, ideje, anyja neve, lakóhelye, tartózkodási helye,
- a foglalkoztatási jogviszony jellegének megjelölése, továbbá hivatásos állomány esetében a tag rendfokozata, valamint
- a foglalkoztató szerv megnevezése, a szolgálatteljesítés vagy munkavégzés helye.

A nyilvántartásból – ha törvény eltérően nem rendelkezik – adatszolgáltatás csak a tag részére, saját adatairól teljesíthető.

3.5. Az MRK tisztségviselőire, valamint ügyintézői testületei nem tisztségviselő tagjaira vonatkozó közös szabályok

Az MRK tisztségviselője legalább ötéves rendészeti vagy közigazgatási gyakorlattal rendelkező hivatásos állományú tag vagy közalkalmazott lehet. Az MRK tagja azonos tisztségre legfeljebb két egymást követő alkalommal választható meg.

A tisztségviselő megbízatása megszűnik

- az MRK tagsági viszony megszűnésével,
- lemondással,
- összeférhetetlenség kimondásával,
- a megválasztásakor meghatározott időtartam lejártával,
- az Alapszabályban meghatározott más okból.

Az MRK tisztségviselője, az ügyintézői testületek nem tisztségviselő tagja nem lehet

- politikai párt tagja,
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti állami vezető,
- aki más kamara tagja.

Az Elnökség, a PEB és az EB tagjai nem lehetnek egymás hozzátartozói. Ugyanabban a testületben nem lehetnek tagok, akik beosztás szerint egymás alá-fölérendeltjei. Az összeférhetetlenségi okot a megválasztáskor, illetve ha az ok később keletkezett, az ok bekövetkezésétől számított 15 napon belül be kell jelenteni és azt a megválasztástól, illetve a bejelentéstől számított 15 napon belül meg kell szüntetni és erről a választására jogosult testületet haladéktalanul tájékoztatni kell. Amennyiben az MRK tagja az összeférhetetlenséget nem szünteti meg, úgy ellátott tisztsége, illetve ügyintézői testületi tagsága megszűnik.

3.6. Az MRK és állami szervek kapcsolata

Az MRK a feladat- és hatáskörét érintő bármely kérdésben az adott kérdésben hatáskörrel rendelkező állami szerv vezetőjéhez fordulhat, és

- tájékoztatást, adatot, szakmai és jogértelmezési kérdésben állásfoglalást (a továbbiakban együtt: tájékoztatás) kérhet,
- javaslatot tehet, intézkedés megtételét kezdeményezheti,
- az általa irányított szerv működésével, illetve az általa kibocsátott jogszabállyal, közjogi szervezetszabályozó eszközzel és egyéb – az MRK tagjainak csoportját érintő – döntésével kapcsolatban véleményt nyilváníthat, kezdeményezheti annak megváltoztatását vagy visszavonását.

A megkeresett szerv a megkeresésre 30 napon belül köteles érdemben válaszolni. Ha a tájékoztatás, illetve a válaszadás vagy az intézkedés nem a megkeresett szerv hatáskörébe tartozik, az köteles a megkeresést három napon belül áttenni a hatáskörrel rendelkező szervhez, és erről a jog gyakorlóját egyidejűleg tájékoztatni.

Az MRK felett a törvényességi ellenőrzést az ügyészség gyakorolja. A törvényességi ellenőrzés nem terjed ki az olyan ügyekre, amelyekben munkaügyi vitának, illetve egyébként bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásnak van helye.

3.7. A rendvédelmi érdekegyeztetés fórumai

A fegyveres szervvel fennálló szolgálati viszonyt vagy közalkalmazotti jogviszonyt érintő ágazati jelentőségű kérdésekben a személyi állomány érdekeinek egyeztetése, a vitás kérdések tárgyalásos rendezése, valamint a megfelelő megállapodások kialakítása céljából a miniszter az ágazati érdekvédelmi tanáccsal egyeztet. Az ágazati érdekvédelmi tanács a miniszter, az országos parancsnok, valamint az MRK képviselőjében eljáró konzultatív tanács részvételével működik. A konzultatív tanáccsal való együttműködésről a fegyveres szerveket irányító

miniszterek és az MRK együttműködési megállapodást kötnek. A konzultatív tanácsba a miniszter meghívhatja a Magyar Kormánytisztviselői Kar képviselőjét a fegyveres szervekkel vagy a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal kormányzati szolgálati jogviszonyban állók érdekeinek egyeztetése céljából.

Az ágazati érdekvédelmi tanácsot legalább félévente egy alkalommal kell összehívni. Az ágazati érdekvédelmi tanács hatáskörébe az adott ágazatban foglalkoztatott hivatásos állomány tagjainak és közalkalmazottainak élet- és munkakörülményeire, foglalkoztatási feltételeire vonatkozó tárgykörök, továbbá mindazok a tárgykörök, amelyek e törvény alapján az MRK feladatkörébe tartoznak. Az ágazati érdekvédelmi tanács tájékoztatáskérésre, illetve javaslattételre jogosult.

Az ágazati érdekvédelmi tanács szervezetének és működésének szabályait a Kormány nevében eljáró rendészetért felelős miniszter és az érdekegyeztetésben részt vevő felek közötti megállapodás tartalmazza. Titkársági feladatait a rendészetért felelős miniszter által vezetett minisztérium látja el.

Az ágazati érdekvédelmi tanácsra vonatkozó rendelkezések nem zárják ki alacsonyabb szinten érdekegyeztető fórum alapítását.

4. A szakszervezet

A hivatásos állomány tagjai jogosultak a fegyveres szervnél szakszervezet létrehozására. A szakszervezet a fegyveres szervnél szervezetet működtethet, ezek működésébe tagjait bevonhatja.

Miközben a fegyveres szerv nem követelheti meg az állománya tagjától, hogy a szakszervezeti hovatartozásáról nyilatkozzon, aközben a fegyveres szerv, illetve a szakszervezet köteles egymást írásban tájékoztatni a képviselőjére jogosult, valamint a tisztségviselő személyéről.

4.1. Tájékoztatás tartalma

A szolgálati viszonyal összefüggő információ átadása, ennek megismerését, megvizsgálását és az ezzel kapcsolatos vélemény kialakítását és képviselőjét lehetővé tevő módon. A fegyveres szerv nem köteles tájékoztatást adni, ha ez olyan tény, információ, megoldás vagy adat nyilvánosságra kerülésével járhat, amely a rendvédelmi érdekeket vagy a fegyveres szerv jogos érdekeit, illetve működését veszélyeztetné.

A szakszervezet nevében vagy érdekében eljáró személy olyan tény, információt, megoldást vagy adatot, amelyet a fegyveres szerv jogos érdekei, illetve működése, valamint a közszolgálat érdekei védelmében kifejezetten bizalmasan vagy minősített adatként való kezelésre történő utalással hozott tudomására, semmilyen módon nem hozhatja nyilvánosságra és azt az e törvényben meghatározott célok elérésén kívüli tevékenységben semmilyen módon nem használhatja fel. A szakszervezet nevében vagy érdekében eljáró személy a tevékenysége során tudomására jutott információkat csak a fegyveres szerv jogos érdekeinek, valamint a rendvédelmi érdekeknek a veszélyeztetése, illetve a személyhez fűződő jogok megsértése nélkül hozhatja nyilvánosságra.

A fegyveres szerv nem követelheti meg azt, hogy a hivatásos állomány tagja az érdekképviselői hovatartozásáról nyilatkozzék. A szolgálati viszony létesítését, illetve fenntartását nem lehet attól függővé tenni, hogy a jelentkező vagy a hivatásos állomány tagja

valamely szakszervezetnek tagja-e, illetve megszűnteti-e korábbi szakszervezeti tagságát vagy vállalja-e a fegyveres szerv által megjelölt szakszervezetbe történő belépést. Szakszervezethez való tartozása vagy szakszervezeti tevékenysége miatt tilos a hivatásos állomány tagjának szolgálati viszonyát megszüntetni vagy vele szemben bármilyen megkülönböztetést alkalmazni. Nem lehet jogosultságot vagy juttatást valamely szakszervezethez való tartozástól vagy az attól való távolmaradástól függővé tenni.

4.2. Szakszervezeti érdekegyeztetés

A fegyveres szervnél a szolgálati viszonnal összefüggő érdekegyeztetésben a fegyveres szerv kijelölt képviselője és a szakszervezet választott tisztségviselője vesz részt. A tárgyalópartnerek a vitás kérdések egyeztetésébe szakértőket is bevonhatnak. Az állományilletékes parancsnok a szakszervezet által tett észrevételekre, javaslatokra tett álláspontját, illetve a tájékoztatásra adott válaszát legkésőbb 30 napon belül, indokolásával együtt közölni köteles.

A szakszervezet jogosult, hogy:

- a hivatásos állomány tagját érintő munkáltatói intézkedéssel (döntéssel) vagy annak tervezetével kapcsolatos véleményét a fegyveres szervvel közölni;
- a hivatásos állomány tagjait az érdekegyeztetéssel és a szolgálati viszonnal összefüggő kérdésekben tájékoztatni;
- a tagját – meghatalmazás alapján – szolgálati viszonyát érintő ügyben, valamint gazdasági- és szociális érdekeinek védelme céljából bíróság, hatóság és egyéb szervek előtt képviselni.

A fegyveres szerv – a szakszervezettel egyeztetve – biztosítja annak lehetőségét, hogy a szakszervezet a tevékenységével kapcsolatos tájékoztatást a fegyveres szervnél a szolgálati helyen szokásos vagy más megfelelő módon közvétegye.

A szakszervezet a szervezeti egységgel kapcsolatban gyakorolhatja:

- a fegyveres szervtől a hivatásos állomány tagjainak szolgálati viszonnal összefüggő gazdasági és szociális érdekeivel kapcsolatban tájékoztatást kérhet;
- a fegyveres szerv biztosítja annak lehetőségét, hogy a szakszervezet a tevékenységével kapcsolatos tájékoztatást a fegyveres szervnél a szolgálati helyen szokásos vagy más megfelelő módon közvétegye;
- hogy a hivatásos állomány tagjait a fegyveres szervvel vagy annak érdekképviselői szervezetével szemben a szolgálati viszonyt érintő körben, anyagi, szociális, valamint élet- és munkakörülményeiket érintő jogaikkal és kötelezettségeikkel kapcsolatban képviselje.

A közvetlen felsőbb szakszervezeti szerv egyetértése szükséges a szakszervezetnél választott tisztséget betöltő és a szakszervezet által megjelölt hivatásos állományú tag 15 munkanapot elérő vezényléséhez és a szolgálatteljesítési helyének megváltoztatásához, továbbá szolgálati viszonyának a fegyveres szerv által felmentéssel történő megszüntetéséhez kivéve, ha a felmentés kötelező. A szakszervezet a munkáltatói intézkedéssel kapcsolatos álláspontját a fegyveres szerv írásbeli tájékoztatásának átvételétől számított 8 napon belül írásban közli. Ha a tervezett intézkedéssel a szakszervezet nem ért egyet, a tájékoztatásnak az egyet nem értés indokait tartalmaznia kell. Az indokolás akkor alapos, ha a tervezett

intézkedés végrehajtása a szakszervezet érdek-képviselési tevékenységében történő közreműködés miatti hátrányos megkülönböztetést eredményezne. Ha a szakszervezet véleményét a fenti határidőn belül nem közli a fegyveres szervvel, úgy kell tekinteni, hogy a tervezett intézkedéssel egyetért.

Ennek alkalmazása során a szakszervezet állományilletékes parancsnok által vezetett, önálló állománytáblával rendelkező szervként a hivatásos állomány legfeljebb egy tagját jogosult megjelölni. A szakszervezet a védelemre jogosult hivatásos állományú tag helyett másikat akkor jelölhet meg, ha a védelemre jogosult szolgálati viszonya vagy tisztsége megszűnt.

Feladata ellátása érdekében a fegyveres szerv hivatásos állománya legalább 10%-ának – de legalább 30 főnek – a tagságával rendelkező szakszervezetnél választott tisztséget betöltő és a szakszervezet által a hivatásos állomány védelemre jelölt tagját a szolgálati beosztás szerinti havi szolgálatteljesítési ideje tíz százalékának megfelelő szolgálatteljesítési idő kedvezmény illeti meg. A szolgálatteljesítési idő kedvezmény nem vonható össze. A szolgálatteljesítési idő kedvezmény igénybevételét legalább tíz nappal korábban be kell jelenteni. Ha a kedvezmény igénybevételét megalapozó indok a hivatásos állomány tagja önhibáján kívüli okból ennél később jut a tudomására, a tudomásszerzést követően köteles haladéktalanul bejelenteni a szolgálatteljesítési idő kedvezmény igénybevételére vonatkozó szándékát. A fegyveres szerv különösen indokolt esetben tagadhatja meg a szolgálatteljesítési idő kedvezmény igénybevételét. A szolgálatteljesítési idő kedvezmény tartamára távolléti díj jár. A szolgálatteljesítési idő kedvezményt pénzben megváltani nem lehet.

A szakszervezet képviselésében eljáró, szolgálati viszonyban nem álló személy, ha a szakszervezetnek a fegyveres szervvel szolgálati viszonyban álló tagja van, a fegyveres szerv területére hivatali időben beléphet. A belépés és a fegyveres szerv területén tartózkodás során a szakszervezet képviselésében eljáró köteles betartani a fegyveres szerv működési rendjére vonatkozó szabályokat.

Itt szükséges emlékeztetni arra, hogy **a szakszervezet sztrájkot nem szervezhet** a sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény alapján.

4.3. Az érdekegyeztetés színterei

Az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (rövidítése: OKÉT) a Hszt., a Kjt., a Kttv. és a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény által szabályozott jogviszonyokat együttesen érintő munkaügyi, foglalkoztatási, bér- és jövedelempolitikai kérdések országos szintű érdekegyeztetési fóruma. Az OKÉT-ban a Kormány – az alapszabályban meghatározott – országos szakszervezeti szövetségek és országos önkormányzati érdekképviselési szervezetek képviselőivel egyeztet.

A fegyveres szervvel fennálló szolgálati viszonyt vagy közalkalmazotti jogviszonyt érintő ágazati jelentőségű kérdésekben a személyi állomány érdekeinek egyeztetése, a vitás kérdések tárgyalásos rendezése, valamint a megfelelő megállapodások kialakítása céljából a miniszter az ágazati érdekvédelmi tanáccsal egyeztet. Az ágazati érdekvédelmi tanács a miniszter, az országos parancsnok, valamint az MRK képviselésében eljáró konzultatív tanács részvételével működik. A konzultatív tanáccsal való együttműködésről a fegyveres szervezet irányító miniszterek és az MRK együttműködési megállapodást kötnek. A konzultatív tanácsba a miniszter meghívhatja a Magyar Kormánytisztviselői Kar képviselőjét a fegyveres szervezetekkel

vagy a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal kormányzati szolgálati jogviszonyban állók érdekeinek egyeztetése céljából.

Az ágazati érdekvédelmi tanács hatáskörébe az adott ágazatban foglalkoztatott hivatásos állomány tagjainak és közalkalmazottainak élet- és munkakörülményeire, foglalkoztatási feltételeire vonatkozó tárgykörök, továbbá mindazok a tárgykörök, amelyek e törvény alapján az MRK feladatkörébe tartoznak. Az ágazati érdekvédelmi tanács tájékoztatáskérésre, illetve javaslattételre jogosult a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekkel kapcsolatban.

Az ágazati érdekvédelmi tanács szervezetének és működésének szabályait a Kormány nevében eljáró rendészetért felelős miniszter és az érdekegyeztetésben részt vevő felek közötti megállapodás tartalmazza. Titkársági feladatait a rendészetért felelős miniszter által vezetett minisztérium látja el. Az ágazati érdekvédelmi tanácsra vonatkozó rendelkezések nem zárják ki alacsonyabb szinten érdekegyeztető fórum alapítását

A kormánytisztviselők érdekeinek egyeztetése, a vitás kérdések tárgyalásos rendezése, megfelelő megállapodások kialakítása céljából a Kormány, valamint a kormánytisztviselők és a kormánytisztviselők országos munkavállalói érdek-képviselői szervezeteinek tárgyalócsoportja részvételével Közzolgálati Érdekegyeztető Fórum (rövidítése: KÉF) működik. A KÉF hatáskörébe a kormánytisztviselők élet- és munkakörülményeire, foglalkoztatási feltételeire vonatkozó tárgykörök tartoznak. A KÉF szervezetének és működésének szabályait a Kormány nevében eljáró közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter és az érdekegyeztetésben részt vevő munkavállalói érdek-képviselői szervezetek közötti megállapodás tartalmazza. Titkársági feladatait a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter látja el.

5. Átjárhatóság az egyes foglalkoztatási jogterületek között

Korábban csak a Ktv. és a Kjt. ismerte az egyes jogterületek közötti áthelyezés megvalósíthatóságát, amely normatívan megjelenítve még a Hszt. hatálya alá is lehetséges volt [de a hivatásos állományra vonatkozó jogszabály ennek a befogadását korábban nem ismerte]. A Hszt. 2007. évi módosításával viszont mindhárom jogviszonyra érvényesen megjelent az egymás közötti áthelyezés lehetősége. Az azóta eltelt időben a jogalkotás követte a jogszabályváltozásokat, így a Magyar Honvédség és a kormányzati szolgálati, közzolgálati jogviszony is bekerült az áthelyezések lehetőségei közé.

Az átjárhatóságnak ez a lehetősége azonban nem biztosítja, hogy ne kelljen az egyes beosztáshoz a nélkülözhetetlen ismereteket megszerezni, vagy az érintett személynek ne kelljen megfelelnie az előírt egészségügyi, fizikai, pszichikai előírásoknak.

5.1. Kormányzati szolgálati, közzolgálati, közalkalmazotti jogviszonyba történő áthelyezés

A hivatásos állomány tagja és a munkáltatói jogkört gyakorló elöljáró, illetve munkáltatói jogkört gyakorló elöljárók, vagy a hivatásos állomány tagja és a fegyveres szerv, valamint másik fegyveres szerv, vagy a kormányzati szolgálati, közzolgálati, illetve a közalkalmazotti jogviszonyt szabályozó jogszabályok hatálya alá tartozó szerv megállapodhatnak a hivatásos állomány tagjának kormányzati szolgálati, közzolgálati, vagy közalkalmazotti jogviszonyba történő áthelyezésében.

A fentiek alapján létrejövő kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyra a közszolgálati tisztviselőkről, illetve a közalkalmazottak jogállásáról szóló jogszabályi rendelkezések alkalmazandók.

6. Az összeférhetetlenség szabályai

A korrupció elleni küzdelem az állami szerveknél különösen fontos, mert ez a fajta bűncselekmény alkalmas a közbizalom megingatására is. A korrupció általánosságban ugyancsak veszélyezteti a jogalkalmazást és egyes esetekben az állampolgári jogokat, ezért a belügyi szerveknek hatékony szerepet kell vállalni a korrupció elleni küzdelemben. Ezzel nagyban hozzájárulhatnak a közélet tisztaságához.

6.1. Az **összeférhetetlenség** megakadályozása és ellenőrizhetősége érdekében a hivatásos állomány tagja nem tölthet be olyan szolgálati beosztást:

- amelyben – a miniszter által meghatározott kivétellel – közeli hozzátartozójával közvetlen szolgálati előjáró-alárendelt viszonyba kerül;
- amelynek révén – az állományilletékes parancsnok engedélye nélkül – olyan gazdálkodó szervezettel kerül elszámolási viszonyba, amelyben közeli hozzátartozójának tulajdoni hányada meghatározó, vagy a hozzátartozó az elszámolási viszonyra befolyással bíró munkakört vagy tisztséget lát el.

6.2. A hivatásos állomány tagja csak **engedéllyel létesíthet** olyan munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyt, amely a hivatásos szolgálattal, illetve a szolgálati beosztással nem összeférhetetlen. **Vezető beosztású** személy munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyt – *kivéve a tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői tevékenységet* – **nem létesíthet**.

A hivatásos állomány tagja a munkavégzéssel járó egyéb jogviszony létesítésére vonatkozó kérelmét a szolgálati előjáró útján a munkáltatói jogkört gyakorló előjáróhoz írásban köteles benyújtani.

Nem adható engedély, ha a munkavégzéssel járó egyéb jogviszony, a társadalmi szervezetben való részvétel, vagy tisztségviselés ellentétes a fegyveres szerv feladataival, vagy a szolgálat kötelességszerű, pártatlan és befolyástól mentes ellátását, illetve a fegyveres szerv tekintélyét veszélyezteti. A hivatásos állományba tartozással összeférhetetlen munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyt az állomány tagja nem folytathat. [Általában olyat, amely az állomány tagjának szolgálati tevékenységével érintett szervvel létesítendő, valamilyen hatósági vagy felügyeleti tevékenységgel összefüggő, illetve az állampolgárok felé irányuló szolgáltatással kapcsolatos tevékenységgel jár, vagy a szolgálati hely és a tevékenységet biztosító szervezet között gazdasági, elszámolási jogviszony áll fenn.]

A szolgálatteljesítési kötelezettséggel időben egybe eső, munkavégzéssel járó egyéb jogviszony létesítése nem engedélyezhető.

6.3. A hivatásos állomány tagja **köteles bejelenteni** az állományilletékes parancsnoknak a szolgálati időn kívüli:

- sporttal vagy ismeretterjesztéssel összefüggő munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését;
- gazdasági társaságban – munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak nem minősülő – személyes közreműködési kötelezettséggel járó tagsági, felügyelő bizottsági tagsági, vagy a gazdasági társaságban vezető tisztségviselői viszony létesítését; továbbá a

gazdasági társaságban vagyonával közvetlenül érdekeltté válását, ide nem értve a nem meghatározó arányú részvényt és kisebbségi üzletrésztulajdont.

Nem kell bejelenteni, illetve engedélyeztetni a szolgálati időn kívül végzett tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység folytatását.

6.4. A hivatásos állomány tagja nem tölthet be országgyűlési képviselői, (fő-, al)polgármesteri, megyei közgyűlés (al)elnöki tisztséget [a szolgálati viszonya megszűnik].

6.5. A hivatásos állomány tagja köteles az állományilletékes parancsnoknak haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben a törvényben meghatározott összeférhetlenségi ok merült fel, illetve ha szolgálati viszonyának fennállása alatt összeférhetetlen helyzetbe került. Az állományilletékes parancsnok köteles felszólítani a hivatásos állomány tagját az összeférhetlenség megszüntetésére, illetve köteles a szükséges intézkedést megtenni az összeférhetlenség kizárására. Ha a hivatásos állomány tagja az összeférhetlenséget a felszólítástól számított 30 napon belül nem szüntette meg, szolgálati viszonya megszűnik.

6.6. Az állomány tagjának méltányolható okok (közvetlen családtagok elhelyezkedési problémája, családi körülmények miatt nem vállalható utazása stb.) miatti kérelme alapján, az állományilletékes parancsnok javaslatára, a miniszter engedélyezheti a közeli hozzátartozójával az alá-fölérendeltségi viszonyba kerülést. A munkáltatói jogkört gyakorló eljáró részére ilyen engedély nem adható.

6.7. A hivatásos állomány tagja a bejelentési kötelezettségét köteles írásban az adatlap kitöltésével teljesíteni, és az állományilletékes parancsnokhoz felterjeszteni.

Bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén – amennyiben az az állományilletékes parancsnok tudomására jut – az érintettet írásban kell felszólítani kötelezettsége teljesítésére, majd felszólítani a hivatásos állomány tagját az összeférhetlenség megszüntetésére, illetve köteles a szükséges intézkedést megtenni az összeférhetlenség kizárására. Amennyiben a hivatásos állomány tagja az összeférhetlenséget a felszólítástól számított 30 napon belül nem szüntette meg, akkor a szolgálati viszonya megszűnik.

6.8. A munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony engedélyezése a személyi állományra vonatkozó parancsban határozott vagy határozatlan időtartamra történhet. A kiadott engedélyekről a szükséges adatokat a személyzeti alap- és központi nyilvántartásban is rögzíteni kell.

Kizáró okok fennállása esetén az engedélyezés megtagadásáról határozatban kell rendelkezni. Az engedély megtagadása esetén a hivatásos állomány tagja a Hszt. vonatkozó szabályainak megfelelően jogorvoslattal élhet.

7. Vagyonnyilatkozat-tételi szabályok

Az alapvető jogok és a kötelezettségek pártatlan és elfogulatlan érvényesítése, valamint a közélet tisztaságának biztosítása és a korrupció megelőzése céljából a fegyveres szerveknél osztályvezetői, illetve azzal azonos vagy annál magasabb vezetői beosztásba, a közbeszerzési eljárásban közreműködő, valamint a költségvetési és egyéb pénzeszközökkel, állami vagyonnal való gazdálkodás tekintetében döntési jogosultsággal rendelkező, illetőleg a pénzeszközök felhasználására, valamint a gazdálkodás ellenőrzésére jogosult hivatásos

állományú beosztásba csak az nevezhető ki, illetve beosztásban csak az tartható meg, aki önmagára, valamint a vele közös háztartásban élő házastársára, illetve élettársára és gyermekére vonatkozóan a kinevezéskor, valamint meghatározott időszakonként az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségről szóló 2007. évi CLII. törvény szerinti adattartalommal külön-külön vagyonyilatkozatot tesz.

A felvételi kérelem mellé csatolni kell – többek között – a vagyonyilatkozat tételre kötelezett beosztásba tervezett esetében a saját, valamint a vele közös háztartásban élő házastársára, illetve élettársára, gyermekeire vonatkozó személyes adataik vagyonyilatkozattal kapcsolatos kezeléséhez történő hozzájárulást.

A közszolgálatban álló személy és hozzátartozója évente, kétévente és ötévente tesznek vagyonyilatkozatot.

Közszolgálatban álló személy:

- a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja,
- a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonája,
- aki kormánytisztviselői jogviszonyban áll,
- aki közalkalmazotti jogviszonyban áll,
- aki közszolgálati jogviszonyban áll,
- aki ügyészségi szolgálati viszonyban áll, valamint
- az igazságügyi alkalmazott.

Hozzátartozó: a házastárs, az élettárs, valamint a közös háztartásban élő szülő, gyermek, a házastárs gyermeke, ideértve az örökbefogadott és a nevelt gyermeket is.

Vagyonyilatkozat-tételre kötelezett az a közszolgálatban álló személy, aki – önállóan vagy testület tagjaként – javaslattételre, döntésre vagy ellenőrzésre jogosult feladatai ellátása során költségvetési vagy egyéb pénzeszközök felett, továbbá az állami vagy önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás, valamint elkülönített állami pénzalapok, fejezeti kezelésű előirányzatok, önkormányzati pénzügyi támogatási pénzkeretek tekintetében, egyedi állami vagy önkormányzati támogatásról való döntésre irányuló eljárás lefolytatása során, vagy állami vagy önkormányzati támogatások felhasználásának vizsgálata, vagy a felhasználással való elszámoltatás során.

A közszolgálatban állóktól függetlenül vagyonyilatkozat tételére kötelezett, aki

- fegyveres szerv hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény hatálya alá tartozó osztályvezetői, illetve azzal azonos vagy magasabb beosztású vezető beosztást, valamint a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó tábornoki vagy ezredesi rendfokozattal rendszeresített beosztást tölt be,
- politikai tanácsadó és főtanácsadó, kormány- vagy miniszteri tanácsadó vagy főtanácsadó,
- vezetői megbízással rendelkező köztisztviselő,
- jogszabály alapján „C” típusú nemzetbiztonsági ellenőrzésre köteles fontos és bizalmas köztisztviselői munkakört tölt be,
- ügyész, vagy
- közjegyző.

A vagyonyilatkozatot a vagyonyilatkozat-tétel napján fennálló érdekeltségi és vagyoni helyzetről, valamint a vagyonyilatkozat-tétel időpontját megelőző öt naptári évben szerzett bármilyen jogviszonyból származó jövedelemről kell kitölteni. A vagyonyilatkozat tartalmazza: a kötelezett nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét, lakcímét, valamint a

munkáltatójára vonatkozó adatokat; a kötelezettel egy háztartásban élő hozzátartozójának nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét; a kötelezett és a vele egy háztartásban élő hozzátartozója jövedelmi, érdekeltségi és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatokat.

Az őrzésért felelős köteles a kötelezettet a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség fennállásáról és esedékességének időpontjáról az esedékességet – vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget keletkeztető jogviszony, beosztás létesítése, munka- vagy feladatkör betöltése kivételével legalább 30 nappal – megelőzően tájékoztatni.

A tájékoztatás tartalmazza: a törvény melléklete szerinti nyomtatványt; a nyomtatvány kitöltéséhez szükséges írásbeli útmutatást; a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség megszegésének jogkövetkezményeire való figyelmeztetést.

7.1. A vagyonyilatkozat-tétel esedékessége

A vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségnek a kötelezett

- a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget megalapozó jogviszony, beosztás létrejötte, munka- vagy feladatkör betöltése érdekében azt megelőzően,
- a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget megalapozó jogviszony, beosztás, munka- vagy feladatkör megszűnését követő harminc napon belül,
- a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget megalapozó jogviszony, beosztás, munka- vagy feladatkör fennállása alatt az első vagyonyilatkozatot követően, ha törvény eltérően nem rendelkezik, köteles eleget tenni.

7.2. A vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség megszegésének jogkövetkezményei

Annak, aki vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségének a teljesítését megtagadja, a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget megalapozó megbízatását vagy jogviszonyát – az arra vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott megszüntetési okoktól függetlenül – meg kell szüntetni, és a jogviszony megszűnésétől számított három évig közszolgálati jogviszonyt nem létesíthet, valamint a törvény szerinti vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget megalapozó munkakört, feladatkört, tevékenységet vagy beosztást nem láthat el.

Ha a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség teljesítését az arra kötelezett tagadja meg, a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget megalapozó jogviszonya vagy megbízatása e törvény erejénél fogva szűnik meg. Erről az őrzésért felelős a megtagadás bekövetkezésétől számított három munkanapon belül értesíti a kötelezettet.

8. Teljesítményértékelés

2013. július 1. naptól a szolgálati viszonyban foglalkoztatottakra a teljesítményértékelés részletes szabályait a közszolgálati egyéni teljesítményértékelésről szóló 10/2013. (I. 21.) Korm. rendelet szabályozza, amely a kormánytisztviselőkre, köztisztviselőkre is irányadó. A fegyveres szervet irányító miniszter a teljesítményértékelés ajánlott elemeit, szintjeit, valamint az ajánlott elemek alkalmazásához kapcsolódó részletes eljárási szabályokat, továbbá a fegyveres szervet irányító miniszter a minősítés tartalmi és eljárási szabályait a módszertan figyelembe vételével készíti elő. A teljesítményértékelés kötelező és ajánlott elemekből áll, a kötelező elemeinek megállapítása, továbbá mérése, illetve értékelése a rendelet mellékleteiben szereplő értékelő lapokon történik.

Először a legfontosabb kapcsolódó fogalmakkal kell tisztában lenni:
értékelés: a teljesítmény megállapítására irányuló tevékenység, amikor – mérhető mutatók hiányában – az értékelő vezető megítélésén alapul a teljesítmény megállapítása;
teljesítményértékelés: a közszolgálat egyéni teljesítményértékelésének a rendszere. Ismétlődő, e rendeletben meghatározott vezetői tevékenység, amelynek során az értékelő vezető az értékelt személy részére meghatározza a teljesítményértékelés kötelező, valamint – a közszolgálati tisztviselők vonatkozásában – ajánlott elemeit, valamint ezeket méri, illetve értékeli és erről az értékelt személy részére érdemi visszajelzést ad;
kompetencia: a közszolgálati feladatok ellátásához szükséges ismeret, jártasság, készség, képesség, szociális szerep, vagy érték, az én-kép, valamint az alkalmazást segítő személyiségvonások és a hatékonysági motiváció együttese;
mérés: a teljesítmény megállapítására irányuló tevékenység, amikor konkrét eredményeken, határidőkön, mérőszámokon, indikátorokon alapul a teljesítmény megállapítása.

8.1. A teljesítményértékelés kötelező elemei

Minden értékelt személy részére

- meg kell határozni három-négy munkaköri egyéni teljesítménykövetelményt, valamint
- elő kell írni a meghatározott kompetencia alapú munkamagatartás értékelési tényezők alkalmazását.

Ettől eltérően az értékelt személy részére kevesebb egyéni teljesítménykövetelmény is meghatározható, ha a munkaköri feladatok száma nem teszi lehetővé három munkaköri egyéni teljesítménykövetelmény meghatározását.

8.1.1. Az egyéni teljesítménykövetelmények meghatározása

Az értékelő vezetőnek – az értékelt személlyel történt előzetes megbeszélést követően – a tárgyév **január 31-ig** meg kell határoznia az értékelt személy első féléves, illetve éves munkaköri egyéni teljesítménykövetelményeit. Az értékelő vezetőnek – az értékelt személlyel történt előzetes megbeszélést követően – tárgyév **július 15-ig** meg kell határoznia az értékelt személy második féléves munkaköri **egyéni teljesítménykövetelményeit**.

A munkaköri egyéni teljesítménykövetelményeket év közben – az értékelt személlyel történt előzetes megbeszélést követően – az értékelő vezető módosíthatja, ha ez a körülményekben beállott lényeges változás miatt szükséges. A körülményekben beállott lényeges változást az értékelő vezetőnek indokolnia kell. A módosított teljesítménykövetelményeket az értékelt személlyel írásban közölni kell. A módosítás előtti teljesítménykövetelmények teljesítését – amennyiben azok mérhetőek, illetve értékelhetőek – a módosított teljesítménykövetelmények teljesítésével együtt, a soron következő teljesítményértékeléskor kell mérni, illetve értékelni.

Az értékelt személy munkaköri egyéni teljesítménykövetelményeit szövegesen kell meghatározni az értékelő lapon, attól függően, hogy az adott teljesítménykövetelmény teljesítése mérhető vagy értékelhető. A lapon meg kell határozni a teljesítménykövetelmény végrehajtásának elvárt eredményét, elvárt határidejét, elvárt mérőpontját, indikátorait is.

8.2. A teljesítményértékelés ajánlott elemei

Jelenleg a közszolgálati tisztviselő részére ismert, így a következő

- stratégiai egyéni teljesítménykövetelményeket,
- egyéni fejlesztési célokat,
- év közben többletfeladatokat,
- kompetenciákat is meg lehet határozni.

8.2.1. A teljesítményértékelés ajánlott elemeinek meghatározása

A teljesítményértékelés ajánlott elemeinek szervezeti szintű egységes alkalmazásáról – át nem ruházható hatáskörben – a szervezet sajátosságainak figyelembevételével, a közigazgatási szerv vezetője dönt. A teljesítményértékelés ajánlott elemeit belső szabályzatban kell meghatározni. Az ajánlott értékelési elemek alkalmazását tárgyév elején felül lehet vizsgálni és ezeknek a köre – tárgyév januárjában – módosítható.

Az egyéni fejlesztési célok lehetnek a munkavégzéshez kötődő egyéni fejlesztési célok és munkavégzésen kívüli egyéni fejlesztési célok. A közzolgálati tisztviselő tárgyév január 31-ig javaslatot tesz egyéni fejlesztési céljaira, amelyek figyelembevételével az értékelő vezető határozza meg a közzolgálati tisztviselő részére az adott év célkitűzéseit. A közzolgálati tisztviselő javaslata nem köti az értékelő vezetőt. A közzolgálati tisztviselő részére többletfeladatokat év közben is meg lehet határozni. A közigazgatási szerv vezetője a rendelet mellékletben szerelő kompetenciák közül hat értékelendő kompetenciát határoz meg, amelyekon kívül a munkáltatói jogkör gyakorlója további három értékelendő kompetenciát határoz meg.

8.3. A teljesítményértékelés értékelése, mérése

Az értékelt személy teljesítményét 0-100%-ig terjedő, öt teljesítményfokozatra bontott mérőskálán kell mérni, illetve értékelni. A teljesítménykövetelményekhez, munkamagatartás értékelési tényezőkhöz, kompetenciákhoz, többletfeladatokhoz (a továbbiakban együtt: értékelési szempontok) rendelt százalékos értékhez adott teljesítményfokozat tartozik. Az egyes értékelési szempontokhoz rendelt százalékos értékek együttes számtani átlaga adja a teljesítményszintet, ami a teljesítményértékelés eredménye.

A százalékos értéksávok, a hozzá kapcsolódó teljesítményfokozatok és teljesítményszintek a következők:

Teljesítményszint	Teljesítményfokozat	Százalékos értéksávok
A szint	kivételes teljesítmény	100-91%
B szint	jó teljesítmény	90-71%
C szint	megfelelő teljesítmény	70-51%
D szint	átlag alatti teljesítmény	50-41%
E szint	elfogadhatatlan teljesítmény	40-0%

A közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért felelős miniszter, a fegyveres szervet irányító miniszter rendelkezhet úgy, hogy a teljesítményértékelés kötelező, illetve ajánlott elemei teljesítményértékelésének az eredményeit – az általa meghatározottak szerint – súlyozott értékkel kell figyelembe venni.

A teljesítményértékelésnek tartalmaznia kell az értékelt személy észrevételeit a teljesítményértékelésével kapcsolatban, valamint javaslatait, elképzeléseit életpályájával kapcsolatban. A közzolgálati tisztviselő, illetve a hivatásos állomány tagjának kérésére a munkavállalói érdekképviseleti szerv, illetve a területi szinten működő Magyar Kormánytisztviselői Kar (a továbbiakban: MKK) vagy az MRK a teljesítményértékelésre írásban észrevételt tehet, melyet a teljesítményértékelésen fel kell tüntetni.

8.4. A teljesítményértékelés eljárási szabályai a Hszt. vonatkozásában

A hivatásos állomány tagja vonatkozásában az értékelő vezetőnek a teljesítményértékelés **kötelező elemeit évente kétszer,**

- tárgyév első félévére vonatkozó teljesítményértékelési elemeket június 15-e és július 15-e között,
- tárgyév második félévére, valamint az egész tárgyévre vonatkozó teljesítményértékelési elemeket a tárgyévet követő év január 1-je és január 31-e között **kell mérnie, illetve értékelnie.**

8.5. Az értékelt személy jogai, értékelő megbeszélés, önértékelés

8.5.1. Az értékelő vezetőnek

- az értékelt személyt tárgyév január 1-je és január 31-e között, valamint
- a közszolgálati tisztviselőt és a hivatásos állomány tagját július 1-je és július 15-e között tájékoztatnia kell a részére meghatározott, valamint előírt kötelező, illetve – a közszolgálati tisztviselők vonatkozásában – ajánlott teljesítményértékelési elemekről.

A tájékoztatás során az értékelő vezető ismerteti a teljesítményértékelés, illetve – a közszolgálati tisztviselők vonatkozásában – a minősítés célját, alapelveit, a mérés és az értékelés szempontjait, a mérés és az értékelés folyamatát. A teljesítményértékelés és – a közszolgálati tisztviselők vonatkozásában – a minősítés eredményét az értékelt személy jogosult megismerni.

8.5.2. Az önértékelés

A munkáltatói jogkör gyakorlója írásban rendelkezhet úgy, hogy az értékelő vezető általi teljesítményértékelés előtt az értékelt személy az értékelő lapon önértékelést végezzen. Ebben az esetben az értékelt személy az értékelő vezető által végzett értékeléssel azonos módon méri, illetve értékeli a saját teljesítményét. Az értékelt személy részére önértékelése elkészítéséhez annyi időt szükséges biztosítani, amennyi – figyelemmel különösen az önértékelését megalapozó értékelési szempontok számára, összetettségére, feladatai jellegére – elegendő ahhoz, hogy azt megalapozottan el tudja készíteni. Az önértékelést az értékelő vezető jogosult megismerni, azonban azt nem köteles figyelembe venni.

8.5.3. Értékelő megbeszélés

A teljesítményértékeléskor az értékelő vezető és az értékelt személy között értékelő megbeszélésre kerül sor, amelyen az értékelő vezető részletesen ismerteti és indokolja az értékelt személlyel az általa kialakított teljesítménymérési, illetve teljesítményértékelési eredményeket. Ezekre az értékelt személy észrevételt, javaslatot tehet, amelyet írásban kell rögzíteni. A közszolgálati tisztviselő, illetve a hivatásos állomány tagjának kérésére az értékelő vezető az értékelő megbeszélésbe a szervnél működő munkavállalói érdekképviselői szervet, a területi szinten működő MKK-t, illetve az MRK-t köteles bevonni.

8.6. Eljárási szabályok

8.6.1. Az értékelő vezetőre vonatkozó egyéb szabályok

Nem lehet értékelő vezető,

- aki etikai vagy fegyelmi büntetés hatálya alatt áll,
- akinek a munkavégzéstől való egybefüggő távolléte a teljesítményértékelési időszak alatt meghaladja a két hónapot.

Az értékelő vezető figyelemmel kíséri az értékelt személy év közbeni teljesítményét és a teljesítményértékelések alkalmával – ha indokolt – felhívja a figyelmét a teljesítmény javítására. Ebben az esetben, továbbá ha az értékelő vezető munkaköre tárgyév során módosul vagy jogviszonya megszűnik, az általa értékelt személyek teljesítményértékelésére a

munkáltató jogkör gyakorlója új értékelő vezetőt jelöl ki. A hivatásos állomány tagja esetében az értékelő vezető kijelölésére a munkáltatói jogkör gyakorlója az értékelt személy és az értékelő vezető munkaköri leírásában intézkedik. Értékelő vezető olyan előjáró lehet, akinek irányítása alá legfeljebb ötven értékelendő személy tartozik.

8.6.2. Szabályok új belépők, kilépők, tartós távollét és munkakör-módosulás esetén

Az értékelt személynek ha a jogviszonya év közben keletkezik, a jogviszony keletkezésétől számított harminc napon belül, a katonai állomány tagja esetében a próbaidő leteltéig meg kell állapítani részére a teljesítményértékelés kötelező és – a közszolgálati tisztviselők vonatkozásában – ajánlott elemeit.

A teljesítményértékelésre akkor kerülhet sor, ha az értékelt személy az értékelés alapjául szolgáló időszakban legalább két hónapig az értékelő vezetőjének irányítása alatt állt. Ha az értékelt személy jogviszonya év közben megszűnik, vagy ha a munkavégzéstől való előre tervezett tartós távolléte előreláthatóan nem ér véget a soron következő teljesítményértékeléséig – így különösen, ha hosszabb fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe vagy tartósan vezénylésre kerül –, teljesítményértékelését jogviszonya megszűnésekor, illetve a tartós távollét kezdetéig akkor is el kell végezni, ha kevesebb, mint két hónapig állt az értékelő vezetőjének az irányítása alatt.

Az értékelt személynek a munkaköre ha a tárgyév során módosul,

- a korábbi munkakörében a korábbi munkakör tekintetében illetékes értékelő vezető végzi el a teljesítményértékelését a soron következő teljesítményértékeléskor,
- az új munkakörben az új munkakör szerint illetékes értékelő vezető az értékelt személy munkába lépését követő harminc napon belül új kötelező és – a közszolgálati tisztviselők vonatkozásában – ajánlott teljesítményértékelési elemeket állapít meg.

A rendelkezések megfelelően alkalmazandóak az értékelt személy végleges áthelyezése esetén. Az új munkáltatónak figyelembe kell vennie az értékelt személyre vonatkozó – az áthelyezése előtti munkáltató által végzett – tárgyévi teljesítményértékeléseket.

II. FEJEZET

A SZEMÉLYÜGYI TEVÉKENYSÉG ALAPELEMEI

A fejezet a legfontosabb elveket és végrehajtási módozatokat foglalja magába, amelyek a személyzeti munkatársak aktív segítségével meghatározzák a hivatásos állomány tagjának életútját a toborzással kezdődően a felvételi eljáráson keresztül a teljes szolgálati jogviszonya alatt. Tartalmazza azokat az elemeket, amelyekkel a hivatásos állomány tagja jártasságot szerezhet a humánigazgatási tevékenység teljes vertikumáról, a személyzeti feladatokról.

1. Toborzás

1.1. A toborzás alapvető célja és feladata, módszere

A toborzók a betöltendő munkaköri specifikációinak ismeretében elegendő számú, lehetőleg **alkalmasnak tűnő jelentkezőt kutassanak fel**, nyerjenek meg a fegyveres szerv számára.

A toborzás során a személyügyi szervek toborzó anyagokat dolgoznak ki, tájékoztatókat készítenek és terjesztenek, a toborzásra kijelölt személyeket készítenek fel. A munkaügyi központok is bevonhatók az utánpótlás biztosítása érdekében. A jó kapcsolat kialakítása és ápolása a közép- és a felsőfokú oktatási intézményekkel segíti az eredményes toborzást.

1.2. A hivatásos állomány utánpótlásának lehetséges forrásai

A hivatásos állomány létszámát – a jogszabályban előírt feltételek megléte esetén – a **katonai és rendvédelmi oktatási intézményekben végzett** (szakképesítést szerzett) hallgatók hivatásos állományba vételével, a **polgári oktatási intézményekben végzett személyek** (szakképesítéssel rendelkezők) felvételével kell biztosítani:

- a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar nappali és levelező tagozatáról,
- a rendészeti szakközépiskolákról,
- más polgári főiskolai vagy egyetemi végzettségű jelentkezőkből: rendőrszervező (tiszt) szaktanfolyam elvégzését követően,
- más fegyveres szervtől áthelyezéssel,
- a polgári életből (intézmények, gazdálkodó szervek, magánvállalkozások területéről).

Az utánpótlás tervezésekor már a beiskolázásoknál, illetve a fogadónyilatkozatok kiadásakor szükséges vizsgálni a fluktuációs trendet. Az utánpótlás bázisai lehetnek még, az oktatási intézmények, a Magyar Honvédség alakulatai, a munkaügyi központok és a társ fegyveres szervek (létszámcsökkentés esetén).

2. Szolgálati jogviszony létesítésének körülményei, a próbaidő

2.1. Szolgálati jogviszony jellege

A szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött **különleges közszerződési jogviszony**, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek

megfelelő, e törvényben és más jogszabályokban meghatározott kötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg.

A **hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból fakadó köteleit** – a fegyveres szerv rendeltetés szerinti feladatainak megvalósítása érdekében – **önkéntes vállalás alapján, élethivatásként, szigorú függelmi rendben, életének és testi épségének kockáztatásával, egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával** teljesíti.

A **szolgálati viszony alanya** az állam képviselőjében a **fegyveres szerv**, illetve a szolgálatában álló **hivatásos állomány tagja**. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot44 A szolgálati viszonytal kapcsolatos **munkáltatói jogokat** – a jogszabályokban meghatározott kivételekkel – az **állományilletékes parancsnok gyakorolja**.

A **hivatásos állomány tagja** szolgálati beosztásához és feladatainak végrehajtásához az öltözködési szabályzatban előírtaknak megfelelően a **fegyveres szervnél rendszeresített egyenruhát vagy polgári ruhát visel és rendfokozattal rendelkezik**.

A rendfokozat kifejezi a hivatásos állomány tagjának állománycsoportba tartozását, feljebbvalói viszonyát, ami meghatározott jogokkal és kötelezettségekkel jár együtt. A rendfokozati jelzést az egyenruhán kell viselni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot25 A hivatásos állomány tagját az **első, az első tisztí és az első tábornoki rendfokozatokba kinevezik, a többi rendfokozatba előléptetik**. A rendfokozatok a szolgálati beosztások szintjéhez illeszkednek.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot26 A hivatásos állomány tagja rendfokozatát neve, az adott fegyveres szervhez tartozásra, illetve a szakbeosztásra utaló jelző után használhatja mind szóban, mind írásban (pl. r. szds., pv. mk. örgy., r. o. alezr.).

A szolgálati viszonytal kapcsolatos **jogokat és kötelezettségeket a rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni**, illetve teljesíteni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot27 A szolgálati viszonytal kapcsolatban az **egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani**. A fegyveres szerv megkülönböztetés nélkül biztosítja – kizárólag a szakmai képességek, a gyakorlat és a teljesítmény, továbbá a szolgálatban eltöltött idő alapján a rendfokozati és a beosztási kööttségekre figyelemmel – a hivatásos állomány tagjának előmeneteli lehetőségét.

A **szolgálati viszonytal kapcsolatos jognyilatkozatokat** (megállapodásokat) – eltérő rendelkezés hiányában – alaki kööttség nélkül lehet megtenni. A **hivatásos állomány tagjának kérésére azonban a nyilatkozatot** akkor is **írásba kell foglalni**, ha az írásbeliség egyébként nem kötelező. Nem minősül a szolgálati viszonytal kapcsolatos nyilatkozatnak a szolgálati feladatok végrehajtására vonatkozó parancs vagy intézkedés.

Írásbeliséghez köötött:

- a szolgálati viszony létesítésére, szünetelésére és megszüntetésére,
- a hivatásos állomány tagjának kinevezésére, előléptetésére, előresorolására, elismerésére, áthelyezésére, vezénylésére, megbízására, helyettesítésére,
- hivatásos állomány alkalmasságára vonatkozó nyilatkozat,
- a minősítés,
- a fegyelmi, kártérítési és minősítő határozat,
- a nemzetbiztonsági ellenőrzéshez való hozzájárulásról és az ellenőrzés eredményéről készült irat.

Az írásbeli nyilatkozatot közölni kell a hivatásos állomány tagjával. **A nyilatkozat akkor tekinthető közöltnek, ha azt a hivatásos állomány tagjának vagy az átvételre jogosult személynek kézbesítették.** A közlés akkor is hatályos, **ha az átvételt az érdekelt megtagadta, vagy azt szándékosan megakadályozta.** Erről **jegyzőkönyvet kell felvenni.**

A **hivatásos állomány tagjának** szolgálati helyét a fegyveres szerv szervezeti egységei területi elhelyezkedésének és a fegyveres szerv feladataiból fakadó szakmai igényeknek megfelelően, a hivatásos állomány tagja **méltányos érdekeinek figyelembevételével kell meghatározni.** A jogszabályban meghatározott esetekben és feltételek szerint a **szolgálati helyéről áthelyezhető, illetve más szolgálati helyre vezényelhető.** A szolgálati, szolgálatteljesítési helyét a szervezeti egység munkarendjében megállapított esetekben és módon hagyhatja el, és ennek megfelelően **köteles bejelenteni a szolgálatteljesítési időn kívüli tartózkodási helyét, ahol szükség esetén értesíthető vagy elérhető.** A hivatásos állomány tagja köteles **a külföldre utazását a szolgálati előjárónak (vezetőnek) bejelenteni.** A tartózkodási helyéről – szabadsága ideje alatt is – a szolgálati, szolgálatteljesítési helyére visszarendelhető.

A visszarendelés folytán felmerült költséget a hivatásos állomány tagja részére meg kell téríteni.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv, az Országgyűlési Őrség, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományának tagja pártban tisztséget nem viselhet, párt nevében vagy érdekében – **az országgyűlési, az európai parlamenti és az önkormányzati választásokon jelöltként való részvételt kivéve – közszereplést nem vállalhat.** A szolgálati helyen és szolgálati feladat teljesítése közben az előbb felsorolt szervek hivatásos állományának tagja politikai tevékenységet nem folytathat. **A hivatásos állomány tagja a részére kiadott parancsot, intézkedést nem bírálhatja, azokról a jog- és érdekérvényesítő tevékenysége körén kívül véleményt nem mondhat, a szolgálati rendet és a fegyelmet sértő nyilatkozatot nem tehet, a sajtónyilvánosság igénybevételével hivatalos eljárásban magánvéleményt nem nyilváníthat.** A szolgálati rendet és a fegyelmet veszélyeztető sajtóterméket nem állíthat elő, és nem terjeszthet, ilyen tartalmú plakátot, hirdetményt vagy emblémát nem függeszthet ki.

A szolgálati helyen a gyülekezési jog alapján nyilvános rendezvény csak az állományilletékes parancsnok engedélyével tartható.

Nem engedélyezhető rendezvény a szolgálati helyen, ha az

- pártpolitikai célt szolgál,
- a szolgálati feladat, a szolgálati rend és fegyelem ellen irányul, vagy azt bírálja,
- a fegyveres szerv iránti közbizalom megingatására alkalmas,
- a fegyveres szerv feladataival ellentétes célra irányul.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot31 A helyszínen szolgálatot ellátók kivételével a hivatásos állomány tagja **egyenruháját a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésen nem viselheti,** egyéb politikai rendezvényen, illetve a gyülekezési jog hatálya alá tartozó nyilvános rendezvényen csak a fegyveres szervet képviselő személyként, az állományilletékes parancsnok engedélyével viselheti.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot32 A hivatásos állomány tagjai érdekképviselői szerveket az egyesülési jog alapján – a jogszabályban meghatározott keretek között – hozhatnak létre, illetve csatlakozhatnak azokhoz. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot33 Az

érdekképviselői szervek gyakorolhatják jogosítványaikat, **sztrájkot azonban nem szervezhetnek** [az 1989. évi VII. törvény alapján] és tevékenységükkel – ide értve a fegyveres szerv működéséhez szükséges közbizalom fenntartásának veszélyeztetését is –, **nem akadályozhatják** meg a fegyveres szerv jogszerű és rendeltetésszerű működését, a hivatásos állomány tagjának a **parancsok és intézkedések végrehajtására vonatkozó kötelezettsége teljesítését.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot34A hivatásos állomány tagjai **nem csatlakozhatnak olyan szervezethez, amelynek tevékenysége a fegyveres szerv feladataival ellentétes.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot35A hivatásos állomány tagja köteles a hivatásával össze nem függő civil szervezettel fennálló, illetőleg az újonnan létesülő **tagsági viszonyát előzetesen az állományilletékes parancsnoknak szóban vagy írásban bejelenteni.** Az állományilletékes parancsnok a tagsági viszony fenntartását vagy létesítését írásban megtilthatja, ha az a hivatással vagy a szolgálati beosztással nem egyeztethető össze, illetőleg a szolgálat érdekeit sérti vagy veszélyezteti.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot38A hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az Országgyűlési Őrség, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományának tagja haladéktalanul köteles az állományilletékes parancsnoknak bejelenteni az országgyűlési képviselői, az európai parlamenti, a főpolgármesteri, polgármesteri, a helyi és nemzetiségi önkormányzati képviselői választáson jelöltként történt nyilvántartásba vételét, a jelöltségtől való visszalépését, a tisztségbe történt megválasztását, illetve annak elmaradását. A hivatásos állomány tagja számára lehetővé kell tenni, hogy az országgyűlési, az európai parlamenti, helyi és nemzetiségi önkormányzati választáson, továbbá népszavazáson szavazhasson.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot40A hivatásos állomány tagja a tudományos kutatás és művészeti alkotás szabadságához, továbbá a tanulás, valamint a tanítás szabadságához való **jogát a szolgálati kötelezettségek teljesítésére vonatkozó szabályok korlátai között gyakorolhatja.**

2.2. A szolgálati jogviszony általános munkajogi követelménye

Hivatásos szolgálati viszony **önkéntes jelentkezés alapján azzal a 18. életévét betöltött, de a hivatásos szolgálati viszony felső korhatárát még el nem érő, cselekvőképes, állandó belföldi lakóhellyel rendelkező,** a rendfokozati állománycsoporthoz **meghatározott iskolai végzettségű,** szakképzettségű **magyar állampolgárral létesíthető:**

- aki a hivatásos szolgálatra **egészségi, pszichikai és fizikai szempontból alkalmas,**
- akinek **életvitele nem kifogásolható** és **hozzájárul** annak a szolgálati viszony létesítése előtti, valamint a szolgálati viszony fennállása alatti **ellenőrzéséhez,**
- aki **elfogadja egyes alkotmányos jogainak** e törvény szerinti **korlátozását,**
- **aki tudomásul veszi,** hogy szolgálati viszonya fennállása alatt szolgálata törvényes ellátását tudta és beleegyezése nélkül – törvényben meghatározott szerveknél és módon – **ellenőrizhetik** (a továbbiakban: megbízhatósági vizsgálat),
- aki **hozzájárul** a jogszabályokban meghatározott szintű **nemzetbiztonsági ellenőrzéséhez,** ha az a beosztása ellátásához szükséges.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot50A szolgálati viszony létesítéséhez szükséges adatokat és tényeket a jelentkezőnek igazolnia kell.

Ha a szolgálati viszony létesítésének feltétele a nemzetbiztonsági követelményeknek való megfelelés, a hivatásos szolgálatra jelentkezőnek a jelentkezéskor írásban nyilatkoznia kell arról, hogy ezeknek a követelményeknek megfelel, és hozzájárul ahhoz, hogy ezt az illetékes nemzetbiztonsági szolgálat ellenőrizze. **Az ellenőrzéshez való hozzájáruláshoz a külön törvényben meghatározott hozzátartozó nyilatkozatát is csatolni kell.** A fegyveres szerv a meghatározott adatokat, illetve a feltételeknek való megfelelést a **szolgálati viszony fennállása alatt ellenőrizheti.** A megbízhatósági vizsgálatot a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv végzi.

A **biztonsági feltételek vizsgálata** azon **kockázati tényezők,** körülmények, információk **felderítését jelenti,** amelyek felhasználásával a fontos és bizalmas munkakört betöltő személyek tevékenysége jogellenes céllal befolyásolhatóvá, illetve támadhatóvá válhat, és ezáltal a nemzetbiztonságot sértő vagy veszélyeztető helyzet állhat elő. A munkakörre jelölt részére a biztonsági ellenőrzést megelőzően a munkakörhöz megállapított „A”, „B”, „C” típusú kérdőívet kell átadni a kitöltés érdekében.

Nem létesíthető szolgálati viszony azzal, aki **büntetett előéletű,** aki a betöltendő munkakörnek megfelelő **foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll,** aki **büntetlen előéletű, de a bíróság büncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét** jogerős ítéletben **megállapította.** Nem létesíthető szolgálati viszony azzal sem, akivel szemben **a bíróság kényszergyógykezelést alkalmazott,** a kényszergyógykezelést megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított **három évig,** akivel szemben a **bíróság próbára bocsátást alkalmazott,** a próbaidő, annak meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő elteltétől számított három évig, akivel szemben büntetőeljárás – ide nem értve a magánvádas vagy pótmagánvádló vádindítványa alapján indult eljárást – van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős bejezéséig,

Nem létesíthető újabb szolgálati viszony azzal, aki korábban már volt hivatásos állományban, a **szolgálati viszonya megszűnését követő öt évig, ha a szolgálati viszonya az alábbi okok miatt szűnt meg:**

- a szolgálati viszony megszüntetése vagy **lefokozás fenyítés kiszabása** miatt;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot146** büntetőeljárás keretében szolgálati viszony megszüntetése, lefokozás, a szolgálati viszony keretében betöltött szolgálati beosztás ellátásához szükséges tevékenység folytatását kizáró **foglalkozástól eltiltás vagy közügyektől eltiltás alkalmazása** miatt;
- a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná vált, mert **nem felelt meg a kifogástalan életvitel követelményének;**
- a hivatásos szolgálatra méltatlanná vált, mert olyan cselekményt követett el, amely a **fegyveres szerv működésébe vetett közbizalmat súlyosan veszélyeztette.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - **foot56** **Hivatásos szolgálati viszony a meghatározott feltételeken túl akkor létesíthető** vagy maradhat fenn, ha a hivatásos állomány tagja vagy a **jelentkező életvitele kifogástalan, és írásban hozzájárul személyes adatai és bűnügyi személyes adatai kezeléséhez,** valamint csatolja a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójának ez irányú nyilatkozatát.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829&kif=szer%C5%91d%C3%A9ses* - **foot82** A hivatásos állományba jelentkező életvitelét a hivatásos állományba vétel előtt, a rendvédelmi oktatási intézmény ösztöndíjas hallgatójának, valamint tanulójának életvitelét a hallgatói, tanuló jogviszony létesítése előtt, továbbá a hivatásos állomány tagja

és az ösztöndíjas hallgató, valamint a tanuló életvitelét a **miniszter által meghatározott gyakorisággal, de legfeljebb évente egy alkalommal a jogviszony fennállása alatt ellenőrizni kell.** A szolgálati viszony fennállása alatt a kifogástalan életvitel soron kívüli ellenőrzésére **akkor kell intézkedni,** ha a kifogástalan életvitel ellenőrzésének kezdeményezésére jogosult tudomására jutott adatokból a **kifogásolható életvitelre alapos okkal lehet következtetni.**

Az életvitel nem minősíthető kifogástalannak, ha a jelentkező esetében **fennállnak a felvételt kizáró alapfeltételek,** valamint ha a jelentkező vagy a hivatásos állomány tagja nem felel meg – különös tekintettel a **szolgálaton kívüli magatartása, családi és lakókörnyezeti kapcsolatai, anyagi, jövedelmi viszonyai, valamint a bűncselekményt elkövető vagy azzal gyanúsítható személyekkel fenntartott kapcsolata** – a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének.

A kifogástalan életvitel ellenőrzésére vonatkozó **rendelkezéseket alkalmazni kell a rendvédelmi oktatási intézmény hallgatójára valamint a tanulójára is.**

A rendőrségről szóló törvényben meghatározott **belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv** végzi. A nemzetbiztonsági szolgálatok a saját munkatársaikra vonatkozóan végzett külön törvény szerinti biztonsági ellenőrzés alkalmával adatszolgáltatás végett e szervet megkeresik. A megkeresett szerv a biztonsági ellenőrzéssel érintett körben adatszolgáltatásra köteles.

A kényszergyógykezelés elrendeléséről a jogerős döntést hozó **bíróság haladéktalanul értesíti az állományilletékes parancsnokot,** aki – a kifogástalan életvitel-ellenőrzés lefolytatása nélkül – a bíróság ítéletének jogerőre emelkedését követő nappal **megállapítja,** hogy a **hivatásos állomány tagjának életvitele kifogásolható** és e törvény szerint intézkedik a szolgálati viszony megszüntetése érdekében.

A **belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv** az ellenőrzése során a hivatásos állományba jelentkezőről, a rendvédelmi oktatási intézménybe jelentkezőről, az ösztöndíjas hallgatóról, a tanulóról, valamint a hivatásos állomány tagjáról, továbbá a vele közös háztartásban élő hozzátartozóról a bűnügyi nyilvántartó szerv valamennyi **bűnügyi nyilvántartásából, továbbá a fegyveres szervek nyilvántartásaiból adatot igényelhet,** az e szerveknél **folyamatban lévő vagy befejezett fegyelmi eljárás irataiba betekinthez.** A hivatásos állományba jelentkezőről, a rendvédelmi oktatási intézménybe jelentkezőről, az ösztöndíjas hallgatóról, tanulórol vagy a hivatásos állomány tagjáról lakóhelyén, tartózkodási helyén, munkahelyén – nyíltan vagy a rendőri jelleg leplezésével – **környezettanulmányt készíthet.**

[Shttp://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889](http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889) - [foot64](#)**szolgálati viszony a hivatásos állományba való felvétellel és annak elfogadásával határozatlan időre létesül.** A hivatásos állományba **kinevezett személy esküt tesz.** A hivatásos állomány pályakezdő tagját a hivatásos állományba vételkor a befejezett tanulmányainak, valamint képzettségének megfelelő **állománycsoport kezdő rendfokozatába kell kinevezni.** A tanulmányait kiváló eredménnyel végző pályakezdő a kinevezésre jogosult döntése esetén eggyel magasabb rendfokozatba is kinevezhető.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829&kif=szerz%C5%91d%C3%A9ses* - [foot88](#)**Ha a hivatásos állomány tagja az eskü letételét megtagadja, a szolgálati viszony létesítésére az érvénytelenség szabályait kell alkalmazni,** amelyre bárki hivatkozhat. Eskütétel hiányában a hivatásos állomány tagja nem állítható szolgálatba.

A nem katonai vagy rendvédelmi oktatási intézményből hivatásos állományba felvett személy rendfokozatát és besorolását beosztásának, életkorának és iskolai végzettségének (szakképesítésének) figyelembevételével kell megállapítani. E rendfokozata és besorolása azonban nem haladhatja meg a vele egykorú és azonos beosztású, de a fegyveres szerv oktatási intézményének elvégzésétől folyamatosan hivatásos szolgálatot teljesítők soron történt előléptetéssel elért rendfokozatát és besorolását. A hivatásos állományba, így felvett személy részére a fegyveres szerv jellegének megfelelő, illetve a beosztásához szükséges tanfolyam elvégzését és vizsga letételét kell előírni. Ha a tanfolyamot önhibájából nem kezdte meg, vagy azt a meghatározott idő alatt nem fejezte be, illetőleg a vizsgát nem tette le, a szolgálati viszonya megszűnik.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - foot66 A szolgálati viszony létesítésekor – a katonai és rendvédelmi oktatásban végzetek kivételével – **legalább három, de legfeljebb tizenkét hónapig terjedő próbaidőt kell kikötni.** Tizenkét hónap próbaidőt kell kikötni, ha a jelentkező nem rendelkezik a beosztáshoz szükséges szakirányú iskolai végzettséggel (szakképesítéssel). A próbaidő alatt a fegyveres szerv sajátosságainak megfelelő képzésben kell részesíteni.

A hivatásos állomány tagja a próbaidő alatt a jogszabályban meghatározott illetményre és – lakás és lakhatási támogatás kivételével – a szolgálat teljesítéséhez szükséges egyéb ellátásra jogosult. A próbaidő alatt a szolgálati viszonyt bármelyik fél indokolás nélkül, azonnali hatállyal megszüntetheti. Ha a szolgálati viszony a próbaidő alatt megszűnt, az együtt jár a próbaidős rendfokozat elvesztésével és a kapott ruházati és felszerelési tárgyak visszaadásának kötelezettségével.

2.3. Felvételi eljárás

A hivatásos állományba kinevezést a hivatásos szolgálatra **jelentkező kérelme alapján indult felvételi eljárás előzi meg.** A kérelmet a **kinevezésre jogosult vezetőhöz kell címezni,** és ahhoz **az állományilletékes parancsnokhoz kell benyújtani,** akinek az irányítása alá tartozó szervezeti egységénél a kérelmező részére szolgálati beosztás biztosítható vagy a beosztásba kinevezését tervezik.

Az illetékes humánigazgatási szakszolgálat a hivatásos szolgálatra jelentkezőt a kérelem átvétele előtt tájékoztatja a szolgálati viszony létesítésének és a beosztásba helyezésének a feltételeiről, valamint a hivatásos állomány tagját a jogszabályok alapján megillető alapvető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről.

A felvételre vonatkozó kérelemnek tartalmaznia kell:

- a jelentkező nevét (születési nevét), születési helyét és idejét, anyja nevét, lakcímét,
- a kérelmezett szolgálati helyet, beosztást, továbbá
- a hivatásos szolgálati viszony létesítése feltételeinek teljesítéséről, valamint a hivatásos szolgálattal járó kötelezettségek vállalásáról szóló nyilatkozatot.

A kérelemhez csatolni kell:

- a kérelmező saját kézzel aláírt önéletrajzát,
- iskolai végzettségét és szakképzettségét igazoló okiratokat vagy azok hiteles másolatát,
- személyazonosságát és lakcímét igazoló okmány másolatát,
- korábbi szolgálati és egyéb foglalkoztatási jogviszonyairól szóló igazolásokat,
- saját és – ha azt törvény előírja – közeli hozzátartozói, illetve a vele egy háztartásban élők írásbeli nyilatkozatát az adatai kezeléséhez, a kifogástalan életvitel ellenőrzéséhez

való hozzájárulásról, a megbízhatósági vizsgálat tudomásul vételéről, és a meghatározott adatai kezeléséhez történő hozzájárulásról,

- nemzetbiztonsági ellenőrzésre kötelezett beosztásba tervezett kinevezése esetében – a felvételi eljárást lefolytató szervezet által biztosított – az ellenőrzési szintnek megfelelő, az általa kitöltött kérdőívet,
- a kifogástalan életvitel ellenőrzéséhez szükséges – a felvételi eljárást lefolytató szerv által biztosított – kitöltött adatlapot, valamint
- a társadalombiztosítási azonosító jelet és adóazonosító jelét (adószámát) az azt tartalmazó eredeti okirat bemutatásával.

A meghatározott nyilatkozatok, a kitöltött biztonsági kérdőív és adatlap csatolása hiányában a felvételi kérelmet el kell utasítani. Egyéb okból hiányos vagy hitelesnek nem tekinthető iratok pótlására, kiegészítésre a jelentkezőt öt munkanap határidő tűzésével fel kell szólítani. Ha a hiányosságok pótlása határidőben nem történik meg, a kérelmet el kell utasítani.

A felvételi eljárás keretében az illetékes **humánigazgatási szakszolgálat intézkedik az egészségi, pszichológiai és fizikai alkalmassági feltételek meglétének vizsgálatára.**

Ha a vizsgálatok során szolgálati viszony létesítését kizáró ok nem merült fel a szakszolgálat intézkedik a kifogástalan életvitel ellenőrzés lefolytatására, – ha ez a tervezett beosztáshoz előírt feltétel – a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére.

Ha a felvételi eljárás során **szolgálati viszony létesítését kizáró ok megállapítására került sor, a felvételt az állományilletékes parancsnok elutasítja, és erről a jelentkezőt tájékoztatni kell.**

Amennyiben nem az állományilletékes parancsnok a kinevezésre jogosult, a felvételi eljárásban keletkezett iratokat – kizáró ok hiánya esetén és a beosztás betöltéséhez szükséges illetmény fedezete rendelkezésre áll – **az állományilletékes parancsnok a kinevezési javaslatával a hivatásos állományba kinevezésre jogosult vezetőhöz (előjáróhoz) szolgálati úton felterjeszti.**

A kinevezési javaslatához csatolni kell az illetékes humánigazgatási szakszolgálat által elkészített

- személyi adatlapot,
- a kinevezési okmány (állományparancs vagy határozat) tervezetét,
- az esküokmányt,
- a betöltendő szolgálati beosztáshoz tartozó szolgálati feladatok vagy a betöltendő munkakör munkaköri leírását, valamint
- az illetmény fedezetének rendelkezésre állására vonatkozó nyilatkozatot.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.606889 - [foot65](#)**Az állományba vételről készült kinevezési okmánynak tartalmaznia kell a szolgálati viszonyra vonatkozó minden lényeges adatot, így különösen a szolgálati viszony kezdetét, a hivatásos állomány tagjának szolgálati beosztását és helyét, rendfokozatát, a besorolási osztályon belüli beosztási kategóriáját, fizetési fokozatát, az eskü letételét és időpontját, továbbá – próbaidő kikötésénél – a próbaidő tartamát és a véglegesítéshez szükséges iskolai végzettség (szakképesítés) megszerzését. A kinevezési okmány egy példányát a hivatásos állomány tagjának át kell adni.**

Az állományilletékes parancsnok a hivatásos szolgálatba kinevezésről szóló kiadmányozott állományparancsot az esküokmánnyal együtt – az illetékes humánigazgatási szakszolgálat képviselője és a kinevezett szolgálati előjárója jelenlétében – a jelentkezőnek átadja, aki a jelenlévők előtt az eskü szövegét hangosan felolvastva az esküt leteszi, majd azt aláírja a kinevezést elfogadó nyilatkozattal együtt. **A humánigazgatási szakszolgálat az aláírt esküokmányt az állományparancs vagy határozat mellékleteként a személyi anyagban helyezi el és kezeli a továbbiakban.**

2.3.1. Hivatásos jogviszony létesítése visszavétellel

Hivatásos jogviszony létesítése a visszavétellel, akkor állhat elő, ha a hivatásos szolgálati jogviszony az alábbi okok miatt szűnt meg:

- közös megegyezéssel;
- Országgyűlés, a Kormány, a költségvetési fejezetet irányító szerv vezetője, az országos parancsnok döntése alapján a fegyveres szervnél létszámcsökkentést kellett végrehajtani, és emiatt további szolgálatára nem volt lehetőség;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot154](#) átszervezés következtében szolgálati beosztása megszűnt, és a számára felajánlott, a végzettségének és képzettségének megfelelő más beosztást nem fogadta el;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot155](#) az Mt. megfelelő alkalmazásával nyugdíjassá minősül és az eredeti beosztásában szolgálati érdekből tovább nem volt foglalkoztatható, a számára felajánlott legalább azonos szintű beosztást pedig nem fogadta el;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot156](#) más szervhez vezénylés, valamint külföldre vezénylés megszűnése után részére végzettségének, képzettségének megfelelő beosztás nem volt biztosítható és rendelkezési állományba sem volt helyezhető;
- a vezetői kinevezésének visszavonását követően a felajánlott beosztást nem fogadta el;
- szolgálati viszonya felmentéssel a kormányzati szolgálati, közszolgálati, közalkalmazotti történő áthelyezéssel szüntették meg, a szolgálat érdekében, kérelmére hivatásos állományba visszavehető, ha egyébként megfelel a szolgálati viszony létesítéséhez szükséges egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot208](#) akinek a szolgálati viszonya az országgyűlési vagy európai parlamenti képviselővé, főpolgármesterré, főpolgármester-helyettesé, megyei közgyűlés elnökévé, alelnökévé, polgármesterré, alpolgármesterré, történt **megválasztás alapján szűnt meg, mandátumának lejártát követően – 30 napon belül előterjesztett kérelmére – a hivatásos állományba vissza kell venni;**
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot209](#) akinek a rokkantságát, megváltozott munkaképességű személyek ellátását a felülvizsgálat során megszüntették, a hivatásos állományba akkor vehető vissza, ha egyébként megfelel a szolgálati viszony létesítéséhez szükséges egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot210](#) Akinek a rokkantságát, megváltozott munkaképességű személyek ellátását a szolgálattal összefüggő baleset, betegség miatt állapították meg, és a rokkantságát, megváltozott munkaképességű személyek ellátását megszüntették, a **hivatásos állományba visszavehető, ha az egészségi állapotának megfelelő beosztás részére biztosítható.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot211A hivatásos állomány **szolgálati járandóságban részesülő volt tagja** a feltételeknek való megfelelés esetén is, **csak akkor vehető vissza hivatásos állományba, ha a szolgálati járandóságának folyósítását a hivatásos szolgálat idejére szünetelteti.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot212Visszavétel esetén a hivatásos állomány tagja legfeljebb olyan rendfokozatba léptethető elő, mint amilyen rendfokozatot folyamatos szolgálatteljesítés során a soron történő előléptetéssel elérhetett volna. A visszavétel során próbaidő köthető ki, legfeljebb 6 hónap időtartamra, ha a szolgálati viszony megszűnése és a visszavételre irányuló kérelem benyújtása között legalább egy év eltelt. **A visszavételre legfeljebb két alkalommal** kerülhet sor.

A visszavétel iránti kérelmet a kinevezésre jogosult vezetőhöz címezve a kérelemben megjelölt szerv állományilletékes parancsnokához kell benyújtani. Ha az állományilletékes parancsnok a kérelemmel egyetért, intézkedik az alkalmazási feltételek ellenőrzésére. Ezt követően a kérelmet a szolgálati érdek fennállását alátámasztó javaslatával harminc napon belül felterjeszti a visszavételre jogosult elöljáróhoz.

2.3.2. A szolgálati idő számításának főbb szabályai

A hivatásos állományba történő kinevezéskor meg kell állapítani **a felmentési idő, a végkielégítés, a pótszabadság mértéke, a jubileumi jutalom és a leszerelési segély szempontjából** valamint a **szolgálati időpótlék** szempontjából **beszámítható időket** és azt, a kinevezési okmányban rögzíteni kell.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot656A **tényleges hivatásos szolgálati viszonyban töltött idő** a hivatásos állományba vétel napjától a szolgálati viszony megszűnésének napjáig tart. A **tényleges hivatásos szolgálati időbe a 2012. január 1-je előtt hatályos szabályok alapján számított kedvezményes szolgálati időt is be kell számítani.**

A továbbbszolgáloi szolgálati viszonyban eltöltött időt szerződéses szolgálati viszonyban töltött szolgálati időnek kell tekinteni. Ha a **szerződéses állomány tagja hivatásos szolgálati viszonyt létesít, az addig szerződéses szolgálati viszonyban eltöltött ideje hivatásos szolgálati viszonyban töltött időnek számít.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot658A **akinek a szolgálati viszonyát megszüntették, annak a számított hivatásos szolgálati idejét – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – munkaviszony, kormányzati szolgálati, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszony, bírósági és ügyészségi szolgálati viszony létesítése esetén a létesítendővel azonos jellegű jogviszonyban eltöltött időnek kell elismerni.** A **más közszolgálati (közalkalmazotti, kormányzati szolgálati, közszolgálati, bírói, ügyészi) jogviszonyból áthelyezettek, illetve közvetlenül kinevezettek esetében a pótszabadság mértéke és a jubileumi jutalomra jogosultság, valamint a felmentési idő számítása szempontjából az ott eltöltött szolgálati időt is figyelembe kell venni.**

A szolgálati idő számításánál **nem lehet figyelembe venni a szolgálati beosztásból való felfüggesztés, az előzetes letartóztatás, valamint a katonai fogdában végrehajtott szabadságvesztés időtartamát.**

A **beszámítható időket napokban kell összeadni,** és az évekre történő átszámításnál **háromszázhatvanöt napot kell egy évnek tekinteni.** A fennmaradó **töredékidőket hónap, nap**

pontos megjelölésével kell kiszámítani. Az egyszer már beszámított szolgálati időt ismételten beszámítani semmilyen jogcímen nem lehet.

A hivatásos állományba visszavett személy esetében a végkielégítésre jogosító szolgálati viszony kezdetét külön kell megállapítani, és abba csak a korábbi végkielégítést követően szolgálati viszonyban töltött, valamint szolgálati viszonyban minősülő időt lehet figyelembe venni. **A szolgálati idő pótlékra jogosultság kezdetének megállapításakor a ténylegesen hivatásos állományban töltött időket össze kell számítani.**

A hivatásos állomány tagjának szolgálati idejét a munkáltatói jogkör gyakorlója megállapítja, módosítja és nyilvántartja. Ha a szolgálati idő kezdő napját a szerv hibájából kell módosítani, a szolgálati időhöz fűződő járandóságok az elévülési időn belül visszamenőleg járnak.

2.4. Az egyes rendvédelmi szervekre vonatkozó külön szabályok

A jogszabály külön fejezetben határozza meg azokat a rendelkezéseket, amelyeket az általános szabályoktól eltérésekkel kell alkalmazni a rendőrség, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, az Országgyűlési Őrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a büntetés-végrehajtási szervezet, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományára.

A rendőrség, az Országgyűlési Őrség és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv hivatásos állományára e törvény rendelkezéseit az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

A rendőrség, az Országgyűlési Őrség és a hivatásos katasztrófavédelmi szervnél **állományilletékes parancsnok**:

- országos parancsnok,
- főigazgató,
- Országgyűlési Őrség parancsnoka,
- megyei rendőrfőkapitány, budapesti rendőrfőkapitány, a vele azonos jogállású szervek vezetői és a Készenléti Rendőrség parancsnoka,
- Készenléti Rendőrség parancsnokának helyettesei,
- a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve vezetője és a vele azonos jogállású szervek vezetői,
- rendőrkapitány,
- határrendészeti kirendeltségvezető.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot459](#) Az állományilletékes parancsnokok munkáltatói jogkörét a Hszt. keretei között a miniszter állapítja meg.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot464](#)A magasabb beosztás betöltéséhez szükséges iskolai végzettség (szakképesítés) megszerzésére a pályázatot a felsőoktatási intézmény a miniszter jóváhagyásával írja ki.

A tanfolyamrendszerű továbbképzésen kívül évente 3 hónapot meghaladó időtartamra vezényelni a hivatásos állomány tagját csak beleegyezésével lehet.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot466](#)A miniszter határozza meg e fejezet hatálya alá tartozó fegyveres szerveknél rendszeresített beosztásokat,

a betöltésükhöz szükséges további követelményeket (iskolai végzettség, szakképesítés, sorkatonai szolgálat letöltése), a beosztásokban elérhető legmagasabb rendfokozatokat, valamint a beosztásokhoz tartozó fizetési fokozatokat [Lásd: a **65/2011. (XII. 30.) BM rendeletet** a belügyminiszter irányítása alá tartozó egyes fegyveres szerveknél rendszeresített hivatásos beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről].

2.4.1. A rendőrség hivatásos állományára vonatkozó külön szabályok

A megyei és a budapesti rendőrfőkapitány, valamint a rendőrkapitány és a határrendészeti kirendeltség vezetője 5 évre nevezhető ki vezetői beosztásába. A kinevezés azonos szolgálati helyen egy alkalommal, 5 évvel hosszabbítható meg.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot486A szolgálati viszonyt létesítő személyt, aki még nem rendelkezik rendőri vagy határrendészeti szakképzettséggel – a feltételek biztosítása mellett – megfelelő határidő kitűzésével kötelezni kell a rendőri vagy határrendészeti szakképzettség megszerzésére. Ha ennek az előírt határidőben nem tesz eleget, a szolgálati viszonya megszűnik. **A rendőri vagy határrendészeti szakképzettséggel nem rendelkező rendőr önálló intézkedésre nem jogosult,** szolgálatba történő beosztására rendőri vagy határrendészeti szakképzettséggel rendelkező rendőrnek alárendelten vagy kötelékben alkalmazva kerülhet sor.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot487A rendőrség hivatásos állományú tagja **más helységbe való vezénylések együttes időtartama 3 évenként a 8 hónapot nem haladhatja meg.** A vezénylés időtartamának befejezésétől számított 3 hónapon belül újabb vezénylésre nem kerülhet sor, ha a vezénylés időtartama a 30 napot meghaladta. Méltánylást érdemlő személyi vagy családi érdekből kérelemre e korlátoktól kivételesen el lehet tekinteni. E rendelkezést nem kell alkalmazni, ha a hivatásos állomány tagja a más helységbe vezényléssel az eredeti szolgálatteljesítési hely, illetve lakóhely 50 km-es körzetében teljesít szolgálatot és a vezényléshez hozzájárult. A vezényléssel kapcsolatos költségeket a hivatásos állomány tagja részére ebben az esetben meg kell téríteni.

A bűnözés elleni eredményes fellépés céljából a rendőr, hivatásos szolgálati viszonyának fenntartása mellett – szolgálati feladatként, a rendőrséghez tartozás leplezésével – más foglalkoztatási jogviszony létesítésével, vagy egyéb jövedelemszerző tevékenység folytatásával bízható meg. E feladat ellátása alatt a rendőr társadalombiztosítási ellátására, járandóságaira a hivatásos állományra vonatkozó szabályok szerint jogosult.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot489A rendőrség külföldi szolgálati helyen szolgálatot teljesítő hivatásos állományú tagját naponta a belföldi napi díj 50%-ának megfelelő mértékű külföldi szolgálati helyi pótlék illeti meg.

2.4.2. A hivatásos katasztrófavédelmi szerv hivatásos állományára vonatkozó külön szabályok

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv hivatásos állományú tagjai szolgálatot teljesíthetnek a megyei (fővárosi) és települési önkormányzatoknál, valamint a védelmi bizottságoknál is.

A hivatásos állomány tagjának **állományilletékes parancsnoki beosztásba történő kinevezéséhez 5 év,** az alapfeladatot ellátó **vezetői beosztásba történő kinevezéséhez 3 év túlzottó-szakmai gyakorlat szükséges.**

A **készenléti jellegű beosztásokban** szolgálatot teljesítők esetében, amennyiben a szolgálatteljesítési idő – a heti 48 óra figyelembevételével – eléri a hat havi keretre megállapított szolgálatteljesítési időt, **túlszolgálat csak rendkívüli eset** (baleset, elemi

csapás, vagy súlyos kár) megelőzése, elhárítása, illetve következményeinek felszámolása, valamint arra való felkészülés céljából rendelhető el.

A tűzoltóság szakképzettséggel nem rendelkező hivatásos állományú tagja nem láthat el önállóan olyan szolgálatot, amelyhez tűzoltói szakképzettség szükséges.

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, valamint a munkaidő szervezés egyes szempontjairól szóló, európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglaltaknak megfelelően a 2004. május 1-jét követően részben vagy egészben **készenléti jellegű beosztásban foglalkoztatott tűzoltók meghatározott szolgálatteljesítési időn túl teljesített szolgálataért a távolléti díjra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot520

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot525A tűzoltó szolgálati helye illetékességi és működési területén tűzvédelmi szakértői jogosultsághoz kötött tevékenységet csak az igazságszolgáltatási szervek felkérésére végezhet. A tűzoltó szolgálati helye illetékességi és működési területén kívüli, tűzvédelmi szakértői jogosultsághoz kötött tevékenységét a szakmai felügyeletet ellátó szerv engedélyezi

2.4.3. Az Országgyűlési Őrség hivatásos állományára vonatkozó szabályok

Az Országgyűlési Őrség hivatásos állományának http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot582rtós igénybevétele esetén **a rendkívüli pihenőnapokat az Országgyűlési Őrség parancsnoka engedélyezi.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot583Azt a szolgálati viszonyt létesítő személyt, **aki még nem rendelkezik az Országgyűlési Őrségnél előírt szakképzettséggel – a feltételek biztosítása mellett – megfelelő határidő kitűzésével kötelezni kell a szakképzettség megszerzésére.** Ha ennek az előírt határidőben nem tesz eleget, a szolgálati viszonya megszűnik.

Az Országgyűlési Őrség hivatásos állományának **szakképzettséggel nem rendelkező tagja önálló intézkedésre nem jogosult**, szolgálatba történő beosztására az Országgyűlési Őrség hivatásos állományú, szakképzettséggel rendelkező tagjának alárendelten vagy kötelékben alkalmazva kerülhet sor.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot584A szolgálatteljesítési időbeosztást az illetékes szolgálati előljáró köteles azt megelőzően legalább egy héttel közölni az Országgyűlési Őrség hivatásos állományú tagjával.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot587Az Országgyűlési Őrség hivatásos állományára vonatkozásában **az Országgyűlési Őrség parancsnoka gyakorolja az alábbi, e törvényben a miniszter számára biztosított munkáltatói jogokat:**

- első tiszt kinevezés,
- ezredesi előléptetés,
- főtitzt, tiszt soron kívüli előléptetése,
- ezredesi beosztásokba történő kinevezés, felmentés, megbízás,
- rendfokozatot vagy szolgálati viszonyt érintő fegyelmi fenyítés kiszabása főtitzt, tiszt esetében,
- főtitzt, tiszt hazai tanintézet alaptagozatára, tanfolyamaira történő vezénylése.

2.4.4. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományára vonatkozó külön szabályok

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja **fontos és bizalmas munkakört betöltő személynek minősül**; a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben foglalt különös követelmények a szolgálati viszony jellegét meghatározó sajátos szolgálati követelménynek minősülnek.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja **a gyülekezési törvény hatálya alá eső rendezvényen történő megjelenési szándékát köteles a munkáltatói jogkört gyakorló elöljárónak bejelenteni**, aki összeférhetlenség esetén (politikai tevékenység tilalma) a részvételt megtilthatja.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja **külföldre utazásának tervezett napját, útvonalát, célját, hazatérésének várható időpontját az állományilletékes parancsnoknak köteles bejelenteni**. Az állományilletékes parancsnok a külföldre utazást szolgálati és biztonsági érdekből megtilthatja, illetőleg korlátozhatja. Az előjáró parancsnok által elrendelt időszakban köteles bejelenteni a szolgálaton kívüli tartózkodási helyét.

Az érdekképviselői szerv a hivatásos állomány tagját a nemzetbiztonsági szolgálattal szemben **bíróság vagy más hatóság előtt nem jogosult képviselni**. Az érdekképviselői szerv tevékenysége nem irányulhat a nemzetbiztonsági szolgálat rendeltetésszerű tevékenysége, valamint az előjárói jogkör gyakorlása ellen.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál **munkáltatói jogkört gyakorló előjáró alatt a főigazgatókat kell érteni**.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok tekintetében az illetékes főigazgató a Hszt. 2. számú mellékletben meghatározottakon túl a következő munkáltatói jogköröket is gyakorolja:

- főtiszt, tiszt szolgálati viszonyának megszüntetése;
- beosztásba kinevezés, vezénylés, áthelyezés, beosztás ellátásával való megbízás, szünetelés (a miniszter jóváhagyásával) az ezredesi rendfokozattal rendszeresített beosztások esetében;
- tartós külszolgálatra vezénylés (a miniszter jóváhagyásával);
- külföldi tanintézet alaptagozatára, tanfolyamaira főtiszt, tiszt beiskolázása;
- főtiszt, tiszt más szervhez vezénylése, más fegyveres szervhez történő áthelyezése;
- személyi illetmény megállapítása főtiszt, tiszt számára;
- az alá- és fölérendeltségi viszonyból eredő összeférhetlenség feloldása;
- tanácsosi és főtanácsosi cím adományozása.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot528A polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál hivatásos **szolgálati viszony azzal létesíthető**, aki – a meghatározott általános feltételeken túl – **rendezett családi, illetve magánéletet él, és titoktartási kötelezettséget vállal**. A próbaidőre felvett hivatásos állományú tagja a próbaidő alatt is részesíthető lakhatási támogatásban.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja a külön törvényben meghatározott intézményeknél és szervezeteknél is teljesíthet szolgálatot.

A polgári nemzetbiztonsági **szolgálatok hivatásos állományú tagja központi állományban van**, ha szolgálatteljesítése alapvetően a munkáltató polgári nemzetbiztonsági szolgálatnál történik. A hivatásos állományú tagja kihelyezett állományban van, ha nemzetbiztonsági feladatait külső munkaviszonyt létesítve – azt felhasználva – látja el.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagját külföldi szolgálatra – a miniszter jóváhagyásával – a munkáltatói jogkört gyakorló előjárója vezényli.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú **tagját titoktartási kötelezettség alól a miniszter, illetve a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró adhat felmentést;** e jogkör nem ruházható át. A minősítése során nem kötelező a lökészség vizsgálata. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjának minősítésére észrevételeket az érdekképviseleti szerv nem tehet, azt bíróság előtt nem támadhatja meg.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjának a külön törvényben meghatározottak szerint nemzetbiztonsági pótlék adható.

Szolgálati panasz benyújtása esetén a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja képviseletében ügyvéd nem járhat el. A benyújtott panaszt a sérelmezett döntést hozó, intézkedést tevő vagy mulasztást elkövető személy szolgálati előjárója bírálja el. A hivatásos állomány tagja panaszával közvetlenül nem fordulhat az illetékes ügyészséghez.

Az eljárásban hozott sérelmezett döntés ellen a hivatásos állomány tagja a munkáltatói jogkört gyakorló előjáróhoz panasszal fordulhat; ha a sérelmezett döntést a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró hozta, az intézkedés vagy mulasztás ellen a hivatásos állomány tagja a miniszterhez panasszal, illetve fellebbezéssel fordulhat.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja a szolgálati viszonyból származó jogvita esetén akkor fordulhat a bírósághoz, ha a szolgálati viszonyára vonatkozó – az előjáró mérlegelési jogkörébe nem tartozó – döntést vagy intézkedést, illetve ezek elmulasztását sérelmesnek tartja, és a fegyveres szerven belüli jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok **központi személyügyi nyilvántartásaikat szolgálatonként vezetik.** A szolgálatok személyügyi alapnyilvántartást nem vezetnek.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot537A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok esetében **a miniszter utasításban állapítja meg:**

- személyügyi igazgatás rendjét, az előmenetel, a teljesítményértékelés, a minősítés és a szolgálati jellemzés készítésének szabályait, valamint a munkáltatói intézkedések kiadásának rendjét;
- az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasság követelményeit, az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelmények felmérésének szabályait, az alkalmassági vizsgálatok fajtáit, a felmérést végző szervezetek kijelölését, az alkalmassági vizsgálatok eljárási rendjét, az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek való meg nem feleléssel kapcsolatos eljárást;
- azokat a szolgálati beosztásokat, amelyekben az idegen nyelv használata szükséges, illetőleg ahol idegen nyelv ismerete a szolgálati beosztással járó feladat, továbbá a ritka és a kettőnél több nyelv használatáért adható kiegészítő nyelvpótlék mértékét, valamint ahol – a Hszt. 104. § (5) bekezdésében meghatározott nyelveken túl – más nyelv után is az ott meghatározott mértékű nyelvpótlék adható;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot539 a fegyelmi eljárás rendjét, illetve a fegyelmi jogkört gyakorló előjárók körét.

A főigazgató utasításban állapítja meg:

- azokat a szolgálati beosztásokat, amelyek betöltéséhez a jogszabályban meghatározott iskolai végzettségen (szakképesítésen) túl magasabb iskolai végzettség (szakképesítés) megszerzése, illetve szaktanfolyam elvégzése szükséges;
- azokat a szolgálati beosztásokat, amelyek pályázat útján tölthetők be, a pályázat kiírásának és elbírálásának rendjét;
- a fegyveres szerv és hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségével kapcsolatos eljárások részletes szabályait, megállapításának módját, mérséklésének és mellőzésének részletes szabályait;
- a részben vagy egészben készenléti jellegű beosztások, valamint az ügyeleti és készenléti szolgálatok körét, valamint a készenlét elrendelésének rendjét;
- a szolgálatteljesítési idő és a túlszolgálat szolgálatszervezéssel összefüggő szabályait, a túlszolgálat elrendelésének és a pihenőidő kiadásának rendjét, a nyilvántartás szabályait;
- a fegyveres szerv hivatásos állományú tagjait érintő szakmai képzési, át- és továbbképzési és vezetőképzési rendszerét.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot540A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok esetében a miniszter a kihelyezett állományra vonatkozó különös szabályokat utasításban állapítja meg.

2.4.5. A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományára vonatkozó külön szabályok

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot546A hivatásos állomány tagja **a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetnél is teljesíthet szolgálatot.** A fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezethez vezényelt tagja foglalkoztatásával kapcsolatos költségek a vezénylő szervet terhelik.

A jogszabály által biztosított pótszabadságon túl évente 5 munkanap pótszabadságra jogosult a hivatásos állomány tagja, ha szolgálati feladatait a különleges biztonsági körletben látja el.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot555A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjának meg kell térítenie a megkezdett alapfokú és középfokú szaktanfolyamoknak a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka által megállapított költségeit, valamint az általa megkezdett olyan tanfolyamok tandíját is, amelyet helyette a büntetés-végrehajtás fizetett ki, ha a szolgálati viszonya a próbaidő alatt szűnt meg.

2.4.6. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományára vonatkozó értelmező rendelkezések

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot557A Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke gyakorolja **a jogszabályban az országos parancsnok részére biztosított jogköröket.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot557A Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke gyakorolja **a jogszabályban az országos parancsnok részére biztosított jogköröket.**

Munkáltatói jogkört gyakorló előjáró: a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény alapján munkáltatói jogkört gyakorló vezető,

Allományilletékes parancsnok: az elnök, az elnökhelyettes, az informatikai feladatokat ellátó intézetek, a humánerőforrás-fejlesztési feladatokat ellátó intézet, a bünyügyi főigazgatóság, a középfokú vámszervek főigazgatója, és a regionális bünyügyi igazgatóság, valamint az alsó fokú vámszervek igazgatója,

Országos parancsnokság: a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Hivatala.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot558A Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz – az **országát állományának kivétellel** – legalább **középszintű végzettségű személy** vehető fel.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot560A Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál a hivatásos állomány utánpótlása közvetlenül hivatásos állományba vétellel történik. Az így felvettek szakmai képzésére a hivatásos állományba vételt követően kerül sor. A hivatásos állományba vett személy részére az alapfokú szaktanfolyam, tiszti rendfokozattal felvettek esetében a középfokú szaktanfolyam elvégzése kötelező. Speciális szakterületen foglalkoztatottak felvételéhez a munkakörnek megfelelő végzettség írható elő.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot561 **Kiváló eredménnyel végzett pályakezdő a hivatásos állomány Rendőrtiszti Főiskola vám- és jövedékigazgatási vagy pénzügynyomozói szakirányon végzett tagja lehet.**http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot562 Pályázat kiírására az országos parancsnok jogosult.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot563A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja **más helységbe 3 évenként összesen 12 hónapra vezényelhető.** A 6 hónapot meghaladó időtartamú folyamatos vezényléshez a hivatásos állomány tagjának beleegyezése szükséges, 6 hónapon túli folyamatos vezényléséhez a beleegyező nyilatkozata hiányzik, akkor a vezénylését meg kell szüntetni. Ezt követően egy éven belül más szolgálati helyre nem vezényelhető. A hivatásos állomány tagja nem jogosult a költségtérítésre, ha olyan szervezeti egységhez kerül vezénylésre, melynek székhelye megegyezik az eredeti szervezeti egységének székhelyével.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot566A Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagjának meg kell térítenie a megkezdett alapfokú és középfokú szaktanfolyamoknak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke által megállapított költségeit, valamint az általa megkezdett olyan tanfolyamok tandíját is, amelyet helyette a Nemzeti Adó- és Vámhivatal fizetett ki.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot567A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **hivatásos állományú tagja nem végezhet olyan gazdasági tevékenységet, amely a Nemzeti Adó- és Vámhivatal alaptevékenységéhez kapcsolódik.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot568 A hivatásos állomány **egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmasságát a Kormány által rendeletben kijelölt szerv vizsgálja és minősíti.**

A hivatásos állomány tagja kártérítési felelősségének megállapítására, illetőleg a kártérítés összegének mérséklésére 500.000,- Ft értékhatárig az állományilletékes parancsnok, az ezt meghaladó kár esetén pedig az országos parancsnok jogosult.

3. A szolgálati viszony módosítása, pályázati rendszer

A szolgálati viszony – a jogszabályban meghatározott eseteket kivéve – a hivatásos állomány tagja beleegyezésével módosítható.

A módosítás esetei különösen:

- a magasabb vagy azonos beosztásba kinevezés,
- az alacsonyabb beosztásba helyezés,
- a külföldi szolgálatra vezénylés,
- a más beosztás vagy feladatkör ellátásával való tartós megbízás,
- a szolgálati viszony szüneteltetése,
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot94a más szervhez történő vezénylés,
- a magasabb iskolai végzettséget (szakképesítést) nyújtó oktatási intézménybe beiskolázás,
- a más fegyveres szervhez történő áthelyezés.

A magasabb vagy azonos beosztásba kinevezésnél nem kell a hivatásos állomány tagjának beleegyezése szolgálati helyének a fegyveres szerv szervezeti egységein belüli vagy szervezeti egységei közötti megváltoztatása esetében, ha az új szolgálati hely a korábbi szolgálati hely működési területének valamely településén van. A hivatásos állomány tagjának véleményét azonban ebben az esetben is be kell előzetesen szerezni.

3.1. Beosztásból felmentés, más beosztásba kinevezés, áthelyezés

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot97A hivatásos állomány tagja **a szolgálat érdekében felmenthető és magasabb beosztásba kinevezhető**, beleegyezése nélkül a szolgálati beosztásából felmenthető, és egyidejűleg **azonos vagy annak megfelelő más beosztásba kinevezhető**. Azonos, vagy annak megfelelő más beosztásba való kinevezés kérelemre is történhet. A hivatásos állomány tagja szolgálati érdekből beleegyezése nélkül – a létszámcsökkentés és az átszervezés indokát kivéve – 5 éven belül más beosztásba nem kerülhet áthelyezésre.

Magasabb beosztásnak minősül az a munkakör, amely **magasabb beosztási kategóriába** tartozik, vagy a beosztás azonos szintű, de a **szolgálati hely szervezeti szintje magasabb** vagy **magasabb az adott beosztásban elérhető rendfokozat**, továbbá vezetői beosztások esetén magasabb szintű vagy a beosztás azonos szintű, de a **szolgálati hely szervezeti szintje magasabb** vagy **magasabb az adott beosztásban elérhető rendfokozat** vagy **magasabb a vezetői illetménypótlék mértéke**.

A vezetői szintek szerinti beosztásba helyezettek esetében az állományparancsban vagy határozatban – a munkakör megnevezése mellett – **rendelkezni kell az illetménybesorolás szempontjából irányadó vezetői szint meghatározásáról is**. A vezetői beosztásból történő

felmentés esetén, a beosztás felajánlásáról szóló feljegyzést az érintett részére megbeszélés keretében kell átadni, amelyről jegyzőkönyvet kell készíteni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot98Ha eredeti szolgálati beosztására egészségi, pszichikai vagy fizikai okból alkalmatlanságot állapítottak meg, a szolgálat felső korhatárának eléréséig a fegyveres szervnél – felajánlható hivatásos szolgálati beosztás hiányában – belegegyezésével **nem hivatásos munkakörben is foglalkoztatható.** E foglalkoztatás a hivatásos állomány tagjának szolgálati jogviszonyát és előmenetelét nem érinti.

A hivatásos állomány tagja a részére **felajánlott hivatásos szolgálati beosztás,** illetve nem hivatásos munkakör **elfogadásáról, vagy elutasításáról** a felajánlástól számított **5 munkanapon belül köteles írásban nyilatkozni.** A nyilatkozat elmulasztását úgy kell tekinteni, mintha a felajánlott hivatásos szolgálati beosztást, illetve nem hivatásos munkakört elutasította volna.

3.2. Alacsonyabb beosztásba helyezés

A hivatásos állomány tagja **alacsonyabb beosztásba helyezhető:**

- létszámcsoökkentés vagy átszervezés miatt;
- a saját kérelmére;
- ha minősítése alapján az általa betöltött szolgálati beosztásra előírt követelményeknek nem felel meg;
- fegyelmi fenytésékként.

Az alacsonyabb szolgálati beosztásba helyezéshez **minősítés alapján, valamint fegyelmi fenytés** esetén a hivatásos állomány tagjának **belegegyezése nem szükséges.**

Ha az alacsonyabb beosztásba helyezésre, a saját kérelmére, minősítés vagy fegyelmi fenytésékként kerül sor **az alkalmassági és képzettségi feltételeknek az alacsonyabb beosztás tekintetében is meg kell felelni.**

Létszámcsoökkentés, átszervezés vagy vezénylés megszüntetése esetén a felajánlott alacsonyabb beosztáshoz **előírt képzettség megszerzéséhez megfelelő határidőt kell előírni.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot99A hivatásos állomány tagját **alacsonyabb beosztásba kell helyezni,** ha a részére a beosztás betöltéséhez előírt szakvizsga vagy **képzési követelménynek határidőben nem tett eleget.**

3.3. Más beosztás vagy feladatkör ellátásával való tartós megbízás

Az ideiglenesen megüresedett szolgálati beosztás ellátásával, illetőleg a szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy helyettesítésével, továbbá a hivatásos állomány tagjának szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkör ellátásával a hivatásos állomány arra alkalmas tagja átmenetileg megbízható. A megbízás a hivatásos állomány **olyan tagja részére adható, aki megfelel a megbízás szerinti beosztás ellátásához szükséges képzési követelményeknek.** Szolgálati érdekből ettől kivételesen el lehet térni, ha a beosztás betöltéséhez szükséges állami iskolai végzettséggel rendelkezik és a szakképzés megszerzése folyamatban van. A betöltetlen beosztás munkaköri feladatainak ellátásával – megosztva – **a hivatásos állomány több tagja is megbízható.** Ebben az esetben a

helyettesítési díjat a feladatmegosztás arányában meg kell osztani. A **megbízás várható tartamát az elrendelő állományparancsban meg kell határozni.**

A szolgálati beosztás ellátására, illetve a helyettesítésre szóló megbízás történhet **az eredeti beosztás ellátása mellett** vagy az **ellátása alóli mentesítéssel**, amelynek időtartama az **egy évet nem haladhatja meg**. Az **illetmény nélküli szabadságon** távollevő helyettesítése az **illetmény nélküli szabadság tartamára szólhat**. Ha a megbízás előreláthatólag a harminc napot meghaladja, akkor az elrendeléskor, de **legkésőbb a megbízás harmincadik napján a helyettesítéssel megbízottat a beleegyezéséről írásban nyilatkoztatni kell**. Az egy hónapi időtartamot meg nem haladó megbízáshoz a hivatásos állomány tagjának beleegyezése nem szükséges. A szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkörrel való megbízás nem esik a fenti időkorlátozás alá. A **szenior állomány tagjának** a szenior állományba vételről kötött szerződésben meghatározott szolgálati feladatoktól eltérő feladatokkal történő megbízására annak időtartamától függetlenül **csak beleegyezésével van lehetőség**.

Ha a megbízott személyt **az eredeti beosztás ellátása alól mentesítették, részére a megbízással betöltött beosztás szerinti illetmény jár, amely nem lehet kevesebb az eredeti illetményénél.**

Ha a hivatásos állomány tagja a megbízást az **eredeti beosztásának ellátása mellett végzi**, a többlétszolgálatért az **illetményalap 25–100%-áig terjedő díjazásra jogosult**. A **szervezetszerű helyettesnek a parancsnoka helyettesítéséért díjazás nem jár**. Az illetmény, illetve a díjazás a 30 napot meghaladó megbízás esetén visszamenőleg, a megbízás első napjától jár.

Amennyiben a szenior állomány tagja a szenior állományba vételről szóló szerződésben meghatározott szolgálati feladatok alól mentesítésre kerül, és kizárólag a betöltetlen beosztásból eredő feladatokat vagy a helyettesítéssel érintett beosztással járó feladatokat látja el, úgy részére megbízási díj nem jár.

3.4. Szolgálati viszony szünetelése

A hivatásos állomány tagja számára lehetővé kell tenni, hogy az országgyűlési, az európai parlamenti, helyi és kisebbségi önkormányzati választáson, továbbá népszavazáson és népi kezdeményezésen a lakóhelyén szavazhasson, illetve a **választásokon jelöltként indulhasson**.

A fegyveres szervek **hivatásos állományú tagjai politikai tevékenységet nem folytathatnak**, ezért, ha az e körbe tartozó személy indulni kíván **választásokon, ezt hivatásos állományúként nem teheti meg**. A választás kimenetelének bizonytalansága miatt viszont az induláskor indokolatlan és méltánytalan lenne a szolgálati viszonyának megszüntetése. Ezért az a célszerű megoldás, hogy a **választási kampány időszakában szüneteljen a hivatásos állomány indult tagjának szolgálati viszonya**.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot109http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot110**Szünetel a szolgálati viszonya a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az Országgyűlési Őrség, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományba olyan tagjának, akit az országgyűlési képviselői, európai parlamenti képviselői, illetve a főpolgármesteri, polgármesteri választáson jelöltként nyilvántartásba vettek. A szünetelés időtartama jelöltségének nyilvántartásba vételétől a választás befejezéséig, illetve megválasztása esetén a mandátuma igazolásáig tart.**

A szünetelés időtartama alatt a hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból származó jogait nem gyakorolhatja (pl. egyenruhát, szolgálati fegyvert nem viselhet, részére illetmény nem folyósítható), az azzal kapcsolatos kötelezettségek őt nem terhelik.

A bejelentést követően az állományilletékes parancsnok javaslatára a munkáltatói jogkört gyakorló elöljáró parancsban (határozatban) intézkedik a jelölt szolgálati viszonyának szüneteltetéséről. A jelöltet és a hivatásos állomány állami vezetővé kinevezett vagy megválasztott tagját **az állományilletékes parancsnok a szünetelés kezdő napjától köteles mentesíteni a szolgálati beosztással járó feladatok ellátása alól.**

A szolgálati viszony szünetelésének időtartama a szolgálati viszony folyamatosságát nem érinti. Ez idő alatt a szolgálati viszony – a méltatlanság, valamint a kifogásolható életvitel megállapításának esetét kivéve – felmentéssel nem szüntethető meg. A szünetelés időtartama szolgálati viszonyban töltött időnek számít. **A szolgálati viszony szüneteltetéséről szóló parancs tartalmazza a szünetelés okát és annak kezdő napját.**

A hivatásos állomány tagja a szolgálati viszony szünetelésének ideje alatt is jogosult a fegyveres szerv által fenntartott vagy támogatott egészségügyi intézményben az egészségügyi ellátás igénybevételére.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot111 Ha a hivatásos állomány tagja a **jelöltségtől visszalépett, vagy nem választották meg, az eredeti szervezeti egységénél és szolgálati beosztásában folytatja szolgálatát.**

A hivatásos állomány tagja szolgálati viszonyának a **szünetelése alatt beosztása csak megbízással tölthető be.** Ha a szolgálati viszony szünetelésére a próbaidő alatt kerül sor, a szünetelés tartama a próbaidőbe nem számít be.

Szünetel a szolgálati viszonya a hivatásos állomány állami vezetővé kinevezett vagy megválasztott tagjának. A szünetelés **időtartama az állami vezetővé való kinevezéstől vagy megválasztástól az állami vezetői megbízátság megszűnéséig tart.**

3.5. Vezénylés

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot115 A hivatásos állomány tagja a szolgálat érdekében eredeti szolgálati beosztásában való meghagyása mellett a fegyveres szerv bármely szervezeti egységéhez és bármely helységbe meghatározott szolgálati feladat teljesítésére vezényelhető.

A más helységbe való vezénylések együttes időtartama **3 évenként a 6 hónapot nem haladhatja meg.** A vezénylés időtartamának befejezésétől számított 6 hónapon belül újabb vezénylésre nem kerülhet sor. Méltánylást érdemlő személyi vagy családi érdekből azonban kérelemre e korlátoktól kivételesen el lehet tekinteni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot116 A rendelkezési állományba nem tartozók iskolai rendszerű oktatása/képzése az oktatás időtartamára vezényléssel történik.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot121 A hivatásos állomány azon tagját, akit **legfeljebb két évre rendelkezési állományba helyeztek,** a rendelkezési állomány ideje alatt beleegyezése nélkül a fegyveres szerv bármely szervezeti

egységéhez végzettségének és képzettségének megfelelő meghatározott szolgálati feladat teljesítésére vezényelhető. A vezénylés esetén a lakóhely és a vezénylés szerinti szolgálatteljesítési hely között a **tömegközlekedési eszközzel történő oda- és visszautazás időtartama a két órát nem haladhatja meg.** A rendelkezési állományból történő vezénylés esetén a hivatásos állomány tagját a vezénylés szerinti szolgálati feladat ellátására rendszeresített beosztásnak megfelelően kell besorolni és illetményét megállapítani.

3.5.1. Más szervhez vezényléshttp://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot123

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot124A hivatásos állomány tagja **határozott vagy határozatlan időre az érintett miniszterek és a fegyveres szerv megállapodása alapján a más szervhez vezényelhető szolgálatteljesítésre.** Más szervhez az vezényelhető, aki rendelkezik a vezénylés helyén betöltendő beosztáshoz, munkakörhöz szükséges szakképesítéssel, szakképzettséggel, a beosztás ellátásához szükséges egyéb feltételekkel, vagy vállalja azok előírt határidőre történő megszerzését. A határozott idejű vezénylés meghosszabbítható. Ha a más szervhez vezénylésre a hivatásos állomány tagjának beleegyezése nélkül kerül sor, a beleegyezés nélküli más szervhez vezénylések együttes időtartama 5 évenként az 1 évet nem haladhatja meg.

Az érintett miniszterek és a fegyveres szerv **megállapodásának a tartalmaznia kell:**

- a vezénylés célját, helyét, kezdő időpontját és időtartamát,
- a betöltendő beosztást, az abból fakadó jogosultságokat és kötelezettségeket,
- a vezényeltet megillető járandóságok viselésének és biztosításának módját.

A jogszabály szerint **más szervnek minősül:**

- a miniszter által irányított minisztériumban hivatásos szolgálati beosztás, kormánytisztviselői vagy kormányzati ügykezelői munkakör,
- a miniszter irányítása, felügyelete alá tartozó, valamint költségvetési jogállása alapján irányítása, felügyelete alatt álló
 - önálló költségvetési szerv,
 - rendvédelmi oktatási intézmény,
 - tudományos, kutató intézmény,
 - a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezet, meghatározott munkakör vagy feladat ellátása, hivatásos szolgálati beosztásban, kormánytisztviselői vagy közalkalmazotti munkakörben,
- közigazgatási szerv,
- felsőoktatási intézmény,
- tudományos intézmény,
- honvédelmi vagy rendvédelmi célú tevékenységet folytató vagy egyéb biztonsági érdeket szolgáló gazdálkodó szerv,
- egészségügyi intézmény,
- szövetséges fegyveres erők,
- polgári védelmi feladatok ellátása céljából a bíróságok igazgatási feladatait ellátó szervezet,
- ügyészi szervezet,
- rendészeti adatfeldolgozást végző szerv.

A vezénylésről szóló parancsot **a küldő szerv** – a más szerv vezetőjének egyetértésével – **készíti elő**, melyet kézbesíteni kell a vezényeltnek. A vezénylésről – a parancs vezényeltnek történő kézbesítésével egyidejűleg – a más szervet értesíteni kell. **A Terrorelhárítási**

Központhoz, valamint a Nemzeti Védelmi Szolgálathoz történő vezénylés esetében a vezénylésről szóló határozatot – a küldő szerv egyetértésével – a Terrorelhárítási Központ, valamint a Nemzeti Védelmi Szolgálat készíti elő és terjeszti fel a miniszterhez.

A szövetséges fegyveres erőkhez vezényelt besorolásakor a Magyar Honvédségre megállapított alapbeosztásokat kell viszonyítási alpnak tekinteni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot125A hivatásos állomány más szervhez **vezényelt tagja a más szerv illetékes vezetőjének rendelkezései szerint teljesíti szolgálatát.** Tevékenységére, munkarendjére, illetményére, illetményjellegű juttatásaira, teljesítményértékelésére, pihenőidejére, a kártérítésre, a más szervnél rendszeresített címek és egyéb elismerések elnyerésére, illetve viselésére **a más szerv munkavállalóira vonatkozó szabályok az irányadók** azzal, hogy számára a rendfokozati illetménynek megfelelő mértékű pótlékot, keresőképtelenség esetén távolléti díjat és a hivatásos állományra vonatkozó jogszabály szerinti jubileumi jutalmat kell fizetni. A más szervnél megállapított illetmény – a vezényelt hozzájárulása nélkül – nem lehet kevesebb a vezénylés előtt a beosztásban elért illetményénél.

A vezénylés időtartama alatt a szolgálati viszonyal összefüggő munkáltatói jogokat a miniszter, az egyéb munkáltatói jogokat a vezénylés helye szerinti más szerv munkáltatói jogkört gyakorló vezetője, parancsnoka gyakorolja. A hivatásos állomány más szervhez vezényelt tagjának előléptetése, kitüntetése, fegyelmi felelősségre vonása, nyugállományba helyezése, a más szerv vezetőjének javaslatára, illetve egyetértésével történik.

A határozott vagy határozatlan idejű **vezénylés megszüntetésére a más szerv vezetőjének kezdeményezése, valamint a hivatásos állomány tagjának kérelme alapján kerülhet sor.**

A vezénylésre jogosult eljáró a más szerv vezetőjével történt **megállapodás alapján megszünteti a vezénylést, ha**

- megszüntetése a szolgálat érdekében vagy elnyert pályázat miatt szükségessé vált;
- a vezényelt olyan fegyelemsértést követett el, amely várhatóan a szolgálati viszonyt vagy a rendfokozatot érintő felelősségre vonást von maga után, illetve ha a vezényelt a fegyelemsértés jellegénél fogva a beosztás további ellátására érdemtelenné vált;
- a vezénylés időtartama lejárt és a vezénylés meghosszabbítására nem kerül sor;
- a vezényelt szolgálati viszonya megszűnik.

A más szerv vezetője kezdeményezésére a megállapodás szerint meg kell szüntetni a vezénylést, ha

- a vezénylés célja megszűnt;
- a más szervnél bekövetkezett átszervezéssel a vezényelt feladatköre megszűnt;
- a vezényelt a beosztásával járó kötelezettségeit nem teljesíti, illetőleg nem felel meg a vele szemben támasztott követelményeknek, vagy egészségi állapota olyan mértékben megromlott, hogy az nem teszi lehetővé a beosztás további ellátását.

A vezényelt kérésére a vezénylés megszüntethető a beosztással, munkakörrel összefüggő feladatok, követelmények megváltozása vagy méltányolható egyéni (családi, szociális stb.), illetőleg egészségügyi ok miatt. A kérelemről a más szerv vezetőjének egyetértésével 30 napon belül dönteni kell. **A vezénylést a küldő szerv parancsával kell megszüntetni. Ettől eltérően** a Terrorelhárítási Központ, valamint a Nemzeti Védelmi Szolgálathoz történő vezénylés esetében a vezénylés megszüntetéséről szóló határozat miniszterhez történő

felterjesztésére a Terrorelhárítási Központ, vagy a Nemzeti Védelmi Szolgálat vezetője intézkedik.

A vezénylés megszüntetése esetén a hivatásos állomány tagja részére a vezénylő fegyveres szerv valamely szervezeti egységénél a végzettségének, képzettségének megfelelő, de legalább a vezénylést megelőző beosztásával azonos besorolási osztályú és beosztási kategóriájú szolgálati beosztást kell biztosítani. Amennyiben a hivatásos állomány tagjának ilyen beosztás nem biztosítható – de a vezénylés megszüntetésétől számított 1 éven belül ez lehetővé válhat – beleegyezésével rendelkezési állományba helyezhető. Ebben az esetben az érintettet a vezénylést megelőző szolgálati beosztásának megfelelően kell besorolni és részére az adott beosztásból eredő korábbi pótlékok nélküli illetményt kell folyósítani.

Ha a hivatásos állomány tagja számára a végzettségének, képzettségének megfelelő, de legalább a vezénylést megelőző beosztásával azonos szolgálati beosztás nem biztosítható, illetve a részére felajánlott alacsonyabb beosztást nem fogadja el és rendelkezési állományba helyezésére sincs lehetőség, akkor az érintett szolgálati viszonyát felmentéssel meg kell szüntetni. A szolgálati viszonyról történő lemondásnak kell tekinteni, ha a hivatásos állomány tagja a végzettségének, képzettségének megfelelő, de legalább a vezénylést megelőző beosztásával azonos szolgálati beosztást nem fogadja el, vagy arról 5 munkanapon belül nem nyilatkozik, amennyiben a felajánlott beosztás elfogadásával a szolgálatteljesítés helye nem változik.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot126 **Vezényléssel hivatásos szolgálati beosztás is betölthető** a miniszter által irányított minisztériumban hivatásos szolgálati beosztásban, kormánytisztviselői vagy kormányzati ügykezelői munkakörben, a **miniszter irányítása, felügyelete alá tartozó,** valamint költségvetési jogállása alapján irányítása, felügyelete alatt álló

- önálló költségvetési szervnél,
- rendvédelmi oktatási intézménynél,
- tudományos, kutató intézménynél,
- a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetnél, valamint az Információs Hivatal állománya tekintetében a Miniszterelnökségen.

A hivatásos állománynak az előző bekezdésben meghatározott szervekhez hivatásos szolgálati beosztás betöltésére vezényelt tagja esetében **a szolgálati viszonyt nem érintő munkáltatói jogköröket,** fegyelmi felelősségre vonását – a szolgálati viszonyt érintő fegyelmi fenytések kivételével – **a foglalkoztató más szerv vezetője gyakorolja.**

A foglalkoztatásával kapcsolatos költségek – ha jogszabály vagy az érintett szervek megállapodása eltérően nem rendelkezik – **a vezényeltet foglalkoztató más szervezet terheli.**

A hivatásos szolgálati beosztás betöltésére vezényelt tag tevékenységére, munkarendjére, illetményére és illetményjellegű juttatásaira, teljesítményértékelésére, pihenőidejére, a kártérítésre, a más szervnél rendszeresített címek és egyéb elismerések elnyerésére és viselésére hivatásos állományra vonatkozó törvény szabályait kell alkalmazni.

3.5.2. Vezénylés polgári szervhez

A polgári szervhez történő határozott idejű vezénylés legfeljebb **5 év időtartamra történhet,** ami egy alkalommal **legfeljebb 5 évvel meghosszabbítható.** A vezényelt felkészültségének és szakmai ismereteinek továbbfejlesztéséről a polgári szerv továbbképzési rendje szerint a munkáltatói jogkörrel rendelkező vezető gondoskodik.

A vezényeltet – a hivatásos szolgálati viszonyából eredően – a polgári szervhez történt vezénylésének tartamára **az alábbi kötelezettségek terhelik:**

- a fegyveres szerv által tartott továbbképzésen való részvétel;
- a fegyveres szervnél előírt egyenruha és felszerelési tárgyak beszerzése és tartása;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=26601.597110 - [foot17a](#) minősített adat védelmére, az egyenruha viselésére a hivatásos állomány tagjára vonatkozó szabályok betartása;
- a beosztására meghatározott munkaköri leírás szerinti tevékenység folytatása, valamint a közvetlen vezető és annak felettesei által adott utasítások végrehajtása;
- a polgári szerv munkarendjének, a munka- és tűzvédelmi rendszabályok betartása;
- a polgári szervnek okozott kár esetén a polgári szerv munkavállalóira vonatkozó szabályok szerinti kártérítés.

A vezényeltet – a hivatásos szolgálati viszonyból eredően – a polgári szervhez történt vezénylésének tartama alatt is **megilletik az alábbi jogosultságok:**

- a fegyveres szervnél magasabb szolgálati beosztás betöltésére, illetve felsőoktatási intézménybe felvételre meghirdetett pályázaton való részvétel és a pályázat elnyerése esetén – a vezénylés megszüntetésével – a beosztás betöltése, illetve tanulmányok folytatása;
- rendfokozatban történő előmenetel a magasabb rendfokozatba soron vagy soron kívüli előléptetéssel;
- a fegyveres szerv által nyújtott, illetőleg nyújtható lakhatási támogatás;
- a hivatásos állomány tagjait megillető egészségügyi ellátás;
- az egyenruha, a kitüntetés és a fegyver viselése a hivatásos állomány tagjaira vonatkozó szabályok szerint;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=26601.597110 - [foot18](#) évi ruházati utánpótlási ellátmány;
- a vezénylés elrendelésekor – azonos beosztás esetén – a rendfokozati illetmény beszámítása nélkül legalább olyan összegű illetmény, mint a vezénylést megelőző illetmény összege;
- a rendfokozati illetménynek megfelelő pótlék;
- a polgári szerv munkavállalóira érvényes illetmény-, bérrendszer szerinti kötelező illetmény-, béremelés;
- a polgári szerv munkavállalóira vonatkozó kedvezmények és támogatások, ha azokban a fegyveres szervtől nem részesült;
- a vezényléssel kapcsolatos költségek (utazás, költözködés, szállás), valamint a szolgálat teljesítésével összefüggő kár megtérítése;
- a polgári szervnél rendszeresített címek és más elismerési formák elnyerése, illetve azok viselése a polgári szerv munkavállalóira vonatkozó szabályok szerint;
- az egészségügyi szabadság tartamára távolléti díj;
- a hivatásos állomány tagját megillető jubileumi jutalom.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=26601.597110 - [foot19](#)

Az illetmény, juttatások és térítések, valamint ezek közterhei – eltérő megállapodás hiányában – a polgári szervet terhelik.

A polgári szerv vezetője **fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanúja** esetén javaslatot tesz a **fegyveres szerv vezetőjének a vezényelt fegyelmi felelősségre vonására.**

3.5.3. Vezénylés ügyészi szervezethez

A más szervhez vezénylésre vonatkozó rendelkezéseket az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot127A hivatásos állomány tagját – a hivatásos szolgálati viszonyát nem érintve – az ügyészi szervezethez a **legfőbb ügyész kezdeményezésére, az országos parancsnok egyetértésével** meghatározott feladat ellátására lehet vezényelni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot128A hivatásos állománynak a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szervhez vezényelt tagját a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv vezetője – a hivatásos szolgálati viszonyát nem érintve és a **belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szervhez való vezénylése megszüntetése nélkül, a legfőbb ügyész kezdeményezésére – az ügyészi szervezethez meghatározott feladat ellátására ideiglenesen vezényelheti.** A vezénylés megszüntetésére a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv és az ügyészi szervezet vezetője is jogosult.

A meghatározott feladat ellátására történő **ideiglenes vezénylés időtartama alatt a szolgálati viszonnal összefüggő munkáltatói jogokat a miniszter, az egyéb munkáltatói jogokat az ügyészi szervezet munkáltatói jogkört gyakorló vezetője gyakorolja.** A hivatásos állomány tagjának előléptetése, kitüntetése, fegyelmi felelősségre vonása, nyugállományba helyezése – a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv javaslatára, illetve egyetértésével –, továbbá ruházati ellátmányának és a **járandóságainak biztosítása a vezénylő fegyveres szervnél szolgálatot teljesítő hivatásos állományúakra vonatkozó szabályok szerint a vezénylő fegyveres szerv költségvetésének terhére történik.**

3.5.4. Vezénylés Nemzeti Közszolgálati Egyetemre

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot129A hivatásos állomány tagja – beleegyezésével – határozott vagy határozatlan időtartamra a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre (a továbbiakban: NKE) vezényelhető. A más szervhez vezénylésre vonatkozó rendelkezéseket az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.

Az NKE-n rendszeresített, alapbeosztások, továbbá azok besorolásának megállapítása céljából az NKE Fenntartói Testület javaslatot tesz a Kormánynak, amely javaslatot – jóváhagyásuk esetén – a felügyelő miniszterek terjesztik a Kormány elé. A **hivatásos szolgálati beosztás a Fenntartói Testület egyetértésével szolgálati viszonyban nem álló személlyel is betölthető.**

A vezényelt a besorolásának megfelelő illetményre és e törvény szerinti pótlékokra, juttatásokra, támogatásokra és költségtérítésre jogosult azzal, hogy azokat a vezénylő fegyveres szerv folyósítja. A vezényelt kormányrendeletben meghatározott feltételekkel és mértékben rendészeti felsőoktatási illetménykiegészítésre, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben vagy az NKE szabályzataiban meghatározott feltételekkel juttatásokra, támogatásokra, valamint költségtérítésekre is jogosult, illetve azokban részesíthető.

A rendészeti **felsőoktatási illetménykiegészítés az NKE-t terheli** azzal, hogy **annak összegét átadja a vezénylő fegyveres szerv részére és azt a fegyveres szerv az illetmény részeként folyósítja.** Az egyéb juttatásokat és támogatásokat az NKE folyósítja és azzal az NKE felé kell a hivatásos állomány tagjának elszámolnia.

A **vezényelt** oktatói, tudományos ismeretei fejlesztése érdekében vagy az NKE nemzetközi kapcsolatai keretében – az NKE rektorának kezdeményezésére – **külföldi szolgálatra ideiglenesen vezényelhető**. A külföldi szolgálatra történő ideiglenes vezénylés tartamára az e törvény vagy a végrehajtására kiadott rendelet alapján járó, **a vezénylő fegyveres szerv költségvetését terhelő költségtérítést az NKE saját költségvetése terhére kiegészítheti**.

3.5.5. Külföldre vezénylés

A más szervhez vezénylésre vonatkozó rendelkezéseket az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot131A hivatásos állomány tagját beleegyezésével

- a nemzetközi szervezetek által béketámogató, fegyveres vagy egyéb rendészeti tevékenységre kiírt és a miniszter által támogatott pályázat elnyerése esetén,
- nemzetközi kötelezettségvállalás alapján külföldi béketámogató, fegyveres vagy egyéb rendészeti misszióban való részvételre önkéntes jelentkezés alapján,
- az Európai Unió intézményeibe nemzeti szakértőként, Korm. rendeletben meghatározott jelölési eljárás alapján,
- egyéb, Magyarország nemzetközi kötelezettségeinek ellátásához kapcsolódó feladatok ellátására

– **rendelkezési állományba helyezés mellett – a miniszter vezényli a külföldi szolgálati tevékenység időtartamára.**

A hivatásos állomány tagját nemzetközi kötelezettség teljesítése érdekében vagy megállapodás alapján **3 hónapot nem meghaladó időtartamra – a beosztása meghagyásával – az országos parancsnok vezényli a külföldi szolgálati tevékenység időtartamára.**

A hivatásos állomány tagját külföldi szolgálatra vezénylés előtt az ezzel járó **sajátos szolgálati kötelezettségekről, ezek teljesítése feltételeiről és körülményeiről, a részére járó juttatásokról és egyéb jogosultságairól tájékoztatni kell**. A hivatásos állomány megszakítás nélküli külföldre vezénylése a **6 évet nem haladhatja meg**.

A vezénylést **állományparancsban kell elrendelni**, amely rendelkezik

- a vezénylés
 - ✓ helyéről,
 - ✓ tartamáról,
 - ✓ indokáról,
- az illetmény és egyéb járandóságok folyósításának rendjéről, valamint
- a vezénylés tartama alatt a munkáltatói jogkör gyakorlójáról.

3.5.6. Vezénylés a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központba

A más szervhez vezénylésre vonatkozó rendelkezéseket az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni.

Az illetmény, juttatások és térítések, valamint ezek közterhei – eltérő megállapodás hiányában – **a küldő szervet terhelik**.

3.5.7. Az Európai Unió szerveinél, valamint nemzetközi szervezeteknél pályázat alapján elnyert tisztségekbe, munkakörbe kinevezésre kerülő hivatásos állományra vonatkozó eljárási szabályok

A nemzetközi szervezet által kiírt és a hivatásos állomány tagja által elnyert pályázat esetén – ha az nem minősül a miniszter által támogatott pályázatnak – az állományilletékes parancsnok, a nemzetközi szervezet által közölt kinevezés időpontjától, **a hivatásos állomány tagja kérelmének megfelelően intézkedik a szolgálati viszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére vagy a hivatásos állomány tagja rendelkezési állományba helyezésére, és a pályázattal elnyert tisztség, munkakör betöltéséig, de legfeljebb 4 év időtartamra illetmény nélküli szabadság engedélyezésére.**

Az illetmény nélküli szabadság engedélyezésére vonatkozó állományparancsban vagy határozatban rögzíteni kell különösen:

- a nemzetközi szervezetnél jogviszonyt létesítő hivatásos állományú személyi azonosító adatait,
- az illetmény nélküli szabadság kezdetét, várható időtartamát,
- a nemzetközi szervezet nevét, az érintett munkavégzésének helyét, valamint
- az illetmény nélküli szabadság tartamának társadalombiztosítási szempontból történő beszámíthatóságát.

A munkáltatói intézkedéshez **csatolni kell az érintett nyilatkozatát a jogfenntartó társadalombiztosítási járulék fizetésére vonatkozóan.**

3.6. Rendelkezési állomány

A fegyveres szerv személyi állományába tartozó, de a fegyveres szervnél szolgálati beosztást be nem töltő személyt rendelkezési állományba kell helyezni.

A fegyveres szerv rendelkezési állományába tartozik:

- aki szolgálatát más szervnél teljesíti;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot83akinek a beosztása létszámcsökkentés vagy átszervezés miatt megszűnt, a szolgálat felső korhatárának betöltését megelőző 1 éven belül, a korhatár betöltéséig, illetve akinek a beosztása a jelzett okok miatt szűnt meg, de más beosztásba tervezett, legfeljebb 2 évig, **a rendelkezési állomány ideje alatt a hivatásos állomány tagjának szolgálati feladattal való ideiglenes ellátásáról a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró köteles gondoskodni;**
- aki átképzésen vesz részt, a beosztásba helyezéséig;
- aki felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytat, a tanulmányai befejezéséig;
- akinek a részére az oktatási intézményben folytatott tanulmányai befejezése után felkészültségének megfelelő szolgálati beosztás nem biztosítható, legfeljebb 1 évig, **a rendelkezési állomány ideje alatt a hivatásos állomány tagjának szolgálati feladattal való ideiglenes ellátásáról a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró köteles gondoskodni;**
- aki egészségi, pszichikai és fizikai állapota miatt eredeti szolgálati beosztását ellátni képtelen, az általa ellátható más beosztásba helyezéséig, de legfeljebb 1 évig, **a rendelkezési állomány ideje alatt a hivatásos állomány tagjának szolgálati feladattal való ideiglenes ellátásáról a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró köteles gondoskodni;**
- aki szolgálati feladatait önhibáján kívüli okból (pl. gyermekgondozás céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadság miatt) nem tudja ellátni, legfeljebb az ok megszűnéséig;

- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot85 akinek a részére vezetői beosztásba történt kinevezés visszavonásakor, illetve vezetői kinevezésről történő lemondás esetén beosztás felajánlására nincs lehetőség;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot86 akinek a részére a más szervhez vezénylés megszüntetését követően beosztás nem biztosítható, más beosztásba helyezéséig, de legfeljebb egy évig.

A hivatásos állomány tagját **annak a szervnek a rendelkezési állományába kell helyezni, ahol az utolsó beosztása szerint teljesítette szolgálatát.** Az országos parancsnok szolgálati érdekből, különösen, ha a továbbfoglalkoztatás a fegyveres szerv másik szervezeti egységénél várható, a hivatásos állomány tagját áthelyezheti az irányítása alatt álló fegyveres szerv más szervezeti egységének rendelkezési állományába. **A miniszter kinevezési hatáskörébe tartozók rendelkezési állományba helyezésére a miniszter a beosztásból történő felmentéssel egyidejűleg rendelkezik.**

Megfelelő beosztás hiánya miatt rendelkezési állományba helyezettek a rendelkezési állományba helyezésükre az állományilletékes parancsnok határozza meg a szolgálatteljesítés helyét, tartalmát és azt az előljárót, akinek irányításával szolgálati feladatait ellátja. A rendelkezési állományban levő részére csak képzettségének, felkészültségének, valamint egészségi, pszichikai, fizikai állapotának megfelelő szolgálati feladat határozható meg.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot91 A hivatásos állomány tagját a hivatásos szolgálat felső korhatárának elérése előtt öt évvel, kérelmére vagy – a munkáltató érdekkörében felmerült okból, beleegyezésével – a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró erre irányuló döntése alapján **nyugdíj előtti rendelkezési állományba kell helyezni**, ha legalább 30 év szolgálati viszonyban töltött idővel rendelkezik.

A hivatásos állomány nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezett tagja:

- csak veszélyhelyzet, megelőző védelmi helyzet, rendkívüli állapot vagy szükségállapot idején hívható szolgálatba,
- arra az időtartamra, amíg nem hívják szolgálatba, a személyi jövedelemadó és a járulékok levonása után számított illetménye megegyezik azzal az összeggel, amely a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezésükre öregségi nyugdíjként megilletné – figyelembe véve a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló törvényben foglaltakat is –, ha az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte volna,
- szolgálatba hívása időtartamára a ténylegesen betöltendő beosztása szerinti, de legalább az utolsó havi illetményének megfelelő díjazásra jogosult,
- szabadságra nem jogosult, kivéve, ha szolgálatba hívják, amelynek tartamára tekintettel az éves szabadság időarányosan illeti meg.

A nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezésre irányuló kérelmet a kérelemben megjelölt időpontot megelőző **legalább hatvan nappal** – a szolgálati út betartásával – az állományilletékes parancsnok részére **kell benyújtani.** Az állományilletékes parancsnok a feltételek fennállása esetén a kérelem benyújtását követő negyvenöt napon belül állományparancsban rendelkezik a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezéséről és az illetmény összegének megállapításáról.

A munkáltató érdekkörében felmerült okból történő nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezésről, annak indokairól az állományilletékes parancsnok – a rendelkezési állományba helyezés tervezett időpontját megelőző legalább harminc nappal megelőzően – írásban tájékoztatja a hivatásos állomány érintett tagját. Az állományilletékes parancsnok a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezést megelőzően megkeresi a nyugdíjmegállapító szervet a hivatásos állomány tagját megillető öregségi nyugdíj összegének kiszámítása érdekében.

3.7. Áthelyezés

A hivatásos állomány tagja és a munkáltatói jogkört gyakorló elöljáró, illetve munkáltatói jogkört gyakorló elöljárók, vagy a hivatásos állomány tagja és a fegyveres szerv, valamint másik fegyveres szerv, vagy a kormányzati szolgálati, közszolgálati, illetve a közalkalmazotti jogviszonyt szabályozó jogszabályok hatálya alá tartozó szerv megállapodhatnak a hivatásos állomány tagjának kormányzati szolgálati, közszolgálati, vagy közalkalmazotti jogviszonyba történő áthelyezésében.

A hivatásos állomány tagja beleegyezése esetén – az érintett miniszterek által meghatározott feltételek mellett – rendfokozatának megtartásával más fegyveres szervhez áthelyezhető, illetve onnan átvehető. A hivatásos állomány áthelyezett tagjának a szolgálati viszonyát folyamatosnak kell tekinteni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot194A hivatásos állomány tagja beleegyezése esetén – az érintett miniszterek döntése alapján – a Magyar Honvédség állományába áthelyezhető, illetve a Magyar Honvédség állományának tagja a fegyveres szervek hivatásos állományába átvehető. Áthelyezés esetén a szolgálati viszonyt folyamatosnak kell tekinteni.

A hivatásos állomány tagja más fegyveres szervhez akkor helyezhető át, más fegyveres szervtől, illetve a Magyar Honvédség állományából akkor vehető át, ha a beosztás betöltéséhez szükséges iskolai végzettségi (szakképesítési), egészségügyi, pszichikai és fizikai követelményeknek megfelel. Az áthelyezés, illetve átvétel az adott szolgálati beosztás ellátásához szükséges szakismeretek elsajátításához és jogszabályban meghatározott egyéb feltételekhez köthető.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=26601.597110 - foot42A hivatásos állomány tagjának más fegyveres szervhez, illetve a Magyar Honvédséghez történő áthelyezése a parancsban kerül elrendelésre. Az áthelyezési parancs másolati példányát, valamint a hivatásos állomány áthelyezett tagjának személyi okmányait az új szolgálati hely részére meg kell küldeni.

A hivatásos állomány nemzetbiztonsági szolgálatoktól áthelyezett tagja esetében az áthelyezési parancs másolati példányát és a szolgálati viszonyra vonatkozó igazolást, valamint a két szerv közötti megállapodásban meghatározott további iratokat kell megküldeni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=26601.597110 - foot43A hivatásos állomány tagja szolgálati viszonyának az eredeti fegyveres szervnél történő megszűnésével kapcsolatosan úgy kell eljárni, mint a szolgálati jogviszony megszűnése esetén, részére azonban végkielégítés nem jár.

A hivatásos állomány szolgálati viszonya megszűnésekor végkielégítésben részesült tagjának, hivatásos szolgálati viszonyba történő ismételt kinevezésére csak a végkielégítés idejének letelte után kerülhet sor. Ha ezen idő alatt kinevezik, a végkielégítés időarányos

részét a szolgálati viszonyt megszüntető fegyveres szerv részére vissza kell fizetni, amelyet – szolgálat érdekében – a fogadó szerv átvállalhat.

Ha az áthelyezés a **más fegyveres szerv kezdeményezésére történik**, az **utazási és a költözködési költség** – eltérő megállapodás hiányában – **a más fegyveres szervet terheli**. Ha az áthelyezést a hivatásos állomány tagja kezdeményezte, az **utazási és a költözködési költségek** őt terhelik, de ezeket a költségeket azonban a más fegyveres szerv átvállalhatja.

Az áthelyezés időpontjával a hivatásos állomány tagjának az **eredeti fegyveres szerv által nyújtott lakhatási támogatásra való jogosultsága megszűnik**. Az eredeti és a más fegyveres szerv azonban megállapodhat az áthelyezett számára nyújtott támogatás átvállalásában vagy annak egymás közötti elszámolásában.

A közszolgálati jogviszonyból hivatásos szolgálati viszonyba, hivatásos szolgálati viszonyból közszolgálati jogviszonyba, továbbá más fegyveres szervtől vagy a Magyar Honvédségtől való áthelyezés esetén az átvevő szerv az áthelyezésről szóló **megállapodás megkötését megelőzően megállapítja, hogy az áthelyezéssel érintett megfelel-e a tervezett beosztáshoz előírt alkalmassági feltételeknek**.

A **fegyveres szerveken belüli áthelyezésre** a hivatásos állomány tagjának beleegyezése nélkül a szolgálat érdekében, az átvevő szolgálati hely kezdeményezésére vagy a **hivatásos állomány tagjának kérelmére** kerülhet sor. A hivatásos állomány tagjának áthelyezése kérelme alapján más szerv állományába akkor engedélyezhető, ha **az nem veszélyezteti a szolgálati feladatok folyamatos és rendeltetésszerű ellátását**, és a fogadó szerv a várható beosztásba helyezésről tájékoztatta az állományilletékes parancsnokot.

Az áthelyezési kérelmet a fogadó szerv állományilletékes parancsnokának címezve, szolgálati úton kell előterjeszteni. A fogadó szerv tizenöt napon belül nyilatkozik az átvételről vagy annak elutasításáról.

Kérelemre történő áthelyezés esetén a hivatásos állomány tagja – ha az áthelyezésnek egyéb akadálya nincs – **legfeljebb hat hónapig az eredeti szolgálati helyen visszatartható**. Az erről szóló döntést a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró írásban indokolja. A visszatartás idejét a kérelem benyújtásától kell számítani. Az áthelyezéshez a hozzájárulás nem utasítható vissza, ha az áthelyezést az érintett más módon nem vagy csak aránytalan nehézséggel megoldható családi, szociális vagy egyéb, különösen méltányolható érdeke indokolja. Az áthelyezésről az eredeti szolgálati hely állományilletékes parancsnoka, az új beosztásba helyezésről a fogadó szerv állományilletékes parancsnoka rendelkezik.

Ha a **fegyveres szervek közötti áthelyezést a hivatásos állomány tagja kezdeményezi**, a **kérelmét a fogadó fegyveres szerv vezetőjéhez címezve, szolgálati úton terjeszti elő**. A fogadó fegyveres szervnek a kérelem teljesíthetőségére vonatkozó nyilatkozatáig az áthelyezéssel intézkedéseket nem lehet megkezdeni.

A miniszter által irányított fegyveres szervek közötti áthelyezésről az érintettek megállapodása alapján az átadó országos parancsnok, az állományba vételről az átvevő országos parancsnok, a beosztásba helyezésről és a járandóság megállapításáról a fogadó szerv állományilletékes parancsnoka rendelkezik.

Ha a hivatásos állomány tagja más szervnél teljesít szolgálatot, az áthelyezése előtt a vezénylését meg kell szüntetni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139-foot159

A Magyar Honvédség állományából, továbbá nem a miniszter által irányított fegyveres szervtől történő átvétel esetén az állományba vételről az országos parancsnok, a beosztásba

helyezésről és a járandóság megállapításáról a fogadó szerv állományilletékes parancsnoka rendelkezik.

3.8. Pályázati rendszer

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot107 http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot108

A magasabb szolgálati beosztáshoz előírt iskolai végzettség (szakképesítés) megszerzése érdekében, a megfelelő oktatási intézménybe való felvételhez, továbbá a **regionális, területi, helyi szervek vezetőjének kinevezéséhez**, továbbá **jogszabályban meghatározott szolgálati beosztások betöltéséhez pályázatot lehet kiírni**. A vezetői kinevezés visszavonása esetén a felajánlott másik vezetői beosztás pályázat kiírása nélkül betölthető.

A pályázatot a katonai és rendvédelmi oktatási intézmény vezetője, a megpályázható vezetői beosztásba való kinevezésre, illetve **szolgálati beosztás betöltésére jogosult munkáltatói jogkört gyakorló** előjáró írja ki. A betöltetlen beosztásra a pályázatot az állományilletékes parancsnok írja ki. Az országos parancsnok, a rendőrségről szóló törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, valamint a rendőrségről szóló törvényben meghatározott terrorizmust elhárító szerv főigazgatója elrendelheti a fegyveres szervnél betöltetlen vagy megüresedő beosztás pályázattal történő betöltését.

A pályázati kiírásának a pályázat elnyeréséhez szükséges valamennyi feltételt és a pályázat elbírálásának határidejét tartalmaznia kell.

A pályázat benyújtásának ténye, illetve a benyújtott pályázat tartalma a pályázat elbírálásában résztvevőkön, **a betekintésre jogosultakon kívül, csak a pályázó beleegyezésével közölhető harmadik személlyel.**

A pályázatra kiírt vezetői, illetve szolgálati beosztás csak olyan személlyel tölthető be, aki a pályázaton részt vett, és a pályázati feltételeknek megfelelt. Ez vonatkozik az oktatási intézménybe való felvételre is.

A fegyveres szervek **felsőoktatási intézményeinek oktatói és kutatói beosztásaira** a hivatásos állomány külön jogszabályban előírt **feltételekkel rendelkező tagjai korlátozás nélkül pályázhatnak**. A pályázat elnyerése esetén őket a szolgálat érdekében kell a felsőoktatási intézménybe vezényelni.

Pályázatot **csak betölthető vezetői, illetve szolgálati beosztásra lehet kiírni**. A fegyveres szervek egészségügyi intézményében – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a vezetői beosztás kizárólag pályázat útján tölthető be.

3.8.1. A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a kiíró szerv megnevezését, székhelyét, címét,
- a betöltendő munkakör, beosztás megnevezését, besorolását,
- a beosztással járó feladatok rövid leírását,
- a beosztás, munkakör betöltéséhez meghatározott képesítési előírásokat (iskolai végzettség, szakképesítés, idegen nyelv ismerete, szakmai gyakorlat),
- az előnyt jelentő körülményeket,
- a benyújtandó pályázat tartalmára és mellékleteire vonatkozó követelményeket,
- a pályázat benyújtásának helyét, határidejét,
- az elbírálás várható időpontját,
- a pályázattal kapcsolatos felvilágosítás adására jogosult személy nevét, címét, telefonszámát,

- a pályázat elbírálásának eredményéről történő tájékoztatás rendjét, továbbá
- egyéb tájékoztató adatokat.

A pályázatot a fegyveres szerv és a Belügyminisztérium internetes és intranetes portálján közzé kell tenni, valamint a fegyveres szerv szerveinek belső hirdetmények elhelyezésére biztosított helyén nyomtatott formában ki kell helyezni. **A pályázat meghirdetése és a benyújtási határidő között legalább tizenöt napot kell biztosítani.**

3.8.2. A pályázatok elbírálásának rendje:

A munkáltatói jogkört gyakorló előjáró a **vezetői beosztásra kiírt pályázat esetén háromtagú bírálóbizottságot hoz létre**, egyéb esetekben bírálóbizottságot hozhat létre, amelynek tagjai:

- ✓ a munkáltatói jogkört gyakorló megbízottja,
- ✓ a betöltendő beosztás közvetlen irányítását ellátó szolgálati előjáró, valamint
- ✓ az illetékes humánigazgatási szakszolgálat kijelölt tagja.

A bizottság tagjainak megbízását írásba kell foglalni. Ha a bizottság a pályázót személyes meghallgatásra hívja, a megjelenést a szolgálati előjárónak biztosítani kell.

A pályázatok elbírálását követően a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró minden pályázót írásban értesít a pályázatának értékeléséről, annak egyidejű visszaküldésével. A pályázat nyertesének pályázatát a személyi anyagban kell elhelyezni és kezelni. A pályázat nyertese eredeti szolgálati helyén – szolgálati érdekre hivatkozással – nem tartható vissza.

4. A szolgálati viszony tartalma

A szolgálati viszony keretében **a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró köteles a hivatásos állomány tagja feladatait a munkaköri leírásban rögzíteni**, őt a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok, illetve az egyéb jogszabályok szerint **foglalkoztatni**, részére az egészséges és biztonságos szolgálatteljesítés feltételeit biztosítani. **A szolgálati feladatok ellátását úgy megszervezni, hogy a hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból eredő jogait gyakorolni, kötelezettségeit teljesíteni tudja.** A feladatok elvégzéséhez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, a szolgálatteljesítéshez szükséges ismeretek megszerzését biztosítani. A szolgálati viszony létesítésekor, valamint új beosztásba vagy munkakörbe helyezés esetén az első szolgálatteljesítés megkezdésekor (a továbbiakban: első szolgálatteljesítés) **a hivatásos állomány tagjának át kell adni a szolgálati beosztásra meghatározott munkaköri leírást, melyet az érintettnek alá kell írnia.**

Az első szolgálatteljesítés megkezdésekor **a hivatásos állomány tagjával ismertetni kell a tevékenységére vonatkozó munkarendet, a szolgálati és pihenőidő biztosításának, a hivatásos állomány tagját terhelő kártérítési felelősség rendjének szabályait (Szervezeti és Működési Szabályzat, Ügyrend), ki kell oktatni az adott szolgálati helyre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi és egyéb biztonsági rendszabályokról**, melynek megtörténtét írásban dokumentálni kell.

A hivatásos állomány tagja köteles:

- az előírt helyen és időben, **szolgálatképes állapotban megjelenni** és feladatát teljesíteni, illetve e célból rendelkezésre állni;

- a **szolgálati feladatait** a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően – szükség esetén a veszély vállalásával –, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani;
- a **munkatársaival együttműködni**, a munkáját úgy végezni és általában olyan magatartást tanúsítani, hogy az – kivéve, ha ez a feladat végrehajtásával elkerülhetetlenül együtt jár – más egészségét, testi épségét ne veszélyeztesse, anyagi károsodását ne idézze elő;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot187a számára meghatározott iskolai rendszerű vagy iskolai rendszeren kívüli oktatásban, **képzésben részt venni, és az előírt vizsgákat letenni**;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot188 az **egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek eleget tenni**, és az ezek ellenőrzése érdekében szükséges, a miniszter által meghatározott felméréseknek, szűréseknek és vizsgálatoknak magát alávetni, egészségének megóvása, illetőleg gyógyulása érdekében előírt orvosi utasításokat betartani;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot189a külön jogszabályban foglalt esetben **kötelező védőoltásnak magát alávetni**;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot190 **szolgálaton kívül is a hivatásos állomány tagjához és beosztásához méltó magatartást tanúsítani**.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot191 A hivatásos állomány tagja köteles **megtartani a minősített adatot**, valamint az adatok védelmére vonatkozó szabályokat.

A hivatásos állomány tagja a szolgálati feladathoz kapcsolódó nyilvános szerepléséért tiszteletdíjat nem fogadhat el. A hivatásos állomány tagja a fegyveres szerv hivatásos állományba tartozását **szolgálati igazolványával igazolja**. Ha jogszabály előírja, a hivatásos állomány tagját a szolgálata ellátásához szolgálati azonosító jelvényvel is el kell látni.

A szolgálati igazolvány a fegyveres szerv hivatásos állományába tartozáson túl – a miniszter által meghatározottak szerint – igazolhatja a hivatásos állomány tagjának **fegyverviselésre jogosultságát, valamint intézkedésre jogosultságát**.

A szolgálati igazolvány – a miniszter által meghatározottak szerint – a hivatásos állomány tagja személyes adatai közül tartalmazhatja a hivatásos állomány tagjának a nevét, arcképét, állományviszonyát és rendfokozatát, aláírását, társadalombiztosítási azonosító jelét, és a vércsoportját.

A hivatásos állomány tagja **szolgálatteljesítése során köteles végrehajtani az előljáró parancsát, a felettes rendelkezését**, kivéve, ha azzal bűncselekményt követne el.

A hivatásos állomány tagja a **jogszabálysértő parancs, rendelkezés végrehajtását nem tagadhatja meg**. Ha azonban annak jogellenessége felismerhető számára, arra haladéktalanul köteles az előljáró figyelmét felhívni. Ha az előljáró a parancsát, a felettes a rendelkezését ennek ellenére fenntartja, azt kérelemre írásba kell foglalnia. **A jogszabálysértő parancs, rendelkezés végrehajtásáért kizárólag az azt kiadó felel**.

Mentesül a hivatásos állomány tagja a szolgálatteljesítési kötelezettsége alól:

- az állampolgári kötelezettségének teljesítése alatt;
- a közeli hozzátartozója halálakor, esetenként legalább 2 munkanapra;

- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot194a kötelező orvosi vizsgálat – ideértve a várandóssággal összefüggő orvosi vizsgálatot is – teljes időtartamára;
- a véradás miatt távol töltött teljes – a szolgálati helyen kívül szervezett véradás esetén legalább 4 óra – időtartamra;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot195az emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárással összefüggő vizsgálat időtartamára;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot196tanúzási kötelezettség teljesítése esetén a megjelenéshez és a kötelezettség teljesítéséhez szükséges időtartamra;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot197ha elháríthatatlan ok miatt nem tud a szolgálati helyén megjelenni;
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot198a szolgálati viszonyra vonatkozó szabály vagy engedély alapján.

A hivatásos állomány tagja a távollét idejére távolléti díjra jogosult.

A hivatásos állomány tagját, ha **betöltötte 52. életévét és legalább 25 év tényleges szolgálati viszonyban töltött idővel rendelkezik, kérelmére** – amennyiben részére a fegyveres szervnél könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető munkakör felajánlható – **könnyített szolgálat formájában kell foglalkoztatni.**

A könnyített szolgálat tekintetében a szolgálati viszonyban töltött időbe be kell számítani az 1996. augusztus 31-ét követő hivatásos állományba vételt közvetlenül megelőzően fegyveres szervnél, a Magyar Honvédségnél vagy a miniszter által vezetett minisztériumnál 2012. január 1-je előtt megszakítás nélkül közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban eltöltött időt azzal, hogy e jogviszonyokban eltöltött idő **ötven százalékos mértékben** vehető figyelembe. A Hszt. alapján létesített szerződéses jogviszonyban eltöltött időt is szolgálati viszonyban töltött időnek kell tekinteni.

Könnyített szolgálat ellátása esetén **a szolgálatteljesítési idő heti 35 óra, túlszolgálat nem rendelhető el. A könnyített szolgálatot 06.00 és 22.00 óra között kell teljesíteni.**

A könnyített szolgálatban történő foglalkoztatás megkezdésekor a hivatásos állomány könnyített szolgálatban foglalkoztatott tagjának illetményét a könnyített szolgálatot megelőző utolsó havi illetménye alapján számított távolléti díjnak megfelelő összegben kell megállapítani. Az így megállapított illetmény a könnyített szolgálat időtartama alatt nem csökkenhet. A könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által **betölthető munkaköröket a miniszter határozza meg.**

5. Előmenetel feltételei a beosztásban, rendfokozatban, képesítési követelmények

A hivatásos állomány tagjának a hivatásos pályán belátható, tervszerű előmeneteli lehetőséget kell biztosítani a magasabb szolgálati beosztás, besorolás és rendfokozat eléréséhez, illetve az azokhoz szükséges feltételek megszerzéséhez.

5.1. Az előmenetelhez szükséges feltételek:

- a magasabb beosztáshoz, besoroláshoz, illetve rendfokozathoz meghatározott iskolai végzettség (szakképesítés);
- a magasabb beosztás ellátásához szükséges gyakorlati tapasztalat, illetőleg vezetői készség;

- az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasság;
- a pályázat útján betölthető beosztás esetén pályázat benyújtása.

Az előmenetelhez szükséges iskolai végzettségi (szakképesítési) feltételek megszerzésére (oktatási intézményi beiskolázásra) kiírt pályázatnál **a hivatásos állomány tagja esélyegyenlőségen alapuló részvételét biztosítani kell.**

5.1.1. Iskolai végzettségi (szakképesítési) követelmények

A **tiszti rendfokozathoz** kötött beosztás betöltéséhez **egyetemi vagy főiskolai**, a **zászlósi és tiszthelyettesi rendfokozathoz** kötött beosztás betöltéséhez pedig **középiskolai végzettség szükséges**. Jogszabályban meghatározott tiszthelyettesi rendfokozathoz kötött beosztásoknál szakiskolai végzettség esetén a középiskolai végzettségtől el lehet tekinteni.

A fegyveres szerv tiszti rendfokozathoz kötött beosztásai betöltéséhez elfogadható **felsőfokú végzettségeket**, illetve azokat a szolgálati beosztásokat, amelyek betöltéséhez a jogszabályban meghatározott iskolai végzettségen túl további iskolai végzettség, szakképesítés vagy szaktanfolyam szükséges a **miniszter rendeletben állapítja meg.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot206](#)A hivatásos szolgálati beosztás betöltéséhez a meghatározottakon túl **rendészeti alapvizsgával**, a miniszter által **meghatározott beosztásokban pedig rendészeti szakvizsgával is rendelkezni kell.**

Aki a **rendészeti alapvizsga kötelezettségének** a részére jogszabály alapján meghatározott **időben nem tesz eleget**, a **szolgálati viszonyát meg kell szüntetni**. A hivatásos állomány tagját a **szakvizsga teljesítésének elmulasztása esetén csak a tényleges képzettségének, képzésének megfelelő beosztásban lehet továbbfoglalkoztatni**. A rendészeti alapvizsga, illetve a rendészeti szakvizsga követelményének alkalmazását a fegyveres szerv sajátosságaira figyelemmel a miniszter rendeletben legfeljebb **2014. december 31-ig elhalaszthatja.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot207](#)Vezetői beosztásba történő kinevezéshez, valamint a **vezetői munkakör ellátásához** a külön jogszabályban meghatározott **vezetőképzés (magasabb vezetőképzés) teljesítése szükséges**. Magasabb vagy vezető beosztás betöltéséhez **szükséges iskolai végzettség (szakképesítés) megszerzésére** – a szolgálati érdek figyelembevételével, a tervszerű előmenetel biztosítása érdekében – a hivatásos állomány tagjának **iskolarendszerű vagy iskolarendszeren kívüli képzés keretében kell lehetőséget biztosítani**. Emellett lehetőséget kell adni a hivatásos állomány tagjának a szolgálati érdek sérelmével nem járó, saját elhatározáson alapuló egyéni továbbtanulásra is. A hivatásos állomány tagját **szakmai ismereteinek fejlesztése céljából szakmai továbbképzésben, illetve átképzésben kell részesíteni.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot209](#)Szolgálati érdekből polgári oktatási intézményben vagy iskolarendszeren kívüli oktatás vagy képzés folytatása céljából a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró **a hivatásos állomány tagjával tanulmányi szerződést köthet.**

Nem köthető tanulmányi szerződés, **ha a tanulmányok elvégzésére a munkáltatói jogkört gyakorló előljáró a hivatásos állomány tagját kötelezte**. Ez esetben az előírt kedvezményeket és a **tanulmányok folytatásának valamennyi költségét** az érintettel kötött megállapodás alapján **a fegyveres szervnek kell biztosítani.**

A tanulmányi szerződést, illetve a kötelezést – a lényegi tartalmi elemek (képzés tárgya, időtartama, helye, teljesítés módja, határideje, költségek viselése, kötelezettségek) rögzítésével – írásba kell foglalni.

A tanulmányi szerződésben meg kell határozni a hivatásos állomány tagját megillető támogatás formáját és mértékét, a tanulmányok befejezése után a fegyveres szervnél kötelezően szolgálati viszonyban eltöltendő idő tartamát, továbbá a tanulmányi támogatás pénzben kiszámított összegére vonatkozó **megtérítési kötelezettségét, ha a hivatásos állomány tagja a tanulmányait nem fejezi be, vagy a szerződésben vállalt hivatásos szolgálati időt önhibából nem tölti le.**

Tanulmányi támogatásnak **minősülő pénzbeni juttatás** különösen:

- a beosztásuk alól mentesítettek, vagy az állományba vételt megelőzően nappali képzésben résztvevők esetében a tanulmányok idejére folyósított illetmény, külön juttatás,
- a beosztásuk ellátása mellett levelező vagy esti tagozaton tanulók esetében a tanulmányi munkaidő-kedvezmény tartamára járó távolléti díj,
- a külföldi tanulmányokat folytatók esetében az első bekezdésben meghatározott juttatások, valamint a külföldi napidíjat illetően a devizaellátmánynak a visszafizetés esedékessé válásának napján érvényes MNB középárfolyamon forintra átszámított összege,
- a fegyveres szerv által biztosított tandíjkedvezmény, a polgári oktatási intézményben tanulók részére fizetett tandíj, tanszer-hozzájárulás, valamint az átvállalt oktatási (tanulmányi) költségek,
- a tanulmányi szerződésben rögzített egyéb pénzbeni juttatások (különösen az utazási költségtérítés, szállásköltség).

A tandíjtartozás összegét a tanintézet által a tandíjakról kiállított számlákra teljesített kifizetések alapján kell megállapítani. A tanulmányi támogatás visszatérítésére az állományilletékes parancsnoknak írásban kell a hivatásos állomány tagját felszólítania, aki a felszólítás ellen – a kézhezvételtől számított 15 napon belül – az előljáró parancsnokhoz szolgálati panaszt nyújthat be.

A hivatásos állomány tagjának **egyéni elhatározáson alapuló továbbtanulását** az állományilletékes parancsnok köteles biztosítani, **ha azonban az nem esik egybe a szolgálat érdekével,** akkor az érintett számára csak a tanulmányok folytatásához **szükséges szabadidő biztosítása kötelező, amelynek tartama illetmény nélküli igazolt távollétnek minősül.**

5.1.2. Egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasság

A hivatásos állomány tagjának meg kell felelnie a miniszter által meghatározott, a beosztásának és életkorának megfelelő egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek. Az alkalmasság elérésének és szinten tartásának feltételeit a fegyveres szerv biztosítja. A meghatározott alkalmassági feltételeket az érintettek tudomására kell hozni, és **az alkalmasságot rendszeresen ellenőrizni kell.** A hivatásos állomány tagja kizárólag olyan vizsgálatra kötelezhető, amelyet az alkalmassági követelményeknek való megfelelés megállapítása érdekében jogszabály, illetve a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok vonatkozásában az állami irányítás egyéb jogi eszköze előír, és amelyet a vizsgálatot végző orvos, illetve pszichológus szakmailag indokoltnak tart.

Ha a hivatásos állomány tagja az előírt követelményeknek nem felel meg, határidő kitűzésével az ellenőrzést meg kell ismételni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot211Az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági vizsgálat során **keletkezett adat kezelésének célja**

- az alkalmasság felmérése és a hivatásos állomány tagja alkalmasságának minősítése,
- a szolgálati viszony létesítéséhez, fenntartásához, módosításához, megszüntetéséhez, továbbá a rendelkezési állományba helyezéshez az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági feltételek fennállásának megállapítása.

Az egészségi, pszichikai állapotra vonatkozó vizsgálati adatokat, a vizsgálatok teljes egészségügyi dokumentációját az alkalmasság megállapításában résztvevő orvos és pszichológus, valamint orvosi bizottság kezelheti, illetve kizárólag részére továbbítható.

Az alkalmassági vizsgálatot végző **az alkalmasság minősítését, valamint a vizsgálatok – orvosi titoknak, különleges adatnak minősülő –** orvosi, illetve pszichológiai eredményeit zárt borítékban megküldi a vizsgálatot kérő személyügyi szerv részére. **A zárt borítékban lévő orvosi, illetve pszichológiai leleteket – kivéve, ha hivatásos állományba kinevezésre, vagy rendészeti oktatási intézménybe felvételre alkalmatlanság miatt nem kerül sor – meg kell küldeni az alapellátó orvosnak, illetve alapellátó pszichológusnak.** A továbbított zárt boríték felbontására, illetve az abban lévő **adatok kezelésére csak az alapellátó orvos, illetve alapellátó pszichológus jogosult.** Hivatásos állományba kinevezés, valamint rendészeti oktatási intézménybe felvétel esetén az alapellátó orvos a leletek kézhezvételét követően kiállítja az érintett egészségügyi törzskönyvét.

Az állományilletékes parancsnok és a személyügyi szerv részére kizárólag a jogszabályban meghatározott adat továbbítható. Ha az alkalmassági vizsgálatot az állományilletékes parancsnok kezdeményezi, akkor az alkalmassági vizsgálat megindulása előtt tudomására jutott egészségügyi adatot is jogosult kezelni, és az egészségügyi adatot az eljárásban résztvevő orvos és pszichológus, valamint orvosi bizottság részére továbbíthatja.

Az egészségi, pszichikai és fizikai állapotra vonatkozó adat a **szolgálati viszonnal összefüggő jogvitában, illetve büntetőügyben az eljáró bíróság, valamint nyomozó hatóság részére, megkeresésére – a tényállás tisztázásához szükséges mértékig – továbbítható.**

Az egészségi, pszichikai és fizikai állapotra vonatkozó vizsgálati adat, valamint egészségügyi adat a szolgálati viszony létesítését célzó alkalmassági vizsgálati adat, **a szolgálati viszony megszűnését követő 5. év december 31-ig kezelhető.**

Az egészségi és pszichikai alkalmassági vizsgálatokat a rendvédelmi szerv egészségügyi és pszichológiai szolgálata, az országos parancsnoksággal rendelkező rendvédelmi szervek vonatkozásában az országos parancsnokság egészségügyi és pszichológiai szakirányító szerve által kidolgozott, és a **Belügyminisztérium Személyügyi Főosztály Egészségügyi Koordinációs Osztály vezetője által jóváhagyott szakmai protokoll szerint kell végezni.** Az egészségügyi és pszichológiai szakterület szakirányító szerve a szakmai és módszertani előírások figyelembevételével **biztosítja az egységes szakmai elvek, módszerek és kritériumok érvényre juttatását.**

Az **MH Honvédkórház hatáskörébe** tartozó alkalmassági vizsgálat az illetékes személyügyi szerv bejelentése alapján, **előjegyzés szerint történik.** Az alkalmassági vizsgálatot kérő szerv személyügyi és egészségügyi szakterülete együttesen **gondoskodik arról, hogy a vizsgálatra küldött személlyel kapcsolatos minden előzményi adat – beleértve a fizikai alkalmasságról szóló minősítés – a vizsgálatot végző orvos, illetve pszichológus rendelkezésére álljon.**

Az Országgyűlési Őrség hivatásos állománya vonatkozásában az egészségi és pszichikai alkalmassági vizsgálatokat a rendőrség vonatkozásában jóváhagyott szakmai protokoll szerint kell elvégezni.

Alkalmassági vizsgálatot kell végezni:

- hivatásos állományba kinevezés, visszavétel és a rendőrség különleges foglalkoztatási állományába történő felvétel előtt,
- rendészeti oktatási intézménybe jelentkezéskor,
- időszakosan a hivatásos szolgálati jogviszony fennállása alatt,
- hivatásos állományba véglegesítés előtt,
- más fegyveres szervtől és a Magyar Honvédségtől áthelyezés előtt,
- beosztás változását megelőzően,
- állományilletékes parancsnoki beosztásba kinevezést megelőzően,
- speciális szolgálati beosztásba helyezés előtt,
- külföldi szolgálatra vezénylést megelőzően és azt követően,
- közalkalmazotti, illetve közszolgálati jogviszony létesítése előtt és fennállása alatt,
- soron kívül.

A hivatásos állományba kinevezést megelőzően fizikai, pszichikai és egészségi alkalmassági vizsgálatot kell végezni, amely során a pályázónak csak alkalmas, vagy alkalmatlan minősítés adható. A hivatásos állományba kinevezés előtti alkalmassági vizsgálaton megállapított alkalmas minősítés a **hivatásos állományba kinevezés előtti alkalmasság elbírálása során hat hónapig használható fel.**

5.2. Vezetői beosztás

A hivatásos állomány tagja a fegyveres szervnél rendszeresített, e törvény alapján meghatározott **vezetői beosztásba – beleegyezésével – kinevezhető.** A vezetői kinevezés határozatlan időre szól. Vezetői kinevezés helyettesítés céljából vagy tartós külszolgálat időtartamára határozott időre is adható. A helyettesítés céljából adott határozott idejű vezetői kinevezés meghosszabbítható. A hivatásos állomány **vezetői beosztást betöltő tagja vezetői pótlékre jogosult.**

A hivatásos állomány tagja **a vezetői beosztásából indokolás nélkül azonnali hatállyal felmenthető vagy arról az érintett 30 napos határidővel indokolás nélkül bármikor lemondhat.**

A vezetői kinevezés visszavonása esetén – amennyiben az nem fenyítés végrehajtása miatt történik –, illetve lemondásakor az érintett részére **a kinevezés visszavonásával egy időben az adott fegyveres szervnek az állományilletékes parancsnok irányítása alá tartozó valamely szervezeti egységénél – feltéve, hogy felajánlható beosztással rendelkezik – másik, képzettségének, végzettségének megfelelő beosztást kell felajánlani.** A felajánlott beosztás elfogadásáról vagy elutasításáról a hivatásos állomány tagja a felajánlástól számított 5 munkanapon belül írásban nyilatkozik. Amennyiben a hivatásos állomány tagja a beosztás elfogadása vonatkozásában 5 munkanapon belül nem nyilatkozik, azt úgy kell tekinteni, mintha a felajánlott beosztást elutasította volna.

Ha a vezetői **kinevezés visszavonásakor, lemondásakor szolgálati beosztás nem biztosítható, de az a későbbiekben várható,** úgy az érintett beleegyezésével – a vezetői besorolásának megfelelő, de vezetői pótlékkal csökkentett illetmény folyósítása mellett – a beosztásba helyezéséig, de **legfeljebb 1 évig rendelkezési állományba helyezhető.** Ez

esetben a szolgálati hely és szolgálati tevékenység meghatározásáról az állományilletékes parancsnok köteles gondoskodni.

Ha a hivatásos állomány tagja a részére **felajánlott azonos besorolású beosztást elfogadja, új beosztásának megfelelően be kell sorolni azzal, hogy illetménye nem csökkenthető. Amennyiben alacsonyabb besorolású beosztásba kerül, akkor az új beosztásának megfelelően kell besorolni és illetményét megállapítani.**

A vezetői kinevezésről történő **lemondás esetén**, az adott fegyveres szerv – feltéve, ha felajánlható beosztással rendelkezik – a hivatásos állomány tagja részére **végzettségének, képzettségének megfelelő beosztást kell felajánlani.** Felajánlható beosztás hiányában, valamint a **felajánlott beosztás ismeretében, az erről szóló értesítés kézhezvételét követő 5 munkanapon belül a hivatásos állomány tagja lemondását visszavonhatja.** A hivatásos állomány tagja a felajánlott beosztás elfogadásáról vagy elutasításáról a felajánlástól számított 5 munkanapon belül írásban nyilatkozik. **Ha a hivatásos állomány tagja a felajánlott beosztást elfogadja, új beosztásának megfelelően kell besorolni, illetményét megállapítani és részére folyósítani.** A szolgálati viszonyról történő **lemondásnak kell tekinteni, ha a hivatásos állomány tagja a vezetői kinevezésről történő lemondást követően a végzettségének, képzettségének megfelelő felajánlott beosztást nem fogadja el.**

5.3. Előmenetel a beosztásban

Szolgálati érdekből **magasabb** betölthető **szolgálati beosztásba kell kinevezni** a hivatásos állomány tagját, ha a beosztáshoz előírt **iskolai végzettséggel (szakképesítéssel) rendelkezik**, egészségügyi elbírálás alapján a beosztás betöltésére alkalmas minősítése van, a fizikai alkalmassági követelményeknek megfelel és a korábbi beosztásaiban nyújtott elméleti és gyakorlati teljesítmények alapján a magasabb beosztás betöltésére alkalmas, pályázat útján betölthető beosztás esetén a pályázaton sikeresen részt vett.

A hivatásos állomány tagjainak magasabb beosztásba történő kinevezésével biztosítani kell a fegyveres szerveknél a parancsnoki (vezetői) váltások tervszerűségét, valamint – a rendkívül indokolt eseteket kivéve – a vezetési szintek szerinti fokozatos előrehaladást.

A hivatásos állományban **magasabb beosztásba helyezéskor** a hivatásos állomány tagját **az adott beosztási kategória első fizetési fokozatába kell besorolni**, és a rendfokozati illetményét, a beosztási illetményét és az ahhoz kapcsolódó egyéb illetményelemeket ehhez kapcsolódóan kell megállapítani.

5.4. Előmenetel a rendfokozatban

A rendfokozatban való előmenetel a magasabb rendfokozatba történő előléptetéssel és kinevezéssel valósul meg. A hivatásos állomány tagja előléptethető

- **soron,**
- **soron kívül,**
- **egyéb okból.**

5.4.1. Soron történő előléptetés

A soron következő rendfokozatba **elő kell léptetni** a hivatásos állomány tagját, ha **megfelel az alábbi együttes feltételeknek:**

- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot212a beosztásához előírt iskolai végzettséggel és szakképesítéssel rendelkezik, továbbá az előírt egyéb képzési követelményeket teljesítette;
- az előléptetését a beosztásához rendszeresített rendfokozat lehetővé teszi;
- a rendfokozatára megállapított várakozási ideje letelt.

A várakozási időt a rendfokozatba kinevezésről, illetve az előléptetésről szóló okmányban meghatározott naptól kell számítani. **A várakozási időbe az 1 évet meghaladó illetmény nélküli szabadság időtartama** – a gyermekgondozás céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadságot kivéve – **nem számít bele.**

Az egyes rendfokozatokban eltöltendő **várakozási idő:**

- ✓ tisztesi rendfokozatokban 6 hónap,
- ✓ őrmesteri rendfokozatban 3 év,
- ✓ törzsőrmesteri rendfokozatban 4 év,
- ✓ zászlósi rendfokozatban 6 év,
- ✓ törzszászlósi rendfokozatban 7 év,
- ✓ hadnagyi rendfokozatban 3 év,
- ✓ főhadnagyi rendfokozatban 4 év,
- ✓ századosi rendfokozatban 5 év,
- ✓ őrnagyi rendfokozatban 6 év.

A főtörzsőrmesteri, főtörzszászlósi, alezredesi, ezredesi és tábornoki rendfokozatokban nincs várakozási idő.

A polgári felsőoktatási intézményben végzett hadnagy várakozási ideje a tanulmányi idő figyelembevételével:

- öt év tanulmányi idő esetén 2 év,
- hat év tanulmányi idő esetén 1 év.

A soron történő előléptetés az egyes beosztásokban elérhető rendfokozati maximumig valósulhat meg. A meghatározott feltételek megléte esetén, a soron történő előléptetést a **várakozási idő leteltét követő nappal kell elrendelni.** Akinek a soron következő rendfokozatba történő előléptetésére a **szükséges feltételek valamelyikének hiánya vagy más kizáró ok miatt nem kerülhet sor, erről őt a várakozási idő lejártá előtt írásban értesíteni kell.**

Nem léptethető elő a hivatásos állomány tagja

- a rendfokozatot érintő fegyelmi büntetés, vagy bírósági ítélet végrehajtásának tartama alatt,
- ha ellene büntető, vagy fegyelmi eljárás van folyamatban,
- http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot214 a részére meghatározott képzettség megszerzéséig, illetve képzési követelmény teljesítéséig.

5.4.2. Soron kívül történő előléptetés

A hivatásos állomány tagja **soron kívül eggyel magasabb rendfokozatba előléptethető,** ha ezt a **beosztásához rendszeresített rendfokozat lehetővé teszi,** a magasabb rendfokozathoz **szükséges iskolai végzettséggel (szakképesítéssel) és kiemelkedő minősítéssel rendelkezik,** és a meglévő rendfokozatában **eltöltendő várakozási időnek legalább a fele eltelt.**

A **miniszter a meghatározott feltételek nélkül** is soron kívül eggyel magasabb rendfokozatba előléptetheti a hivatásos állomány tagját, **ha a szolgálat teljesítésében kimagasló helytállást tanúsított.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot215](#) A hivatásos állomány tagját a **soron következő rendfokozatba elő lehet léptetni**

- állományilletékes parancsnoki (vezetői) beosztásba kinevezésekor, ha a viselt rendfokozata alacsonyabb a beosztáshoz rendszeresített rendfokozatnál;
- magasabb beosztásba kinevezésekor, ha a viselt rendfokozata a rendszeresített rendfokozatnál legalább kettővel alacsonyabb.

5.4.3. Előléptetés egyéb esetei

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot217A](#)
nyugállományba vonulással egyidejűleg eggyel magasabb rendfokozatba lehet előléptetni a hivatásos állomány tagját, ha a nyugállományba helyezésére **a hivatásos szolgálat felső korhatárának elérésevel, illetőleg 20 évi szolgálat után szolgálati kötelemekkel összefüggő rokkantság miatt került sor, és szolgálati feladatait kiemelkedő eredményességgel látta el.**

Eggyel magasabb rendfokozatba kell előléptetni, kinevezni **a hősi halottá nyilvánított tisztet, főtisztet és táborno­kot.** A **hősi halottá nyilvánított, tisztinél alacsonyabb rendfokozatú személyt hadnagyi rendfokozatba kell kinevezni.**

6. Minősítés, jellemzés

A minősítés és a jellemzés mind a hivatásos állomány tagjának, mind pedig a munkáltató számára rendkívül felelősségteljes feladat. Alkalmazásukat törvény írja elő.

6.1. Minősítés

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot218A](#) hivatásos állomány **tiszti, főtiszti és táborno­ki rendfokozatú tagját** — a nyugdíjkorhatár elérését megelőző 5 év kivételével — **magasabb beosztásba történő kinevezése, besorolása előtt, továbbá szakmai alkalmatlanságának felmerülése esetén, a próbaidő megszűnése után, a véglegesítéskor, a szolgálati viszony meghosszabbításakor, illetve, ha azt fontos okból maga kérte, de legalább 5 évenként** az állományilletékes parancsnok minősíti. Egyéb esetekben szolgálati jellemzést kell készíteni.

A minősítést minden esetben **írásban, a minősítési lapon kell elvégezni** és a Hszt. mellékletében szereplő, kötelező tartalmi elemeknek megfelelően kell elkészíteni. A minősítést **a szolgálati előjáró állítja össze és az állományilletékes parancsnok hagyja jóvá.** Az elkészült minősítést a jóváhagyást követően az állomány tagjával ismertetni kell, **aki arra írásban észrevételt tehet, és az ismertetés megtörténtét aláírásával igazolja.**

Az ismertetésen részt vesz a közvetlen előjáró és a személyügyi szerv képviselője, az érintett kérelme esetén az érdekképviselői szerv megbízottja, aki a minősítésben foglalt megállapításokra észrevételt tehet. A hivatásos állomány tagjával a minősítő ismerteti a minősítéssel kapcsolatos jogait.

Az ismertetést követően **a minősítés egy példányát az érintettnek át kell adni.** A hivatásos állomány tagja **írásban észrevételt tehet a minősítés valótlan vagy személyiségi jogot sértő megállapítása ellen, és a bírósághoz fordulhat.**

A minősítésben csak kellően alátámasztott, tényeken alapuló megállapítások szerepelhetnek. A **minősített alkalmasságának megítélését indokolni kell.**

Minősítés alapján beosztás ellátására való alkalmatlanság megállapítása csak a szolgálati kötelekkel összefüggő tevékenységeket érintő konkrét hibák, mulasztások megjelölésével történhet. Beosztás ellátására alkalmatlanságot kimondó minősítés lehet a szolgálati viszony megszüntetésének jogalapja, **de csak abban az esetben, ha a feltárt hibák ismétlődtek, az azok kijavítására adott határidő eredménytelenül telt el,** illetve a mulasztások súlyossága miatt az érintett további hivatásos állományban tartása sértené a fegyveres szerv, a testület érdekeit.

A hivatásos állománynak a **büntetés-végrehajtás gazdálkodó szervezetéhez vezényelt** és minősítésre kötelezett tagját az állományilletékes parancsnok a **gazdálkodó szervezet vezetőjének írásbeli véleménye alapján minősíti.**

Amennyiben a hivatásos állomány felsőfokú és középfokú végzettségű tagját 10 év elteltével az állományilletékes parancsnok minősíti, **a minősítés alapján kinevezheti a következő beosztási kategória első fizetési fokozatába.** Ha az érintett a következő beosztási kategóriához előírt szakirányú végzettséget megszerezte, kinevezésére 10 év letelte előtt is sor kerülhet. Ez csak egyszer történhet és a beosztás megnevezését nem érinti.

6.2. Jellemzés

A hivatásos állomány **tiszti, főtiszti és tábournoki rendfokozatú** tagjáról – ha az előző minősítéstől több mint két év eltelt – **szolgálati jellemzést kell készíteni a más fegyveres szervhez történő áthelyezése, vagy a magasabb vagy más szakirányú végzettség megszerzéséhez történő beiskolázása esetén.**

A hivatásos állomány **tiszthelyettesi és zászlósi rendfokozatú** tagjairól minden esetben **szolgálati jellemzést kell készíteni.**

A hivatásos állomány **tiszthelyettesi és zászlósi rendfokozatú tagjáról szolgálati jellemzést** – a nyugdíjkorhatár elérését megelőző öt év kivételével – **az alábbi esetekben kell készíteni:**

- véglegesítést megelőzően,
- magasabb beosztásba kinevezés esetén,
- más fegyveres szervhez történő áthelyezést megelőzően,
- rendvédelmi oktatási intézményben végzett tanuló és hallgató esetében a hivatásos állományba történő kinevezéskor,
- minősítés alapján alkalmatlanság miatti felmentéskor,
- oktatási intézménybe történő beiskolázáskor, továbbá
- más beosztási kategóriába sorolás előtt,
- de legalább ötévenként.

A szolgálati jellemzésben **értékelni kell** a hivatásos állomány tagjának szakmai ismeretszintjét és jártasságát, **fizikai állóképességét, terhelhetőségét, teljesítőképességét, a vele szemben támasztott követelmények teljesítését, személyiségi és magatartásbeli jellemzőit,** továbbá a szolgálati viszonyt vagy annak módosítását érintő esetben az arra

vonatkozó javaslatot és indokolást. A szolgálati jellemzés készítése a **közvetlen szolgálati eljáró** feladata.

A minősítés és a szolgálati jellemzés célja a hivatásos állomány tagja **szolgálati teljesítményének megítélése, a teljesítményt befolyásoló ismeretek, képességek, személyiségjegyek értékelése, továbbá az előmenetelének elősegítése.**

Az **elkészült minősítést (szolgálati jellemzést)** a hivatásos állomány tagja **személyi anyagában** kell elhelyezni és tárolni.

7. A hivatásos állomány illetménye és egyéb juttatásának rendszere

7.1. Illetményelemek, besorolási osztályok, beosztási kategóriák, fizetési kategóriák

A hivatásos állomány tagja szolgálati viszonya alapján havonta illetményre jogosult.

Az illetmény **beosztási illetményből, rendfokozati illetményből, illetménykiegészítésből, szolgálati időpótlékból,** valamint az e törvény által meghatározott feltételek fennállása esetén **illetménypótlékból áll.** A **beosztási illetmény és a rendfokozati illetmény** együttes összege képezi az **alapilletményt.**

Az **illetmény megállapítása** a hivatásos állományba történő kinevezés, illetve más beosztásba történő kinevezés (megbízás) alkalmával meghatározott **besorolás alapján történik.**

Az illetmény illetménypótlékok nélküli együttes összege nem lehet kevesebb a külön jogszabályban meghatározott, a betöltött munkakörhöz szükséges iskolai végzettség, szakképesítés szintjétől függő garantált bérminimum összegénél.

A beosztási illetmény szempontjából a hivatásos állomány **tiszti, főtishti és tábournoki rendfokozatú tagjait az I., a tiszthelyettesi és zászlósi rendfokozatú tagjait a II. besorolási osztályba kell besorolni.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot261A **besorolási osztályok beosztási kategóriákból** és ezen belül emelkedő sorszámú **fizetési fokozatokból** állnak. A **fizetési fokozatok** az adott beosztásban eltöltött szolgálati idő tartama alapján emelkednek, amelyekhez **növekvő szorzószámok** tartoznak. A fizetési fokozatba történő előresorolás szempontjából – a gyermek gondozása céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadság időtartamát kivéve – a 30 napot meghaladó illetmény nélküli szabadság időtartama nem vehető figyelembe.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot262 A vezetői beosztást betöltő hivatásos állományúak beosztási illetményét a **vezetői munkakörökhöz rendelt meghatározott szorzószámok alapján kell megállapítani.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot263A **beosztási illetmény összegét a fizetési fokozatokhoz tartozó meghatározott szorzószámok és a mindenkori köztisztviselőkre vonatkozó illetményalap** (a továbbiakban: illetményalap) **szorzata adja.** Az illetményalap összege évente a központi költségvetésről szóló törvényben kerül megállapításra.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot264A **rendfokozati illetmények összegét az illetményalap és az egyes rendfokozatokhoz tartozó meghatározott szorzószámok szorzata adja.**

A hivatásos állomány tagját az első vagy magasabb beosztásba való kinevezésekor a beosztására meghatározott beosztási kategória legalacsonyabb fizetési fokozatába kell besorolni.

A hivatásos állomány pályakezdő tagját a besorolási osztály 1-es fizetési fokozatába 1 évre kell besorolni. Illetmény besorolás szempontjából **pályakezdőnek minősül** a hivatásos állomány tagja az **első beosztás ellátásához szükséges végzettség megszerzését követő 1 évig.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot267](#)Az állományilletékes parancsnok a meghatározott személyi juttatások előirányzatán belül a tárgyévet megelőző év **szakmai munkája értékelése alapján** a hivatásos állomány tagjának besorolás szerinti **beosztási illetményét legfeljebb 30%-kal magasabban, illetve 20%-kal alacsonyabban állapíthatja meg.**

A magasabb fizetési fokozatba előre kell sorolni a hivatásos állomány tagját, ha a fizetési fokozatra előírt várakozási idő eltelt. Azonos vagy alacsonyabb beosztásba történő áthelyezés esetén a beosztási illetmény nem csökkenhet. Ez nem vonatkozik arra az esetre, ha az alacsonyabb beosztásba helyezés alkalmatlanság, fenyítés miatt vagy kérelemre történik.

7.2. Szolgálati időpótlék

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot265](#)A hivatásos állomány tagja a **hivatásos szolgálati viszonyban töltött idő nagyságával arányos**, az illetményalap százalékában meghatározott növekvő mértékű **szolgálati időpótlékre jogosult:**

- 10 év szolgálati idő betöltése után az illetményalap 12,5%-a,
- 15 év szolgálati idő betöltése után az illetményalap 15%-a,
- 20 év szolgálati idő betöltése után az illetményalap 18%-a,
- 25 év szolgálati idő betöltése után az illetményalap 20%-a,
- 30 év szolgálati idő betöltése után az illetményalap 22,5%-a,
- 35 év szolgálati idő betöltése után az illetményalap 25%-a.

A szolgálati időpótlék fegyveres szervek minden hivatásos állományú tagját megilleti, függetlenül a ténylegesen ellátott beosztástól, munkakörtől.

A szolgálati időpótlékre jogosultság szempontjából kizárólag – a kedvezményesen számított szolgálati idő nélküli – **ténylegesen hivatásos állományban eltöltött idő vehető figyelembe.**

7.3. Vezetői illetménypótlék

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot266](#)A hivatásos állomány vezetőként szolgálatot teljesítő tagja vezetői illetménypótlékre jogosult:

- országos parancsnok esetében a beosztási illetmény 65%-a,
- országos parancsnokhelyettes esetében a beosztási illetmény 50%-a,
- főosztályvezető esetében a beosztási illetmény 30%-a,
- főosztályvezető-helyettes esetében a beosztási illetmény 20%-a,
- osztályvezető esetében a beosztási illetmény 10%-a.

7.4. Illetménykiegészítés

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - [foot268](#)A hivatásos állomány tagja a **szervezeti hovatartozásától függően** illetménykiegészítésre jogosult.

A Miniszterelnökségnél, a minisztérium hivatali szervezeti egységeinél, az Országgyűlési Őrségnél, a miniszter irányítása alá tartozó belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv és a terrorizmust elhárító szerv állományánál, vezénylés esetén is, **felső fokú végzettséggel rendelkezők esetében, a beosztási illetmény 50%-a, középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők esetében a beosztási illetmény 15%-a.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot317A miniszter közvetlen irányítása alá tartozó szerveknél, az országos parancsnokságon, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál, valamint az NKE-n **felső fokú végzettséggel rendelkezők esetében, a beosztási illetmény 40%-a, középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők esetében a beosztási illetmény 20%-a.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot318A legalább megyei illetékességű középírányító szervnél (főkapitányság, parancsnokság, igazgatóság) és a vele azonosnak tekinthető szervnél **felső fokú végzettséggel rendelkezők esetében, a beosztási illetmény 30%-a, középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők esetében a beosztási illetmény 15%-a.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot319A helyi szerveknél, aegységeknél **felső fokú végzettséggel rendelkezők esetében, a beosztási illetmény 15%-a, középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők esetében a beosztási illetmény 10%-a.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot276Azok a felsőfokú végzettséggel nem rendelkező főtisztek és tisztek, illetve középfokú végzettséggel nem rendelkező zászlósok és tiszthelyettesek, **akik a törvény felhatalmazása alapján mentesültek a beosztáshoz előírt iskolai végzettség megszerzése alól**, vagy olyan beosztást töltenek be, amely a törvény rendelkezése alapján **alacsonyabb iskolai végzettséggel is ellátható**, jogosultak főtisztek és tisztek esetében a felsőfokú végzettségüket megillető, zászlósok és tiszthelyettesek esetében a középfokú végzettségüket megillető illetménykiegészítésre.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot278Ha a Kormány, vagy a miniszter által elrendelt szervezet átalakítás következtében megszűnő szervezet vagy szervezeti egység feladatait átvevő szervezet szervezeti szintje illetménykiegészítés szempontjából alacsonyabb, az átvevő szervezethez kerülő állomány az illetménykiegészítés különbözetéből származó illetménycsökkenés kiegyenlítésére – a különbözet mértékével egyező mértékben – **kompenzációs illetménykiegészítésre** jogosult.

7.5. Az idegennyelv-tudással és a nyelvpótlékkal kapcsolatos szabályok

Idegennyelv-tudási pótlékra jogosult a hivatásos állomány tagja, **ha olyan szolgálati beosztást tölt be, amelyben az idegen nyelv használata szükséges**, feltéve, hogy az nem a szolgálati beosztással járó feladata. Azokat a szolgálati beosztásokat, amelyekben az idegen nyelv használata szükséges – így a hivatásos állomány tagjának nyelvtudási pótlék fizethető –, valamint amelyekben az idegen nyelv ismerete a szolgálati beosztással járó feladat, az állománytáblázatok tartalmazzák. A nyelvtanárnak, tolmácsnak és fordítónak csak olyan nyelvtudás után fizethető nyelvtudási pótlék, amelynek ismerete a beosztás betöltésének nem feltétele.

Az **idegen nyelv tudását az állami nyelvvizsga eredményét igazoló bizonyítvánnyal**, vagy azzal egyenértékű okirattal kell igazolni. A képzés nyelve szempontjából állami nyelvvizsga nélkül is felsőfokú nyelvvizsgának minősül a külföldön szerzett felsőfokú

végzettség, vagy az azt kiegészítő szakosító továbbképzésen, illetve vezetőképzésen szerzett végzettség, ha a képzés időtartama az 1 évet meghaladta.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot279 **A pótlék mértéke nyelvvizsgánként:**

- felsőfokú „C” típusú nyelvvizsga esetén az illetményalap 50%-a, „A” vagy „B” típusú nyelvvizsga esetén 25–25%-a,
- középfokú „C” típusú nyelvvizsga esetén az illetményalap 30%-a, „A” vagy „B” típusú nyelvvizsga esetén 15–15%-a,
- alacsonyfokú, bármely típusú nyelvvizsga esetén az illetményalap 10%-a.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot280 **Az angol, francia, német nyelvek tekintetében a nyelvtudási pótlék alanyi jogon jár, amelynek mértéke nyelvvizsgánként:**

- felsőfokú „C” típusú nyelvvizsga esetén az illetményalap 100%-a,
- középfokú „C” típusú nyelvvizsga esetén az illetményalap 60%-a,
- alacsonyfokú „C” típusú nyelvvizsga esetén az illetményalap 15%-a.

Ha a hivatásos állomány tagja ugyanazon idegen nyelvből azonos típusú, de különböző fokozatú vagy különböző típusú és különböző fokozatú nyelvvizsgával rendelkezik, a magasabb mértékű pótlékre jogosult.

A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állománya vonatkozásában a **66/2011. (XII. 30.) BM rendelet** 3. melléklet tartalmazza azon idegen nyelvek körét, amelyekből szerzett középfokú, vagy felsőfokú „C” típusú nyelvvizsga esetén nyelvtudási pótlék folyósítható.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot282 **Ha a fegyveres szerv a nyelvvizsga megszerzéséhez pénzügyi támogatást nyújt, akkor a hivatásos állomány tagja mindaddig nem jogosult az így megszerzett idegennyelv-tudás alapján idegennyelv-tudási pótlékre, amíg a havonta fizetendő pótlék együttes összege nem éri el a tanulmányi szerződés alapján kifizetett pénzügyi támogatás összegét.**

7.6. Rendszeres és nem rendszeres pótlékok

A hivatásos állomány tagja akkor **jogosult meghatározott illetménypótlékre, ha olyan beosztást tölt be, amely az átlagosnál nagyobb veszéllyel vagy fokozott igénybevétellel, illetve többletkövetelmények teljesítésével jár, továbbá, ha az átlagosnál kedvezőtlenebb körülmények elviselésére kényszerül, és ezeket a követelményeket és körülményeket a beosztási illetményben nem lehet elismerni.** Az illetménypótlék a hivatásos állomány tagjának a pótlékre jogosító szolgálati tevékenység tényleges kifejtésének, illetve a beosztás betöltésének idejére jár. Az egy hónapra számított illetménypótlékok esetében, ha a hivatásos állomány tagja az adott hónapban bármely oknál fogva a munkanapok felénél többet távol van, számára csak az időarányos rész folyósítható.

A meghatározott fokozottan veszélyes beosztásokról, a beosztást betöltő hivatásos állomány tagjáról, a veszélyes körülmények között végzett tevékenység időtartamáról és az alkalmazott munkaszervezés rendjéről a **szervezeti egységnél folyamatos nyilvántartást kell vezetni.** Hasonlóan kell nyilvántartani minden illetménypótlékre jogosító beosztást és tevékenységet.

A nyilvántartás alapján az állományilletékes parancsnok parancsban intézkedik a kedvezményekről, illetve a pótlékok kifizetéséről.

Távolléti díj számítása szempontjából rendszeres illetménypótléknak minősül:

a szolgálati időpótlék, az idegennyelv-tudási pótlék, a fokozottan veszélyes beosztás pótléka, a közterületi pótlék, a határrendészeti pótlék, a veszélyes katasztrófavédelmi és tűzoltó beosztás pótléka, a gépjárművezetői pótlék, a különleges gépjárművezetői pótlék, a díszelgési pótlék, a zenekari pótlék, a különleges bevetési pótlék, a lovas járőri pótlék, a kutyavezetői pótlék, a hajóvezetői pótlék, a nyomozói pótlék, a tanácsosi címpótlék, a főtanácsosi címpótlék, a vezetői illetménypótlék, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv állománya belső ellenőrzési pótléka, a terrorizmust elhárító szerv állományának pótléka.

A fegyveres szervek hivatásos állományának pótlékára jogosultak körét és a folyósítás feltételeit a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló **66/2011. (XII. 30.) BM rendelet mellékletei tartalmazza.**

7.7. Illetményfolyósításra vonatkozó szabályok

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot283Az illetményt **Magyarország hivatalos pénznemében kell megállapítani,** és havonta utólag, a **tárgyhónapot követő hónap 5. napjáig kell kifizetni,** vagy a hivatásos állomány tagja megbízása alapján **a fizetési (bank) számlájára átutalni.**

Ha a hivatásos állomány tagja az illetményfizetési napon jogos okból nem tartózkodik a szolgálati helyén, kérésére, az illetményét az illetményfizetés előtti utolsó szolgálati helyén töltött napon kell kifizetni, vagy a szervezeti egység költségére a tartózkodási helyére megküldeni.

Ha a megszakítás nélkül igénybe vett szabadság időtartama a 10 munkanapot eléri, és a szabadság időtartamába az illetményfizetés esedékességének napja is beleesik, a szabadság alatti fizetési napot megelőző hónap végéig járó illetményt vagy távolléti díjat – a hivatásos állomány tagja kérésére – a szabadság megkezdése előtt 2 munkanappal kell kifizetni.

Az illetmény **késedelmes kifizetése esetén** – ha az a fegyveres szerv hibájából következik be – a polgári jogi szabályokban meghatározott **kamat jár.**

A hivatásos állomány tagja részére a kifizetett illetményről részletes, írásbeli elszámolást kell adni, amelyből mind a kiszámítás helyessége, mind a levonások jogcíme és összege ellenőrizhető.

Az illetményből levonásnak csak jogszabály, végrehajtható határozat vagy a hivatásos állomány tagjának hozzájárulása alapján van helye, ettől eltérni nem lehet.

A fegyveres szerv az előlegnyújtásból eredő követelését a hivatásos állomány tagja illetményéből levonhatja. Az illetményből való levonásra egyebekben a bírósági végrehajtás szabályai az irányadók.

A jogalap nélkül kifizetett illetmény 60 napon belül írásbeli felszólítással visszakövetelhető a hivatásos állomány tagjától. Az általános elévülési időn belül visszakövetelhető a jogalap nélkül felvett illetmény, ha annak jogtalanságáról a hivatásos állomány tagja tudott, vagy tudnia kellett volna. A hivatásos állomány tagja **az illetményre vonatkozó igényéről előre nem mondhat le,** és a levonásmentes illetményrészét nem ruházhatja át.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot284A hivatásos állomány **beosztásából felfüggesztett, előzetes letartóztatásban, illetve lakhely elhagyási tilalom alatt lévő, vagy ideiglenes kényszergyógykezelés alatt álló,** továbbá a **szabadságvesztés büntetését katonai fogházban töltő tagjának távolléti díj jár,** amelyet a munkáltatói jogkört gyakorló eljáró legfeljebb **50%-kal csökkenthet.** **A teljes illetményt**

vissza kell tartani a szolgálati viszony megszüntetés vagy lefokozás fegyelmi fenyítés kiszabásáról szóló munkáltatói intézkedés végrehajtásáig. A beosztásból való felfüggesztés vagy előzetes letartóztatás miatt visszatartott illetményt a kamataival utólag ki kell fizetni, ha a fegyelmi vagy büntetőeljárás felmentéssel zárul.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot285Ahol a Hszt. **átlagkeresetről** rendelkezik, ott a havi átlagkereset összegének megállapításánál az esedékesség időpontjában **érvényes alapilletmény és illetménykiegészítés, valamint az utolsó 4 naptári negyedévben (irányadó időszak) kifizetett illetménypótlék, jutalom** és a 2009. január 1-jét megelőzően hatályos szabályok szerinti külön juttatás **együttes összegének egy havi átlagát kell alapul venni.**

Távolléti díj: a hivatásos állomány tagja részére az **alapilletmény, az illetménykiegészítés, valamint a rendszeres illetménypótlékok együttes összegének** a távollét idejére számított **időarányos átlaga.**

7.8. Juttatások, költségtérítések, kedvezmények és támogatások

A hivatásos állomány tagja **jubileumi jutalomra jogosult**, melynek mértéke: 25, 30, 35 év szolgálati viszonyban töltött idő esetén 2, 3 illetve 5 havi, 40 és ezt követő minden 5 év szolgálati viszonyban töltött idő esetén 7 havi távolléti díjnak megfelelő összeg. A jubileumi jutalom a szolgálati viszonyban töltött idő elérésének napján esedékes. Ha a szolgálati viszony a hivatásos állomány tagjának halála miatt szűnt meg, a járó jubileumi jutalmat özvegyének (élettársának), ennek hiányában az örökösnek

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot287A hivatásos állomány tagja a **belföldi szolgálati kiküldetése** esetén az illetményalap 1 munkanapra eső összegének 25%-ában megállapított **napidíjra jogosult.** Ha a belföldi szolgálati kiküldetésben töltött idő a 8 órát nem érte el, a napidíj fele jár.

A napidíj kiszámításánál havonta 21 munkanapot kell figyelembe venni. A napidíjat 10 forintra felkerekítve kell megállapítani. A három hónapnál rövidebb időtartamú külföldi szolgálat esetén a hivatásos állomány tagját megillető napidíj mértékét, kifizetésének és elszámolásának rendjét a miniszter rendeletben állapítja meg, a szolgálatteljesítés helyének sajátosságaira figyelemmel.

A hivatásos állomány tagja részére **meg kell téríteni (költségtérítés)** az egyik szolgálati helyről a másikra szolgálati érdekből történő áthelyezéssel vagy vezénnyel kapcsolatos, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot289a szolgálati feladat ellátásával kapcsolatban indokoltan felmerült, a szabadságról, a munkaszüneti és a pihenőnapról történő visszarendeléssel összefüggő **költséget.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot290A munkába járás **helyközi utazási költségeit** a hivatásos állomány tagjának jogszabályban foglaltak szerint kell megtéríteni.

A hivatásos állomány tagja részére – szolgálati viszonya alapján – **visszatérítendő, illetőleg vissza nem térítendő szociális, jóléti és kulturális kedvezmények és támogatások biztosíthatók.** Így **családalapítási támogatás, szociális támogatás, illetményvelőleg, tanulmányi ösztöndíj, képzési, továbbképzési támogatás.**

A hivatásos állomány tagját a belföldi menetrend szerinti távolsági közlekedési eszközök igénybevételekor jogszabályban meghatározott **utazási kedvezmény** illeti meg.

A hivatásos állomány tagja részére **lakhatási támogatások nyújthatók**, amelyek a következők lehetnek:

- ✓ a minisztérium, illetve a fegyveres szerv kezelése alatt álló állami tulajdonú lakás biztosítása a lakbér legmagasabb összegének megállapításával;
- ✓ magántulajdonú lakás megszerzésének anyagi támogatása kamatmentes kölcsönrel és vissza nem térítendő juttatással;
- ✓ a lakásigény megoldásához egyszeri pénzübeni támogatás nyújtása;
- ✓ a minisztérium, illetve a fegyveres szerv rendelkezése alatt álló önkormányzati tulajdonú lakásbérlet esetén személyi (családi) jövedelemhez igazodó mértékű lakbértámogatás vagy albérleti díj hozzájárulás;
- ✓ az egyedülállók és gyermektelen házaspárok részére szükség esetén saját szálló- vagy garzonelhelyezés;
- ✓ a lakással rendelkezők részére a lakhatással kapcsolatos költségekhez való hozzájárulás.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot297 http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot298 Ha a hivatásos állomány tagja lakás építéséhez, vásárlásához hitelintézetől igényelt állami kamattámogatású kölcsön összege meghaladja e lakásingatlan hitelbiztosítéki értékének a hitelintézet által meghatározott legmagasabb arányát, **a különbözetre az állam készfizető kezességet vállal**. A hivatásos állomány tagja az állami kezességvállalást – az erre az állammal szerződésben kötelezettséget vállaló – hitelintézeten keresztül veheti igénybe.

Az állam készfizető kezességet a hivatásos állomány azon tagjánál vállalhat, akinek a szolgálati viszonyban töltött ideje meghaladta a három évet, akinek nincs folyamatban a hivatásos szolgálati viszonyának megszüntetése, aki ellen nem folyik fegyelmi eljárás, valamint http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot299 aki ellen nem folyik – a magánindítvány vagy pótmagánvádló vádindítványa alapján indult eljárás kivételével – büntetőeljárás.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot308 A hivatásos állomány tagját **a természetbeni ellátás keretében** térítésmentesen el kell látni a fegyveres szerv feladatainak megfelelő fegyverzettel, felszereléssel, ruházattal és – a jogszabályban meghatározott esetben – étellel.

Az ellátási normákban meghatározott egyenruházta és felszerelési cikkek beszerzésére első alkalommal **alapfelszerelési**, ezt követően pedig **évenként egyenruházati utánpótlási ellátmány jár**. A hivatásos állomány tagja évente a mindenkori illetményalap 250%-ának megfelelő mértékű ruházati utánpótlási ellátmányra jogosult, amely természetben is kiadható. A hivatásos állomány tagjának a ruházati **utánpótlási ellátmány felhasználását ruházati termékről szóló számlával kell igazolni**. Ez esetben az ellátmány a személyi jövedelemadó szempontjából természetbeni juttatásként kiadott munkaruházatnak minősül. A hivatásos állomány tagja a mindenkori ruházati utánpótlási ellátmány terhére a miniszter által meghatározott mértékben köteles a ruházat költségeit fedezni.

A ruházati utánpótlási ellátmányt a jogosultság évében kell kiadni. Ellátmányként csak rendszeresített egyenruházati termék szolgáltatható ki.

8. Az érdemek elismerése

Az érdemek elismerése általában a nemzeti és állami ünnepekhez, illetve a szakmai napokhoz kötődik, de egyéb alkalom, továbbá a beosztás változása is megalapozhat elismerési lehetőséget.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot320A hivatásos állomány tagja az adott szolgálati feladat kiemelkedő teljesítéséért, illetve a szolgálati feladatok hosszabb időn át történő eredményes végzéséért a **következő elismerésekben részesíthető:**

- ✓ a fizetési fokozatban eltöltendő várakozási időnek 1 évvel történő csökkentése,
- ✓ egy fizetési fokozattal való előresorolás,
- ✓ pénz- vagy tárgyjutalom,
- ✓ hazai vagy külföldi jutalomüdvözlés,
- ✓ a miniszter által adományozott, névre szóló szál- vagy lőfegyver, emléktárgy,
- ✓ a miniszter által alapított kitüntető cím, díj, plakett, oklevél, emléklap stb.,
- ✓ soron kívüli előléptetés,
- ✓ szolgálati jel,
- ✓ kitüntetés.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot321A hivatásos állomány tagja részére kitüntető címként a **miniszter tanácsosi vagy főtanácsosi címet adományozhat.** http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot323 A tanácsosi cím után az illetményalap 25%-ának, a főtanácsosi cím után az illetményalap 50%-ának megfelelő **címpótlékot kell folyósítani.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.581139 - foot325A hivatásos állomány tagját a kitüntető cím viselésének joga nyugállományba vonulását követően is megilleti. A tanácsosi és a főtanácsosi címet **meg kell vonni**, ha a hivatásos állomány tagja jogerősen **pénzbírságnál súlyosabb fegyelmi fenyítésben részesült**, illetve a hivatásos állomány tagjával szemben – megrovás és járművezetéstől eltiltás kivételével – **a bíróság büntetést szabott ki vagy intézkedést alkalmazott**, feltéve, hogy a szolgálati viszonya e törvény alapján nem szűnt meg.

8.1. Miniszteri Díjak

Az Év Rendőre Miniszteri Díj a rendőrség hivatásos állományú tagjának adományozható a huzamosabb idő óta végzett példamutató szolgálatellátás mellett az adományozás évét megelőző évben nyújtott kiemelkedő teljesítmény, a rendészeti tevékenység népszerűsítése és a társadalmi kapcsolatok építése terén végzett tevékenység elismerésére. Évente 7 fő részére adható. **Átadására a Rendőrség Napja (április 24. - Szent György nap) alkalmából kerül sor.**

Az Év Tűzoltója Miniszteri Díj a hivatásos katasztrófavédelmi szervek hivatásos állományú tagjának a huzamosabb idő óta végzett példamutató szolgálatellátás mellett az adományozás évét megelőző évben nyújtott kiemelkedő teljesítmény elismerésére, a katasztrófavédelem népszerűsítése és a társadalmi kapcsolatok építése terén végzett tevékenység elismerésére. Évente 3 fő részére adományozható. **Átadására a Tűzoltóság Napja (május 4. - Szent Flórián nap) alkalmából kerül sor.**

A Tauffer Emil-díj a büntetés-végrehajtás személyi állományának tagjai részére a kiemelkedő munka, illetőleg a büntetés-végrehajtás működési köréhez tartozó tevékenység

magas szintű művelése során elért szakmai vagy tudományos eredmény elismerésére. Évente 2 fő részére adományozható. **Átadására a Büntetés-végrehajtási Szervezet Napja (szeptember 8.),** vagy a nyugállományba vonulás alkalmából kerül sor.

A Nemzet Biztonságáért Miniszteri Díj az Alkotmányvédelmi Hivatalnál és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnál (a továbbiakban együtt: polgári nemzetbiztonsági szolgálatok) hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személyek szolgálati tevékenysége során tanúsított kiemelkedő helytállása és szakmai életútja elismerésére. Évente 2 fő részére adományozható. **Átadására a Polgári Nemzetbiztonsági Szolgálatok Napja (március 1.) alkalmából kerül sor.**

Szolgálunk és Védünk Miniszteri Díj a rendkívüli körülmények közötti, példamutató szolgálatteljesítés közben súlyos sérülést szenvedett, vagy életét veszített hivatásos szolgálati viszonyban álló személyek helytállásának elismerésére Szolgálunk és Védünk Miniszteri Díj adományozható.

8.2. Érdemjelek

Szemere Bertalan Érdemjel adományozható a belügyminiszternek az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló Korm. rendeletben meghatározott feladatai megvalósításában huzamos időn keresztül kimagasló tevékenységet végző kormánytisztviselő, köztisztviselő és közalkalmazott elismerésére. Évente összesen 5 fő részére.

Köz Szolgálatáért Érdemjel adományozható a belügyminiszter irányítása alatt álló szerveknél foglalkoztatási jogviszonyban álló személyek részére, akik a rendvédelem és a közigazgatás érdekében huzamos időn keresztül végzett kiemelkedő munkát végeztek. Arany fokozatában legfeljebb 50, ezüst fokozatában legfeljebb 100, bronz fokozatában legfeljebb 150 fő részesíthető évente.

Szent György Érdemjel a rendőrség állományában munkájukat huzamos időn keresztül kiválóan végző, a közösség elé példaképpül állítható hivatásos szolgálati, kormánytisztviselői, közalkalmazotti jogviszonyban állók elismerésére adományozható. Évente összesen 30 fő részére.

Szent Flórián Érdemjel a hivatásos katasztrófavédelmi szervek állományában dolgozó, munkájukat huzamos időn keresztül kiválóan végző, a közösség elé példaképpül állítható hivatásos szolgálati, kormánytisztviselői, közalkalmazotti jogviszonyban állók elismerésére adományozható. Évente összesen 10 fő részére.

Szent Adorján Érdemjel a büntetés-végrehajtási szervezet állományában dolgozó, munkájukat huzamos időn keresztül kiválóan végző, a közösség elé példaképpül állítható hivatásos szolgálati, kormánytisztviselői, közalkalmazotti jogviszonyban, valamint munkaviszonyban állók elismerésére adományozható. Évente összesen 10 fő részére.

Nemzetbiztonság Szolgálatáért Érdemjel a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok állományában dolgozó, munkájukat huzamos időn keresztül kiválóan végző, a közösség elé példaképpül állítható hivatásos szolgálati, kormánytisztviselői, közalkalmazotti jogviszonyban állók elismerésére adományozható. Évente összesen 10 fő részére.

Bátorságért Érdemjel adományozható a belügyminiszter irányítása alatt álló szerveknél foglalkoztatási jogviszonyban álló személyek részére, a kiemelkedő helytállás, különösen bátor, élete testi épsége közvetlen veszélyeztetésével járó magatartás elismerésére.

Rendkívüli Helytállásért Érdemjel arany, ezüst és bronz fokozatban adományozható a természeti és ipari katasztrófák elhárítása, valamint a mentés során tanúsított kimagasló helytállás, illetve az azt elősegítő tevékenység elismerésére.

Szolgálati Jel adományozható kitüntetető címként a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szerveknél huzamos időn át szolgálati jogviszonyban álló személyek elismerésére a fegyveres szerveknél eltöltött 10, 20, 30 és 40 év szolgálati idő után. A **szolgálati idő számítása** szempontjából kizárólagosan az **ugyanazon fegyveres szervnél eltöltött szolgálati idő vehető figyelembe**. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál, ide értve az Információs Hivatalnál 1990. február 28-át követően eltöltött szolgálati időt egybe kell számolni.

8.3. Érmek, emlékérmek, emléklakettek

Árvíz és Belvíz Elleni Védekezésért Emlékérem, Büntetés-végrehajtási Szolgálatért Emléklakett, Nemzet Biztonságáért Érem, Védelmi Igazgatásért Emlékérem, Békefenntartásért Emlékérem, Kvassay Jenő Emlékérem.

8.4. Miniszteri emléktárgy

Miniszteri emléktárgy adományozásával a példamutató hivatásos szolgálat, a kiemelkedő életpálya, valamint a magas szintű közszolgálati és közösségi tevékenység ismerhető el.

Miniszteri emléktárgy adományozható továbbá

- ✓ az 50. vagy 60. életév betöltése alkalmából, illetve nyugállományba vonuláskor,
- ✓ nyugállományúak esetében a nyugállományba helyezést követő kerek évfordulós születésnap alkalmából.

Miniszteri emléktárgyként adományozható **aranygyűrű, díszkard, dísztőr, festmény, óra, aranylánc, egyéb tárgy vagy művészeti alkotás**.

8.5. Miniszteri Elismerő Oklevél adományozható a belügyminiszter irányítása alatt álló szerveknél foglalkoztatási jogviszonyban álló személyek részére a magas színvonalú munka és példamutató munkahelyi magatartás, közösségi tevékenység elismerésére.

8.6. Pénzjutalom

A belügyminiszter irányítása alatt álló szervek dolgozója a magas színvonalú munkája és példamutató munkahelyi magatartása, közösségi tevékenysége elismerésére, továbbá a szervektől nyugállományba vonult személy közösségi és a belügyi szerv érdekében kifejtett tevékenységének elismerésére pénzjutalomban részesíthető. **Pénzjutalomban kell részesíteni** a belügyminiszter irányítása alatt álló szervek személyi állományának tagját, ha a belügyi szerveknél bármely foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött legalább 10 szolgálati évvel vagy 500 repült órával rendelkezik, és minden további 5 foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött szolgálati év vagy 250 repült óra foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött szolgálati év után is.

8.7. Jutalomüdülés

A belügyminiszter irányítása alatt álló szervek dolgozója a magas színvonalú munkája és példamutató munkahelyi magatartás, közösségi tevékenység elismerésére, jutalomműködésben részesíthető.

8.8. Csapatzászló

A csapatzászló a megadományozott szervezetnek, szervezeti egységnek a hazához és a nemzethez való, valamint a közbiztonság, a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás, illetve a nemzetbiztonság ügye iránti hűséget kifejező jelkép, amely megtestesíti az állomány elismerését az esküben vállalt kötelezettségek feltétlen teljesítésében, az önfeláldozó szolgálatában és helyállásában. A csapatzászló egyben szimbólum, amely kifejezi az elkötelezettséget és tiszteletet a magyar történelmi hagyományok iránt, a haza biztonsága iránti odaadást, elhivatottságot, a közösség erejét.

8.9. Vándorszerleg, Vándordíj

A belügyi szervek között évente meghirdetett tömegsport és szervezett szabadidős tevékenységre irányuló mozgalom fejlesztésében elért kiemelkedő eredmények elismerésére a legeredményesebb szervezet részére Vándorszerleg adományozható.

A „Vándordíj” a belügyi szervek részére a belügyminiszter védnöksége alatt meghirdetett sportbajnokságokon legeredményesebben szereplő szerv részére évente adományozható.

Tárgyjutalom a belügyminiszter (államtitkár), illetve országos parancsnok védnöksége alatt meghirdetett vetélkedő, verseny díjazása céljából díjazott személy vagy közösség elismerésére emléktárgy és tárgyjutalom adható.

A kitüntető címet és a díjat a miniszter vagy személyes megbízottja ünnepélyes keretek között adja át. Az adományozást a minisztérium hivatalos lapjában közzé kell tenni.

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK által adományozható:

- a Magyar Köztársasági Érdemrend a miniszterelnöknek a Kormány hozzájárulásával tett előterjesztésére. Fokozatai: nagykereszt a láncsal, nagykereszt, középkereszt a csillaggal, középkereszt, tisztikereszt, lovagkereszt.
- a Magyar Köztársasági Érdemkereszt a feladatköre alapján illetékes miniszter előterjesztésére. Fokozatai: Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt, Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt, Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt külön polgári és katonai tagozattal.

A KORMÁNY által adományozható az „Életmentő Emlékérem” kitüntető jelvény.

9. A munkaidő és a szabadság fajtái

9.1. Szolgálatteljesítési idő

A szolgálatteljesítési idő **heti 40 óra**. A részben vagy egészben készenléti jellegű beosztásokban ettől lehet hosszabb, **de heti 48 órát meg nem haladó** szolgálatteljesítési idő állapítható meg.

A hivatásos állomány tagja beosztásától függően a szervezet jogszabályban meghatározott feladatainak folyamatos ellátása érdekében, **hivatali, hivatali munkarendtől eltérő, folyamatos, váltásos, valamint vezényléses szolgálati időrendszerben teljesíti szolgálatát.**

A folyamatos, váltásos szolgálatteljesítési időrendben dolgozóknál, ahol a szolgálatteljesítést naponta azonos helyen 2 fő egymás utáni beosztásával rendelik el, az eligazítás, váltás, valamint a szolgálati felszerelések felvétele és leadása érdekében **a szolgálatteljesítési idő legfeljebb 30 perccel meghosszabbítható.**

A hivatásos állomány tagjának szolgálatteljesítési időrendjét az állományilletékes parancsnok határozza meg.

A büntetés-végrehajtási intézeteknél a szolgálatteljesítési idő szempontjából őrszolgálat jellegű beosztásnak minősül a fogvatartás rendjének és biztonságának fenntartására rendszeresített szolgálati beosztás.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot262](#)A szolgálatteljesítési idő – a heti szolgálatteljesítési idő figyelembevételével – több heti, de **legfeljebb négyhavi keretben is meghatározható. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett, valamint a készenléti jellegű beosztásokban a szolgálatteljesítési időt hat havi keretben is meg lehet határozni.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot264](#)A hivatásos állomány tagjának írásbeli kérelmére a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró a kinevezésben heti húsz óra, készenléti jellegű munkakörben a kinevezés szerinti munkaidő mértéke legalább felének megfelelő tartamú **rész-szolgálatteljesítési időt engedélyez**, ha a hivatásos állomány tagja a kérelem benyújtásakor http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot295](#)**gyermek gondozása céljából** illetmény nélküli szabadságot vesz igénybe, és az eredeti beosztása – a beosztás jellegéből fakadóan – **rész-szolgálatteljesítési időben is ellátható.**

Ha a hivatásos állomány tagjának eredeti beosztása rész-szolgálatteljesítési időben nem látható el, a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró az eredeti beosztástól eltérő beosztást ajánl fel. Ha a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró az eredeti beosztástól eltérő beosztást nem tud felajánlani, azt írásban köteles indokolni.

A heti húsz óra rész-szolgálatteljesítési idő egyenlőtlen beosztására vonatkozó kérelmét a **munkáltatói jogkör gyakorlója csak abban az esetben tagadhatja meg, ha az szolgálati érdeket sértene,** vagy a munkáltatói jogkör gyakorlójának lényegesen nagyobb munkaszervezési terhet jelentene. **A kérelem megtagadását a munkáltatói jogkör gyakorlója írásban köteles megindokolni.**

A hivatásos állomány tagjának kérelme alapján a rész-szolgálatteljesítési időt a fegyveres szerv a hivatásos állomány tagjának **a kérelemben megjelölt időpontig, de legfeljebb a gyermek hároméves koráig engedélyezi. Vezető beosztás betöltésére rész-szolgálatteljesítési idő nem engedélyezhető.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot265](#)A szolgálatteljesítési idő a munkanapokra egyenlőtlenül is beosztható. A napi szolgálatteljesítési idő ilyen esetben **sem lehet 4 óránál rövidebb**, és – a részben vagy egészben ügyeleti, őr- és készenléti jellegű szolgálati beosztásokat kivéve – **12 óránál hosszabb**. A fokozottan veszélyes szolgálati beosztás esetén az ilyen tevékenységre fordítható napi szolgálatteljesítési idő egyenlőtlen időbeosztásnál **sem haladhatja meg a 6 órát**. Ez a meghatározott idő legfeljebb 1 órával nőhet, ha a téli időszámítás kezdete a beosztás szerinti szolgálatteljesítési időre esik.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot267](#)A hivatásos állományhttp://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot268](#) **nő tagját várandóssága megállapításától gyermekének 1 éves koráig, továbbá a gyermekét**

egyedül nevelő tagját gyermekének 6 éves koráig, ha annak felügyeletét más nem tudja ellátni éjszakai szolgálatteljesítésre, illetve 24 órás szolgálatra nem lehet beosztani.

A munkaközi szünetet a napi szolgálatteljesítési időn belül kell kiadni. A 6 órát meghaladó szolgálatteljesítési idő esetén 30 perc, a folyamatos, váltásos szolgálati időrendszerben dolgozó számára 60 perc munkaközi szünetet kell a munkaidő terhére biztosítani. A hivatásos állomány tagja részére a **napi szolgálati tevékenység befejezése és a következő napi szolgálatteljesítés megkezdése között legalább 8 óra egybefüggő pihenőidőt kell biztosítani,** amelybe a lakásról a szolgálati helyre és az onnan való visszautazás időtartama nem számít bele. A napi pihenőidő, ha az a nyári időszámítás kezdetének időpontjára esik, legalább 7 óra. Ha a **szolgálati feladatot az eredeti szolgálati beosztásba tartozó feladatként kell más szervezeti egységben vagy más helységben teljesíteni,** akkor a ténylegesen szolgálatban töltött szolgálatteljesítési időt kell számítani. **Az utazással indokoltan eltöltött időt a szolgálatteljesítési időbe be kell számítani.** Kétnapos távollétnél **legalább napi 8 óra szolgálatteljesítési időt kell jóváírni,** ennél többet akkor, ha az első napon az indulás és a napi feladatteljesítés befejezési ideje közötti, a második napon a feladatteljesítés kezdési ideje és a visszautazással eltöltött idő közötti időtartam a 8 órát meghaladja. A három- vagy többnapos távollétnél az első és az utolsó napon a kétnapos távollétre vonatkozó szabályok szerint kell eljárni, a közte lévő egy vagy több napra pedig napi 8 óra szolgálatteljesítési idő ismerhető el, kivéve, ha 8 órát meghaladó szolgálatteljesítés történt. A többhetes távollétnél az utazással indokoltan eltöltött időt annyiszor kell figyelembe venni, ahányszor a hivatásos állomány tagja részére az utazást engedélyezték.

A hivatásos állomány tagját **hetenként 2 pihenőnap illeti meg, amelyet lehetőleg együtt kell kiadni. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett beosztásokban szolgálatot teljesítők esetében az 1 hónapra eső pihenőnapok közül legalább az egyiknek vasárnapra kell esnie.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot270A Mt-ben meghatározott munkaszüneti napokon túl, munkaszüneti nap az egyes fegyveres szervek a Hszt. különös szabályait tartalmazó Második Részében, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állománya tekintetében a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvényben meghatározott nap. **Munkaszüneti napon teljesített szolgálatért a hivatásos állomány tagját a munkájáért járó illetményén felül a távolléti díj is megilleti.**

9.2. Túlszolgálat

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot271Ha a szolgálat érdeke vagy rendkívüli eset (baleset, elemi csapás vagy súlyos kár megelőzése, illetőleg elhárítása, következményeinek felszámolása, továbbá egyéb előre nem látható körülmény bekövetkezése) szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a jogszabályban meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is **kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen (túlszolgálat), illetőleg meghatározott ideig és helyen arra készen álljon.** A folyamatos, váltásos szolgálati időrendszerben dolgozónál a munkaszüneti napon teljesített szolgálat önmagában nem jelent túlszolgálatot. **A túlszolgálat akkor keletkezik, ha a havi munkaidőkeretet az e napon teljesített szolgálat részben vagy egészben túllépi, vagy ha soron kívüli szolgálatteljesítésre történt a vezénylés.**

Az **elrendelhető túlszolgálat tartama naptári évenként legfeljebb naptári évenként 300 óra,** amely a miniszter jogszabályi felhatalmazás alapján további 50%-kal megnövelt, így az **450 óra.** Nem minősül túlszolgálatnak az ügyeleti-, ór- és készenléti szolgálat, valamint a

gyakorlaton való részvétel. Az előzőekben írt korlátozás nem alkalmazható, ha a túlszolgálatra **rendkívüli esetben** kerül sor.

A túlszolgálatot az állományilletékes parancsnoknak írásban kell elrendelnie. A teljesített túlszolgálatról nyilvántartást kell vezetni. A hivatásos állomány tagját – az állományilletékes és annál magasabb parancsnok (vezető) kivételével – évi **150 óráig terjedő túlszolgálatért szabadidő, azon felül** – beleértve a rendkívüli esetben teljesítettet is – **díjazás illeti meg**. Az állományilletékes parancsnok a 150 órán belüli túlszolgálat díjazását is engedélyezheti, ha a szabadidő kiadása a szolgálat ellátását veszélyeztetné.

A túlszolgálatért annak időtartamával megegyező, ha pedig a túlszolgálatot a heti pihenőnapon vagy munkaszüneti napon teljesítették, a túlszolgálat kétszeresének megfelelő szabadidő, illetőleg díjazás jár. A túlszolgálatért járó **szabadidőt a túlszolgálatot követő napon (napokon), de legkésőbb 30 napon belül kell kiadni**. Ettől el lehet térni, ha a túlszolgálat havi vagy éves szolgálatteljesítési idő keretében történt.

A túlszolgálatért annak idejére **távolléti díj jár**, amelyet legkésőbb a tárgy hónapot követő 2. hónapban kell kifizetni.

9.3. Szabadság

A hivatásos állomány tagja alap-, pót-, egészségügyi, szülési és illetmény nélküli szabadságra, továbbá gyermek születése esetén járó munkaidő-kedvezményre jogosult.

9.3.1. Alap- és pótszabadság

Az alapszabadság évi 25 munkanap. A pótszabadság évente a hivatásos állomány felsőfokú iskolai végzettségű tagja esetén a szolgálati viszonyban töltött idő függvényében 3-tól 10 munkanapig terjedhet. Ha a hivatásos állomány tagja középfokú vagy ennél alacsonyabb iskolai végzettségű, a pótszabadság mértéke 1-1 nappal kevesebb.

Az előzőekben meghatározott pótszabadság helyett a parancsnokokat (vezetőket) az alábbi mértékű vezetői pótszabadság illeti meg:

- osztályvezetői besorolású vezető esetén 11 munkanap;
- főosztályvezető-helyettesi besorolású vezető esetén 12 munkanap;
- főosztályvezetői besorolású vezető esetén 13 munkanap;
- az országos parancsnok helyettese esetén 14 munkanap;
- az országos parancsnok esetén 15 munkanap.

A parancsnoki pótszabadságra jogosult a szolgálati idő után járó pótszabadság és a vezetői pótszabadság közül a számára kedvezőbbet választhatja. Az egyes rendvédelmi szervek esetében nem a beosztás megnevezése, hanem a szolgálat ellátásának konkrét körülményei döntenek el a kedvezményre való jogosultságot, amelyet a jogszabály különös része tartalmaz.

Tartós igénybevétel esetén a rendkívüli pihenőnapokat az országos parancsnok engedélyezi.

Azt a hivatásos állományú szülőt, aki a 16 évesnél fiatalabb gyermeket neveli, vagy 16 évesnél fiatalabb gyermekét egyedül nevelő hivatásos állományú szülőt egy gyermeke után 2, két gyermeke után 4, három vagy több gyermeke után összesen 7 munkanap pótszabadság illeti meg. A pótszabadság **fogyatékos gyermekeként két munkanappal nő**, ha a hivatásos állományú szülő gyermeke fogyatékos.

A pótszabadság szempontjából a gyermeket először a születésének évében, utoljára pedig abban az évben kell figyelembe venni, amelyben a 16. életévét betölti.

A hivatásos állomány tagja a folyamatos és **átlagon felüli fizikai, pszichikai igénybevételeiből származó egészségkárosodás megelőzése**, illetve a fizikai állóképességének megőrzése céljából a jogszabály szerinti pótszabadságon felül **külön pótszabadságra jogosult**, amely a fokozottan veszélyes (nagyfrekvenciás és ionizáló sugárzásnak, illetőleg mérgezésnek, valamint biológiai anyag feldolgozása közben fertőzés veszélyének kitett, továbbá földalatti létesítményekben, mesterséges és klimatikus viszonyok melletti) beosztásban **évente 10 munkanap**. A repülőgép- és helikoptervezető, fedélzeti szolgálattelvő és ejtőernyős, valamint közvetlen életveszélynek kitett tűzszerész, bűvár, továbbá a terrorrelhárító beosztásban **évente 14 munkanap**.

9.3.2. Egészségügyi szabadság

Egészségügyi szabadság jár a hivatásos állomány tagjának, ha betegség, műtét vagy baleset miatti sérülés következtében a szolgálat ellátására képtelen, vagy a szolgálat további ellátása az egészségi állapotának rosszabbodását eredményezné, illetőleg, ha a szolgálatképességének helyreállítása pihenést vagy gyógyüdülést igényel. Az egészségügyi szabadság a felgyógyulásig, illetőleg a végső fogyatékosság kialakulásáig, de legfeljebb 1 évig jár.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot283A hivatásos állomány azon tagja, akinek a **beosztásából történő felfüggesztésének időtartama alatt az illetményének a visszatartását elrendelték**, a keresőképtelenné válása esetén a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultokról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló **1997. évi LXXX. törvény alapján jogosult ellátásra**. Ennek idejét azonban az egy éves határidőbe be kell számítani.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot284A hivatásos állomány tagjának szolgálati kötelekkel összefüggő balesete, sérülése vagy szolgálati eredetű betegsége miatt engedélyezett **egészségügyi szabadság időtartamára** – a hivatásos katasztrófavédelmi szervnél váltásos szolgálati rendben szolgálatot teljesítők kivételével – **távolléti díj jár**. A **hivatásos katasztrófavédelmi szervnél váltásos szolgálati rendben szolgálatot teljesítők számára** az egészségügyi szabadság idejére az alapilletmény, az illetménykiegészítés, a rendszeres illetménypótlékok, valamint az éjszakai és délutáni pótlék együttes összegének a távollét idejére számított időarányos átlagát kell térítésként folyósítani. A térítés összegének megállapításánál az **utolsó négy naptári negyedévben (irányadó időszak) kifizetett éjszakai és délutáni pótlék együttes összegének a távollét idejére számított időarányos átlagát kell figyelembe venni**. Ha a hivatásos állomány tagjának a **szolgálati viszonya négy naptári negyedévnél rövidebb**, a térítés megállapításakor a nála számításba vehető naptári negyedév(ek), negyedév hiányában **az utolsó naptári hónap(ok)ra kifizetett éjszakai és délutáni pótlék együttes összegének a távollét idejére számított időarányos átlagát kell figyelembe venni**.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot286Amennyiben az egészségügyi szabadságot **nem szolgálati kötelekkel** összefüggő baleset, sérülés vagy nem szolgálati eredetű betegség indokolja, annak időtartamára évente **30 naptári napig távolléti díjat**, illetve a fentiekben meghatározott térítést, a **31. naptári naptól a távolléti díj, illetve térítés 90%-át kell folyósítani**. A 31. naptári naptól a baleset, sérülés szolgálati kötelekkel összefüggő jellegének, illetve a betegség szolgálati eredetének megállapításáig a távolléti díj, illetve térítés 90%-át kell folyósítani, a baleset, sérülés szolgálati kötelekkel összefüggő jellegének, illetve a betegség szolgálati eredetének megállapítása esetén a különbözetet a jogosult részére egyösszegben folyósítani kell.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot287Ha a hivatásos állomány egészségügyi szabadságon levő tagja a betegségét vagy sérülését **szándékosan**

maga okozta, az egészségügyi szabadság időtartama alatt számára távolléti díj, illetve térítés nem folyósítható; ha pedig az súlyos gondatlanságának következménye, legfeljebb 50%-kal csökkenthető. Az egészségügyi szabadságra járó távolléti díjat, illetve **térítést meg lehet vonni a hivatásos állomány tagjától, ha a gyógyulását felróhatóan késleltette, az orvos utasításainak felróhatóan nem tett eleget,** vagy az elrendelt orvosi vizsgálaton elfogadható indok nélkül nem jelent meg.

A hivatásos állomány tagját **gyermekápolás céljából egészségügyi szabadság** illeti meg az alábbiak szerint:

- az anyát, ha 1 évesnél fiatalabb, kórházi ápolás alatt álló gyermekét szoptatja;
- az anyát, az egyedülálló apát, a nevelőszülőt, valamint a helyettes szülőt, ha beteg gyermekét ápolja, a gyermek 1 éves koráig;
- a hivatásos állományú szülőt, nevelőszülőt és a helyettes szülőt;
- ha az 1 évesnél idősebb, de 3 évesnél fiatalabb gyermekét ápolja évenként és gyermekenként 84 naptári napon át;
- ha 3 évesnél idősebb, de 6 évesnél fiatalabb gyermekét ápolja évenként és gyermekenként 42, egyedülállót 84 naptári napon át;
- ha 6 évesnél idősebb, de 12 évesnél fiatalabb gyermekét ápolja évenként és gyermekenként 14, egyedülállót 28 naptári napon át.

9.3.3. Szülési szabadság

A hivatásos állomány terhes, illetve szülő nő tagját a munkajogi szabályok szerinti mértékű szülési szabadság illeti meg. Ezt **úgy kell kiadni, hogy 4 hét lehetőleg a szülés várható időpontja elé essen.** A szülési szabadság időtartama **a szülést követően 6 hétnél rövidebb nem lehet.**

A szülési szabadság megszűnik, ha

- a gyermek halva született, a szüléstől számított 6. hét elteltével;
- a gyermek meghal, az elhalálozást követő 15. napon;
- a gyermeket állami gondozásba adták, az azt követő napon.

Ha a gyermeket a koraszülöttek ápolására fenntartott intézetben gondozzák, a szülési szabadság igénybe nem vett részét – a szülést követő 1 évig – a gyermeknek az intézetből történt elbocsátása után is igénybe lehet venni. A nőnek – ha nem veszi igénybe az engedélyezett egészségügyi szabadságot – a szoptatás első 6 hónapjában naponta kétszer 1 óra, ezt követően a 9. hónap végéig naponta 1 óra munkaidő-kedvezmény jár. Ikeres esetében a munkaidő-kedvezmény az ikrek számának megfelelő mértékben jár.

9.3.4. Gyermek születése esetén járó munkaidő-kedvezmény

Gyermeke születése esetén **öt munkanap munkaidő-kedvezményt illeti meg az apát,** melyet legkésőbb a születést követő második hónap végéig kérésének megfelelő időpontban kell kiadni. **A munkaidő-kedvezmény tartamára távolléti díj jár.** A kedvezmény abban az esetben is megilleti az apát, ha gyermeke halva születik vagy meghal. Az alkalmazása során apa alatt a szülői felügyeleti jogot gyakorló vér szerinti vagy örökbe fogadó apát kell érteni. A munkaidő-kedvezmény tartamára járó távolléti díj kifizetése – az állami költségvetés terhére – Korm. rendelet alapján történik.

9.3.5. Illetmény nélküli szabadság

A hivatásos állomány tagjának kérelmére illetmény nélküli szabadságot kell engedélyezni:

- a szülési szabadság letöltése után a **gyermek gondozása céljából** a gyermek 3. életévének – ikergyermek esetén a tankötelessé válás évének végéig – tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek esetében a 12. életéve betöltéséig;
- a gyermek betegsége esetén az otthoni ápolás érdekében a **gyermek 12 éves koráig a betegség tartamára;**
- a tartós (előreláthatólag 30 napot meghaladó) **ápolásra vagy gondozásra szoruló közeli hozzátartozójának otthoni ápolása, gondozása céljából annak idejére**, de legfeljebb 2 évig, feltéve, hogy az ápolást, gondozást személyesen végzi;
- a magánérből **saját lakás építésére 1 évig**, mely időtartam több részletben is igénybe vehető;
- a **házastárs tartós külföldi kiküldetése** esetén, annak tartamára.

A hivatásos állomány tagjának kérelmére – méltányolható egyéni indokok alapján – így különösen nemzetközi szervezetek által kiírt pályázatok elnyerése esetén, ha az a szolgálat érdekével nem esik egybe – a munkavégzés idejére, továbbá külföldön folytatandó idegen nyelvi képzés időtartamára az állományilletékes parancsnok mérlegelési jogkörében eljárva illetmény nélküli szabadságot engedélyezhet.

9.4. A szabadság kiadásának közös szabályai

A hivatásos állomány tagját megillető alap- és pótszabadság mértékét évente, valamint a jogosultság változását követően meg kell állapítani, és azt az érintett tudomására kell hozni. A szabadság nyilvántartását és a kiadás tervezését szervezeti egységenként a szolgálati feladatok függvényében és az érintettek igényének figyelembevételével az állományilletékes parancsnok intézkedése szerint kell végrehajtani.

A szabadság kiadásánál a **hivatali munkarendben dolgozók számára az ötnapos munkahét munkanapjait kell szabadsággként figyelembe venni. A folyamatos ügyeleti szolgálatot ellátók és a váltásos munkarendben dolgozók** esetében a szabadság kiadása a **szolgálati napok figyelembevételével történik.**

A szabadságot valamennyi szolgálati időrendszerben foglalkoztatott részére úgy kell kiadni, hogy a **szabadság kezdő napja a rá érvényes szolgálatszervezés szerint szolgálati napra essen**. Váltásos szolgálati időrendszerben dolgozóknál a szabadságot úgy kell kiadni, hogy annak befejező napja után az állomány tagjának az eredeti szolgálati rend szerint szolgálati nap következzen.

A szabadság **szolgálati napokra történő átszámításának módja**: meg kell állapítani a hivatali munkarendben dolgozók évi munkanapjainak számát, majd a váltásos munkarendben dolgozók egy év alatt teljesítendő szolgálati napjainak számát, a váltásos szolgálati időrendszerben dolgozók szolgálati napjait el kell osztani a hivatali munkarendben dolgozók munkanapjainak számával, így megállapítható a két szolgálati rend szerinti szabadsággként számfejtendő távollétek aránya.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot298A szabadság engedélyezésére az állományilletékes parancsnok, vagy az általa kijelölt vezető jogosult. Az **alap- és pótszabadság együttes időtartamának 50%-át egyfolytában, a 25%-át, de legalább 10 napot pedig a hivatásos állomány tagja által megjelölt időben és időtartamban kell kiadni** úgy, hogy az a fegyveres szerv működőképességét ne veszélyeztesse. A fegyveres szerv az általa meghatározott szabadság kezdő napját 30 nappal előbb köteles közölni a hivatásos állomány tagjával. A szabadságot **az esedékesség évében kell kiadni**. Szolgálati érdek esetén a szabadságot a tárgyévet követő év **január 31-ig**, kivételesen fontos szolgálati érdek esetén **legkésőbb március 31-ig**, a hivatásos állomány

tagjának betegsége vagy a személyét érintő más elháríthatatlan akadály esetén az akadályoztatás megszűnésétől számított 30 napon belül kell kiadni.

Más szervhez történő vezénylés, valamint a közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyba fegyveres szerven belül történő áthelyezés esetén a hivatásos állomány részére ki nem adott **szabadságot az új szervezeti egységnél kell kiadni**. Más fegyveres szervhez történő végleges áthelyezés esetén a ki nem adott szabadság megváltása tekintetében úgy kell eljárni, mintha az érintett szolgálati viszonya megszűnt volna.

Szabadság pénzbeni megváltására csak a más szervhez vezénylés, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyba áthelyezés esetén, illetve a szolgálati viszony megszűnése esetén kerülhet sor.

A **szabadság címén** engedélyezett és a szoptatási munkaidő-kedvezmény miatti távollét idejére **távolléti díjat kell folyósítani**. Ha a hivatásos állomány tagjának szolgálati viszonya év közben kezdődik vagy szűnik meg, a hivatásos állomány tagja a szabadság arányos részére jogosult.

9.5. Tanulmányi munkaidő-kedvezmény

A **szabadidő mértékét az oktatási intézmény által kiadott, a kötelező iskolai foglalkozás és szakmai gyakorlat időtartamáról szóló igazolás alapján kell megállapítani**. A szabadidőt a hivatásos állomány oktatásban/képzésben részt vevő tagja kérésének megfelelően, a tanulmányi év folyamán kell kiadni.

A tanulmányi szabadidőn túl vizsgánként, ha pedig egy vizsganapon több vizsgatárgyból kell vizsgázni, **vizsgatárgyanként – a vizsga napját is beleszámítva – 4 munkanap szabadidőt kell biztosítani**. Vizsgának az oktatási intézmény által meghatározott számonkérés minősül. A **diplomamunka (szak- és évfolyamdolgozat) elkészítéséhez 10 munkanap szabadidőt kell biztosítani**.

A hivatásos állomány iskolarendszeren kívüli oktatásban/képzésben részt vevő tagjának tanulmányi munkaidő-kedvezmény csak abban az esetben jár, ha azt szolgálati viszonyra vonatkozó szabály elrendeli vagy a tanulmányi szerződés megállapítja.

A hivatásos állomány tagja részére a tanulmányi munkaidő-kedvezmény tartamára távolléti díjat kell fizetni, ha a tanulmányok folytatására őt a fegyveres szerv kötelezte, illetve a távolléti díj fizetését tanulmányi szerződés állapítja meg. Egyéb esetekben a tanulmányi munkaidő-kedvezmény tartama illetmény nélküli távollétnek számít.

10. A szolgálati jogviszony megszüntetése

A szolgálati viszony megszűnhet, **közös megegyezéssel, lemondással, felmentéssel, kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyba történő áthelyezéssel, azonnali hatállyal a próbaidő alatt; a szolgálati viszony megszüntetése vagy lefokozás fenyítés kiszabásával, büntetőeljárás keretében szolgálati viszony megszüntetés, lefokozás vagy közügyektől eltiltás alkalmazásával, a hivatásos állomány tagja halálával, valamint a törvény erejénél fogva, e törvényben meghatározott esetekben.**

10.1. Szolgálati viszony megszűnés, közös megegyezéssel

A szolgálati viszony – a munkáltatói jogkört gyakorló előjárónak és a hivatásos állomány tagjának **közös megegyezésével** – bármikor megszüntethető. A **megszüntetést bármelyik fél**

kezdeményezheti. A megegyezést írásba kell foglalni, de nem kell indokolni, de rögzíteni kell a szolgálati viszonyból eredő, a felek egymás iránti jogait és kötelezettségeit is. A kezdeményezés elfogadása esetén az erről szóló megállapodásnak tartalmaznia kell:

- a szolgálati viszony megszüntetésének időpontját,
- a hivatásos állomány tagját megillető járandóságokat,
- a megtérítési kötelezettséget, annak kiszámításának módját vagy az arról szóló rendelkezésre hivatkozást,
- a hivatásos állomány tagjának kioktatását a szolgálati viszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének jogkövetkezményeiről, valamint
- – ha szükséges – a jogviszony megszüntetéséig a szolgálati feladatok ellátásának és a szabadság kiadásának rendjét.

A közös megegyezés kezdeményezéséről a **szolgálati elöljáró a javaslatával együtt soron kívül tájékoztatja az állományilletékes parancsnokot**, aki a közös megegyezés jóváhagyása esetén intézkedik a megállapodás elkészítéséről és aláírásáról.

A szolgálati viszony megszüntetéséről rendelkező **állományparancsot vagy határozatot csak azt követően lehet kiadmányozni, ha a megállapodást a hivatásos állomány tagja aláírta és egy példányát átvette.** A jogokban és kötelezettségekben való megegyezés nem feltétele a szolgálati viszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének.

10.2. Szolgálati viszony megszünése lemondással

A hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyáról vagy azzal együtt a rendfokozatáról – a **szükségállapot vagy rendkívüli állapot idejét, valamint a váratlan támadás időszakát kivéve** – lemondhat. A lemondási idő 2 hónap, de a felek ennél rövidebb határidőben is megállapodhatnak. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot150](#) Aki a szolgálati viszonyáról lemondott, a **lemondási idő elteltével elveszti a hivatásos szolgálat alapján járó, jogszabályban meghatározott jogait.**

A szolgálati elöljáró javaslatára a **munkáltatói jogkör gyakorlója a lemondási idő alatti szolgálatteljesítéstől eltekinthet.** Erről a szolgálati viszony megszüntetéséről szóló állományparancsban vagy határozatban rendelkezni kell.

Lemondás esetén az állomány tagja elveszíti jogosultságát, az egyenruha viselésére, a lakás és egyéb hitelek kedvezményes törlesztésére és a szolgálati lakás használatára.

A szolgálati viszonyról, vagy ezzel együtt a rendfokozatról történő **lemondást írásban kell előterjeszteni.** Amennyiben az állomány tagja a vezetői beosztásról történt lemondást követően a részére felajánlott – a végzettségének, képzettségének és rendfokozatának megfelelő – beosztást nem fogadja el, ezt írásban kell rögzíteni, és szolgálati viszonyát lemondással kell megszüntetni.

10.3. Felmentés

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot152](#) A hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya **felmentéssel akkor szüntethető meg,** ha http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot153](#) az Országgyűlés, a Kormány, a költségvetési fejezetet irányító szerv vezetője, az országos parancsnok döntése alapján a fegyveres szervnél **létszámcsökkentést kell végrehajtani,** és emiatt további szolgálatára nincs lehetőség. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot154](#) **Átszervezés következtében szolgálati beosztása megszűnt,** és a számára felajánlott, a végzettségének és képzettségének megfelelő más beosztást nem fogadta el.

Az http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot155 Mt. megfelelő alkalmazásával **nyugdíjasként minősül** és az eredeti beosztásában szolgálati érdekből tovább nem foglalkoztatható, a számára felajánlott legalább azonos szintű beosztást pedig nem fogadta el. **M**http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot156 **ás szervhez vezénylés, valamint külföldre vezénylés megszűnése után részére végzettségének, képzettségének megfelelő beosztás nem biztosítható** és rendelkezési állományba sem helyezhető. A http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot157 meghatározott – negyedévnél nem rövidebb – értékelési időszakra a miniszter által meghatározott **szakmai teljesítménykövetelmény-minimumot – figyelemfelhívást követően – a soron következő értékelési időszakban sem teljesíti.**

A hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyát **felmentéssel meg kell szüntetni**, ha **minősítése, egészségi, pszichikai vagy fizikai állapota alapján**, illetve – ha ez feltétel – **nemzetbiztonsági szempontból** beosztásának ellátására alkalmatlanná vált. Nemzetbiztonsági ellenőrzés során megállapított **kockázati tényező felmerülése esetén** az állományilletékes parancsnok köteles mérlegelni az érintettnek az adott beosztásban, valamint a hivatásos szolgálati viszonyban tartását. Ha a biztonsági **kockázat alapján a szolgálati viszony megszüntetése indokolt, de a biztonsági szakvélemény ténymegállapításaival szemben az érintett panasszal élt és a szakvélemény ténymegállapításai egyéb módon nem tisztázhatók, a szolgálati viszony megszüntetését annak elbírálásáig el kell halasztani.** Az érintett a panasz elbírálásáig csak nemzetbiztonsági ellenőrzésre nem kötelezett munkakörbe tartozó feladatokat láthat el. Az elbírálás ideje alatt az érintett a ténylegesen ellátott munkakörhöz rendszeresített pótlékok, illetmény folyósítására jogosult, a nemzetbiztonsági ellenőrzésre kötelezett munkakörhöz megállapított illetményének folyósítását szüneteltetni kell.

Ha a szolgálati viszony megszüntetésére **nemzetbiztonsági kockázat** miatti alkalmatlanságból – nem felróható okból – felmentéssel kerül sor, **a felmentési idő teljes tartamára mentesíteni kell a hivatásos állomány tagját a szolgálat ellátása alól.** Ha hivatásos szolgálatra azért vált alkalmatlanná, mert **nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének.** A vezetői kinevezés visszavonását követően a részére beosztás nem biztosítható. **A szolgálati helyen és szolgálati feladat teljesítése közben politikai tevékenységet folytat.** **Hivatásos szolgálatra méltatlanná vált,** mert olyan cselekményt követett el, amely a fegyveres szerv működésébe vetett közbizalmat súlyosan veszélyezteti és emiatt nem várható el, hogy a fegyveres szerv a szolgálati viszonyát fenntartsa. Ha http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot165 a **rendelkezési állomány megszűnésekor részére beosztás nem biztosítható.**

A szolgálati viszony felmentéssel történő **megszüntetéséről állományparancsban vagy határozatban kell rendelkezni. Az indokolásnak tartalmaznia kell a felmentéshez vezető és annak okszerűségét alátámasztó körülményeket.**

Az állományparancsban vagy határozatban a felmentés kezdő és befejező időpontját úgy kell meghatározni, hogy az állományparancs vagy határozat a felmentési idő megkezdése előtt közölhető legyen. Ha a felmentési idő megkezdéséig az állományparancs vagy határozat közlésére nem kerül sor, azt a közlés újabb megkísérlése előtt szükség szerint módosítani kell.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot168 **Egészségi, pszichikai vagy fizikai alkalmatlanság esetén,** a fegyveres szerv köteles a hivatásos állomány tagja állapotának, képzettségének, végzettségének megfelelő **másik hivatásos szolgálati beosztást, ennek hiányában másik, az állapotának, képzettségének, végzettségének megfelelő nem hivatásos munkakört felajánlani.** A hivatásos állomány tagját **akkor lehet felmenteni,** ha állapotának megfelelő betöltetlen beosztás vagy nem hivatásos munkakör a fegyveres szervnél nincs, és rendelkezési állományba sem helyezhető.

A felajánlott másik, **állapotának megfelelő beosztást** vagy nem hivatásos munkakört a hivatásos állomány tagja **nem fogadta el**, vagy http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot169](#) rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugellátásra vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátására jogosultságot szerzett.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot172](#)A hivatásos állomány **nő tagjának szolgálati viszonyát kérelmére felmentéssel meg kell szüntetni**, ha rendelkezik a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban Tny.) 18. § (2a)–(2d) bekezdése szerinti **jogosultsági idővel**. A munkáltatói jogkört gyakorló eljáró a **felmentést köteles megindokolni**. Ebből világosan ki kell tűnnie, hogy a **felmentés indoka valós és okszerű**.

10.3.1. Felmentési idő

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot173](#)Felmentés esetén a felmentési idő **legalább két hónap**, de a nyolc hónapot nem haladhatja meg. A hivatásos állomány tagja írásbeli kérelme alapján a felek ennél rövidebb időtartamban is megállapodhatnak. A hivatásos állomány tagját a felmentési idő csökkentésére irányuló írásbeli kérelme esetén **írásban kell tájékoztatni a várható jogkövetkezményekről**, majd a szolgálati viszony megszüntetésének időpontját az érintett nyilatkozata alapján kell meghatározni.

A két hónapos felmentési idő a szolgálati viszonyban töltött

- öt év után egy hónappal;
- tíz év után két hónappal;
- tizenöt év után három hónappal;
- húsz év után négy hónappal;
- huszonöt év után öt hónappal;
- harminc év után hat hónappal

meghosszabbodik.

Amennyiben a felmentés oka a **minősítése alapján hivatásos szolgálatra való alkalmatlanság**, a felmentési idő – a hivatásos szolgálati viszonyban töltött időre tekintet nélkül – **harminc nap**. Minősítés alapján történő szolgálati viszony megszüntetésére a minősítésre jogosult szolgálati eljáró tesz javaslatot. **A szolgálati viszony megszüntetéséről akkor is intézkedni kell, ha a minősítés megállapításaival szemben az érintett bírósághoz fordult.**

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot174](#)Ha a hivatásos állomány tagjának felmentésére kerül sor, **felmentési idő nélkül kell megszüntetni a szolgálati viszonyát**, ha **nemzetbiztonsági okból beosztásának ellátására alkalmatlanná vált**, ha a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná vált, mert http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot160](#) **nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének**, ha felmentésére azért kerül sor, **mert szolgálati helyen és szolgálati feladat teljesítése közben** politikai tevékenységet folytatott. Ha hivatásos **szolgálatra azért vált méltatlanná**, mert olyan cselekményt követett el, amely a fegyveres szerv működésébe vetett közbizalmat súlyosan veszélyezteti és emiatt nem várható el, hogy a fegyveres szerv a szolgálati viszonyát fenntartsa.

A felmentés **időtartamának felére** a hivatásos állomány tagját a **szolgálati kötelezettség teljesítése alól mentesíteni kell**. Indokolt esetben a munkáltatói jogkört gyakorló eljáró a

hivatásos állomány tagját a teljes felmentési időre mentesítheti a szolgálati kötelezettség teljesítése alól.

10.3.2. Felmentési tilalom

Nem szüntethető meg a szolgálati viszony felmentéssel az **alábbiakban meghatározott időtartam és az azt követő 30 nap alatt**. A betegség és az **egészségügyi szabadság**, valamint az egészségi okból megkezdett **orvosi bizottsági alkalmassági felülvizsgálat** ideje alatt. A **beteg gyermek ápolásának ideje** vagy ilyen célból, illetőleg a közeli hozzátartozó otthoni ápolása vagy gondozása céljából kapott illetmény nélküli szabadság, valamint http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot176** a **várandósság ideje, a szülést követő 3 hónap**, illetőleg a szülési szabadság és a gyermekgondozás céljára kapott illetmény nélküli szabadság, illetve illetmény nélküli szabadság igénybevétele nélkül is a gyermek hároméves koráig, továbbá a **házastárs tartós külföldi kiküldetése** miatt kapott illetmény nélküli szabadság alatt. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot177** A külön törvény szerinti, örökbefogadás előtti kötelező gondozásba helyezés esetén az állomány örökbe fogadni szándékozó tagját – közösen örökbe fogadni szándékozó házastársak döntése alapján a gyermek nevelésében nagyobb szerepet vállaló házastársat – érintően a kötelező gondozásba helyezéstől számított hat hónap, illetve, ha a gyermek a hat hónap letelte előtt kikerül a gondozásból, a kötelező gondozás.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot178** **Felmentési tilalmak nem vonatkoznak a hivatásos állomány tagjára, ha** http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot179** hivatásos szolgálatra azért vált alkalmatlanná, mert **nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének**, vagy **méltatlanná vált**, mert olyan cselekményt követett el, amely a fegyveres szerv működésébe vetett közbizalmat súlyosan veszélyezteti és emiatt nem várható el, hogy a fegyveres szerv a szolgálati viszonyát fenntartsa. Az Mt. megfelelő alkalmazásával **nyugdíjasként minősül**, vagy ha hivatásos állomány **nő tagja rendelkezik** a Tny. 18. § (2a)-(2d) bekezdése szerinti **jogosultsági idővel és a felmentését maga kérte**. Védelem fennállása szempontjából a **felmentés közlésének időpontja az irányadó**.

Nem szüntethető meg a szolgálat felső korhatárát megelőző 5 évben a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya felmentéssel létszámcsökkentés és átszervezés esetén. http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot182**

10.4. A szolgálati viszony megszűnése a törvény erejénél fogva

A törvény erejénél fogva szűnik meg a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot183** a **hivatásos szolgálat felső korhatárának eléréseivel, a képzési kötelezettség teljesítésének elmulasztása, valamint az összeférhetetlenség megszüntetésének elmulasztása, a részére előírt rendészeti alapvizsga vagy a rendészeti szakképesítés megszerzésére vonatkozó kötelezettség meghatározott időben nem teljesítése miatt**. Ugyancsak a törvény erejénél fogva szűnik meg a szolgálati viszonya annak akit http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - **foot184** országgyűlési vagy európai parlamenti képviselővé, főpolgármesterré, főpolgármester-helyettesé, megyei közgyűlés elnökévé, alelnökévé, polgármesterré, alpolgármesterré megválasztottak.

A szolgálati viszony a törvény erejénél fogva azon a napon szűnik meg, amikor a munkáltatói jogkört gyakorló eljáró a törvényi feltétel beálltát megállapította.

10.5. A szolgálati viszony megszüntetésével kapcsolatos általános szabályok

A szolgálati viszony megszűnésekor, **a szolgálatteljesítés utolsó napján**, a hivatásos állomány tagja részére ki **kell fizetni az illetményét és egyéb járandóságait, valamint ki kell adni a szolgálati viszonyára vonatkozó igazolást.**

Az **igazolás** tartalmazza a szolgálati viszony **megszűnésének jogcímét**, a fegyveres szervnél **szolgálati viszonyban töltött időt**, az illetményből határozatot, vagy jogszabály alapján **levonandó tartozást, és ennek jogosultját**, illetőleg azt, hogy ilyen tartozása nincs; a szolgálati viszony megszűnésének évében **igénybe vett szabadság időtartamát**, a kifizetésre került **végkielégítés összegét**. Az előzőekben foglaltakat értelemszerűen alkalmazni kell a vezénylés, fegyveres szervben belül Ktv., Kjt. jogviszonyba történt áthelyezés és a hivatásos jogviszonyon belüli áthelyezés esetén is.

Ha a szolgálati viszony megszüntetésére **létszámcsökkentés, vagy átszervezés miatt kerül sor**, a fegyveres szervet a szolgálati viszony megszüntetését megelőzően szolgálati beosztás-**felajánlási kötelezettség terheli**. A felmentés közlésének tervezett időpontja előtt az érintettel **egyeztető megbeszélést kell folytatni**, amelyen az **állományilletékes parancsnok** vagy felhatalmazásával a **szolgálati eljáró**, valamint az illetékes **humánigazgatási szakszolgálat** megbízottja vesz részt. A hivatásos állomány tagjának kérésére biztosítani kell, hogy az egyeztető megbeszélésen az érdekképviselői szerv tisztségviselője, képviselője is részt vehessen. Az **egyeztető megbeszélést** a szolgálati viszonyban a fegyveres szerv által kezdeményezett megszüntetése esetén – a közös megegyezés, a próbaidő alatti azonnali hatályú, a fegyelmi ok miatti és a méltatlanság miatti megszüntetés kivételével – a szolgálati viszony tervezett megszüntetése vagy **a felmentési idő kezdete előtt legalább harminc nappal kell végrehajtani**. A megbeszélésen **tisztázni kell a szolgálati jogviszonnyal összefüggő valamennyi kérdést**. Az egyeztető megbeszélésről **feljegyzést**, a hivatásos állomány tagjának, vagy az érdekképviselői szerv képviselőjének kérésére **jegyzőkönyvet kell készíteni**, amelyből **egy példányt az érintettnek át kell adni, egy példányt pedig a személyi anyag** részeként kell kezelni. **Megtérítési kötelezettség fennállása** esetén annak várható összegéről az egyeztető beszélgetés során az érintettet tájékoztatni kell, a **szolgálati viszony megszüntetését elrendelő állományparancsban vagy határozatban pedig annak pontos összegét és jogcímét közölni kell**. A követelést a szolgálati viszonyról szóló igazoláson is fel kell tüntetni.

10.5.1. Az állományilletékes parancsnok feladata a szolgálati viszony megszüntetésekor

Az állományparancs vagy határozat kiadmányozása előtt **ellenőrzi a szolgálati viszony megszüntetésének törvényességét, megalapozottságát**. Személyesen vagy szolgálati eljáró útján **ismerteti az érintettel az állományparancsot vagy határozatot, és intézkedik a beosztással járó szolgálati feladatok átadásáról**.

10.5.2. A humánigazgatási szakszolgálat feladata a szolgálati viszony megszüntetésekor

Gondoskodik a szükséges okmányok (szolgálati igazolás, leszerelési lap) előkészítéséről, és azoknak az utolsó munkában töltött napon az **érintettnek történő átadásáról**, az intézkedésre **jogosult szervekhez továbbításáról, bevonja a szolgálati**

igazolványt, valamint bevonja az **azonosító jelvényt**. Nyugállományba helyezés esetén **kiadja a nyugdíjas igazolványt**.

10.5.3. Az illetékes gazdasági, pénzügyi szerv feladata a szolgálati viszony megszüntetésekor

Bevonja a kiadott fegyverzeti, vegyvédelmi, ruházati és egyéb felszerelési tárgyakat, továbbá visszavonja a kiadott informatikai jogosultságokat, gondoskodik a jogszabályban meghatározott, valamint a szolgálati viszony megszüntetését elrendelő parancsban rögzített járandóságok kifizetéséről. Eltérő megállapodás hiányában bevonja a szerv által kiadott okmányokat, és az **ügykezelési szabályok szerint intézkedik azok irattárba helyezésére** vagy selejtezésére, továbbá a szolgálati igazoláson **rögzíti a kifizetett ellátásokat, az esetleges tartozásokat, fizetési meghagyásokat.**

11. Személyügyi nyilvántartás

11.1. Alap-, központi-, utánpótlás- és vezetői nyilvántartás

A hivatásos állomány tagjairól személyügyi **alapszolgálati nyilvántartást és központi személyügyi nyilvántartást** kell vezetni. Személyügyi **alapszolgálati nyilvántartást** az állományilletékes parancsnok **szervezeti egységénél, központi személyügyi nyilvántartást** – a miniszter döntése szerint – a **minisztériumban vagy az országos parancsnokságon** kell vezetni. A személyügyi nyilvántartásokban kezelhető adatokat a **Hszt. 7. számú melléklete** tartalmazza.

A személyügyi **alapszolgálati nyilvántartás keretében** a hivatásos állomány tagjairól **személyi anyaggyűjtőt kell vezetni**, amely a szolgálati viszony létesítésével kapcsolatos, a szolgálati viszony fennállása alatt és azt követően keletkezett iratokat és okmányokat, továbbá a szolgálati viszony fennállása alatt készült minősítéseket (szolgálati jellemzéseket) tartalmazza.

A személyi anyagban a keletkezés sorrendjében az alábbi személyi iratokat tartalmazza:

- a felvételi eljárás során keletkezett okmányok (kérelem és annak mellékletei, alkalmassági ellenőrzések anyagai, az érintett nyilatkozatai, munkaköri leírás stb.);
- a kinevezési okmány egy, eredeti aláírásokat tartalmazó példánya (szerződéses állomány esetén a külön szerződés egy példánya), és mellékleteként az aláírt eskü- (fogadalom-) okmány;
- személyi adatlap;
- a szolgálati viszony során keletkezett okmányok (előresorolás, előléptetés, kinevezés, vezénylés, áthelyezés, egyéb intézkedést tartalmazó parancs, a kedvezményesen számított szolgálati idő lapja, a nemzetbiztonsági ellenőrzés adatai, hatályos fenyítési határozat, szolgálati igazolvány nyilvántartás stb.);
- a képzéssel (továbbképzéssel) kapcsolatos okmányok (beiskolázási javaslat vezetőképzésre, tanulmányi szerződés, végzettséget, képzettséget igazoló irat stb.);
- minősítés (jellemezés) adatlapjai, a korábbi teljesítményértékelések;
- a szolgálati viszonytal kapcsolatos igazolások, egyéb nyilatkozatok;
- a szolgálati viszony megszüntetésével kapcsolatos okmányok (a szolgálati viszonyt a fegyveres szerv által kezdeményezett megszüntetése esetén beszélgetésen kell tisztázni valamennyi személyzeti, munkajogi, illetve anyagi kérdést, és az erről készült feljegyzést, vagy jegyzőkönyvet a megszüntetést elrendelő parancs jóváhagyását követően a személyi anyag részeként kell kezelni, illetve ide kerül a javaslat, kérelem, szolgálati idő igazolása stb.).

A szolgálati viszony megszűnését követően a személyi anyaggyűjtőt és a nyilvántartható adatokat tartalmazó egyéb **adatállományt további 50 évig** a szolgálati viszonyban állók nyilvántartásától elkülönítetten kell kezelni. Az állományból **kikerülők személyi anyagait fogyasztékanyagként kell kezelni**, arról külön nyilvántartást kell vezetni, és külön kell tárolni.

A végleg átadandó személyi anyagból az átadó szervnek kivonatot kell készíteni és azt fogyasztékanyagként nyilvántartásba kell helyezni.

A nyilvántartható adatok **számítógépes rendszerben is feldolgozhatók**. A számítógépes személyügyi nyilvántartó rendszer a fegyveres szerv, illetve a minisztérium egyéb nyilvántartásaival (adatrendszereivel) csak az adatszolgáltatás szükséges mértékéig, egyéb adatrendszerrel csak törvény felhatalmazása alapján kapcsolható össze.

A **személyügyi alapnyilvántartásba betekinteni**, illetve **abból adatot átvenni** a saját adatait illetően a hivatásos állomány tagja jogosult. Az alárendeltjei vonatkozásában, a minősítést végző személy, a szolgálati elöljáró, az állományilletékes parancsnok, az országos parancsnok és az illetékes helyettese. A jogszabály, http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot469](#) miniszter, az államtitkár, közigazgatási államtitkár, felügyeleti hatáskörében a helyettes államtitkár, az országos parancsnokság, valamint a minisztérium személyügyi szervének vezetője és az arra feljogosított beosztottja, valamint a fegyelmi ügyben eljáró személy részére is biztosít betekintést. A törvényben meghatározott egyéb szervek és személyek- valamint http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot470](#) a törvény alapján nyugellátás megállapításához szükséges adatokat a nyugdíjmegállapító szerv is megtekintheti, illetve adatot nyerhet ki.

A személyügyi nyilvántartás SZENYOR for WINDOWS személyügyi számítógépes nyilvántartó rendszer (továbbiakban: SZENYOR) adatállományának folyamatos karbantartása érdekében **minden hónap 5. napjáig a szervek a központi személyügyi nyilvántartás adatkörében történt változásokat a Belügyminisztérium személyügyi szervének számítástechnikai úton megküldik**. A központi személyügyi nyilvántartásból évente összesített adatfeldolgozást, statisztikai értékelést kell készíteni az állomány összetételéről, képzettségéről, a fluktuációról, a vezetési, szervezési, létszám- és bérigazgatással, a személyügyi, a fegyelmi, a képzési tevékenységgel kapcsolatos vezetői döntések előkészítéséhez. Az évente elkészítendő adatfeldolgozáshoz, statisztikai értékeléshez az adatok személyazonosításra alkalmatlan módon használhatók fel.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot471](#)A személyügyi **alapnyilvántartás vezetéséhez** az érintett személy (saját magára vonatkozóan), valamint az adattal rendelkező szerv – a bűnügyi nyilvántartó szerv kivételével – köteles adatot szolgáltatni. Az alapnyilvántartás **adatkörében beállt változsról az érintett köteles 8 munkanapon belül bejelentést tenni az illetékes személyügyi szervnek**. A hivatásos állomány tagja **jogosult a róla nyilvántartott adat helyesbítését, a jogellenesen nyilvántartott adat törlését kérni, a jogellenesen kért adat közlését megtagadni**. Az adatkezelő köteles a helytelen adatot haladéktalanul helyesbíteni, illetve törölni.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - [foot472](#)A személyügyi nyilvántartás adatai közül a hivatásos állomány tagja beleegyezése nélkül nyilvánosságra lehet hozni minden olyan adatot, amely a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény alapján közérdekből nyilvánosnak minősül. A korábbi bekezdésben felsorolt személyeken és szerveken kívül, más részére tájékoztatást, igazolást, jellemzést, javaslatot a személyügyi **nyilvántartásban őrzött iratok alapján csak az érintett hozzájárulásával lehet adni**. A személyi anyaggyűjtő a szolgálati hely tervezett vagy kérelmezett változtatását

megelőzően az **új szervezeti egység vezetőjének betekintésre átadható**, más szerv vezetőjének **csak az érintett hozzájárulásával adható át**.

A miniszter által irányított **fegyveres szervek közötti áthelyezés esetén a személyi anyagot végleg eredetben át kell adni a fogadó szervnek**, míg más fegyveres szervek kikérése alapján az érintett írásos hozzájárulása esetén a személyzeti anyag átadható.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot474A fegyveres szerv a személyügyi nyilvántartás részeként **utánpótlási és vezetői adatbankot vezethet**. Az utánpótlási és vezetői adatbank olyan nyilvántartási rendszer, amely a hivatásos állomány tagjának a **rendészeti életpályán történő**, – érdemeken és teljesítményen alapuló – **tervezett előrehaladását szolgálja**, egyben **megkönnyíti a fegyveres szerveknél rendszeresített vezetői beosztások betöltését**.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot475Az utánpótlási és vezetői adatbank az **utánpótlási nyilvántartásból és a vezetői nyilvántartásból áll**.

Az **utánpótlási nyilvántartás az osztályvezetői vagy annál magasabb beosztások betöltésére** – a vezető kiválasztási eljárás eredményeként – **ajánlható személyeket tartalmazza**.

A **vezetői nyilvántartás az osztályvezetői vagy annál magasabb besorolású vezetői beosztást betöltő személyeket tartalmazza**.

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=25953.620829 - foot476Az utánpótlási és vezetői adatbank a hivatásos állomány tagjának **nyilvántartható adatait a Hszt. határozza meg**. Az utánpótlási **nyilvántartásba történő felvételhez a hivatásos állomány tagjának hozzájárulása szükséges**. A hivatásos állomány vezetővé kinevezett tagját a fegyveres szerv köteles a vezetői nyilvántartásba felvenni. A vezetői kinevezés visszavonása, a vezetői kinevezésről történő lemondás esetén, vagy ha a hivatásos állomány vezetővé kinevezett tagjának szolgálati viszonya megszűnt, a hivatásos állomány tagjának adatait a vezetői nyilvántartásból törölni kell.

11.2. Személyügyi igazgatás

A fegyveres szerveknél a **személyügyi igazgatás keretébe tartozó feladatok**:

- a hivatásos állományba kerülők **kiválasztásával**, pályáztatásával, kinevezésével, képzésével, továbbképzésével, valamint az állományban lévők szolgálati viszonyát érintő munkáltatói intézkedések előkészítésével, szervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtása;
- a munkáltatói jogkört gyakorló vezetők személyügyi igazgatási feladataival összefüggő **döntés-előkészítő, koordináló**, valamint a döntések végrehajtását biztosító tevékenységek;
- a fegyveres szervek és szervezeteik működtetéséhez, fejlesztéséhez szükséges **vezetői állomány utánpótlásának tervezése**, biztosítása;
- a hivatásos állomány **előmenetelének biztosításával** összefüggő személyügyi igazgatási feladatok végzése;
- az állományban lévők és a hivatásos állományból nyugállományba helyezettekkel kapcsolatos **szociális és kegyeleti intézkedések** végrehajtása.

A **személyügyi igazgatási feladatok ellátása során követelmény**, hogy a személyi döntések meghozatalánál biztosításra kerüljön az elfogultság, az egyoldalú megítélés kizárása. A **döntések előkészítése** során bevonásra kerüljön a közvetlen szolgálati előjáró, a hatáskörrel rendelkező érdekképviseleti szervet, a Hszt. által meghatározott esetekben az érintett személy. Abban az esetben ha bármelyik fél eltérő véleményt alakít ki, a döntésre

vonatközoan halasztó hatállyal bír. **Ez esetben a döntésre jogosult munkáltatói jogkört gyakorló eljáró köteles szolgálati eljárójának állásfoglalását kérni.**

A személyügyi igazgatási intézkedések során **biztosítani kell a személyiségi jogok védelmét**, továbbá – a titokvédelmi szabályok betartásával – a **személyi döntésekről való nyílt tájékoztatást.**

11.3. Az állományra vonatkozó munkáltatói intézkedések kiadásának rendje

A szolgálati viszony keletkezésével, módosításával, megszüntetésével kapcsolatos és a szolgálati viszony fennállása alatt tett munkáltatói intézkedéseket a fegyveres szervnél **állományparancsban**, miniszteri hatáskörben hozott intézkedéseket **határozatban kell elrendelni, így különösen:**

- a szolgálati viszony keletkezését, a kinevezést, a változó szolgálatteljesítési helyre vonatkozó kinevezést a szolgálatteljesítési helyek meghatározásával, a különleges állományba vételt,
- a szolgálati hely, a beosztás változását, módosítását,
- a besorolást, az előléptetést, az előresorolást,
- az iskolai végzettség megszerzésére vonatkozó előírást,
- a kitüntetést, a jutalmazást,
- a fegyelmi eljárással és a méltatlansági eljárással kapcsolatos intézkedéseket,
- az illetmény nélküli szabadság, a rész-szolgálatteljesítési idő engedélyezését,
- a szolgálati viszony szünetelését,
- a névváltozás átvezetését,
- a fegyveres szervek közötti, továbbá a fegyveres szervek és a Magyar Honvédség között történő áthelyezést, a vezénylést, a helyettesítésre történő megbízást,
- a rendelkezési állományba helyezést, annak megszüntetését,
- a szolgálati viszony megszüntetését, a nyugállományba helyezést,
- a korábbi munkáltatói intézkedés módosítását, és
- mindazokat a döntéseket, amelyek az addig hatályos állományparancs vagy határozat lényeges elemét érintik.

Az állományparancs, valamint a határozat **szakszerű előkészítéséért az illetékes személyügyi szerv,** az abban foglaltak **jogszerűségéért az adott munkáltatói jogkört gyakorló eljáró a felelős.** A munkáltató által egyidejűleg hozott valamennyi intézkedést lehetőség szerint egy állományparancsban, vagy határozatban kell elrendelni. Az állományra vonatkozó, munkáltatói döntéseket tartalmazó állományparancsot vagy határozatot úgy kell elkészíteni, hogy az **intézkedéssel érintett valamennyi szerv és személy a rá vonatkozó mértékben a döntésről tudomást szerezzen.** Ennek megfelelően szükséges számú másolatot, vagy kivonatot kell készíteni. Az állományparancs vagy a határozat eredeti **irattári példányát a kiadó szerv személyügyi archívumában évenkénti csoportosításban kell tárolni** és őrizni az irattári terv előírásai szerint.

III. FEJEZET

FEGYELMI, MÉLTATLANSÁGI ÉS KÁRTÉRÍTÉSI ELJÁRÁS

Ebben a fejezetben megismerkedünk a fegyelmi, a kártérítési és a méltatlansági eljárás alapvető fogalmaival, összefüggéseivel és a szabályrendszerével. Az olvasó a megszerzett ismeretanyag segítségével képes lesz munkája során felismerni és megítélni, hogy saját vagy mások magatartása alkalmas-e vétkes kötelezettségzegés megállapítására, fennállnak-e a felelősségre vonás feltételei, és az adott ügyben hozott döntés megfelel-e a törvényesség követelményeinek.

A fegyelemkezelés

A fegyveres testületek rendeltetésszerű működésének előfeltétele szolgálati rendjük és fegyelmiük szilárdsága. Ez mindenekelőtt azt kívánja meg, hogy az állomány tagjai betartsák a

szolgálatuk ellátására, feladatuk végrehajtására vonatkozó, jogszabályokban, belső normákban és a vezetői utasításokban foglaltakat.

A személyi állomány kötelezettségei rendkívül komplexek. Alapvetően meghatározó a szolgálatellátás, illetve munkaköri kötelezettségek végrehajtásának rendje és módja. A kötelezések köre azonban jóval túlmutat a munkaköri feladatok végrehajtásán [lásd: pl. az egészségügyi éves szűrővizsgálaton való kötelező részvétel, az öltözködési szabályok betartása, a személyes adatok megváltozásának bejelentése, vagy a más kereső foglalkozás engedélyeztetése] és még a szolgálati-, munkaidőn túlra is kiterjed (pl. intézkedési -, jelentési- vagy titoktartási kötelezettség az állomány tagját szabadidőben, sőt akár még betegállománya alatt is terhelheti). A kötelezettségei megszegéséért az érintett fegyelmi és/vagy büntetőjogi felelősséggel tartozik.

Alapvető jogelvi tétel, hogy kötelezettség nem létezik a kikényszeríthetőség lehetősége nélkül. Ugyanakkor nem feltétlenül fegyelmi intézkedés biztosítja a kötelezettség betartását, vagy követi annak konkrét megszegését. A fegyelmi jogkör alkalmazása helyett (esetenként/mellett) egyéb, jogszabályokban meghatározott joghátrányok alkalmazandók, vagy alkalmazhatók. Ilyen például a fentebb említett más kereső foglalkozás esetén meglévő „fenyegetettség”, miszerint a hivatásos állományú szolgálati viszonyát meg kell szüntetni, ha nem kívánja megszüntetni azon munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyát, amely a hivatásos szolgálattal, vagy szolgálati beosztásával összeférhetetlen.

A kérdéseket a Hszt-n kívül alapvetően a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai Fegyelmi Szabályzatáról szóló 11/2006. (III. 14.) BM rendelet (a továbbiakban: Fegyelmi Szabályzat) szabályozza. Emellett irányadó még a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek katonai nyomozó hatóságairól és a bűncselekmények parancsnoki nyomozásáról szóló 25/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet.

A hivatásos állomány szolgálati hovatartozása tekintetében egyértelműsíti a jogszabály, hogy a Hszt-vel összhangban a Fegyelmi Szabályzatot kell alkalmazni a rendőrségnél, a büntetés-végrehajtási szervezetnél, a hivatásos katasztrófavédelmi szervnél, valamint a Hszt. 42. § (2) bekezdésében felsorolt más szervnél szolgálatot teljesítő hivatásos állományúak, valamint a rendőrség különleges foglalkoztatási állományába tartozók (**a továbbiakban együtt: hivatásos állományú**) által elkövetett, a Hszt. 119. §-a szerinti fegyelemsértések, a fegyelmi eljárás keretében elbírálható szabálysértések és katonai vétségek fegyelmi jogkörben történő elbírálására. A norma a szolgálati beosztást be nem töltő (rendelkezési állományban lévő), valamint a más szervnél szolgálatot teljesítő hivatásos állományra is megfelelően vonatkozik. A szabályzat méltatlansági eljárásra vonatkozó rendelkezéseit a belügyminiszter irányítása alatt álló polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományának tagjaira is alkalmazni kell.

Jelen fejezetben csak a hivatásos állomány jogsértéseivel, illetve azok fegyelemkezelési módjával foglalkozunk. A nem hivatásos állomány jogsértéseiben tehető lépéseket, az állományviszonyukat, jogviszonyukat meghatározó törvények tartalmazzák.

1. A felelősségre vonásra irányuló eljárások különbözősége

1.1. A parancsnokok kötelezettségei

A jogszabálysértő, vagy a fegyveres szerv működéséhez szükséges közbizalom fenntartásának veszélyeztetésére alkalmas cselekmények, vagy e közbizalmat sértő életvitel következményeként több, esetenként párhuzamos vizsgálat, ellenőrzés is indítható. Ezen munkáltatói/parancsnoki intézkedések jelentős része nem mérlegelhető, a törvényi feltétel

fennállása esetén kötelező. Ilyen például a fegyelmi eljárás elrendelésének, vagy büntetőeljárás kezdeményezésének a kötelezettsége, amennyiben jogszabálysértés illetve bűncselekmény megalapozott gyanúja áll fenn. A felelősségre vonásra irányuló parancsnoki intézkedés meg nem tételét a Büntető Törvénykönyv is szankcionálja, lásd: „előjárói intézkedés elmulasztása”.

Minden előjárót felelősség (vizsgálati, jelentési, intézkedési) terhel az általa észlelt törvénysértés tárgyában. A tudomására jutott történést a szükséges szintig tisztázni kell, mely tulajdonképpen rendkívül leegyszerűsítve a „mi történt egyáltalán?” kérdésre adandó válasz [lásd: a Kriminálisztika 7 alapkérdése: ki, mikor, mit ...?]. Ezen felül még azt is vizsgálni kell, hogy a történéshöz érintett személy szolgálati hovatartozását figyelembe véve ki az állományilletékes, vagy intézkedésre jogosult parancsnok, emellett jelentési-, azaz esemény szolgálati úton történő jelzésének a kötelezettsége is terheli.

1.2. A felelősségre vonásra irányuló eljárások

Az indítható, vagy törvényi feltétel alapján kötelezően alkalmazandó intézkedések körét az érintett személy állományviszonyából adódó sajátosságokon túl alapvetően az határozza meg, hogy összefügg-e szolgálati feladatok végrehajtásával, vagy szolgálati, munkaidőn kívüli tevékenységről van-e szó, vagy a büntető-, vagy szabálysértési jog által szankcionált esetről beszélhetünk, mert a lehetséges eljárások, intézkedések elég komplexek. A könnyebb megértés érdekében felsoroltuk azon eljárásokat és intézkedéseket, melyek felelősségre vonásra irányulnak. Ezek:

- Büntetőeljárás (illetve ezen belül):
 - büntetőeljárás kezdeményezése más nyomozóhatóságnál és
 - saját jogon nyomozás folytatása katonai vétségek esetén.
- Fegyelmi eljárás (illetve ezen belül):
 - fegyelemsértés-
 - szabálysértés-
 - és fegyelmi hatáskörbe utalt katonai vétség tárgyában.
- Szabálysértési eljárás kezdeményezése a nem fegyelmi jogkörbe tartozó (pl. szolgálattal nem összefüggő) cselekmények elbírálása érdekében.
- Méltatlansági eljárás lefolytatása.
- Kifogástalan életvitel vizsgálat kezdeményezése [a vizsgálat lefolytatására az állományilletékes parancsnok kezdeményezése alapján a Nemzeti Védelmi Szolgálat jogosult].
- Alkalmatlanság intézménye [Ez részben átfedésben van a kifogástalan életvitel vizsgálatával, részben mérlegelés nélkül a törvényi feltétel munkáltató által történő megállapítását és az alapján a szolgálati viszony megszüntetését jelenti. Lásd: Hszt. 37/A. § és 56. § (2) bekezdés b) pontja].

Az utolsó két pont tartalmi kifejtését a jegyzet humán részében találja az olvasó, lévén azok tartalmilag főleg a rendőrré válás és szolgálati viszony megszüntetés tárgyához tartoznak. A fegyelmi és méltatlansági eljárásokkal a későbbiekben részletesen is foglalkozunk.

1.3. A fegyelmi eljárások sokszínűsége

Mint az előbb fel is soroltuk, **fegyelmi eljárás 3 tárgyban indulhat: fegyelemsértés** (ide értve a közigazgatási bírsággal sújtható, szolgálat során elkövetett „szabályszegéseket” is), **szabálysértés** és az ügyészség által fegyelmi hatáskörbe utalt **katonai vétség miatt**. Szabálysértés elbírálása azonban nemcsak fegyelmi jogkörben történhet (pl. az elzárással is sújtható szabálysértések bírói jogkörbe tartoznak), a katonai vétségek miatti büntetőeljárás pedig alapvetően (egy parancsnok-, majd a katonai ügyész által folytatott nyomozás után) szintén bírói útra tartozik. E kérdésben pont a fegyelmi hatáskörbe visszaadás az atipikus, a kivétel.

A fegyelmi eljárások nemcsak tárgyuk szerint, hanem az eljárási szabályokhoz való kötöttségük (alakszerűségük) tekintetében is csoportosíthatóak. E szempontból nevesíthető **az alakszerű eljárás** (vizsgáló kijelölésével, vizsgálattal), **az egyszerűsített eljárás** és – bár nem eljárás, de joghatályos fegyelmi felelősségre vonásnak tekinthető – **az eljárás mellőzésével alkalmazott figyelmeztetés.**

Ezen eljárások szabályait szerepeltetni fogjuk, célszerű azonban ezt később megtenni, mivel e szabályok többsége visszautaló jellegű, a fő szabályok ismerete nélkül kezelhetetlen. Éppen ezért, a zavarkeltés elkerülése érdekében először a fegyelmi eljárás általános szabályairól [azaz a fegyelemsértés miatti fegyelmi eljárás menetéről, lásd: 2-4 pontok] tájékoztatjuk az olvasót, az eljárás egyszerűsítésének lehetőségeit, illetve a külön tárgy szerinti elbírálási lehetőségeket ezt követően a fejezet 5. pontjában ismertetjük.

2. A fegyelmi eljárás általános szabályai

A Hszt. 119. § (1) bekezdése értelmében fegyelemsértést követ el és fegyelmi eljárás keretében felelősségre kell vonni a hivatásos állomány tagját, ha szolgálati tevékenysége során a szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségét vétkesen megszegi. Lényeges kérdés, hogy mely kötelezettség tekinthető a szolgálati viszonytal kapcsolatosnak, szolgálati tevékenység keretén belül lévőnek. Előrebocsátható, hogy a „szolgálati tevékenység keretén belül” kifejezés nem azonos a „szolgálati idő alatt” kifejezéssel. Emellett nem csak egy konkrét feladatellátásra vonatkozó szabályösszegesség (pl. őrutasítás) az irányadó, hanem a Szolgálati Törvényen, a szabályzatokon túl minden olyan norma, amely akár konkrét, akár általános módon a hivatásos állományú személyre a szolgálati viszonyával kapcsolatban kötelezettséget ró (pl. a titoktartási kötelezettség betartása független a szolgálati időn belüli, vagy kívüli voltától). Tartalmazhatnak kötelezettséget a belső utasítások, etikai kódexek is, a munkaköri leírásnak pedig egyenesen ez a célja, hogy lehetőség szerint összefogja a hivatásos állományút terhelő szabályokat. Az elkövetés akár tevékenységgel (magatartással), akár mulasztással (lehetséges magatartás nem tévése) megvalósulhat. Értelmük és jelentésük megegyezik a büntetőjogi értelmezéssel.

2.1. Az eljárást megelőző intézkedések

A fegyelmi eljárásra okot adó cselekményt és az elkövetője személyét, szolgálati hovatartozását is vizsgálni kell ahhoz, hogy az eljárás törvényesen és megalapozottan elrendelhető legyen. Nem elég egy törvénytörő cselekmény tudomásra jutása (pl. egy fogvatartottnak valaki mobiltelefont adott), a fegyelmi eljárás megindításához annak az ismerete is szükséges, hogy ki az a hivatásos állományú, aki az ügyel a megalapozott gyanú szintjén összefüggésbe hozható. Ismeretlen személlyel szemben nem indulhat fegyelmi eljárás.

2.1.1. A tényfeltáró vizsgálat: A Fegyelmi Szabályzat 11. § (1) alapján fegyelmi eljárás elrendelésének akkor van helye, ha a rendelkezésre álló adatok alapján alapos okkal lehet

következtetni arra, hogy a hivatásos állományú kötelezettségzegésnek minősülő cselekményt követett el és annak elkövetésében vétkesség terheli (fegyelemsértés megalapozott gyanúja). Ha kötelezettségzegésre utaló adatok a megalapozott gyanú megállapításához vagy kizárásához nem elegendők, parancsnoki (tényfeltáró) vizsgálattal vagy más módon (pl. belső ellenőrzés) kell az alátámasztó vagy kizáró körülményeket tisztázni.

A tényfeltáró vizsgálatnak nincsenek külön formai szabályai, azonban az általános szabályokból levezethetően minimálisan elvárt: írásban kell az eredményét rögzíteni, egyértelműen ki kell derülnön, milyen cselekmény vizsgálatára irányult, e vizsgálat során milyen adatok merültek fel, illetve azok értékelésekor az arra jogosult milyen döntést hozott.

2.1.2. A hatáskör, jogkör vizsgálata: A szolgálati hovatartozást (szolgálati-, vagy vezénylési hely, esetleges rendelkezési állomány) azért kell külön is vizsgálni, mert jogszerűen csak a fegyelmi jogkör birtokosa járhat el, aki csak alapesetben az állományilletékes parancsnok. Főszabályként a fegyelmi jogkört a Hszt. 126. §-ban foglaltak szerint az állományilletékes parancsnok gyakorolja. Ugyanakkor e jogkör gyakorlása elvonható, mivel az alacsonyabb beosztású előljáró részére biztosított fegyelmi jogkör megilleti a magasabb beosztású előljárót is. Emellett a fegyelmi jogkörrel rendelkező közös előljáró az általa irányított szervek tekintetében egyedi ügyben, az alárendeltségébe tartozó fegyelmi jogkörrel rendelkező előljárót fel is hatalmazhatja az illetékességi körén kívül eső ügyben a fegyelmi eljárás lefolytatására. A jogkör elvonása, vagy átadása tipikusan azon ügyekben fordul elő, ahol azt célszerűségi okból, vagy elfogultság, vezetői érintettség miatt nem indokolt az eredeti jogkörben hagyni. Az országos parancsnokkal, valamint szervezetszerű helyetteseivel szemben a fegyelmi jogkört a miniszter gyakorolja. Ha a fegyelemsértést a hivatásos állomány több tagja együttesen valósította meg, a fegyelmi eljárás lefolytatására az az előljáró jogosult, akinek a fegyelmi jogköre valamennyi elkövetőre kiterjed. Ha a fegyelemsértés elkövetőjének szolgálati helye a fegyelmi eljárás megindítása, illetve befejezése előtt megváltozik, az ügyet az eljárás megindítására, illetve befejezésére az új szolgálati hely szerinti állományilletékes parancsnokhoz kell áttenni.

Kivételt képeznek még az állományilletékes parancsnok alapvető jogkörgyakorlása alól azon esetek, amikor az eljárás alá vont rendfokozatára, beosztására, munkajogi helyzetére, vagy az ügybeni érintettségére tekintettel egyrészt korlátozott, hogy milyen fenytések kiszabása történhet, másrészt amikor az eljárás meg sem indítható ezen okok miatt. Rendfokozatban való visszavetés, szolgálati viszony megszüntetése és lefokozás fenytést tisztre, főtisztre az országos parancsnok (ezredes esetén a miniszter) szabhat ki. Tábornok rendfokozatban való visszavetésére, szolgálati viszonyának megszüntetésére és lefokozására a miniszter tesz javaslatot a köztársasági elnöknek. Az alacsonyabb szolgálati beosztásba helyezés fenytés kiszabása annak a munkáltatói jogkört gyakorló előljárónak a hatáskörébe tartozik, aki a beosztásba való kinevezésre jogosult.

Az állományilletékes parancsnok nem indíthat továbbá fegyelmi eljárást a saját szervezetszerű helyettesével-, valamint a Hszt. 49. § szerint vezényelt-, vagy rendelkezési állományba tartozó beosztottjával szemben. Az állományilletékes parancsnok viszont a szervezeti és működési szabályzatban, illetve az ügyrendben felhatalmazhatja helyetteseit, hogy helyette és nevében a fegyelmi eljárással kapcsolatos jogkört gyakorolják. Az átruházott jogkörben eljáró vezető legfeljebb a Hszt. 123. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában meghatározott fenytéseket szabhatja ki. Nem alkalmazható ez a szabály, ha fegyelmi eljárás során katonai vétséget kell elbírálni.

2.1.3. Az elévülés vizsgálata: Az elévülés bekövetkezte egy olyan jogi tény, melyre figyelemmel a felelősségre vonás kizárt. Hivatalból kell vizsgálni az eljárás minden

szakaszában. Amennyiben bekövetkezett, fegyelmi eljárás nem rendelhető el, a már elrendelt eljárást pedig meg kell szüntetni. Nem indítható fegyelmi eljárás, ha a fegyelemsértés elkövetése óta 3 év eltelt (abszolút elévülés), továbbá abban az esetben sem, ha a fegyelmi jogkör gyakorlójának a fegyelemsértésről, szabálysértésről való tudomásszerzésétől számított három hónap eltelt (relatív elévülés). Szabálysértés elbírálásakor a szabálysértésekről szóló jogszabályokban meghatározott elévülési szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy ha az ügyben szabálysértési hatóság járt el és az ügyet fegyelmi eljárásra átteszi, a fegyelmi eljárást az áttételt követő három hónapon belül meg kell indítani.

Ha a fegyelemsértést megvalósító magatartás egyben bűncselekménynek is minősül, a fegyelemsértés elévülési ideje – a 3 éves elévüléstől eltérően – megegyezik a bűncselekménynek a Büntető Törvénykönyvben meghatározott elévülési idejével. Ha a vétkes kötelezettségzegésről a fegyelmi jogkör gyakorlója 3 éven túl szerez tudomást, a fegyelmi eljárást csak a hivatásos állományúnak a büntetőeljárásba gyanúsítottként történő bevonását követően, az erről való tudomásszerzéstől számított három hónapon belül lehet megindítani.

Az elévülési időt attól a naptól kell számítani, amikor a fegyelmi jogkört gyakorló számára a fegyelemsértés vagy a szabálysértés megállapítására alkalmas cselekmény és az azzal megalapozottan gyanúsítható személy kiléte ismertté vált.

2.1.4. A felelősség megállapítását kizáró okok: A Büntető Törvénykönyvből is jól ismert kizáró okok mellett a szolgálati törvény elsődlegesen az előljáró parancsát nevesíti (Hszt. 121. §). E szerint a hivatásos állomány tagja nem fenyegethető meg, ha a fegyelemsértést az előljáró parancsára követte el. A kizáró ok háttérben a parancs végrehajtásának kötelezettsége áll. A Hszt. 69. § szerint a hivatásos állomány tagja szolgálatteljesítése során köteles végrehajtani az előljáró parancsát, a felettes rendelkezését. A jogszabálysértő parancs, rendelkezés végrehajtását nem tagadhatja meg, kivéve, ha azzal bűncselekményt követne el. Ha azonban a jogellenesség felismerhető számára, arra haladéktalanul köteles az előljáró figyelmét felhívni (ellenvetés). A jogszabálysértő parancs, rendelkezés végrehajtásáért kizárólag az azt kiadó felel. Ha azonban a hivatásos állomány tagja tudta, hogy a kapott parancs teljesítésével fegyelemsértést követ el és annak jogellenességét előzetesen nem jelezte, a felelősségét meg kell állapítani.

A parancs jogellenességének felismerése a „tőle elvárhatóság” szintjén jelenik meg a mindennapi életben, hiszen a szolgálatellátás alatt akár a cselekvések, történések gyorsasága, akár az adott helyzetre történt elégtelen felkészítés, vagy felkészülés miatt bármikor előfordulhat olyan szituáció, melyben a jogszabályok által biztosított eszközök, lehetőségek alkalmazhatósága bizonytalanná válik, pl. gyorsraírásra, vagy testi kényszer alkalmazására irányuló parancs esetén. Főszabályként az alárendelt a parancs jogszerűségét nem mérlegelheti, a hivatásos állomány tagjától azonban elvárható, hogy a jogellenességet minimálisan a bűncselekményi szinten felismerje.

A fenyegetőséget kizáró okok a Büntető Törvénykönyv rendelkezéseivel összhangban, ugyanazon értelmezéssel kerültek meghatározásra. Ezek: a kóros elmeállapot, a kényszer vagy fenyegetés, a tévedés, a jogos védelmi helyzet és a végszükség. Nem tekinthető azonban felelősséget kizáró oknak az önhibából eredő ittas vagy bódult állapot. Az önhiba nem csak az ittaság esetén merülhet fel, azt tipikusan a jogos védelmi helyzet, illetve végszükség vizsgálatakor, a helyzet keletkezésének körülményei tekintetében is vizsgálni kell.

2.2. Az eljárás alá vont jogai

- Iratmegismerési jog → Egyrészt – a büntetőeljárással ellentétben – az érintett a vele szemben elrendelt eljárásban bármikor (hivatali munkaidőben) megismerheti, megtekintheti, másolatot kérhet az ügyirat bármely részéből. Ennek csak a vizsgáló

esetleges elfoglaltsága (vagy az ügyirat távolléte) szabhat gátat, mely csak időpont egyeztetést igényel. Másrészt külön eljárási cselekményként az eljárásban a vizsgálat befejezésekor iratismertetést kell tartani, melyen az iratok szintén korlátlanul tanulmányozhatók.

- A képviselő joga → Az eljárás alá vont a fegyelmi eljárás elrendelésétől kezdve jogi képviselőt vehet igénybe, vagy az érdekképviselői szerv-, illetve a szolgálatteljesítés helye szerinti szerv állományába tartozó személy képviselőt is kérheti. Nem lehet képviselő a szervezeti egység parancsnoka (vezetője), parancsnokhelyettese, jogtanácsosa, jogi előadója, továbbá, akit az ügyben tanúként vagy szakértőként hallgatnak meg.
- Nyilatkozási jog → E jog kettős, az érintettnek joga van nyilatkozatot tenni. Amikor azonban az ügy érdemére vonatkozó nyilatkozatra kéri fel, azt indokolás nélkül megtagadhatja. A nyilatkozat megtagadása esetén viszont fel kell hívni a figyelmét, hogy ha a felkért nyilatkozatot írásban sem csatolja, úgy anélkül történik meg a cselekmény elbírálása.
- Indítványtételi jog → Az érintett akár szóban, akár írásban bármikor indítványt, vagy észrevételt tehet. Ezeket a vizsgáló által vállalt időpontokon belül, de legkésőbb a vizsgálat befejezéséig meg kell válaszolni.
- Jogorvoslati jog → A fegyelmi eljárás alá vont – az eljárás elrendelése aktusán kívül – bármilyen eljárási, vagy érdemi döntéssel szemben panaszt tehet, melyet az eljárásra, döntésre vonatkozó szabályok szerint el kell bírálni.

2.3. Iratkezelés

A fegyelmi ügyiratok kezelésére az alábbi szabályok irányadók:

- A vizsgálat megkezdésekor iratjegyzéket kell felfektetni, amelyet az eljárás jogerős befejezéséig folyamatosan vezetni kell.
- A fegyelmi eljárások iratait a szerv irataitól elkülönítetten, külön iktatásban „Fe” jelöléssel ellátva kell kezelni.
- A fegyelmi eljárás irataiba csak a jogszabály által felhatalmazott személyek tekinthetnek be, illetve abból adatot szolgáltatni csak jogszabályban meghatározott személyek részére és okból lehet.
- A fegyelmi eljárásra vonatkozó adatokat a SZENYOR-ban is rögzíteni kell.

2.4. Az eljárás elrendelése

A fegyelmi jogkör gyakorlója a fegyelemsértés megalapozott gyanújának megállapítását követően haladéktalanul, de legfeljebb 15 napon belül köteles intézkedni a fegyelmi eljárás elrendelésére (áttételére), a vizsgáló kijelölésére vagy az eljárás mellőzésével figyelmeztetés alkalmazására. A határidő elmulasztása nem akadályozza a fegyelemsértés elévülési időn belüli elbírálását, de a mulasztó felelősségét meg kell vizsgálni. Az eljárást határozattal kell elrendelni; ennek egy példányát az eljárás alá vont személynek kézbesíteni kell. A határozatnak tartalmaznia kell az eljárás alapjául szolgáló tényeket, körülményeket, a kivizsgálással megbízott személy nevét vagy – bonyolultabb ügyben – bizottságot (a továbbiakban együtt: vizsgáló) és az eljárás befejezésének határidejét. Ezen felül tartalmaznia kell az eljárás alá vont kioktatását a képviselő igénybevételére, és az eljárás iratainak megismerésére vonatkozó, a bizonyítással és a vizsgáló személyével kapcsolatos észrevételezési és indítványozási jogára.

3. A vizsgálat

A vizsgálat során a tényállást tisztázni kell, azaz az eljárásnak ez a feltáró és bizonyítékgyűjtési szakasza. A vizsgálat az eljárás elrendelésétől kezdődik és az iratismertetéssel fejeződik be. A 30 napos határideje – egy alkalommal 30 nappal, illetve szolgálati hely változás miatti áttétel esetén további 30 nappal – meghosszabbítható.

3.1. A vizsgáló

A fegyelmi vizsgálat lefolytatásával fegyelmi ügyek intézésére létrehozott szervezeti egység munkatársát vagy ilyen munkakörben foglalkoztatott személyt kell megbízni. Ilyen munkatárs hiányában csak magasabb rendfokozatú személy bízható meg a vizsgálattal. Nem lehet vizsgáló az eljárás alá vont szolgálati előljárója vagy alárendeltje, továbbá aki az ügyben érdekelt vagy egyéb okból elfogulatlansága nem várható. Ha arra alkalmas személy nincs a fegyelmi jogkört gyakorló előljáró alárendeltségében, az előljáró parancsnoktól kérheti vizsgáló kijelölését.

A vizsgáló köteles jelenteni, ha az ügyben érdekeltté, vagy elfogulttá válik (összeférhetetlenség), ennek megállapítását azonban az eljárás alá vont vagy képviselője is kérheti. Az új vizsgáló kijelöléséről, vagy a beadvány elutasításáról a fegyelmi jogkör gyakorlója három napon belül határozatban dönt. Az összeférhetetlenség elbírálásáig a vizsgáló eljárási cselekményt halaszthatatlan esetben és csak a fegyelmi jogkör gyakorlójának előzetes jóváhagyásával végezhet. A büntetés-végrehajtási szervezetnél – egyéb kizáró okok hiányában – az eljárás alá vont szolgálati előljárója is lehet vizsgáló, amennyiben csatolt munkakörben, országos parancsnoki megbízás alapján folyamatosan lát el fegyelmi-, nyomozótisztai feladatokat.

3.2. Az eljárás felfüggesztése

A felfüggesztés intézményét lehet, vagy kell alkalmazni azon esetekben, mikor valamely ok folytán indokolatlan az eljárás tovább folytatása, vagy valamely jövőbeni külső ok, esemény bekövetkezése bizonyíthatóan aggálymentessé, kétséget kizáróvá tudja változtatni a fegyelemsértés megalapozott gyanúját. Kötelező a fegyelmi eljárás felfüggesztése, ha az eljárás alá vont személy tartós távolléte, illetve egészségi állapota miatt védekezését előterjeszteni nem tudja, eljárási jogait nem gyakorolhatja. Ha azonban előreláthatólag szolgálati viszony megszüntetése vagy lefokozás fenytés kiszabása szükséges, a fegyelmi eljárást folytatni lehet.

Felfüggeszhető a fegyelmi eljárás: a szükséges szakvélemény elkészítéséig, vagy az eljárás alá vont külföldről történő visszaérkezéséig, illetve tipikusan akkor, ha a cselekmény elbírálása olyan előzetes kérdéstől függ (pl. büntetőeljárás indult az eljárás tárgyában), amelynek eldöntése bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, annak a döntéséig. A fegyelmi eljárás felfüggesztésének ideje nem számít be a fegyelmi eljárás lefolytatására nyitva álló időtartamba és az elévülési időbe. A felfüggesztés tartama alatt az ügyben bizonyításra irányuló eljárási cselekményt végezni nem lehet.

3.3. A beosztásból történő felfüggesztés

A beosztásból történő felfüggesztés egy olyan lehetőség a munkáltatói/fegyelmi jogkört gyakorló előljáró részére, ami a törvényi feltétel fennállása esetén lehetővé teszi a hivatásos állományú ideiglenes távoltageát a szolgálati helyétől és úgyszintén ideiglenes megfosztását attól az egyébként hivatásos jogviszonyából eredő lehetőségtől, hogy állampolgárokkal hatósági/jogalkalmazási, alá-fölérendelt jogviszonyba kerüljön.

3.3.1. A felfüggesztés kettős jogalapja: A beosztásból felfüggesztés kérdését célszerű elkülönítetten is tisztázni, mert ezen intézmény kettőssége (abban a tekintetben, hogy milyen eljáráshoz fűződik) gyakran zavart okoz a gyakorlati jogalkalmazásban még a hozzáértő személyek részéről is. A probléma abban áll, hogy a beosztásból felfüggesztést lehetővé tevő jogalap, a két különböző, és egymást kizáró lehetséges törvényi feltétel (a már elrendelt fegyelmi eljárás, vagy a már folyamatban lévő olyan büntetőeljárás, melyben szolgálattal össze nem függő bűncselekményt bírálnak el) fennállásához különböző részletszabályok tartoznak. A bűncselekmény elkövetéséhez kötődő felfüggesztés részletszabályaival majd a későbbiekben, a 6. pontban foglalkozunk. Előzetesen célunk annak a tisztázása, hogy kizárólag kétféle okból történhet meg a hivatásos állományú beosztásból felfüggesztése: 1./ fegyelmi eljárásban, 2./ szolgálattal össze nem függő bűncselekmény elbírálása esetén, a büntetőeljárásra tekintettel. Közös szabályok:

- Aki beosztásból felfüggesztés hatálya alatt áll, a felfüggesztés napjától hatósági jogkörét, szolgálati előjárói/feljebbvalói jogait nem gyakorolhatja, szolgálati okmányait és fegyverét beszolgáltatni köteles, szolgálati helyére csak az állományilletékes parancsnok előzetes engedélyével léphet be.

- A Hszt. 107. § (1) értelmében a hivatásos állomány beosztásából felfüggesztett tagjának – az illetménye helyett – távolléti díj jár, amely legfeljebb 50%-kal csökkenthető. Az így esetlegesen visszatartott illetményt (a kamataival együtt) utólag ki kell fizetni, ha a fegyelmi vagy büntetőeljárás felmentéssel zárul.

- A felfüggesztés elrendelése, illetve meghosszabbítása ellen, vagy a felfüggesztés megszüntetése érdekében az eljárás alá vont halasztó hatállyal nem bíró panaszt nyújthat be. A panaszról az előjáró a kézhezvételétől számított 15 napon belül indokolással ellátott határozatot hoz.

3.3.2. Beosztásból történő felfüggesztés a fegyelmi eljárásban: Ha a fegyelmi eljárásban vizsgált fegyelemsértés súlya vagy jellege miatt az eljárás alá vont személynek a szolgálati helytől való ideiglenes távoltage szükséges, a Hszt. 132. § alapján az eljárás befejezéséig, de legfeljebb 2 hónapra a szolgálati beosztásából felfüggeszhető. Az előjáró parancsnok ezt az időtartamot további egy hónappal meghosszabbíthatja. A fegyelmi eljáráshoz kötődően ennél hosszabb ideig (azaz 2+1 hónapon túl) csak akkor tarthat a beosztásból felfüggesztés, ha a fegyelmi eljárás is – büntetőeljárásra tekintettel – felfüggesztésre került. Ez esetben a felfüggesztés időtartama a büntetőeljárás tartamával meghosszabbítható. Ha a beosztásból felfüggesztés indoka az eljárás befejezése előtt megszűnt, a felfüggesztés megszüntetésével egyidejűleg – indokolt esetben – az eljárás alá vont személy más beosztásban foglalkoztatható.

A beosztásból történő felfüggesztésről a fegyelmi jogkör gyakorlója dönt (még akkor is, ha nem ő az érintett állományilletékes parancsnok, pl. jogkörelvonás esetén). A felfüggesztés csak lehetőség, ugyanakkor kötelező esete is van. Abban az esetben, ha a fegyelmi eljárásban az érintettet szolgálati viszony megszüntetése vagy lefokozás fenytéssel sújtották, a határozathozataltól a fenytés végrehajtásáig terjedő időre beosztásából fel kell függeszteni, erre az időre a teljes illetményét vissza kell tartani. Az illetmény (azaz beosztásból való felfüggesztés esetén helyesebb inkább távolléti díjról beszélni) 100 %-os visszatartása csak ez esetben történhet, egyébként a fegyelmi jogkör gyakorlójának mérlegelése alapján legfeljebb 50 % tartható vissza. A beosztásból felfüggesztésről, annak meghosszabbításáról vagy megszüntetéséről, illetve a távolléti díj visszatartása mértékének megváltoztatásáról külön határozatban kell rendelkezni. A Hszt. 132. §-ának (5) bekezdése szerinti kötelező felfüggesztésről az érdemi határozatban kell rendelkezni. A felfüggesztést haladéktalanul meg kell szüntetni, ha annak indokai megszűntek. A visszatartott illetmény sorsa kötődik a már

jogerősen befejeződött fegyelmi eljárás eredményéhez. Ha az eljárás felelősségre vonással zárul, az addig visszatartott illetményt véglegesen vissza kell tartani. Ha azonban az eljárást megszüntették (azért mert a cselekmény - elévült, - korábban már elbírálásra került, - nem fegyelemsértés, vagy - azt nem az eljárás alá vont követte el, illetve - az elkövetés nem bizonyítható) a visszatartott illetményt törvényes kamatával együtt 3 munkanapon belül ki kell fizetni.

Sajátos jogorvoslata van a beosztásból felfüggesztésnek, mert bár tárgya szerint a szolgálati panasz intézménye alá tartozna, nem annak a szabályai az irányadók, sorsa végső soron a fegyelmi eljárás jogerős befejezéséhez kötődik. A felfüggesztés elrendelése, illetve meghosszabbítása ellen, vagy a felfüggesztés megszüntetése érdekében az eljárás alá vont az elrendelő (meghosszabbításról rendelkező) parancsnok előljáró parancsnokához halasztó hatállyal nem bíró panaszt nyújthat be. A panaszról az előljáró a kézhezvételétől számított 15 napon belül indokolással ellátott határozatot hoz. Ha az előljáró parancsnok a panaszt elutasította, további külön jogorvoslatnak nincs helye. Az érintett csak a fegyelmi eljárást I. fokozaton lezáró érdemi határozat elleni jogorvoslat során vitathatja a továbbiakban a felfüggesztés jogszerűségét. A Hszt. 132. § (5) bekezdés alapján kötelezően alkalmazott felfüggesztéssel szemben nincs helye panasznak.

3.4. A bizonyítás

A büntetőeljárásból jól ismert bizonyítási eszközök: a tárgyi bizonyítási eszköz, a szakvélemény, az okirat, a tanúvallomás és a terhelt vallomása; illetve egyes bizonyítási eljárások: a szemle és a szembesítés általánosan használtak a fegyelmi vizsgálat során a tényállás tisztázása és a bizonyítékok megnyugtató módon történő rögzítése, adminisztrációja érdekében. A fegyelmi eljárásban az ún. szabad bizonyítás elve érvényesül, szabadon bármilyen eszköz, mód felhasználható és alkalmazható, melyet jogszabály nem tilt. Egyes eljárási cselekményeket, bizonyításra használt eszközöket a fegyelmi eljárásra vonatkozó normák nevesítenek is: szemle, helyszíni szemle, tanú- és az eljárás alá vont meghallgatása, felvilágosítás kérés, szakértő igénybevétele; illetve rögzítik azok felhasználása szabályait.

Ha a bizonyításhoz más hatóságnál vagy bíróságnál keletkezett iratok beszerzése szükséges, az erről szóló megkeresésben a fegyelmi jogkör gyakorlójának meg kell jelölnie az eljárás alá vont személyt, a kért irat vagy bizonyíték összefüggését a fegyelmi eljárás tényállásával, illetve a vétkesség megállapításával. A fegyelmi eljárás lefolytatásához a miniszter irányítása alá tartozó szervek vezetői és munkatársai is kötelesek a szükséges információkat megadni, iratokat – a minősített adat védelmére vonatkozó szabályok szerint – átadni, a kért vizsgálatokat elvégezni.

3.5. Az eljárási cselekményekre vonatkozó szabályok

Eljárási cselekményt, ha azon a vizsgálón kívül más részvétele is szükséges vagy más is jogosult a részvételre, az érintett ettől eltérő kérésének teljesítését kivéve, csak hivatali munkaidő alatti időpontra lehet kitűzni. Az erről szóló értesítést az érintettnek úgy kell elküldeni, hogy az az eljárási cselekmény előtt legalább 3 nappal kézbesíthető legyen. A képviselő bármely eljárási cselekményen jelen lehet (az egyetlen kivétel, ha olyan tanút kell meghallgatni, aki megtagadhatja az együttműködést, így azt is, hogy tűrje meghallgatásakor a képviselő jelenlétét, pl. polgári személy). A képviselő jelenléte nem kötelező, saját elhatározásából távol maradhat. Távolléte az eljárási cselekmény lefolytatását nem akadályozza, erről azonban a képviselőt – az értesítésben – tájékoztatni kell. Az eljárás alá vontat az értesítésében arról kell tájékoztatni, hogy az ügy érdemére vonatkozó nyilatkozattételt megtagadhatja, illetve védekezését a meghallgatására kitűzött időpontig

írásban is előterjesztheti. A fegyveres szerv tagja esetén az értesítés az illetékes parancsnok útján történik, nem a fegyveres szervhez tartozó személyt meghallgatása végett fel kell keresni. A fontosabb eljárási cselekményeket jegyzőkönyvbe kell foglalni. A szemléről és a helyszíni szemléről jelentés is készülhet.

3.5.1. A tanú meghallgatása: Külön kérésre a tanú személyi adatait – az iratok között elkülönítve – zártan kell kezelni. Az adatok zárt kezelésének elrendelésétől kezdve az eljárás alá vont és képviselője csak a tanú személyi adatait nem tartalmazó iratokat ismerheti meg. Meghallgatása előtt a tanút tájékoztatni kell arról, hogy: • milyen ügyben kívánják meghallgatni, • nem terheli tanúzási kötelezettség, ha nem fegyveres szerv állományába tartozik, • nem köteles olyan nyilatkozatot tenni, amellyel önmagát vagy hozzátartozóját bűncselekmény, szabálysértés vagy fegyelemsértés elkövetésével vádolná, • illetve a hamis vád és hamis tanúzás büntetőjogi következményeire.

3.5.2. Az eljárás alá vont meghallgatása: Meghallgatása előtt ismételt ki kell oktatni a jogaira és röviden össze kell foglalni a terhére rótt kötelezettségszegést. Az eljárás alá vontat tájékoztatni kell arról, hogy • nem köteles az ügy érdemére nyilatkozatot tenni, azonban a nyilatkozat megtagadásával lemond a védekezés e módjáról és az ügyet a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján fogják elbírálni, • nyilatkozatát írásban is megteheti, • nem köteles olyan nyilatkozatot tenni, amellyel önmagát vagy hozzátartozóját bűncselekmény, szabálysértés vagy fegyelemsértés elkövetésével vádolná, • illetve a hamis vád büntetőjogi következményeire.

A meghallgatási jegyzőkönyvből ki kell tűnnie, hogy a vizsgáló mely kérdésére a meghallgatott milyen választ adott, illetve mely nyilatkozatát adta saját elhatározásából. A jegyzőkönyvet a meghallgatott minden írott oldal alján, illetve a jogairól, kötelezettségeiről kapott tájékoztatásra vonatkozó nyilatkozata után aláírja. Ha az aláírást megtagadja, azt a jegyzőkönyvben rögzíteni kell. Az érintett előzetes hozzájárulásával a nyilatkozat video- vagy hangfelvétellel is rögzíthető.

3.5.3. Szembesítés: Ha a tanú és az eljárás alá vont, vagy egy másik tanú nyilatkozata között olyan lényeges ellentmondás van, amely az ügy érdemi elbírálását befolyásolhatja, meg kell kísérelni az ellentmondást szembesítéssel feloldani. Nincs helye szembesítésnek, ha a tanú vagy az eljárás alá vont a szembesítést nem vállalja. Szembesítéskor a vizsgáló által feltett kérdésekre adott válaszokat szó szerint kell lejegyezni és a nyilatkozatokat külön-külön aláíratni.

3.5.4. A szakértő: Igénybevételére akkor kerül sor, ha a vétkes kötelezettségszegés megállapításához valamely jelentős tény vagy körülmény tekintetében különleges szakértelemre van szükség. Szakértőként elsősorban igazságügyi szakértőt kell kirendelni. Kirendeléséről és a szakvélemény beérkezéséről, illetve a szakértő meghallgatásáról értesíteni kell az eljárás alá vontat és képviselőjét.

3.5.5. Szemle, helyszíni szemle: Szemlét kell tartani, ha a vizsgáló megítélése szerint a bizonyítás szempontjából fontos információk beszerzése csak valamely helyszín vagy tárgy megtekintésével biztosítható. Helyszíni szemlét akkor kell tartani, ha az elkövetés helyszínén a fegyelemsértő magatartással összefüggésbe hozható nyomok, anyagok, anyagmaradványok, egyéb tárgyi bizonyítékok lelhetők fel, vagy fellelésük valószínűsíthető. Végrehajtásukról jelentés is készülhet, melynek tartalmaznia kell minden olyan lényeges információt, amelyet az eljárási cselekményen rögzítettek, megállapítottak, és nyilatkoztak. A lefolytatást lehetőség

szerint fénykép vagy videofelvétellel is rögzíteni kell. Nyom, anyagmaradvány rögzítését és leírását a kriminalisztika szabályai szerint úgy kell elvégezni, hogy annak hitelessége utóbb ne legyen vitatható. Végrehajtásukat legalább két, lehetőség szerint a fegyelmi jogkör gyakorlója irányítása alatt álló szerv állományába tartozó, az ügyben nem érintett személy (eljárási tanú) jelenlétében kell fogatosítani. Ezen eljárási cselekményeken az eljárás alá vont is jelen lehet. A jelenlévő eljárás alá vont és képviselője egyetértése esetén az eljárási tanú bevonása mellőzhető.

3.6. Az iratismertetés

Ez az eljárási cselekmény a vizsgálat lezárása tekintetében önállóan tekinthető, a vizsgálat az iratismertetéssel ér véget. Lefolytatásáról jegyzőkönyvet kell felvenni, melyben rögzíteni kell hogy a vizsgáló által (teljes terjedelemben) felajánlott iratok közül az eljárás alá vont, vagy képviselője melyeket tanulmányozott át, vagy kért másolatot, illetve milyen észrevétellel, vagy bizonyítási indítvánnyal élt. A bizonyítás felvételéről vagy mellőzéséről a vizsgáló dönt. A döntés ellen jogorvoslatnak helye nincs. Ha az indítványnak a vizsgáló helyt ad, a bizonyítás kiegészítését tíz munkanapon belül el kell végezni és ezt követően újabb iratismertetést kell tartani. További bizonyítás kiegészítésnek nincs helye. Nem akadályozza az összefoglaló jelentés elkészítésének és az iratok fegyelmi jogkör gyakorlójának történő átadásának, ha az eljárás alá vont, illetve képviselője az iratismertetésen nem jelent meg.

3.7. A személyes (parancsnoki) meghallgatás

A vizsgáló az iratismertetést követően összefoglaló jelentést készít. A jelentésben meg kell jelölni az eljárásra okot adó kötelezettségszegést, a vizsgálat alapján megállapított tényállást, annak bizonyítékait, az eljárás alá vont által megvalósított tényleges kötelezettségszegést, annak jogi alapját, az eljárás alá vont védekezését, a felelősségre vonás során figyelembe venni javasolt (enyhítő, vagy súlyosbító) körülményeket és a vizsgáló javaslatát az érdemi elbírálásra vagy az eljárás megszüntetésére. Ha a tényállás nincs kellően felderítve, vagy olyan eljárási szabályszegés történt, amely az ügy érdemi elbírálását lényegesen befolyásolta, az állományilletékes parancsnok póteljárást rendel el. Egyébként 5 napon belül meghallgatást tűz ki, vagy az eljárást megszünteti. A személyes meghallgatásról szóló értesítéssel egyidejűleg az eljárás alá vontnak meg kell küldeni a vizsgáló érdemi döntésre vonatkozó javaslatát nem tartalmazó összefoglaló jelentést is. Ha az összefoglaló jelentés minősített adatot tartalmaz, az eljárás alá vontat és képviselőjét az értesítésben kell tájékoztatni, hogy a jelentést hol és mikor tekinthetik meg. A személyes meghallgatásról jegyzőkönyvet kell felvenni. A fegyelmi határozat meghozatalát nem akadályozza, ha az eljárás alá vont személy a meghallgatáson alapos ok nélkül nem jelent meg, vagy írásbeli védekezését a megjelölt határidőn belül nem terjesztette elő. A fegyelmi jogkör gyakorlója a személyes meghallgatás befejezésekor közli az eljárás alá vonttal, hogy az eljárást megszünteti, póteljárássra utalja vagy fenyítés kiszabására intézkedik.

3.8. A póteljárás

Ha a fegyelmi jogkör gyakorlója a vizsgálat befejezését követően, illetve az eljárás alá vont és képviselője személyes meghallgatáson tett nyilatkozata alapján úgy ítéli meg, hogy a vizsgálat a tényállást, illetve a fegyelmi felelősség megállapítása szempontjából fontos körülményeket az érdemi elbíráláshoz szükséges mértékben nem derítette fel, vagy az ügy elbírálása szempontjából lényeges, de orvosolható eljárási hiba történt, póteljárást rendel el. Az erről szóló határozatban meg kell jelölni azokat az eljárási cselekményeket, amelyeket el

kell végezni. A pót eljárás tartama nem haladhatja meg a 15 napot. A pót eljárás befejezését követően ismételt iratismertetést kell tartani és kiegészítő jelentést kell készíteni, illetve újabb személyes meghallgatást tartani. Pót eljárás csak egyszer rendelhető el.

4. Az érdemi határozat

A személyes meghallgatást követően az állományilletékes parancsnok 5 napon belül elbírálja az ügyet. Ennek keretében kiszabja a fenyítést, vagy – ha a hatáskörét meghaladó fenyítés alkalmazását látja szükségesnek (pl. tiszt, főtiszt tekintetében rendfokozatot érintő fenyítésre az országos parancsnok jogosult) – az iratokat a fenyítésre vonatkozó javaslatával a hatáskörrel rendelkező előljáráshoz felterjeszti (aki a javaslatot el is utasíthatja); ha pedig megszüntető ok áll fenn, az eljárást megszünteti.

4.1. A megszüntetés

A Hszt. 140. § értelmében a fegyelmi eljárást meg kell szüntetni, ha: • a cselekmény nem fegyelemsértés, nem fegyelmi jogkörben elbírálandó szabálysértés, illetve nem minősül a Hszt. 119. § (3) bekezdése szerint elbírálandó katonai vétségnek, • nem állapítható meg, hogy a terhére rótt fegyelemsértést vagy fegyelmi hatáskörben elbírálandó szabálysértést, illetve katonai vétséget az eljárás alá vont elkövette, • a fegyelemsértést, vagy a fegyelmi eljárásban elbírálandó szabálysértést, illetve katonai vétséget nem az eljárás alá vont követte el, • a cselekményt fegyelmi eljárásban már elbírálták, • az eljárás alá vont meghalt, vagy szolgálati viszonya megszűnt, • a cselekmény elévült.

Ha a fegyelmi eljárást a Hszt. 140. § (1) bekezdésének *a)-d)*, illetve *f)* pontja alapján megszüntetik, az erről szóló határozatban fel kell hívni az eljárás alá vont figyelmét a képvisellel kapcsolatos költségek visszatérítésének lehetőségére. Az eljárás alá vont jogi képvisellel kapcsolatos költségeit csak akkor lehet megtéríteni, ha azt számlával igazolja. Ügyvédi munkadíjként legfeljebb a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdésében meghatározott összeget lehet elszámolni.

4.2. A fenyítés kiszabása

A fenyítés célja a szolgálati rend és fegyelem védelme, az elkövetőnek és másoknak a fegyelemsértéstől való visszatartása. A fegyelmi eljárás lezárásaként alkalmazható fenyítések a Hszt. 123. §-a tartalmazza. Ezek: • a feddés, • megrovás, • pénzbírság, • egy fizetési fokozattal 1 évre való visszavetés, • a soron következő rendfokozatba való előléptetés várakozási idejének 6 hónaptól 2 évig terjedő meghosszabbítása, • eggyel alacsonyabb rendfokozatba 6 hónaptól 2 évig történő visszavetés, • az alacsonyabb szolgálati beosztásba helyezés, • a szolgálati viszony megszüntetése, • és a lefokozás. A lefokozás fenyítés következménye a szolgálati viszony megszüntetése is. Fenyítés helyett, csekély tárgyi súlyú cselekmény esetén figyelmeztetés is alkalmazható a Hszt. 120. § (2) bekezdése alapján.

Ugyanazon fegyelemsértésért több fenyítés nem szabható ki, és egyik fenyítés a másikkal nem kapcsolható össze. Ha több fegyelemsértést egy eljárásban bírálnak el, csak egy fenyítés szabható ki. A szolgálati viszony megszüntetését eredményező szankciók kivételével valamennyi fenyítés végrehajtása felfüggeszthető legfeljebb 1 év próbaidőre, ha várható, hogy az kellő nevelő hatással jár. A felfüggesztett fenyítés csak akkor hajtható végre, ha a próbaidő alatti magatartás miatt újabb fenyítés szabtak ki az érintettel szemben.

A fegyelmi ügyben megindokolt határozatot kell hozni, amelyet az eljárás alá vont személy előtt ki kell hirdetni. Az érdemi határozatnak valamennyi, az eljárás alá vont terhére rótt cselekményről rendelkezni kell. Fenyítést kiszabni csak a fegyelmi eljárás tárgyává tett cselekménnyel elkövetett és kétséget kizáróan bizonyított tényeken alapuló vétkes kötelezettségszegés miatt, a fegyelemsértés tárgyi súlyának, a vétkesség fokának, valamint az enyhítő és súlyosító körülményeknek együttes értékelése alapján lehet. Általában enyhítő körülményként kell értékelni, ha az eljárás alá vont szolgálat ellátása és/vagy szolgálat alatti magatartása a fenyítés kiszabását megelőző három éven belül kifogástalan volt, ha a terhére rótt vétkes kötelezettségszegés körülményeit önként és teljeskörűen feltárta, felelősségét elismerte. Általában súlyosító körülményként kell értékelni, ha az eljárás alá vont szolgálat ellátása és/vagy szolgálat alatti magatartása a fenyítés kiszabását megelőző három éven belül kifogásolható volt, ha más fenyítés hatálya alatt áll, ha a cselekményével az őt foglalkoztató szervnek vagy másoknak kárt okozott, kivéve, ha azt a fenyítés kiszabásáig megtérítette.

Pénzbírság fenyítés csak azon esetekben szabható ki, ha a fegyelmi eljárásban szabálysértést, vagy katonai vétséget bíráltak el. A szabálysértés elkövetése miatt alkalmazandó pénzbírság mértéke nem haladhatja meg az egyes szabálysértésekre a szabálysértési jogszabályok alapján kiszabható pénzbírság összegét, ha pedig a szabálysértés miatt helyszíni bírság is kiszabható és a hivatásos állomány tagja a szabálysértés elkövetését elismeri, a pénzbírság mértéke nem haladhatja meg a helyszíni bírság jogszabályban meghatározott mértékét.

4.3. A kézbesítés

A fegyelmi ügyben hozott érdemi döntést (egyébként nem csak az érdemi, hanem bármely határozatot) az eljárás alá vont személy előtt ki kell hirdetni, a határozat egy példányát – ha minősített adatot nem tartalmaz – az eljárás alá vont személy részére kézbesíteni kell. A határozatot öt munkanapon belül, a fegyelmi jogkör gyakorlója vagy megbízása alapján a fegyelmi szerv vezetője vagy az eljárás alá vont legalább osztályvezető beosztású szolgálati előljárója hirdeti ki. A kihirdetésen az eljárás alá vonton, a képviselőjén kívül jelen lehet a fegyelmi szerv vezetője (munkatársa) és az eljárás alá vont szolgálati előljárója is. Az eljárás alá vont részére a határozat egy példányát át kell adni. Ha az érintett az átvételt a megtagadja, erről jegyzőkönyvet kell felvenni. Ha az eljárás alá vont távolléte miatt a határozat kihirdetésére nem kerülhet sor, azt postai úton tértivevénnyel kell a részére megküldeni.

4.4. A jogorvoslat

Az érdemi határozat ellen a közlését követő 8 napon belül a hivatásos állomány tagja, vagy – az ő bejegyzésével – a képviselője az előljáró parancsnokhoz címezve panasszal élhet, melyet a fenyítést kiszabó előljáróhoz kell benyújtani. A panaszt az eljárás alá vont nem köteles indokolni. A szóban előadott panaszt írásba kell foglalni.

Az érdemi határozat ellen benyújtott panaszt a fegyelmi jogkör gyakorlója megvizsgálja, és ha az az ügy érdemét, illetve a rendelkezés tartalmát nem érintő hiba (elírás, számítási hiba, hibás jogszabályi hivatkozás stb.) kijavítására irányul, a határozat kijavítására intézkedik. Ha a beadvány nem hiba kijavítására irányul, azt az iratokkal együtt 3 napon belül az előljáró parancsnokhoz kell felterjeszteni. Az országos parancsnok által kiszabott fenyítés ellen benyújtott panaszt az elbírálására jogosult miniszterhez kell felterjeszteni. A miniszter, vagy az Országgyűlési Őrség parancsnokának határozata ellen panasznak nincs helye, a határozat ellen az eljárás alá vont személy vagy képviselője bírósághoz fordulhat.

Az előljáró parancsnok az iratok alapján az egész eljárást felülvizsgálja. E felülvizsgálatban a vizsgálat során lefolytatott bizonyítás még kiegészíthető (azaz akár eljárási cselekményt is folytatni lehet pl. tanú-, vagy az eljárás alá vont meghallgatása). A felülvizsgálat ideje 15 nap, mely határidő további 15 nappal meghosszabbítható. Az előljáró a sérelmezett határozatot helybenhagyja, de dönthet úgy is, hogy azt megváltoztatja: azaz a fenyítés mértékét csökkenti (pl. 30.000,- Ft pénzbírságot 10.000,- Ft-ra mérsékel), enyhébb fenyítést szab ki, illetőleg az eljárást megszünteti, vagy a fenyítést hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti. Ezen utolsó lehetőséggel csak akkor élhet, ha a felülvizsgálat olyan eljárási hibát talál, amely lényeges (pl. garanciális-alanyi jogot sért) és az a felülvizsgálat során már nem orvosolható. A panasz elbírálásában nem vehet részt, aki az elsőfokú határozat meghozatalában, illetve az azt megelőző vizsgálatban részt vett, továbbá aki vagy akinek a hozzátartozója az ügyben eljárás alá vontként, tanúként vagy szakértőként vett részt.

A fenyítés /érdemi határozat/ elleni panasz elutasítása esetén a hivatásos állomány tagja 30 napon belül keresettel fordulhat az illetékes munkaügyi bírósághoz (kivétel a fegyelmi eljárásban elbírált katonai vétség esetén). A keresetet a hivatásos állományú azzal a jogi személynek minősülő szervvel szemben indíthatja meg, amelynek vagy az irányítása alá tartozó szervezeti egységnek az állományába tartozik, akkor is, ha a keresettel megtámadott döntést nem a szervet irányító állományilletékes parancsnok hozta.

A végrehajtás: A fenyítést az erről szóló határozat jogerőre emelkedésétől, szolgálati viszony megszüntetése vagy lefokozás fenyítés alkalmazása esetén a másodfokú, illetve a miniszter által hozott határozat közlésétől számított 30 napon belül végre kell hajtani. A fenyítés jogerős, ha: • az első fokú fegyelmi határozat ellen panaszt, vagy a másodfokú határozat, illetve a miniszter által hozott határozattal szemben a nyitva álló határidőn belül nem nyújtottak be keresetet, a határozat közlésének napjával, • a panaszt vagy a keresetet visszavonták, a visszavonás napjával, • a bíróság a másodfokú határozat, illetve a miniszter, képviselő-testület (közgyűlés), polgármester (főpolgármester) határozata ellen benyújtott keresetet jogerősen elbírálta, a jogerőre emelkedés napjával. A másodfokú vagy a miniszter által hozott határozat végrehajtására nyitva álló határidő – a szolgálati viszony megszüntetése vagy lefokozás fenyítés alkalmazását kivéve – a keresetindítási határidő leteltével kezdődik.

A fenyítés végrehajtására az állományilletékes parancsnok intézkedik.

4.5. Joghátrányok

Joghátrány alatt nem csak a kiszabott fenyítés neméből eredő tényleges hátrány értendő (pl. a rendfokozatban történő visszavetésnél az eggyel alacsonyabb rendfokozat erkölcsi tartalma és az ahhoz fűződő, korábbinál alacsonyabb rendfokozati pótlék), hanem a kiszabott fenyítés fajtájától függetlenül azon hátrány (vagy az emiatt elmaradt előny), ami azért éri a hivatásos állomány fenyített tagját, mert fenyítés hatálya alatt áll (pl. tipikusan az előléptetési, vagy elismerési, jutalmazási tilalom). A Hszt. 147. § (1) bekezdés értelmében a fenyítés hatálya az az időtartam, amely alatt a hivatásos állomány tagja a jogszabályban meghatározott joghátrányokat viseli. A hivatásos állomány tagja a fenyítés jogerőre emelkedésétől a végrehajtásának befejezéséig, ezen felül még: megrovás és fizetési fokozatban visszavetés esetén 6 hónapig, rendfokozatot, vagy beosztást érintő fenyítés esetén 1 évig áll a fenyítés hatálya alatt. A figyelmeztetéshez és a feddéshez végrehajtás híján nem kapcsolódik hatály, pénzbírság esetén is csak annak végrehajtásához, azaz amíg az érintett a bírságot be nem fizeti.

A joghátrányok alóli mentesülés: A hivatásos állomány tagja mentesül a fenyítés hatálya alól, ha az előző pontban meghatározott, a kiszabott fenyítéshez kötődő időtartam eltelt. Ezen időtartam eltelté előtt a fenyítés hatálya alól – átlagon felüli teljesítményre és példamutató

magatartásra tekintettel – az elsőfokú határozatot hozó fegyelmi jogkört gyakorló eljáró, illetve kiemelkedő helytállás vagy hősiesség magatartás elismeréséül az országos parancsnok, az NVSZ főigazgatója, valamint a TEK főigazgatója vagy javaslatára a miniszter mentesítheti a hivatásos állományút. E döntés csak a hatály alól mentesít, a kiszabott fenyítést ténylegesen végre kell hajtani. Rendkívüli helyzetben tanúsított kiemelkedő helytállás vagy hősiesség magatartás elismeréséül azonban a hivatásos állományú a fenyítés további végrehajtása alól is mentesíthető.

5. A fegyelmi felelősségre vonás általánostól eltérő szabályai

5.1. A fegyelmi eljárás eltérő szabályai az eljárás tárgya szerint

A különböző tárgyú fegyelmi eljárások a rájuk vonatkozó szabályokat tekintve ugyanolyanok, kisebb kivételekkel (pl. az eltérő jogorvoslat a fegyelmi hatáskörben elbírált katonai vétség esetén) megegyeznek, mind az eljárás menetében, mind az eljárásban szereplő személyek jogai- és kötelezettségei tekintetében.

5.1.1. A szabálysértésért való felelősség: A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 28. § [illetve ezzel összhangban a Hszt. 119. § (2) bekezdése] eltérő szabályokat állít a katonák vonatkozásában. E szerint katona a Magyar Honvédség tényleges állományú tagja, a rendőrség, a katasztrófavédelmi szerv, a büntetés-végrehajtási szervezet, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja. Az eltérő szabályok értelmében a szolgálati viszony tartama alatt – a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések kivételével – fegyelmi eljárásban kell elbírálni a szolgálati helyen, illetve a szolgálattal összefüggésben elkövetett szabálysértést. Ha az érintett szolgálati viszonya a fegyelmi eljárás befejezése előtt megszűnik, az ügyet az illetékes szabálysértési szervhez át kell tenni. Az elzárással is büntethető szabálysértések esetében az iratokat haladéktalanul el kell juttatni az előkészítő eljárás lefolytatására illetékes rendőri szervnek.

Ha az ügyben nem hivatásos állományú személy felelőssége is felvethető, a rendelkezésre álló iratokat meg kell küldeni az illetékes szabálysértési hatóságnak. Amennyiben már elrendelték a fegyelmi eljárást, fel kell függeszteni, azt csak a szabálysértési hatóság felelősségi arányok tekintetében hozott jogerős határozatának kézhezvételét követően lehet folytatni. Ha a szabálysértési hatóság az eljárás alá vont felelősségét nem látja megállapíthatónak, a fegyelmi eljárást meg kell szüntetni. Ha azonban a szabálysértési hatóság iratai alapján a tényállás és a felelősség kétséget kizáróan megállapítható és az eljárás alá vont felelősségét nem vitatja, mellőzni lehet a további bizonyítás lefolytatását.

Szabálysértés elbírálásánál elsősorban pénzbírság fenyítést kell kiszabni, figyelembe véve a helyi szabálysértési hatóság hasonló cselekményekre irányadó gyakorlatát. Ha az ügyben elkobzás vagy más intézkedés indokolt, e célból az illetékes szabálysértési hatóságot kell megkeresni. Erről, illetve a közlekedési büntetőpont rendszer alkalmazásáról érdemi határozatban kell rendelkezni. Új szabályként jelent meg, hogy amennyiben a fegyelmi jogkörben elbírálni szabálysértésre a Kormány által meghatározott kötelező mértékű pénzbírság alkalmazása van előírva, és a hivatásos állományú a fegyelmi eljárás elrendelése előtt a szabálysértés elkövetését elismerte, a fegyelmi eljárásban vele szemben a helyszíni bírságnak megfelelő mértékű pénzbírság fenyítést kell kiszabni. A bírságot a fenyítés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül be kell fizetni, azonban kérhető a legfeljebb hathavi részletben történő befizetése vagy a befizetés legfeljebb hat hónappal történő elhalasztása. A meg nem fizetett pénzbírságot (15 nap türelmi idő) levonják a hivatásos állományú illetményéből. A fenyítés kiszabása korlátjaként meg kell jegyezni, hogy pénzbírságot a

fegyelmi eljárás eredményeként csak két esetben (szabálysértés és katonai vétség elbírálásakor) lehet alkalmazni.

5.1.2. Katonai vétség elbírálása

A fegyelmi eljárásban elbírált katonai vétség szabályainak ismertetése előtt meg kell ismernünk a katonai büntetőeljárás katonai vétségekre vonatkozó eltérő szabályait.

A katonai vétség nyomozása: A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 470. § (1) bekezdése szerint katonai büntetőeljárásnak van helye a katonai büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 122. § (1) bekezdés [az „új” Btk. a 2012. évi C. törvény, amely 2013. július 1-jétől hatályos] által a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekmény és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekmény esetén. A törvény más szervek tagjai felelősségre vonásáról is rendelkezik, azonban e pontok nem tartoznak e jegyzet anyagához, mint ahogy a katonai büntetőeljárás egészének ismerete sem. A katonai büntetőeljárás alá tartozó bűncselekményeknek csak egy szelete a „katonai vétségek”. Ezen kifejezés alatt a Btk. Katonai Bűncselekmények fejezetében foglalt tényállások vétségi alakzata értendő.

A katonai bűncselekmények sajátosak abban a tekintetben, hogy katonai (azaz hierarchikus) életviszonyok között keletkeznek és pont a katonai szervezet rezsimfegyelme, végső soron a szervezet működése érdekében szankcionál a büntetőjog olyan tényállásokat (pl. késés, vagy a munkahelyi vezető utasításának bírálata), melyek a hétköznapi életben, a polgári foglalkozásokat és munkaviszonyokat érintően nem keletkeztetnének ilyen súlyos felelősséget. Ugyanakkor természetesen előfordul, hogy a cselekmény társadalomra való veszélyessége oly csekély fokú, hogy már nem indokolt a büntetőeljárás lefolytatása. Régebben ennek elkerülésére létezett az ún. „kívárat hiánya”, miszerint, ha a parancsnok nem kezdeményezte a katonai büntetőeljárást, úgy az nem is indult meg. A jelen hatályos jogszabályok értelmében azonban, ha a bűncselekmény megalapozott gyanúja fennáll, a büntetőeljárást meg kell indítani. A csekély tárgyi súlyú cselekményekre a fegyelmi hatáskörbe visszaadás intézménye alkalmazható.

E bűncselekmények vizsgálata sajátos abban az értelemben is, hogy a nyomozási jogkört (tehát a büntetőeljárás egyetlen szakaszát), egy bizonyos bűncselekményi kör tekintetében nem az általános igazságszolgáltatási úthoz tartozó ügyészi, vagy egyéb nyomozó szervek gyakorolják, hanem területi- és központi szintű állományilletékes parancsnokok. E jogkörök gyakorlásáról rendelkezik a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek katonai nyomozó hatóságairól és a bűncselekmények parancsnoki nyomozásáról szóló 25/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet. Ennek értelmében a parancsnok hatáskörébe tartozik a nyomozás – meghatározott kivételekkel – a katonai vétség miatt indult büntetőeljárásban.

A katonai ügyészre tartozik azonban a nyomozás:

- több terhelt esetén, ha azok nem egy szervezeti egységhez tartoznak és állományilletékes parancsnokaiknak nincs a nyomozás lefolytatására hatáskörrel rendelkező közös előjárója,

- ha a terheltten kívül a bűncselekmény elkövetésével más fegyveres szerv tagja, vagy polgári személy is megalapozottan gyanúsítható, vagy ha az érintett szolgálati viszonya megszűnt,

- ha bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzés-, vagy az eljárásban résztvevők személyi védelme (pl. tanú védetté nyilvánítása) szükséges. Az ügyészség bármely nyomozást saját hatáskörbe vonhat.

A nyomozást nyomozótisztek (vagy nyomozószerv pl. ORFK Fegyelmi Osztálya) végzik. Nyomozótisztek lehetnek a parancsnok alárendeltségébe tartozó szerveknél a fegyelmi ügyek

vizsgálatát önálló munkaköri feladatként ellátó munkakörben foglalkoztatottak, valamint az arra alkalmas, érdemi ügyintézői munkakört betöltő személyek. Ennek hiányában a nyomozást a parancsnok személyesen végzi, vagy az előjáró parancsnoktól nyomozótiszt/szerv kijelölését kérheti. A nyomozás végrehajtására a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezései irányadóak.

Katonai vétség elbírálása a fegyelmi eljárásban: A Hszt. 119. § (3) bekezdés értelmében a Be. 485/A. §-ában meghatározott esetben a büntető jogszabályok alkalmazása szempontjából katonának [Btk. 122. § (1) bekezdés] tekintendő hivatásos állomány tagjának katonai vétségét fegyelmi eljárásban kell elbírálni. Mint fentebb említettük, a parancsnok (illetve maga a katonai ügyész is) kezdeményezheti a bűncselekmény fegyelmi eljárásban történő elbírálását a csekély tárgyi súlyú és egyszerű megítélésű ügyek esetén. Az említett 485/A. § alapján a katonai ügyész a feljelentést elutasítja, illetőleg a nyomozást megszünteti, és az iratokat a fegyelmi eljárásra illetékes parancsnoknak megküldi, ha a katonai vétség miatt a büntetés célja fegyelmi fenytéssel is elérhető. A nyomozást el kell rendelni, illetőleg az eljárást folytatni kell, ha a gyanúsított vagy a védője a fegyelmi hatáskörbe utalás ellen panasszal élt.

A fegyelmi eljárást a Hszt. és a Fegyelmi Szabályzat vonatkozó szabályai szerint kell lefolytatni, azonban a vizsgálat során a katonai vétség Büntető Törvénykönyvben meghatározott törvényi tényállásának megvalósítását kell bizonyítani. Ha a fegyelmi hatáskörbe utalás megtörtént, a (már korábban ugyanazon ügyben, a fegyelemsértés tárgyában indított) fegyelmi eljárás elrendeléséről szóló határozatot módosítani kell. A módosító határozatban meg kell jelölni az annak alapjául szolgáló katonai ügyészi határozatot, a katonai vétség megnevezését és minősítését, valamint azt a tény, hogy továbbiakban – a tényállás változatlanul hagyása mellett – a fegyelmi eljárás a Hszt. 119. §-ának (1) bekezdése szerinti fegyelemsértés helyett katonai vétség miatt folyik. A jogorvoslat útja eltérő, fenytés elleni panasz esetén a szolgálati előjáró általi panaszelbírálat követő munkaügyi bíróság eljárása helyett itt a fenytést kiszabó határozat bírósági felülvizsgálata kérhető, melyet a területileg illetékes törvényszék katonai tanácsa bírál el.

5.2. A fegyelmi eljárás eltérő szabályai az eljárás alakszerűsége tekintetében

E helyen külön ismertetjük az egyszerűsített eljárást, mely (fegyelemsértés, vagy szabálysértés elbírálásakor) lehetőséget nyújt egyes formális szabályok átlépésére. Emellett szólni kell az eljárás mellőzéséről is, amely nem tekinthető ugyan eljárásnak, de tulajdonképpen teljes értékű fegyelmi felelősségre vonás, a formális szabályok teljes mellőzésével.

5.2.1. A fegyelmi eljárás mellőzésével történő figyelmeztetés: A Hszt. 120. § (2) bekezdése alapján a fegyelmi eljárás elrendelése, illetve a fenytés kiszabása mellőzhető, ha a fegyelemsértés olyan csekély súlyú, hogy – figyelembe véve a fegyelemsértőnek a magatartását és a szolgálati rendhez való viszonyát – a szolgálati rend és fegyelem védelme figyelmeztetéssel is elérhető. Mind a szabályszegő hivatásos állományú-, mind a fegyelmi jogkör gyakorlója részére előnyös és célszerű az eljárás mellőzésével élni, csekély tárgyi súlyú cselekmény elbírálásakor. A parancsnok kötelezettségei részéről ezen intézmény joghatályos felelősségre vonást jelent, ami ugyanakkor a szabályszegő részéről – ha elfogadja a döntést – a hátrányos jogkövetkezmények alóli azonnali mentesüléssel jár. Az eljárás mellőzésével történő figyelmeztetés alkalmazására – szervezeti és működési szabályzatban – a legalább osztályvezetői besorolású vezető is felhatalmazható.

A figyelmeztetést a címzettnek szóló iratba kell foglalni, amiben meg kell jelölni a vétkes kötelezettségszegést megvalósító cselekményt (tényállást) és a megszegett kötelezettséget is. Az irat elkészítése előtt azonban az érintettet, a terhére rótt kötelezettségszegés tárgyában legalább szóban meg kell hallgatni. Nem akadályozza a figyelmeztetésről szóló döntés meghozatalát, ha a hivatásos állományú a szóbeli vagy írásbeli nyilatkozattételt neki felróható okból elmulasztja. Sajátos jogorvoslat érvényesül a döntés után. A figyelmeztetéssel szemben 3 napon belül az érintett kifogást tehet, melyet indokolnia nem kell. A beadványa alapján azonban kötelező vele szemben megindítani a fegyelmi eljárást.

5.2.2. Az egyszerűsített eljárás: A fegyelmi eljárás, illetve a bizonyítás menetére vonatkozó szigorú szabályok – a Hszt. 137. § alkalmazásával – mellőzhetők, az egyszerű ténybeli megítélésű, csekély tárgyi súlyú fegyelemsértés elbírálásakor, ha a hivatásos állomány tagja a fegyelemsértést beismerte. Ez esetben a fegyelmi ügy vizsgálat nélkül, az eljárás alá vont személynek az állományilletékes parancsnok által történt meghallgatása alapján is elbírálható. Ha a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az egyszerűsített eljárás feltételei fennállnak és a fegyelemsértést a fegyelmi jogkör gyakorlója egyszerűsített eljárás keretében kívánja elbírálni, a fegyelmi eljárást elrendelő határozatban – a vizsgáló kijelölése helyett – erről az eljárás alá vontat tájékoztatni kell. Egyben fel kell hívni a figyelmét arra, hogy amennyiben a terhére rótt fegyelemsértés elkövetését vitatja, arról írásban vagy a személyes meghallgatásakor szóban nyilatkozzon.

A személyes meghallgatásról jegyzőkönyvet kell felvenni, melyből világosan ki kell derülnie, hogy az eljárás alá vont a terhére rótt fegyelemsértés tekintetében, illetve az egyszerűsített eljárás alkalmazásáról milyen nyilatkozatot tett. Ha az érintett az egyszerűsített eljárást nem fogadja el, vagy a megállapított tényállást vitatja, vizsgáló kijelölésére (azaz vizsgálat tartására, az alakszerű fegyelmi eljárás lefolytatására) kell intézkedni.

Az egyszerűsített eljárás eredményeként csak figyelmeztetés, vagy feddés, megrovás, illetve pénzbírság fenytések alkalmazhatók. A fenytés kiszabását érintően, illetve azt követően már nincs eltérés a szabályok tekintetében.

6. Eljárás a szolgálattal össze nem függő bűncselekmény esetén

A Hszt. 149. § alapján ha a hivatásos állomány tagjával szemben a szolgálati viszonyból eredő kötelezettségeivel össze nem függő bűncselekmény miatt büntetőeljárás indul, a szolgálati beosztásából – a Hszt. 107. § (1) bekezdése alkalmazásával – az eljárás befejezéséig felfüggeszthető. Ennek két esetben van helye, egyrészt akkor ha a hivatásos állomány tagja terhére rótt bűncselekmény a fegyveres szerv tekintélyét, működésébe vetett közbizalmat súlyosan veszélyezteti, másrészt amikor a büntetőeljárás miatt a hivatásos állomány tagjának a szolgálattól való távoltartása indokolt, és az eljárást folytató szerv azt kezdeményezte. A kezdeményezés nem köti a parancsnokot. A beosztásból történő felfüggesztésnek akkor van helye, ha az állományilletékes parancsnok megítélése szerint a hivatásos állományú terhére rótt bűncselekmény jellege, illetve súlya miatt a beosztás további ellátásának meghagyása a fegyveres szerv tekintélyét, a működésébe vetett közbizalmat súlyosan veszélyezteti.

A Hszt. 149. § egyben visszautal a kifogásolható életvitel miatti szolgálati viszony megszüntetésre. Eszerint ha a hivatásos állomány tagja a terhére rótt bűncselekmény elkövetését a büntetőeljárás során beismerte vagy tetten érték, és megfelelő bizonyítékok állnak rendelkezésre, a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná válást az 56. § (2) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja alapján a büntetőeljárás jogerős befejezése előtt is meg lehet állapítani.

7. A méltatlansági eljárás

A méltatlanság intézményére alapvetően a Hszt. XII/A. fejezete, illetve a Fegyelmi Szabályzat III. fejezetének rendelkezései vonatkoznak. A méltatlanná válás megállapítása során azonban e főszabályok mellett, az azokban foglalt eltérésekkel, a Hszt. fegyelmi eljárásra vonatkozó egyes szabályait (az eljárásban résztvevők jogállása, jogai, az eljárás menete, a bizonyítás szabályai) megfelelően alkalmazni kell. Erre figyelemmel a fegyelmi eljárásra vonatkozó, de a méltatlansági eljárásban is kötelezően alkalmazandó – jelen jegyzetben már ismertetett – eljárási rendet, szabályokat már nem ismertetjük (pl. képviselő részvétele, határozat kézbesítése, eljárási cselekmények rendje).

7.1. A méltatlanság intézményének alapjai

A Hszt. 56. § (2) bekezdés *e*) pontja alapján a hivatásos állományú a hivatásos szolgálatra méltatlanná válik, ha olyan cselekményt követ el, amely a fegyveres szerv működésébe vetett közbizalmat súlyosan veszélyezteti és emiatt nem várható el, hogy a fegyveres szerv a szolgálati viszonyát fenntartsa. A konkrét cselekmény közbizalmat veszélyeztető jellegét alapvetően jogsértő cselekmények adhatják, azonban nem kizárt annak a megvalósulása súlyosan erkölcsstelen (pl. botrányos, alkoholista) életmód, vagy a hivatásos szolgálattal össze nem egyeztethető életvezetés esetén sem (pl. bűnözőkkel való elvtelen kapcsolattartás).

A méltatlanná válást az állományilletékes (parancsnok, tábornok esetében a miniszter) méltatlansági eljárás keretében állapíthatja meg. Az elrendelésre jogosult vezető a rendelkezésre álló adatok alapján mérlegeli, hogy a hivatásos állomány tagjának szolgálaton kívüli magatartása alkalmas lehet-e a méltatlanság megállapítására, amennyiben erre megalapozott gyanú merül fel, akkor van helye a méltatlansági eljárás elrendelésének. Nincs helye az eljárás megindításának, ha a cselekmény már elévült, vagy fegyelemsértésnek minősül, illetve ha azt korábban már méltatlansági eljárás keretében elbírálták. A cselekmény elévült, ha a cselekmény elkövetése óta 1 év vagy az állományilletékes parancsnoknak a cselekményről történt tudomásszerzésétől számított 3 hónap eltelt.

A méltatlansági eljárás tárgyára tekintettel helye van az eljárás alá vont szolgálati beosztásából történő felfüggesztésének, azonban ennek jogalapját nem a méltatlansági eljárásban érintettség adja, azt önállóan és nem a méltatlansági eljárás keretében kell kezelni. Erre csak akkor van lehetőség, ha a méltatlansági eljárásban vizsgált cselekmény egyben szolgálattal össze nem függő büncselekmény és a beosztásból felfüggesztés – Hszt. 149. §-ban foglalt – feltételei fennállnak.

7.2. Vizsgálat a méltatlansági eljárásban

A méltatlansági eljárást határozattal rendeli el az elrendelésre jogosult vezető, a vizsgáló megbízásával egyidejűleg, tekintettel arra, hogy a fegyelmi eljárástól eltérően itt egyszerűsített eljárásnak nincs helye, minden esetben vizsgálatot kell tartani. A vizsgálatra 15 nap áll rendelkezésre, mely határidő egy alkalommal – legfeljebb 15 nappal – meghosszabbítható. A tényállás tisztázásához szükséges iratok beszerzésére, eljárási cselekmények lefolytatására, illetve az eljárás esetleges felfüggesztésére ugyanolyan feltételekkel kerülhet sor, mint a fegyelmi eljárás menetében.

A vizsgáló, ha a vizsgálatra nyitva álló határidő eltelt vagy a méltatlanság elbírálásához szükséges bizonyítékokat már beszerezte, a vizsgálatot lezárja és kitűzi az iratismertetés időpontját. Az iratismertetésen az eljárás alá vont és a képviselője bizonyítási indítványt tehet. Ha az iratismertetésen előterjesztett bizonyítási indítványnak a vizsgáló helyt ad, a bizonyítás kiegészítését tíz munkanapon belül el kell végezni, majd újabb iratismertetést kell tartani. További bizonyítás kiegészítésnek nincs helye. Az iratismertetést követően a vizsgáló jelentést készít, amelyben összefoglalja a méltatlanná válás feltételeinek fennállását, vagy

annak hiányát bizonyító tényeket és javaslatot tesz a döntésre (az eljárás megszüntetésére, vagy a méltatlanság megállapítását célzó tovább folytatásra).

7.3. Döntés a méltatlansági eljárásban és a jogorvoslat.

Az állományilletékes parancsnok a méltatlanság hiányáról, vagy fennállásáról a vizsgálat befejezésétől számított 15 napon belül határozattal dönt. Az egyszemélyi döntés új elemként jelent meg a Hszt. módosítása eredményeként, mivel korábban a méltatlanságot csak bizottság állapíthatta meg. Jelenleg a bizottság létrehozása nem kötelező, csak lehetőség. Így, ha az eljáró parancsnok nem szünteti meg az eljárást, a cselekmény súlyára vagy összetettségére tekintettel dönthet úgy is, hogy nem személyesen ítéli meg a méltatlanság fennállását, hanem annak elbírálására háromtagú bizottságot hozhat létre. A bizottság elnöke az állományilletékes parancsnok, aki a vizsgáló jelentésének kézhezvételét követő 5 munkanapon belüli időpontra összehívja a bizottság ülését. A bizottság az összehívását követő 15 napon belül dönt az ügy érdeméről. A bizottság tagjait az elrendelésre jogosult vezető az eljárás alá vonttal legalább azonos rendfokozati állománycsoportba tartozók közül jelöli ki. Amennyiben a feltételeknek megfelelő személy nincs a fegyveres szervnél, a bizottsági tagot – az állományilletékes parancsnok megkeresésére – az állományilletékes parancsnok szolgálati előjárója jelöli ki az irányítása alatt álló állományból.

A bizottság az ülésén a bizonyítékokat értékeli, további bizonyítást folytathat le, iratokat kérhet be, tanúkat hallgathat meg, szemlét tarthat. A bizottság ülésén a tagoknak együttesen kell jelen lenniük. Az ülésen jelen lehet az eljárás alá vont és képviselője, továbbá a vizsgáló és a jegyzőkönyvvezető. Lehetőséget kell biztosítani az eljárás alá vont részére, hogy ő vagy képviselője az ügyvel kapcsolatos álláspontját előterjeszthesse. A bizottság a meghallgatást követően zárt tárgyaláson szótöbbséggel dönt a méltatlanság fennállásáról vagy hiányáról. Döntését jegyzőkönyvbe foglalja, amely tartalmazza a méltatlanná válás kérdésében hozott döntést, az azt megalapozó tényállást és a döntés indokait. A bizottság a jegyzőkönyvet – a határozathozatal érdekében – haladéktalanul megküldi az elrendelésre jogosult vezetőnek. Az állományilletékes parancsnok az eljárás megszüntetéséről, vagy a méltatlanság megállapításáról szóló határozatát a bizottság érdemi döntést tartalmazó jegyzőkönyvének kézhezvételét követő három munkanapon belül hozza meg. Méltatlanság megállapítása esetén 5 napon belül intézkednie kell a hivatásos állományú szolgálati viszonyának a Hszt. 56. § (2) bekezdés e) pontja szerinti megszüntetésére.

A méltatlansági eljárásban hozott érdemi döntéssel szemben önálló jogorvoslatnak nincs helye, az annak végrehajtásáról rendelkező állományparanccsal szemben azonban az érintett – nem halasztó hatályú – szolgálati panasszal élhet. A szolgálati panaszt elbíráló előjáró a Hszt. 194. §-a alapján jár el és nincs kötve az állományilletékes parancsnok érdemi határozatához, a szolgálati viszonyt megszüntető állományparancsot mind eljárási szabályszegés, mind a méltatlanság hiánya miatt hatályon kívül helyezheti.

8. A kártérítési felelősség

E kérdést a Hszt. XIII. fejezete szabályozza (150-178. §), illetve a kártérítési eljárás végrehajtási rendjét meghatározó 23/1997. (III. 19.) BM rendelet.

8.1. A hivatásos állomány tagjának kártérítési felelőssége

A hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból eredő kötelességének vétkes megszegésével okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik. A kártérítés kizárólag akkor merülhet fel, ha a kár ténylegesen bekövetkezett. Ennek megtérítése az érintett feladatkörétől,

és ráhatása minőségétől változhat, ugyanakkor alapvetően a hivatásos állomány tagja akkor felelős az általa okozott kárért, ha az szolgálati viszonyból eredő kötelességgel függ össze, melynek megszegésében vétkesség (azaz akár a gondatlansága, akár szándékossága miatti felróhatóság) terheli. Emellett a kár keletkezésének és a vétkes magatartásnak közvetlen ok-okozati összefüggésben kell állnia. A károkozó vétkességét, a kár bekövetkeztét és mértékét, valamint az okozati összefüggést a fegyveres szervnek kell bizonyítania. Ha a kárt többen szándékosan okozták, a felelősségük egyetemleges. Nem kell a hivatásos állomány tagjának megtérítenie a kárnak azt a részét, amely a fegyveres szerv közrehatása következtében állt elő.

A főszabályként az elhatárolás alapja a felróhatóság foka. Szándékos károkozás esetén a károkozó a teljes kárt köteles megtéríteni. Gondatlan károkozás esetén a kártérítés összege nem korlátlan, az érintett illetményéhez igazodik. Így a károkozó a 3 havi alapilletménye erejéig felel, ha: • a fegyveres szerv gazdálkodására, az anyagi-technikai eszközök kezelésére vonatkozó szabályok megsértésével, • az ellenőrzési kötelezettsége elmulasztásával vagy hiányos teljesítésével, • hatósági jogkörben eljárva a jogszabályok megsértésével okozta a kárt, vagy • a kár olyan – jogszabályba ütköző – parancs, utasítás teljesítéséből keletkezett, amelynek következményeire az utasított előzőleg a figyelmet felhívta. Egyéb esetekben a kártérítés mértéke a károkozó 1 havi alapilletményének 50%-át nem haladhatja meg.

Emellett – az érintett feladatkörére tekintettel – vannak kivételek a főszabály alól. A hivatásos állományú a vétkességére tekintet nélkül felelős azért a hiányért, amely olyan dologban következett be, amelyet visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel jegyzék vagy elismervény alapján vett át, és amelyet állandóan az őrizetében tart, kizárólagosan használ vagy kezel. A pénz- és értékező, valamint a pénztáros jegyzék vagy elismervény hiányában is teljes felelősséggel tartozik az általa kezelt pénzért, értékpapírért vagy egyéb értéktárgyért.

Mentesül a hivatásos állomány tagja a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a hiányt elháríthatatlan külső ok idézte elő, vagy a fegyveres szerv a biztonságos őrzés feltételeit nem biztosította. A megőrzésre átadott dolog megrongálódásából eredő kár esetén a hivatásos állomány tagja a vétkességi felelősségre vonatkozó szabályok szerint felel azzal az eltéréssel, hogy a vétlenség bizonyítása őt terheli.

A leltárihiány a kezelésre átvett anyagban, áruban (leltári készletben) ismeretlen okból keletkezett, a természetes mennyiségi csökkenés és a kezeléssel járó veszteség mértékét meghaladó hiány. E hiányért a raktárvezető és a raktárvezető helyettes 6 havi, a beosztott raktáros (anyagkezelő) 4 havi alapilletménye erejéig felel. Ha a hivatásos állomány tagja olyan raktári beosztásban teljesít szolgálatot, ahol az átvett anyagokat (raktári készleteket) állandóan egyedül kezeli, a teljes leltárihiányért felel.

Az állományilletékes parancsnok a kár felfedezése után haladéktalanul intézkedni köteles a kár összegének és a károkozó személyének megállapítására. A kártérítési eljárásban a hivatásos állomány tagját meg kell hallgatni, és lehetővé kell tenni, hogy védekezését részletesen előadja. A kár összegének megállapítását követő 60 napon belül az állományilletékes parancsnok a kártérítésre kötelezésről vagy annak mellőzéséről indokolt határozattal dönt, mellyel szemben az érintett 15 napon belül panasszal élhet. Ha a károkozóval szemben a kárigénnyel összefüggően büntetőeljárás, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás indult, a határidő az eljárás jogerős befejezésekor veszi kezdetét. A határozat elleni panaszt 8 napon belül fel kell terjeszteni az előljáró parancsnokhoz, aki azt 30 napon belül elbírálja. E határozat ellen a kártérítésre kötelezett bírósághoz fordulhat. Az Országgyűlési Őrség parancsnokának a határozata ellen panasznak nincs helye, a határozat ellen a kártérítésre kötelezett bírósághoz fordulhat. Méltánylást érdemlő személyi körülményekre tekintettel az állományilletékes parancsnok a kártérítés levonását vagy végrehajtását elhalaszthatja, illetőleg részletfizetést engedélyezhet.

8.2. A fegyveres szerv kártérítési felelőssége

A fegyveres szerv vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel azért a kárért, amely a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett. A hivatásos állomány tagjának kell bizonyítania, hogy a kár a szolgálati viszonytal okozati összefüggésben keletkezett. Mentessül a fegyveres szerv a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén kívül eső elháríthatatlan ok vagy kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta. Emellett nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a károsult vétkes magatartása idézett elő.

A fegyveres szerv a vétkességére tekintet nélkül felel a kárért, ha az olyan betegség következménye, amely a szolgálat teljesítésével összefüggésben keletkezett, vagy a szolgálat sajátosságaival összefüggésben jelentősen súlyosbodott. E betegségen kívüli egyéb megbetegedés folytán keletkezett kárért a fegyveres szerv csak vétkessége esetén felel.

A fegyveres szerv a szolgálati viszonytal összefüggő balesetből eredő személyi kárért vétkességére tekintet nélkül felel. A hivatásos állományú elmaradt jövedelmét, dologi és nem vagyoni kárát, a sérelemmel, illetve ennek elhárításával összefüggésben felmerült indokolt költségeit köteles megtéríteni. A fegyveres szerv köteles megtéríteni a hivatásos állomány tagja közeli hozzátartozójának a károkozással összefüggésben felmerült kárát és indokolt költségeit is. Ha a károkozással összefüggésben a hivatásos állomány tagja meghalt, eltartott hozzátartozója olyan összegű tartást pótló kártérítést is igényelhet, amely szükségleteinek – a tényleges, illetőleg az elvárhatóan elérhető jövedelmét is figyelembe véve – a sérelem előtti színvonalon való kielégítését biztosítja. Kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani.

A károsult állományilletékes parancsnoka a károkozásról való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül köteles a károsultat felhívni kárigényének előterjesztésére. A fegyveres szerv a kárigény bejelentésétől számított 15 napon belül írásbeli tájékoztatást ad a károsultnak az eljáró szervről és az eljárás módjáról. A kártérítési igényt az igénybejelentés beérkezésétől számított 60 napon belül el kell bírálni. A károsult a határozat ellen keresettel fordulhat a bírósághoz.

IV. FEJEZET

SZOCIÁLIS ÉS KEGYELETI GONDOSKODÁS, KAFETÉRIA, A NYUGÁLLOMÁNYBAN LÉVŐKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK, MELYEK A SZOLGÁLATI JÁRANDÓSÁGBAN RÉSZESÜLŐKRE IS VONATKOZNAK

A IV. fejezet tudásanyaga Hszt-n és a végrehajtási szabályain túlmenően a 2013. április 1-jétől hatályos szociális és kegyeleti rendelkezéseken alapul. A továbbiakban a belügyminiszter által irányított szervekre a belügyi szervek egységes elnevezést alkalmazzuk.

1. A gondoskodás szervezeti keretei

A belügyi szervekkel szolgálati viszonyba lévő hivatásos állománnyal és e szervektől nyugállományba helyezett állománnyal és – meghatározott körben – azok hozzátartozóival, a

közalkalmazottak megbecsülésével továbbá a hozzátartozóknak a szociális helyzetével, valamint a kegyelettel függenek össze a gondoskodásról szóló rendelkezések.

A szociális és kegyeleti feladatok végrehajtásáért, a feltételek biztosításáért a belügyi szervek vezetői, a parancsnokok a felelősök.

A fegyveres szerv központi szerve (a továbbiakban: központi szerv), illetve a fegyveres szerv önálló költségvetési szervként működő területi szerve (a továbbiakban: területi jogállású szerv) az éves költségvetésében a szociális és kegyeleti gondoskodás pénzügyi fedezetére külön keretet (a továbbiakban: szociális és kegyeleti keret) köteles képezni. Ennek mértéke a központi vagy területi jogállású szerv éves rendszeres személyi juttatásainak legalább 0,3%-a, legfeljebb 0,5%-a. A belügyminiszter hatáskörébe tartozó szociális és kegyeleti támogatások fedezetére a központi igazgatás cím költségvetésében kell fedezetet biztosítani.

A központi szerv, illetve a területi jogállású szerv pénzügyi és személyügyi szolgálata az éves költségvetés összeállítása során együttesen gondoskodik a szociális és kegyeleti feladatok ellátásához szükséges források tervezéséről. A költségvetés jóváhagyása után az elfogadott előirányzat alapján az elemi költségvetés tervezésénél kerül megállapításra a szociális és kegyeleti kiadásokra rendelkezésre álló keret. A központi vagy területi jogállású szerv vezetője az elfogadott keretről tájékoztatja a szociális és a nyugdíjas bizottságot.

1.1. A szociális bizottságok

A központi szervnél, illetve a területi jogállású szervnél a személyi állománnyal, valamint a közeli hozzátartozókkal kapcsolatos szociális és kegyeleti feladatok körültekintő végrehajtásának elősegítésére javaslattevő jogkörrel a központi szerv, illetve a területi jogállású szerv vezetője mellett működő szociális bizottságot kell létrehozni.

A szociális bizottságot a központi vagy területi jogállású szerv létszámától és működési sajátosságaitól függően 5-15 fővel kell létrehozni és működtetni. A szociális bizottság tagjai közül legalább 1 főt a Magyar Rendvédelmi Kar jelöl a tagságra, további legalább 1 főt a Magyar Rendvédelmi Karon kívüli érdekképviseleti szervek jelölnek az adott szerv állományából. A szociális bizottság további tagjait saját hatáskörben a központi vagy területi jogállású szerv vezetője nevezi ki azzal, hogy legalább 1 fő a személyügyi szolgálat állományának tagja. A szociális bizottság tagjai maguk közül elnököt választanak. A titkári teendőket a szociális bizottságnak a személyügyi szolgálat állományába tartozó tagja látja el.

A szociális bizottság ügyrendjét a fegyveres szerv sajátosságainak megfelelően a bizottság alakítja ki és a központi vagy területi jogállású szerv vezetője hagyja jóvá.

A központi szerv, illetve a területi jogállású szerv vezetője a személyi állomány tagját, illetve a közeli hozzátartozóját érintő szociális támogatásról szóló döntést csak a szociális bizottság véleményének kikérése után hozhat. A bizottság javaslatától eltérő döntését a vezetőnek feléjük írásban indokolnia kell.

1.2. A nyugdíjas bizottságok

A nyugdíjas bizottság a központi szerv, illetve a területi jogállású szerv vezetője által megbízottakból és a nyugdíjasok által delegált tagokból, az érintett nyugállományba helyezett létszámától függően 3-7 főből állhat. A nyugdíjas bizottság működési feltételeinek biztosításáért a központi szerv, illetve a területi jogállású szerv vezetője felelős. Ahol nyugdíjas bizottságot nem hoztak létre és az érintettek száma indokolja, a nyugdíjasok ügyeinek intézésére nyugdíjas referenst kell kijelölni.

A központi szerv, illetve a területi jogállású szerv a rendelkezésére álló szociális és kegyeleti keret terhére gondoskodik az állományából nyugállományba helyezett szociális és kegyeleti ellátásáról.

Az ehhez szükséges pénzügyi fedezetet a központi szerv, illetve a területi jogállású szerv költségvetésében a szociális és kegyeleti keret részeként évente kell tervezni.

A nyugállományba helyezettek szociális gondozásba vétele annak a központi vagy területi jogállású szervnek a feladata, ahonnan az érintettet nyugállományba helyezték. A fegyveres szervektől az elmúlt rendszerben politikai okból elbocsátott és rehabilitált személyek szociális gondozásáról a volt szolgálati terület lakóhely szerint illetékes szerve gondoskodik.

A központi szerv, illetve a területi jogállású szerv megszűnése esetén a nyugállományba helyezettek szociális gondozási feladatait a jogutód szerv, ennek hiányában az érintett állományviszonya szerinti fegyveres szerv lakóhely szerinti szervezeti egysége látja el. A Belügyminisztériumtól és a jogutód nélkül megszűnt szerveitől nyugállományba helyezettek gondozásáról a Belügyminisztérium humánigazgatási feladatok ellátására kijelölt szervezeti egysége gondoskodik.

A központi szerv, illetve a területi jogállású szerv a nyugállományba helyezettek szociális gondozásának elősegítésére, a velük való kapcsolattartás biztosítására és a nyugállományba helyezettek egyesületeinek támogatására nyugdíjas bizottságokat hozhat létre, a belügyi nyugdíjasok által létrehozott egyesületek működését támogatásban részesítheti (pl. Nemzedékek Biztonságáért közhasznú alapítványt).

2. A szociális gondoskodás lehetősége

A személyi állomány tagja, valamint közeli hozzátartozója a szociális helyzetére figyelemmel, a rászorultsága alapján pénzbeni támogatásban részesíthető. A rászorultság egyedileg, a tényleges szociális helyzet figyelembevételével állapítható meg.

A szociális és kegyeleti keret terhére a következő pénzbeni támogatások nyújthatók:

- a) szociális segély,
- b) születési segély,
- c) beiskolázási segély, valamint
- d) temetési segély.

A szociális támogatások körültekintő felhasználásának biztosítására, a személyi állomány, valamint a közeli hozzátartozóik szociális helyzetének folyamatos figyelemmel kísérésére, az igényjogosultság megállapítására és elbírálására – a szociális bizottsággal és az érdekképviselői szervekkel együttműködve – a központi szerv, illetve a területi jogállású szerv vezetője a személyügyi szolgálat útján intézkedik. A személyügyi szolgálat egyébként a feladatai ellátása keretében felvilágosítást ad a személyi állomány, valamint a közeli hozzátartozóik részére a szociális ügyeik intézéséhez.

Jogsabályi felhatalmazás alapján a személyi állomány tagja egyéb szociális támogatásban (pl. lakhatási, családalapítási támogatás) is részesíthető, valamint az állomány tagja jogosult családi pótlékra, gyermekgondozási segélyre és anyasági támogatásra a vonatkozó jogszabály szerint.

2.1. Pénzbeni szociális támogatások

- a) szociális segély

Szociális segélyben azt az igényjogosultat lehet részesíteni, akinek jövedelemcsökkenés vagy váratlan, nagyszámú kiadások miatt a megélhetése átmenetileg veszélybe került. A szociális segély egyszeri, bruttó összege – a kivételesen méltányolható esetben a belügyminiszter a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény által megállapított illetményalap (továbbiakban: illetményalap) legfeljebb 600%-ának megfelelő összegű szociális segély összegét – nem haladhatja meg.

Az illetményalap 150%-ának megfelelő összeg, ha a szociális támogatásról a területi jogállású szerv vezetője dönt, az illetményalap 280%-ának megfelelő összeget, ha a szociális támogatásról az országos parancsnok vagy a központi szerv vezetője dönt, vagy a belügyminiszter részére biztosított keret terhére adott segély esetén az illetményalap 400%-ának megfelelő összeget.

Az ugyanazon személynek juttatott szociális segélyek éves bruttó összege nem haladhatja meg az illetményalap 600%-ának megfelelő összeget.

b) születési segély

Születési segélyben kell részesíteni a személyi állomány tagját, ha gyermeke született és annak ellátásáról, neveléséről saját háztartásában gondoskodik. A születési segély összegét a személyi állomány tagjának szociális helyzetétől függően kell megállapítani úgy, hogy a születési segély bruttó összege legalább az illetményalap fele, de nem haladhatja meg – gyermekeként – az illetményalap 150%-ának megfelelő összeget.

c) beiskolázási segély

A személyi állomány tagja a tankötelezettség alapján oktatásban részt vevő, vagy középfokú oktatási intézményben nappali munkarend szerint tanuló, vele egy háztartásban élő gyermeke – ide értve a nevelt gyermeket is – után beiskolázási segélyben részesíthető. A beiskolázási segély bruttó összege az illetményalap legalább 30%-a, de legfeljebb 50%-a.

Beiskolázási segélyben kell részesíteni azt a személyt aki a feltételeknek megfelel:

- a személyi állomány 3 vagy több gyermeket nevelő tagját,
- a személyi állomány fogyatékkal élő gyermeket, emelt összegű családi pótlékra jogosult, továbbá tartósan beteg gyermeket nevelő tagját,
- a személyi állomány gyermekét egyedül nevelő tagját, valamint
- a hősi halottá, illetve a szolgálat halottjává minősített elhunyt árváját.

A hősi halottá, illetve a szolgálat halottjává minősített elhunytak árváinak beiskolázási segélyéről a szociális és kegyeleti kerete terhére a belügyminiszter gondoskodik.

d) temetési segély

Temetési segélyben részesíthető szociális helyzetének figyelembevételével a személyi állomány tagja a közeli hozzátartozója vagy más olyan hozzátartozója halála esetén, akinek eltartására kötelezett volt, feltéve, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján nem részesült temetési segélyben.

Temetési segélyben részesíthető a személyi állomány elhunyt tagjának, illetve igényjogosult hozzátartozójának házastársa, élettársa, gyermeke, szülője, ezek hiányában más hozzátartozója is, ha a temetéssel járó kiadások elsődlegesen rá hárulnak és az elhunyt e rendelet szerint nem került minősítésre.

Csak különösen indokolt esetben folyósítható temetési segély akkor, ha a fegyveres szerv a temetés költségeit legalább 50%-ban átvállalta.

A temetési segély legkisebb összege az illetményalap 75%-a, de nem haladhatja meg az illetményalap

- 150%-ának megfelelő összeget, ha a temetési segélyről a területi jogállású szerv vezetője,
- 280%-ának megfelelő összeget, ha a temetési segélyről az országos parancsnok vagy a központi szerv vezetője dönt.

2.2. A pénzübeni támogatások közös szabályai

A pénzübeni szociális támogatások odaítélésénél előnyben kell részesíteni:

- ↳ azt, akinek rokkantságát, megváltozott munkaképességű személyek ellátását a szolgálattal összefüggő baleset, betegség miatt állapították meg, valamint
- ↳ a szolgálati kötelemekkel összefüggő betegségben vagy balesetben elhunyt személy, a hősi halott, illetve a szolgálat halottja hozzátartozóit.

Azonos feltételek esetén előnyben kell részesíteni az állomány azon tagját, valamint közeli hozzátartozóját, aki:

- ↳ 3 vagy több gyermeket nevel,
- ↳ fogyatékos gyermeket nevel, vagy
- ↳ gyermeket egyedül nevel.

Szociális támogatásban csak az részesíthető, aki a szociális helyzete megítéléséhez és a fegyveres szervet terhelő befizetések elszámolásához szükséges adatokat a valóságnak megfelelően rendelkezésre bocsátja és igazolja. A szociális támogatásokat terhelő közterheket a szociális és kegyeleti keretből kell fedezni.

3. Kegyeleti gondoskodás

3.1. Hősi halottá, illetve a szolgálat halottjává minősítésére a fegyveres szerv vezetőjének javaslatára a belügyminiszter jogosult.

Hősi halottá kell nyilvánítani a fegyveres szerv hivatásos állományából elhunytat halálának körülményei, életútja és érdemei figyelembevételével, ha *a szolgálat teljesítése során Magyarország alkotmányos rendjének védelme, a közbiztonság és a közrend fenntartása, az államhatár védelme, tűz, elemi csapás vagy katasztrófa következményeinek elhárítása közben kimagasló bátorságot, kiemelkedő személyes helytállást tanúsított* és eközben, vagy így elszenvedett sérülése következtében életét vesztette.

A szolgálat halottjává kell nyilvánítani a fegyveres szerv hivatásos állományából elhunytat halálának körülményei, életútja és érdemei figyelembevételével, ha a szolgálat teljesítése közben, vagy azzal összefüggésben életét vesztette, de **a hősi halottá nyilvánítás feltételei nem, vagy csak részben állnak fenn.**

Szolgálattal összefüggőnek kell tekinteni azt a halálesetet, amely a hivatásos állomány tagját

- ↳ a hivatásos szolgálattal, valamint beosztásának ellátásával összefüggő kötelezettségeinek, feladatainak szolgálati helyén vagy máshol történt teljesítése közben,
- ↳ választás vagy megbízás alapján ellátott társadalmi kötelezettségének teljesítése közben,
- ↳ az eskü és a rá vonatkozó jogszabályok alapján elvárható, saját akaratból kifejtett tevékenysége során, szolgálaton kívüli időben, vagy
- ↳ szolgálati utazás közben, továbbá a szolgálati helyre vagy onnan menet érte, kivéve, ha a bekövetkezett haláleset nincs összefüggésben a szolgálat ellátásával.

3.2. A fegyveres szerv halottjává minősítésére a belügyminiszter munkáltatói jogkörébe tartozó személy vonatkozásában a belügyminiszter, egyéb esetben az országos parancsnok jogosult.

A fegyveres szerv hivatásos állományából elhunyt személy, továbbá a hivatásos állományból nyugállományba helyezett – ideértve a szolgálati járandóságban részesülőket is – elhunyt személy a **fegyveres szerv halottjává minősíthető**, ha legalább 15 év tényleges szolgálati viszonya alatt feladatait

által feletti eredményességgel látta el, magatartása példamutató volt, és jelentősen hozzájárult a fegyveres szerv eredményes működéséhez.

3.3. A központi vagy területi jogállású szerv halottjává minősítésére a központi vagy területi jogállású szerv vezetője jogosult.

A fegyveres szerv hivatásos állományából elhunyt személy, továbbá a hivatásos állományból nyugállományba helyezett – ideértve a szolgálati járandóságban részesülőket is – elhunyt személy a **központi szerv, illetve a területi jogállású szerv halottjává minősíthető**, ha szolgálati feladatait eredményesen hajtotta végre, de a fegyveres szerv halottjává minősítésének valamely feltétele hiánya miatt nincs helye.

Nem nyilvánítható minősített halottá az,

- ↳ akinek szolgálati viszonyát bírói ítélet alapján vagy fegyelmi eljárás eredményeként szüntették meg,
- ↳ akit szolgálati viszonya megszüntetésekor vagy nyugállományba helyezését követően rendfokozatától megfosztottak, vagy
- ↳ aki önkézzel vetett véget életének.

3.4. A hősi halottá, illetve a szolgálat halottjává minősített elhunyt emlékének megőrzésére az a fegyveres szerv, amelynek állományába az elhunyt tartozott, a fegyveres szerv központi épületében, méltó helyen emléktáblát köteles állítani. A hősi halottá, illetve a szolgálat halottjává minősített elhunyt személy részére a közeli hozzátartozója beleegyezésével síremlék állítható.

A hősi halottá, illetve a szolgálat halottjává minősített elhunyt személy temetéséhez – a hozzátartozók véleményének figyelembevételével – a fegyveres szervtől díszalegységet és zenekart kell, a fegyveres szerv halottja esetében lehet biztosítani. A fegyveres szerv halottja, a központi szerv, illetve a területi jogállású szerv halottja, továbbá az arra érdemes nem minősített halott esetén a hozzátartozók egyetértése mellett az elhunyt ravatalához és sírhelyéhez díszőrség biztosítható.

A hősi halottá, illetve a szolgálat halottjává minősített személy temetéséről és egyéb kegyeleti ellátásáról az állomány szerint illetékes fegyveres szerv gondoskodik. A hozzátartozók szociális gondozásáról, valamint a jogutód nélkül megszünt fegyveres szerv személyi állományából elhunytak és igényjogosult közeli hozzátartozóik kegyeleti gondozásával összefüggő feladatokat a belügyminiszter a Belügyminisztérium humánigazgatási feladatok ellátására kijelölt szervezeti egysége útján a központi szociális keret terhére gondoskodik. A kegyeleti kiadásokra vonatkozó normákat a rendelet melléklete tartalmazza.

A fegyveres szerv **közalkalmazottja** elhalálozása esetén a rendelkezések megfelelő alkalmazása mellett **a fegyveres szerv halottjává, vagy a szervezeti egység halottjává minősíthető**.

4. Kafetéria

Az egyéb juttatási formák modern lehetőségeit követve a belügyminiszter irányítása alatt álló költségvetési szervek választható béren kívüli juttatásairól, valamint a személyi juttatás terhére teljesítendő egyes kifizetésekről szóló 2/2012. (I. 17.) BM utasítás alapján a Belügyminisztérium és a miniszter irányítása alá tartozó szervek megalkották az erre vonatkozó szabályukat a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló CCIV. törvény 53. § (2) bekezdése alapján 200.000,- Ft keret figyelembe vételével, amely a – Kafetéria Szabályzatban – meghatározott célokra való elosztását teszi lehetővé.

A kafetéria-juttatásokra vonatkozó választás érvényessége egy naptári évre szól, évente egyszer lehetőség van a Kafetéria Nyilatkozat módosítására.

Az Országos Rendőrfőkapitány Utasításában rögzítette a Kafetériára vonatkozó szabályokat, amelyet irányadónak tekinthetünk a többi szerve is:

A választható természetbeni juttatás éves keretösszege egységesen, valamennyi foglalkoztatási jogviszonyban álló esetében bruttó 200.000,- Ft/fő/év. Az év közben létesített jogviszony esetén a kafeteriakeret időarányos részét kell biztosítani. A prémiumévek programban résztvevő jogosultakat – a prémiumévekről és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény 4. § (5) bekezdésére figyelemmel – a kafeteriakeret 30%-a illeti meg.

A kafeteriakeret figyelembevételével, az alábbi juttatások közül történő választás lehetőségét kell biztosítani:

- Széchenyi Pihenő Kártya vendéglátás alszámla (legfeljebb 150.000,- Ft + 30,94% adó/fő/év mértékig),
- Széchenyi Pihenő Kártya szabadidő alszámla (legfeljebb 75.000,- Ft + 30,94% adó/fő/év mértékig),
- Széchenyi Pihenő Kártya, szállás alszámla (legfeljebb 152.742 Ft + 30,94% adó/fő/év mértékig),
- Erzsébet utalvány (legfeljebb 5.000,- Ft + 30,94% adó/hó mértékig, minimum 200 forintos összegben, fogyasztásra kész étel vásárlására és vendéglátóhelyen történő étkezésre),
- önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztári munkáltatói hozzájárulás (2012. március hónaptól kezdődően 9 hónapon keresztül, 2012. november hónapig önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztári tagok számára, legfeljebb 45.500,- Ft + 30,94% adó/hó mértékig, az így juttatott támogatás a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. törvény) 71. § (3) bekezdésének a) pontja alapján munkáltatói támogatásnak minősül, ezért a személyijövedelemadó-kedvezmény érvényesítésére nincs mód, e juttatás igénylésére havi azonos összegben kerülhet sor),
- önkéntes kölcsönös egészségpénztári munkáltatói hozzájárulás (2012. március hónaptól kezdődően, 9 hónapon keresztül, 2012. november hónapig önkéntes kölcsönös egészségpénztári tagok számára, legfeljebb 27.900,- Ft + 30,94% adó/hó mértékig, e juttatás igénylésére havi azonos összegben kerülhet sor),
- munkahelyi étkezés (legfeljebb 12.500,- Ft + 30,94% adó/hó mértékig, kizárólag a munkáltató telephelyén működő étkezőhelyen megvalósuló ételfogyasztásra felhasználható, a munkáltató által biztosított utalvány vagy kártya formájában),
- iskolakezdési támogatás (utalvány formájában 27.900,- Ft + 30,94% adó/gyermek/év mértékig, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény alapján családi pótlékra vagy az Szja. törvény 3. § 78. pontjában meghatározott bármely EGT-állam hasonló jogszabálya alapján családi pótlék juttatásra, vagy hasonló ellátásra jogosult szülő, vagy a vele közös háztartásban élő házastárs jogán),
- helyi utazásra szolgáló bérlet (a bérlet ára + 30,94% adó mértékig a munkáltató nevére szóló, számlával megvásárolt, kizárólag a munkavállaló helyi utazására szolgáló bérlet formájában),
- sportrendezvényekre szóló belépőjegy, bérlet (adómentes, utalvány formájában, legfeljebb 50.000,- forint/év értékig).

5. Egyéb költségtérítés

A belügyi szerveknél foglalkoztatott személyi állomány illetményének a pénzügyintézetnél nyitott bankszámlára történő – törvény által kötelezően előírt – átutalásából adódó

többletköltséget a munkáltató évi bruttó 4.000,- Ft összegben köteles megtéríteni az érintetteknek.

6. Fogászati ellátás, valamint a szemüveggészítés költségeinek megtérítése

A belügyi szervek hivatásos állományú tagjai és a belügyi szervek – a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal kivételével – közalkalmazottai fogászati, a képernyő előtti munkavégzéshez éleslátást biztosító szemüveggel történő ellátásba nem tartozó látásjavító szemüveggészítéssel, kontaktlencsével, valamint a képernyő előtti munkavégzéshez szükséges éleslátást biztosító szemüveggészítéssel (a továbbiakban: képernyős szemüveg) kapcsolatos költségtérítésre jogosultak, ámde a próbaidő tartama alatt az érintettek ezzel nem élhetnek.

A hivatásos állomány tagja és a közalkalmazott a fogászati ellátással kapcsolatban felmerült költségeinek a társadalombiztosítási jogviszony alapján meg nem térülő része megtérítésére jogosult. Nincs helye költségtérítésnek, ha a szolgáltatás a kötelező egészségbiztosítási ellátások keretében térítésmentesen is igénybe vehető. Ha a társadalombiztosítás keretében térítésmentesen igénybe vehető fogászati ellátások igénybevételére az ilyen ellátásokat térítés ellenében nyújtó egészségügyi szolgáltatónál kerül sor, a felmerülő költségek a hivatásos állomány tagját, illetve a közalkalmazottat terhelik. Fogászati költségei megtérítésére akkor jogosult, ha a fogászati ellátás igénybevételét megelőző egy éven belül fogászati szűrővizsgálaton vett részt és erről igazolást kapott. Fogászati költségtérítésként a fogászati szolgáltatást nyújtó egészségügyi szolgáltató által megállapított költség 75%-a, de évente összesen legfeljebb az illetményalap 150%-ának megfelelő összeg téríthető meg.

A hivatásos állomány tagja és a közalkalmazott fogászati költségeinek megtérítése iránti kérelmét az állományilletékes parancsnoknál, illetve a belügyi szerv munkáltatói jogkört gyakorló vezetőjénél terjesztheti elő. A kérelemhez mellékelni kell a fogászati szűrővizsgálaton való részvételről kiállított igazolást, a fogászati ellátást végző orvos igazolását az elvégzett beavatkozásról, valamint a belügyi szerv nevére és címére kiállított, a hivatásos állomány tagja vagy a közalkalmazott nevével ellátott, a beavatkozás szerint részletezett számlát. Az állományilletékes parancsnok, illetve a belügyi szerv munkáltatói jogkört gyakorló vezetője a hivatásos állomány tagja vagy a közalkalmazott kérelme alapján, a fogászati ellátást végző fogorvos igazolása és a részletes számla benyújtását követő 30 napon belül intézkedik a kifizetésről.

A látásjavító szemüveg vagy kontaktlencse esetében évente összesen legfeljebb az illetményalap 30%-ának megfelelő összeg téríthető meg. A hivatásos állomány tagja és a közalkalmazott a látásjavító szemüveg vagy kontaktlencse költségeinek megtérítése iránti kérelmét az állományilletékes parancsnoknál, illetve a belügyi szerv munkáltatói jogkört gyakorló vezetőjénél terjesztheti elő. A kérelemhez csatolni kell az alapellátó orvos igazolását a látásjavító szemüveg vagy kontaktlencse használat indokoltságáról, valamint a belügyi szerv nevére és címére kiállított, a hivatásos állomány tagja vagy a közalkalmazott nevével ellátott részletes számlát.

Amennyiben a belügyi szerv illetékes alapellátó orvosa által végzett látásvizsgálat eredményeként a hivatásos állomány tagja vagy a közalkalmazott részére képernyős szemüveg biztosítása szükséges lehet, az alapellátó orvos beutalóval szemészeti szakvizsgálatra utalja be a hivatásos állomány tagját vagy a közalkalmazottat. A szemészeti szakvizsgálat eredményeként meghatározott képernyős szemüveget az érintett készítteti el. A szemüveggészítés költségeinek megtérítésére irányuló kérelemhez csatolni kell a belügyi

szerv nevére és címére kiállított, a hivatásos állomány tagja vagy a közalkalmazott nevével ellátott – a szemüveg lencse és a keret árát külön-külön feltüntetve – részletes számlát, valamint az alapellátó orvos által a képernyős szemüveg viselésének indoklásáról szóló igazolást. A hivatásos állomány tagja és a közalkalmazott a képernyős szemüveg költségeinek megtérítése iránti kérelmet az állományilletékes parancsnoknál, illetve a belügyi szerv munkáltatói jogkört gyakorló vezetőjénél terjesztheti elő. A szemüveglencse, a becsisolás, a felületkezelés és az optikai szolgáltatások teljes ára, valamint a keret árából az illetményalap 10%-ának megfelelő összeg térítendő.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok esetében a számlát a dolgozó nevére és az állandó lakcímére kell kiállítani.

7. Nyugállományban lévőkre vonatkozó szabályok, melyeket a szolgálati járandóságban részesülőkre is megfelelően alkalmazni kell

A hivatásos állományból nyugállományba helyezett, nyugállományba vonult személy egyenruháját – kivéve a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésen és egyéb politikai rendezvényen – viselheti, és rendfokozatát a nyugállományára utaló megjelöléssel használhatja (pl. ny. r. alezredes). A tilalom alá nem eső, a gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényen a nyugállomány tagja egyenruhát a fegyveres szerv lakóhely szerint illetékes területi szerve vezetőjének előzetes írásbeli engedélyével viselhet.

A nyugállomány tagja rendfokozatban egy alkalommal előléptethető (kinevezhető), ha a fegyveres szerv célja érdekében kifejtett tevékenységével arra érdemesült.

A belügyi szervek nyugállományba helyezett tagja a tanácsos, főtanácsos címet további munkája során, vagy a társadalmi kapcsolataiban továbbra is jogosult használni.

A nyugállomány tagja változatlan feltételek mellett megtartja a minisztérium, illetve a fegyveres szerv kezelése vagy rendelkezése alatt álló lakáshoz való bérleti jogát.

Az egyenruha viselésének és a rendfokozat használatának a joga, továbbá a lakásbérleti joga nem illeti meg a nyugállomány tagját, ha a szolgálati viszonya lemondással, a szolgálati viszony megszüntetése vagy lefokozás fenyítés kiszabásával, illetve büntetőeljárás keretében szolgálati viszony megszüntetése, lefokozás vagy közügyektől eltiltás alkalmazásával, avagy a hivatásos szolgálatra alkalmatlanná [Hszt. 56. § (2) bekezdés *b*) pontja] váláson alapuló felmentés miatt szűnt meg.

Az egyenruha viselésétől és a rendfokozat használatától a nyugállományú eltiltható, ha annak viselésére méltatlanná válik. Az eltiltásról az utolsó szolgálati hely szerinti állományilletékes parancsnok, tábornok esetében a miniszter rendelkezik.

Az egyenruha viselésére és a rendfokozatra méltatlan:

- aki nyugállományba helyezését követően egyenruhában nyilvános helyen, mások előtt megbotránkozást keltő magatartást tanúsít,
- aki nyugállományba helyezését követően a fegyveres szerv megbecsülését és tekintélyét romboló tevékenységet folytat,
- akit nyugállományba helyezését követően szándékos bűncselekmény elkövetése miatt a bíróság szabadságvesztésre ítelt.

A nyugállomány tagja, házastársa és az általa eltartott gyermeke az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által finanszírozott egészségügyi intézményeknél lévő egészségügyi szolgáltatáson túl jogosult – a külön jogszabályban meghatározott – kedvezményes üdülésre. A házastársat e jog a nyugállományban lévő tag halála után is megilleti.

Nyugállományú személy szociális helyzetére figyelemmel, a szociális gondozás keretében a fogászati ellátással, valamint látásjavító szemüveggészítéssel vagy kontaktlencse vásárlással kapcsolatos költségeihez költségtámogatás nyújtható.

A nyugállományú a nyugállományba vonulása előtti utolsó szolgálati helye szerinti állományilletékes parancsnoknál terjesztheti elő a fogászati költségtérítés iránti kérelmét. Ha az utolsó szolgálati hely jogutód nélkül megszűnt, a kérelmet elintézésre az állomány szerinti fegyveres szerv országos parancsnokságához, ennek hiányában a belügyminiszterhez kell benyújtani. A kérelemhez mellékelni kell a fogászati ellátást végző orvos igazolását az elvégzett beavatkozásról, valamint a belügyi szerv nevére és címére kiállított, a nyugállományú nevével ellátott, a beavatkozás szerint részletezett számlát. Az állományilletékes parancsnok, illetve a belügyminiszter a nyugállományú költségtérítéséről vagy támogatásáról a szerv szociális bizottságának véleménye alapján, a szerv költségvetési helyzetének figyelembe vételével dönt.

Nem jogosult támogatásra az a nyugállományú, akinek a szolgálati viszonya 2012. január 1-jét megelőzően, a Hszt. 53. § *b), f)* vagy *g)* pontja, az 56. § (2) bekezdés *b)* pontja vagy az 59. § (1) bekezdés *d)* pontja miatt szűnt meg.

Nyugállományban lévő személy a látásjavító szemüveg vagy kontaktlencse költségeinek megtérítését kérheti. A kérelemhez mellékelni kell a belügyi szerv nevére és címére kiállított, a nyugállományú nevével ellátott részletes számlát.

A nyugállományba helyezett szociális gondozásba vétele annak a szervnek a feladata, ahonnan az érintett nyugállományba került. A szerv megszűnése esetén ezt a feladatot a jogutód szerv, ennek hiányában az érintett állományviszonya szerinti rendvédelmi szerv lakhely szerinti szervezeti egysége látja el. A Belügyminisztérium, valamint a jogutód nélkül megszűnt szerve nyugállományba helyezett tagjai és a rehabilitáltak gondozásáról a BM személyügyi szerve gondoskodik.

A belügyi szerv a rendelkezésére álló szociális keret alapján gondoskodik az állományából nyugállományba helyezett szociális és kegyeleti ellátásáról. Az ehhez szükséges pénzügyi fedezetet a szerv költségvetésében a szociális keret részeként évente kell tervezni.

V. FEJEZET

SZERVEZETFORMÁLÓ TEVÉKENYSÉG

A fejezet áttanulmányozása után a szakvizsgázó ismerni fogja az egyes vezetők és a belügyminiszter által irányított fegyveres szervek állományilletékes parancsnokainak szervezési hatásköreit. Képes lesz eligazodni a szervezési állománytáblázatban és felismeri a szerveknél rendszeresített beosztások rendszerét és szervezési alapelveit.

1. Szervezés, mint a vezetélmélet része

A vezetélmélet feladata a vezetésnek a szervezet sikeres működésében nyújtott szerepe és e szerepek betöltési módszereinek meghatározása és leírása. A vezetélmélet szerint a szervezés a vezetés öt funkciójának egyik eleme. Az öt elem:

1. tájékozódás (információ)
2. tervezés (előrelátás)

3. döntés (elhatározás)
4. szervezés (feltételek biztosítása)
5. ellenőrzés (értékelés)

A szervezés, mint a vezetés egyik funkciója röviden azt a tevékenységet jelenti, amely a vezető által meghatározott döntések végrehajtására irányul, kialakítja annak feltételeit, valamint biztosítja a szervezet rendeltetésszerű működését, a tárgyi és a személyi kapcsolat összhangját.

A szervezést megtaláljuk a többi funkció gyakorlásánál is, ugyanis a döntés előkészítés és a végrehajtás teljes folyamatában szintén jelen van (az információt, a tervezést és az ellenőrzést is szervezni kell).

A szervezés azonban az a funkció, amely a vezető akaratát közvetíti, annak érvényesüléséhez feltételeket teremt. Ezt a szerepet a vezető közvetlenül vagy az erre rendelt „célszervezet” közreműködésével látja el. Ennek keretében a vezetőnek gondoskodnia kell arról, hogy

1. a szervezet tevékenysége a döntésnek (célnak) alárendelten, annak szolgálatában történjék;
2. az optimális eredményt a legkisebb ráfordítással érje el a szervezet;
3. a munka folyamatában megfelelő minőségi és mennyiségi ésszerű munkamegosztás legyen;
4. a munka ütemezése és az intenzitása feleljen meg a szervezeti célnak.

Egy jól szervezett munkahelyre az a jellemző, hogy minden személy, minden szervezeti egység pontosan ismeri feladatát, és a vezető operatív tevékenysége nélkül is eredményesen működik, azaz a vezetőnek csak kivételesen kell beavatkoznia.

A vezetői közreműködés tehát a folyamatosan megjelenő újabb feladatokhoz, a döntést igénylő helyzetekhez kötődik. Fontos tehát, hogy a vezető az adott szervezet belső viszonyait és külső kapcsolatait állandóan figyelemmel kíséresse, és amennyiben szükséges aktívan beavatkozzon. A vezető döntéseivel állítsa helyre az esetlegesen megbomló belső rendet, terelje kedvező mederbe a külső kapcsolatokat.

A szervezési feladatok terén napi tevékenységként jelenik meg a munka kiadásával kapcsolatos vezetői szerep, amely tartalmilag utasítás. Ebben az esetben követelményként jelenik meg, hogy a vezető ne csak az elvégzendő feladatot, hanem a feladat elvégzésének módját is határozza meg, és egyben gondoskodjon a végrehajtás feltételeiről is. A napi szervezési munka része a szervezet képviselője, az irányító vagy felügyeleti szervekkel való kapcsolat, a szervezet és a partner szervezetek közötti együttműködés fenntartása. Az állományszervezés, ezen belül a szervezési állománytábla a rendvédelmi szerveknél jogszabályokon és belső normákon keresztül érvényesül.

2. Szervezési hatáskörök és a szervezési állománytáblázat

2.1. Állományszervezési hatáskörök

A Belügyminisztérium és az általa irányított fegyveres szervek hatékonyságának növelése, az erők és eszközök célirányosabb felhasználásának, a kitűzött stratégiai célok megvalósításának, a szervezési normák érvényesítésének érdekében szükséges, hogy egyes

minisztériumi vezetők, illetve állományilletékes parancsnokok – differenciáltan a jogszabályi normán belül – szervezési hatáskörrel rendelkezzenek.

2.1.1. A miniszter hatásköre:

A szervezetszervezés összetett több tényezős feladat, amely a belügyi szervek különböző szintjén a hatáskörökhöz kapcsolódóan eltérően valósul meg.

A Belügyminiszter a törvényből eredő felhatalmazás alapján rendeletben határozza meg a szervezetek egységes, általános attribútumait.

Ezek a következők:

1. illetménypótléokra jogosító beosztásokat,
2. az illetménypótlék tényleges mértékét,
3. szolgálati beosztásokat, amelyekben az idegen nyelv használata szükséges, illetve, beosztással járó feladat,
4. szolgálati beosztások beosztási kategóriába sorolását,
5. a beosztásban elérhető rendfokozatot,
6. a betöltéséhez szükséges képzettségi (végzettségi) feltételeket.

A fegyveres szerv szervezési állománytáblázatát az országos parancsnokság (főigazgatóság) készíti a szervezet optimális kihasználásának figyelembe vételével. A szervezési állománytáblázatot az önálló szervezési állománytáblázattal rendelkező szerv személyügyi és munkaügyi feladatokat ellátó szervezeti egysége kezeli, az adatokat és a szervezési állománytáblázat eredeti példányát az iratkezelési szabályoknak megfelelően tárolja.

2.2. A szervezési állománytáblázat

A szervezési állománytáblázat – a szervezeti és működési szabályzat, illetve az ügyrend mellett – a belügyi szerv szervek működésének alapvető okmánya. Rendeltetése az adott szerv felépítésének, valamint a rendszeresített beosztásainak és azokhoz kapcsolódó normatíváknak a meghatározása.

Amennyiben új szerv jön létre új szervezési állománytáblázatot kell készíteni. Szintén új okmányt kell készíteni, ha a szerv olyan lényeges átalakításra került sor, amely a rendszeresített szolgálati beosztások és munkakörök összességének legalább 20%-át érinti, illetve jelentősebb feladatmódosulás miatt a szervezeti egység lényeges átalakításra – például összevonására, szétválasztására – kerül sor. Ugyan ez a helyzet, ha arra a jóváhagyó vagy a miniszter külön döntése alapján kerül sor. Az említetteken kívül minden más változást a szervezési állománytáblázat módosításával kell a szervezési állománytáblázaton átvezetni.

A szervezési állománytáblázat a belügyi szerv működésének alapvető okmánya. A szervezési állománytáblázat tartalmazza:

- a) a szerv megnevezését, jogállását, szervkódját (munkáltatói számát), a szervezeti hierarchiában elfoglalt helyét (központi-, területi-, helyi szerv);

- b) a rendszeresített szolgálati beosztásokat és munkaköröket állománykategóriánkénti bontásban;
- c) a rendszeresített hivatásos beosztások és munkakörök
 - ca) megnevezését a munkaköri jegyzéknek megfelelően, az ellátott feladat jellegét zárójelben,
 - cb) a hozzárendelt státuszok számát;
- d) a munkaköri jegyzéknek megfelelően a vezetónél a vezetői szintnek megfelelő illetményre jogosultságot, a beosztotti állománynál a beosztás besorolási osztályát és a beosztási kategóriáját, minden munkakörnél a beosztásban elérhető legmagasabb rendfokozatot, az előírt iskolai végzettség jelölésén kívül a meghatározott szakképesítést, továbbá a beosztással járó kötelező vagy a nyelvpótlékra jogosító idegennyelv-tudást, valamint a ruhanormát;
- e) a vezetői kategória szintjének megjelölését;
- f) a speciális követelmények (pszichológiai alkalmasság) megjelölését;
- g) a speciális rendészeti szakképzésre kötelezettséget;
- h) a nemzetbiztonsági ellenőrzésre, valamint a vagyonyilatkozat-tételre vonatkozó kötelezést, továbbá
- i) a szervezési állománytáblázat adatainak statisztikai összegzését, rendszerezését.

A szervezési állománytáblázatban fel kell tüntetni a hatályba lépésének dátumát. Módosítása esetén a módosítás hatályba lépésének dátumát.

A szervezési állománytáblázat táblaképe:

Az első kiemelt sor a szerv megnevezését, jogállását, szervkódját (munkáltatói számát), az adott szervezeti hierarchiában elfoglalt helyét (központi-, területi-, helyi szerv) tartalmazza;

1. oszlop az alkalmazási jogviszony rövidítéseit (HSZT: hivatásos; KTV: köztisztviselői; KJT: közalkalmazotti; MV: munkavállalói jogviszony; ÖNKK: önkormányzati finanszírozású közalkalmazott);
2. oszlop a munkaköri megnevezést a munkaköri jegyzéknek megfelelően (az ellátott feladat jellegét zárójelben);
3. oszlop a rendszeresített létszámot (darabszámot);
4. oszlop a hivatásos állománynál a beosztásban elérhető legmagasabb rendfokozatot;
5. oszlop a hivatásos állomány előírt ruhanormáját;
6. oszlop a hivatásos állománynál a munkaköri jegyzéknek megfelelően, a vezetónél a vezetői szintnek megfelelő illetményre jogosultságot, a beosztott állománynál a beosztás besorolási osztályát és a beosztási kategóriáját, köztisztviselő esetében a besorolási osztályt;
7. oszlop a közalkalmazotti fizetési osztályát, a képesítési előírását;

8. oszlop a hivatásos állománynál a beosztáshoz szükséges iskolai végzettségi szintet;
9. oszlop a munkakörök betöltéséhez elfogadható képzettséget;
10. oszlop a hivatásos állománynál a beosztással járó kötelező, illetve szükséges idegen nyelvtudást;
11. oszlop a vezetői kategória szintjének jelölését (hivatásosnál öt kategória: A, B: az országos parancsnokok és helyetteseik illetményét a munkáltatói jogkört gyakorló előjáró határozzam meg azzal, hogy az illetmény a köztisztviselői illetményalap 25-szörösét nem haladhatja meg. 1.: főosztályvezetői illetményre jogosult, 2.: főosztályvezető-helyettesi illetményre jogosult, 3.: osztályvezetői illetményre jogosult; köztisztviselőnél hat kategória: A.: államtitkár, B.: helyettes államtitkár, C.: helyettes államtitkári besorolású vezető, 1.: főosztályvezető, 2.: főosztályvezető-helyettes, 3.: osztályvezető; közalkalmazottnál két kategória: 1.: magasabb vezető, 2.: vezető);
12. oszlop a fontos és bizalmas munkakörök biztonsági ellenőrzésének szintjét (A, B, C típusú kérdőív jelölése);
13. oszlop: a vagyonynyilatkozati kötelezettséget;
14. oszlop: a pszichológiai alkalmasságra kötelezettséget;
15. oszlop: a speciális rendészeti szakképzésre kötelezettséget tartalmazza.

A szervezési állománytáblázatban rögzített bármely adat módosítása, változtatása a szervezési állománytáblázatot készítő szerv visszaigazolásával lép hatályba.

Önálló szervezési állománytáblázattal rendelkező belügyi szervek:

1. országos rendőrfőkapitány közvetlen alárendeltségébe tartozó szervezeti elemek (a főigazgatóságok nélkül),
2. Országos Rendőr-főkapitányság főigazgatóságai, a főigazgatók közvetlen alárendeltségébe tartozó szervezeti elemekkel együtt,
3. megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok, amely magába foglalja a rendőrkapitányságok és határrendészeti kirendeltségek szervezési rész-állománytáblázatait,
4. Készenléti Rendőrség,
5. Repülőtéri Rendőr Igazgatóság,
6. Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet,
7. Központi Gazdasági Ellátó Igazgatóság,
8. Nemzeti Védelmi Szolgálat,
9. Terrorelhárítási Központ,
10. Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága,
11. büntetés-végrehajtási intézet vagy intézmény, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezet,
12. Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság,
13. hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi jogállású szervei,
14. megyei (fővárosi) katasztrófavédelmi igazgatóságok,

15. BM Nemzetközi Oktatási Központ, valamint

16. rendészeti szakközépiskolák.

3. Rendszeresített beosztások meghatározásának elvei, felépítése

A Ktv. és más törvények módosításáról szóló törvény – 2001. július 1-i hatállyal – módosította Hszt. XIX/A. fejezete alá tartozó fegyveres szervek beosztási kategóriáit. 2008. január 1-jén megvalósult a rendőrség és a határőrség integrációja közel két éves előkészítő munkát követően. Első ütemben koncepcionális egyeztetések történtek arról, hogy miként épüljön be a rendőrség feladatai közé a határrendészeti tevékenység. Ezután a jogalkotási feladatok következtek: az Alkotmány, a Rendőrségi törvény és egyéb jogszabályok, illetve belső normák megalkotása, illetve módosítása. Ezzel párhuzamosan, illetve jóváhagyásukat követően megkezdődött a szervezetformáló tevékenység. A hatékony, átlátható és költségtakarékos szervezet kialakításának igényén túl megjelent az az elvárás is, amely szerint – az Államreform Bizottság véleményével összhangban – az integrált szervezet létszáma nem haladhatja meg a 45 000 főt, vagy más megközelítésben a szervezési állománytáblázat státuszainak száma csak ennyi lehet. Az integrációt megelőzően a két szervezet státuszainak száma közel 50 000 volt és a meglévő (munkajogi) létszám is meghaladta a 47 000 főt. Az új szervezeti struktúra folyamatos egyeztetések eredményeként kialakult és annak idején az igazságügyi és rendészeti miniszter jóváhagyta. Az új rendőrség státuszait 45 000-ben határozták meg, és a személyes beszélgetéseket követő megmaradó létszám is 43 000 fő körül stabilizálódott.

A törvényi felhatalmazás alapján a kormány a Ktv. szabályozásával összhangban [a 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerint] kialakította a hivatásos vezetői munkakörök és az egyéb szolgálati beosztások alapbesorolásának új rendszerét. Figyelemmel a fenti viszonyítási alapra, az adott beosztás szintjére, az ellátandó feladatra, felelősségre és a hatáskörre, a beosztás ellátásához megkövetelt iskolai végzettségre kiadta a belügyminiszter felügyelete, irányítása alá tartozó fegyveres szerveknél rendszeresített hivatásos beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges képesítési követelményeiről szóló 65/2011. (XII. 30.) BM rendeletet, amely tartalmazza a hivatásos vezetői munkakörök és egyéb szolgálati beosztások munkaköri jegyzékét. A vezetői állomány esetében az országos szintű szerveknél öt, a területi (megyei illetékességű) szerveknél három, a helyi szerveknél három vezetői kategória létesült. A beosztott állománynál a főtisztok és tisztok esetében az I. besorolási osztályban hat beosztási (I-VI.) kategória, a zászlósi és tiszthelyettesi állomány esetében a II. besorolási osztályban négy beosztási kategória került kialakításra.

A katasztrófavédelmi szerveknél 2012. április elsejével befejeződött átszervezés, amelynek célja a szervezet reagáló képességének fokozása, valamint a humán erőforrások hatékonyabb elosztása, a végrehajtás erősítése. A szervezet átalakításra a 2012. január 1-jén hatályba lépett új katasztrófavédelmi törvény miatt került sor. A szervezet átalakítás következtében letisztult feladatok, hatáskörök a tűzoltóság, polgári védelem és az új szervezeti egységként megjelent iparbiztonság hármására épült.

Az új szervezeti struktúra kialakítása létszámbővüléssel járt, ugyanis április elseje után 467-el többen teljesíthettek a katasztrófavédelem szervezetén belül hivatásos szolgálatot. A polgári alkalmazottak száma ezzel szemben csökkent, illetve a korábban vezetőként dolgozók egy része végrehajtási területen folytatta tevékenységét. Célként jelent meg az elmúlt években megindult tendencia – a katasztrófavédelem civilizálásának – megfordítása.

VI. FEJEZET

OKTATÁS, KÉPZÉS, TUDOMÁNY, SPORT ÉS A FIZIKAI FELMÉRÉS

Ezen fejezet részletes tanulmányozását, feldolgozását követően a vizsgázó képes lesz a miniszter által irányított rendészeti szervek belső iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli képzési, továbbképzési, vezetőképzési, átképzési és kiképzési rendszerének felépítését, működési mechanizmusait, követelményrendszerét és annak összefüggéseit, egymásra épültségét megérteni. Ismerni fogja a tudományos és kutató tevékenységgel kapcsolatos kategóriákat, elvárásokat, valamint végzésének lehetséges színtereit. Képes lesz megérteni majd kifejtetni a fizikai erőnléti állapot, a szervezeti sportélet, valamint a munkaköri elvárások összefüggéseit, a vele kapcsolatos rendelkezés legfőbb elvárásait, a megvalósítás lehetséges formáit, módzatait.

1. A belügyi rendvédelmi szervek képzési rendszere

1.1. A belügyi rendvédelmi képzés főbb történeti előzményei a rendszerváltástól 2011. év végéig

A belügyi rendvédelmi jellegű képzés történeti visszatekintése kapcsán kétféle állománycsoport utánpótlási vonulatot érintünk. Az egyik a tiszti-, míg a másik pedig

lényegében az un. altiszti utánpótlást volt hivatott biztosítani. Először az utóbbiakkal kezdjük a leírást.

A rendszerváltás eredményeként a rendvédelem/rendészet egésze ismételten jelentősnek mondható átalakuláson – szervezeti, szerkezeti, irányítási, felügyeleti, jogi, gazdasági jellegű – átrendeződésen ment keresztül. A politikai döntéshozók azonban – több rendszerváltási folyamatot Magyarországgal együtt megindító közép-kelet európai országtól eltérően – a rendvédelmi szervek személyi állományát – a korábbi állambiztonsági szolgálatok néhány területének munkatársait leszámítva – alapvetően érintetlenül hagyták. *Ebben a helyzetben egyik kitörési pontnak az látszott, ha a rendészeti képzésben érdemi változtatásokat indítanak el. Erre a munkára jelentős hatást gyakoroltak a hazai oktatásügyben szintén ekkor megkezdett szerkezeti átalakítások. A 90'-es évek első harmadában a magyar oktatásigazgatás egész rendszerét átalakító törvénykezés vette kezdetét. A közoktatásról, a szakképzésről, a felsőoktatásról és – a folyamat zárásaként – a felnőttképzésről szóló jogszabályok merőben új helyzetet, illetve lehetőséget teremtettek a rendészeti képzés számára is. Megnyílt az útja annak, hogy az addig szinte teljesen zárt, kizárólag a rendészetre vonatkozó miniszteri rendeletekkel, utasításokkal valamint alacsonyabb rendű szabályozókkal irányított képzési formák, szintek és folyamatok meghatározó elemeit az új törvények hatálya alá helyezték.*

Többéves szakmai előkészítés után a korábbi – **budapesti** és **miskolci** – rendőrtiszthelyettes-képző iskolában az 1992/93-as tanévvel megkezdődött az új típusú, kétéves időtartamú rendőrképzés. A határőrség keretében 1990. április 1-jétől állt fel az első szakmai felkészítést végző iskola, **Körmendi Határőr Kiképző és Továbbképző Intézet (HKTI)** névvel. Az első években itt még egyéves alapfelkészítés zajlott különböző szakirányokban. Az első ilyen intézményt később még kettő követte a határőrségnél, 1995-ben **Sopronban**, 1998-ban **Adyligeten** (Budapesten) már határrendész szakközépiskolai titullussal. 1994-ben a határrendész szakképesítés is bekerült az Országos Képzési Jegyzékbe (továbbiakban: **OKJ**) és 1995-től fokozatosan már ez alapján folyt az iskolai rendszerű kétéves időtartamú szakképzés. A felkészítést végző intézmények száma hétre emelkedett, mivel időközben kiegészült a sor **Csopak**kal és **Szegeddel**.

Lényeges eseménynek minősíthető, hogy elkészült, kiadásra került az első Központi Program a rendőr és határrendész szak számára és a 2000/2001. tanévtől a 2004/2005. tanév lezárásáig már e szerint folyt a szakképzés valamennyi rendészeti szakközépiskolában.

A rendvédelem egésze számára mindezek az események minőségi előrelépést eredményeztek, és ezzel együtt idővel jelentős társadalmi presztíznövekedést hozott az a belügyminiszteri döntés is, amely értelmében *a rendőrré válás egyik alapvető feltétele az érettségi meglétének igazolása lett.* Ez a rendőr tiszthelyettesi munkakörbe kerüléshez meghatározott követelmény az egyéb rendvédelmi szerveknél részlegesen nyert elfogadást. A tűzoltó tiszthelyettesi munkakörök meghatározott csoportjánál megengedték a hatályos rendelkezések az érettségénél alacsonyabb iskolai végzettséggel történő állományba vételt.

Leginkább az érettségi belépési feltételként történő előírása nyitotta meg a kaput annak a korszakos és európai mércével mérve is jelentősnek mondható megoldásnak, amelynek eredményeként a gyakran változó időtartamú és színvonalú, több vonatkozásban idejét múlt rendőr tiszthelyettes képzést felváltotta *a két éves, iskolai rendszerű, nappali tagozatos, tanulói jogviszonyú, államilag elismert szakképesítést adó rendőr, majd nem sokkal később a határőr szakközépiskolai felkészítés.*

2004-ben az akkori rendvédelmi szakképesítések nagyobb része már bent volt az OKJ-ben. Ezen új rendvédelmi szakmák iránti érdeklődés folyamatos és lineáris növekedése mögött – az előbb említett tényező mellett – minden bizonnyal a rendőri és a határrendészeti munka szakmai rangra emelkedése, a két évig tartó, a családok és az érintettek számára nagy anyagi segítséget jelentő költségmentes képzés, a sikeres tanulmányok befejezését követő garantált elhelyezkedés biztosítása, illetve a munkanélküliségi ráta gyors növekedése állt.

A rendőr illetve határőr szakközépiskolákból hét rendészeti szakközépiskola alakult ki, amelyek évfolyamonként átlagosan 1500 fő szakképzését biztosították. Azonban zökkenőmentes működésüket és fejlődésüket folyamatosan olyan tényezők befolyásolták, illetve akadályozták, amelyekre az iskolák vezetőinek és tanári karainak egyáltalán nem volt

befolyásuk. Az iskolák fenntartását ellátók köre folyamatosan változott, ezzel az intézményekkel szembeni igények, elvárások is permanens átalakulást mutattak. A kétéves iskolai rendszerű képzés jogszerű és zavartalan működését a mindenkori fenntartók (ORFK Oktatási és Kiképző Központ a HŐR Országos Parancsnokság, ORFK Készenléti Rendőrség, ORFK Személyügyi Szolgálat, Belügyminisztérium Oktatási Főosztály, BM Oktatási Főigazgatóság, IRM Oktatási Főigazgatóság) ezen időszak alatt – számos tényező miatt – kényszerűségből több alkalommal is jelentősen átalakították. Ilyen „belenyúlásnak” tekinthető az un. 1 + 1-es képzési rendszerre való kétszeri átállás, majd az eredeti állapotba történő visszarendeződés is. Ez a képzési megoldás ugyanakkor életre hívta, illetve felerősítette a mentori és a koordinátori rendszert. E metódus – minden feltárt és kétségtelenül létező nehézsége, problémája ellenére – a hozzá fűzött reményeket alapvetően teljesítette. Segített abban, hogy az iskolák és a szolgálati helyek közelebb kerüljenek egymáshoz, a felmerülő problémákat közösen tudják és akarják megoldani, illetve közelebb vitte a tanulókat a mindennapok valóságához, a rájuk váró nehézségekhez és örömhöz.

Belügyminiszteri döntés alapján – hivatkozva – a csökkenő fluktuációs mutatókra (amelyek később ismételten megemelkedtek) a pénzügyi nehézségekre, az elrendelt létszámleépítésre, a civilesítésre, valamint a költség-hatékonyabb működtetés kialakítására időközben három szakközépiskolát (a budapesti Kerepesi utit, a Csopakit, és a Sopronit) a korábbi hétből hármat bezártak.

A nagymérvű fluktuációval, a munkatapasztalattal rendelkező korosztályok elvesztésével, az állandósuló költségvetési hiány következtében és egyéb okokkal magyarázhatóan, fenn kellett tartani az iskolarendszeren kívüli szakképzési formát is. Elsősorban a Köztársasági Őrezrednél dolgozók, másodsorban a szolgálati feladataik ellátása mellett időközben érettségizettek, harmadsorban a közalkalmazotti állományból hivatásos tiszthelyettesi állományba tartók, végül a honvédségtől átvett tiszthelyettesek, zászlósok felkészítése érdekében.

A belügyi iskolarendszeren kívüli képzés kapcsán mindenképpen meg kell említeni, a katasztrófavédelmi – leginkább a korábbi tűzoltó – jellegű felkészítést is. A katasztrófavédelmi képzés 2003-tól nyerte el a mai formáját, melyben két új szakképesítési irányra történik felkészítés. Korábban már 1992-től is folyt OKJ-s szakképzés a tűzoltó illetve tűzvédelmi szakmák tekintetében. A tűzoltó, valamint a katasztrófa- és polgári védelmi szakemberek esetében az iskolarendszeren kívüli, rövidebb idejű, felnőttképzési szerződés alapján folyt OKJ-s szakképzések és egyéb szakmai képzettséget nem adó, de az ellátandó munkakör betöltéséhez elengedhetetlenül szükséges felkészítések egymásra épülő rendszerét kezdték kiépíteni, majd folyamatosan működtetni. Ezzel olyan fejlesztési megoldáshoz nyúlta, amelyet az élet később visszaigazolt. A szakképzések egymáshoz kapcsolódó rendszerével költség-hatékony, munkaidőt kímélő, az utánpótlási és a karriertervezési elképzeléseket kiszolgáló, az után-képzések jelentős hányadát kiiktató, és nem utolsó sorban az egyén számára motiválóan ható rendszert alakítottak lépésről-lépésre.

A 2002-ben első ízben megkezdett, és két éven belül befejezett beválás-vizsgálat eredményei kellő alapot szolgáltatottak ahhoz, hogy valamennyi megtapasztalt, és visszatérő nehézség ellenére *2004-ben a rendészet képzési struktúráját az emberi erőforrás-gazdálkodás egyéb területeivel együtt rendszerközpontú fejlesztésnek vessék alá.* E külső forrásból finanszírozott, német segítséggel zajlott Twinning projekt eredményeként – szinkronban a szakképzési rendszer országos méretű átalakításával – *megkezdődött a kompetencia alapú, moduláris szerkezetű képzési szisztémára való átállás alapjainak lerakása, majd fokozatos kiépítése.* Ennek eredményeként jött létre a 2013. évit közvetlenül megelőző rendőr szakképesítési (a kormányőr, valamint az objektumőr-kísérő rész-szakképesítésekkel, a határrendészeti rendőr és a közrendvédelmi rendőr szakképesítés elágazásokkal, továbbá a kutyavezető rendőr szakképesítési ráépüléssel) változat.

A korszerűség és az innováció jó példajaként lehet megemlíteni a 2008/2009. tanévvel beindult kompetencia alapú moduláris rendszerű szakképzést a rendőr illetve határrendész tiszthelyettes utánpótlás biztosítása érdekében. Ennek nagy hibája, hogy – leginkább nem szakmai okokból – rövid életet élt meg a tárcán belül és általában a szakképzésben!

2010-ig – a kormányzati felépítésnek megfelelően – a rendvédelmi jellegű szakképzés felügyelete részben az akkori IRM, illetve ÖM (ÖTM) felügyelete alá tartozott. Az IRM-nél ebben az akkori Oktatási Főigazgatóság széles hatás-, és jogkörrel segítette az intézmények munkáját, végezte a szakfelügyeletet. 2010-től a rendvédelmi szakképzések felügyelete részben a BM Személyügyi Főosztály, valamint 2012. január 1-jétől pedig a BM Oktatási Képzési Tudomány-szervezési Főigazgatóság, továbbá az ágazati szervek Humán szolgálatain belüli oktatási-képzési osztályok, főosztályok – már ahol volt ilyen szervezeti elem – hatókörébe tartoznak.

Közel húsz éves múlttra tekint vissza az a tudatos utánpótlás építés, melynek keretében rendőr, határőr (később rendészeti) és katasztrófavédelmi középiskolai fakultációs képzéseket indítottak el az ország több pontján, évente kétezernél is több középiskolás számára. *2011-re hatvanat is meghaladja azon szakközépiskolák, illetve gimnáziumok száma, amelyek az utolsó két évfolyamra járó diákjaik számára – a felkért rendészeti szakemberek bevonásával, valamint az ORFK, az Oktatási és Kiképző Központ, és szervei segítségével – szervezik a fakultációs képzéseket, az évente megrendezésre kerülő egyéni és csoportos tanulmányi versenyt.* Ennek keretében kerül sor közép és az emelt szinten érettségi vizsgák lebonyolítására is. Ebből a körből egyre többen választották a rendészeti pályák valamelyikét azzal, hogy vagy a rendészeti szakközépiskolában vagy az akkori Rendőrtiszti Főiskolán (továbbiakban: RTF) folytatták tanulmányaikat.

Ebben a rendszerváltás utáni periódusban alakították át a civil felsőfokú diplomával rendelkezők hat hónapos, bentlakásos, nappali tagozatos – ezért igen költséges és időrabló – átképzését egy tizenkét hónapos, *levelező rendszerű rendőrszervező (tiszt) felsőfokú szakképzéssé.* Az 1996-ban életre hívott szakképzést okkal – joggal, folyamatosan kritizálták, többször átalakították, de jobb megoldást nem találtak a helyzet rendezésére. Különösen a pályakezdő, illetve a munkaerőpiacon túlkínálatot mutató felsőfokú végzettséggel rendelkezők keresték, illetve keresik ma is egyre nagyobb számban ezt a lehetőséget. A rendelkezésre álló statisztikai adatokból az olvasható ki, hogy az ezredforduló környékén – elsősorban a rendőrség tiszti állományába – ebből a csatornából többen kerültek be, mint az akkori RTF-en végzettek közül. Sajnos arra nincs adat, amely megmutatná, hogy a rendőrszervező (tiszt) felsőfokú szakképzést teljesítők milyen százalékban állták meg helyüket a választott pályán, beválásuk hogyan viszonyult az RTF-et végzettekhez képest. Ez a szakképzési forma is módosult az OKJ átalakítása során. A létrejött új *rendészeti szervező emelt szintű szakképesítés* magába foglalta a határrendész, a katasztrófa- és polgári-védelmi, a rendőr- és a tűzoltószervező elágazásokat. *Tudni kell azt, hogy a testületen belül ezt az OKJ szerint csak **emelt** szintűnek behatárolt szakképesítést – tekintettel az érintett állami felsőfokú végzettségére – **felsőfokú** szakmai végzettségnek fogadták el!* A rendőrszervező, később a rendészeti szervező szakképzés iránti érdeklődést az is folyamatosan növelte, hogy a rendészeti szakközépiskolát végzettek, illetve az érettségivel rendelkező tiszthelyettesek, zászlósok közül nagyon sokan állampolgári jogon, civil főiskolákon, egyetemeken diplomát szereztek. Az ő számukra kizárólag ez a csatorna maradt elérhető a tiszti rendfokozat megszerzéséhez, a magasabb beosztásba kerüléshez vezető úton. Az akkori RTF nappali tagozatára az általában tízszeres, vagy egyes szakok esetében ezt is meghaladó túljelentkezés, illetve a magas felvételi ponthatár miatt, a levelező tagozatra pedig a szükségesnél alacsonyabb befogadó kapacitás okán nem tudtak az érintett tiszthelyettesek, zászlósok közül

számosan bejutni. Ezért választották ezt a könnyebben elérhető kerülő utat, mely igazából sem számukra, sem a rendészet számára nem volt teljes mértékben előnyös megoldás.

A rendvédelmi szerveken belül minden időszakban folytak az alapképzésekre épülő, esetleg azok bizonyos részeit kiegészítő, vagy speciális feladatokra, munkakörökre felkészítő kiképzések, átképzések, alkalomszerű, vagy periodikus továbbképzések. Ezeknek a felkészítéseknek a nagyobbik hányadát nem a szakképzéseket ellátó iskolák, hanem az erre a célra specializálódott oktatási, illetve továbbképző intézmények, központok, valamint az érintett rendészeti szervek végezték. A tiszti állományt a rendszerváltást követő évek nagyobbik felében nemigen kötelezték rendszeres szakmai továbbképzéseken való részvételre. Ez alól talán a határőr tisztek voltak kivételek. Viszont számos esetben nyílt alkalmuk – nagyon sok tiszthelyetteshez és zászlóshoz hasonlóan – a tiszteknek is szervezeti támogatással, zömében európai uniós pályázati forrás biztosítása révén, esetleg saját, vagy vegyes finanszírozás mellett idegen-nyelv képzésen, számítástechnikai felkészítésen részt venni. A rendészeti oktatási intézményekben, mindenekelőtt az akkori RTF-en szinte alig nyílt lehetőség arra, hogy a tiszti állomány rendszeres továbbképzésének helyt tudjanak adni. 1996. évtől kezdődően indult meg, majd a 2000. évre meg is született az erre vonatkozó jó válasz. *Előrelépésként volt értékelhető az, hogy a 2000-ben a főiskola részeként felállított Rendészeti Vezetőképző Továbbképző és Kutatóintézetben megkezdték a tisztek rendszeres szakmai és bűnmegelőzési továbbképzését, valamint a személyiség és kompetenciafejlesztő tréningek megtartását.* Az utóbbi felkészítések különleges újdonsága volt, hogy a rendészetben első alkalommal tartottak saját állományú trénerekkel kompetenciafejlesztő tréningeket. Ez a jelenleg is működő két, egymásra épülő, egyenként több modulból álló, kompetencia alapú, fejlesztésközpontú vezetővé képző és vezetői továbbképző struktúra, európai színvonalú, alapvetően tréning-jellegű képzést biztosított a beiskolázott és az önként jelentkezők számára. Anyagi és egyéb okok miatt ez az előre mutató kezdeményezés az évtized közepére jelentős mértékben visszaszorult. A legnagyobb nehézséget ez esetben is az okozta, hogy az érdekeltek közül sokan csak évekkel vezetői kinevezésük után kerültek a középvezetői beosztásokra felkészítő vezetővé képzésre, illetve a felsővezetők fejlesztését szolgáló vezetői továbbképzésre.

A rövid történeti áttekintés végén néhány mondatot érdemes szentelni azoknak a hazai és nemzetközi rendészeti képzéseknek, kiképzéseknek is, amelyek részben Magyarországon, illetve magyar szervezéssel kerültek megrendezésre. A bűnügyi és a határrendészeti szakterületeken dolgozók számára 1993-ban hozták létre hat alapító taggal, majd újabb két csatlakozó országgal közreműködésével a Közép-európai Rendőr-akadémiát (továbbiakban: KERA). Az általában három hónapig tartó bűnügyi és az egyhónapos integrált határbiztonsági tanfolyamokon, a szakmai nyelvi hospitációkon és az idegen nyelvi felkészítéseken az eltelt évek során több ezren tanultak.

Magyarország a 2003-tól kezdve képviselteti magát az Európai Rendőr Akadémia (továbbiakban: CEPOL) elnökségi munkájában és a tagországokban megtartott különböző tanfolyamokra is rendszeresen beiskoláz résztvevőket.

Az Amerikai Egyesült Államok kormányával kötött megállapodás értelmében Magyarországon 1995-ben hozták létre a Nemzetközi Rendészeti Akadémia (továbbiakban: ILEA) hálózatának egyik bázisintézményét. Az évente öt alkalommal megrendezésre kerülő nyolchetes alapkursusokon három-három ország összesen 5 x 50 munkatársa vesz részt. Magyarországról évente 26 főt iskoláznak be a különböző rendészeti szervektől. Az ILEA-n évente számos un. kiskurzust és szakmai konferenciát is rendeznek. A KERA-nak és az ILEA-nak egyaránt BM Nemzetközi Oktatási Központ (továbbiakban: NOK) adott otthont.

Régi múltira tekint vissza a mai ORFK Dunakeszi Oktatási Központ – a korábban Dunakeszi Kutyavezető-képző Iskola – néven jól ismert szervezet, amely ugyan nem közoktatási intézményként, de már az 1990-es évek közepétől végez iskolarendszeren kívül leginkább kutyavezetői-, és egyéb jellegű felkészítéseket, különféle tanfolyamokat.

A rendőrség továbbképzési, kiképzési rendszerében illetve legfőképpen a sportversenyek szervezésében, a speciális jellegű felkészítésekben töltött, illetve tölt be most is fontos szerepet az ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központja (továbbiakban: ORFK RSZKK).

1.2. A képesítési követelmények és a képzés viszonya, kapcsolata

Az itt leírtak, remélhetőleg valamelyest rámutatnak a humán-erőforrással történő célirányos gazdálkodásra, valamint az ebben érintett szervezeti-szakterületi elemek szoros együttműködésére!

Minden munkakörhöz

z valamilyen munkaköri alkalmassági követelményrendszer tartozik. A munkaköri alkalmasságnak, leginkább a betöltendő munkakör elvárásaira kell tekintettel lennie. Ennek számos egymást is átfedő, túlnyomórészt valamilyen jogszabályban is előírt eleme létezik.

A munkaköri alkalmasság főbb elemei – nem fontossági sorrendben – a következők lehetnek: jogi-, egészségügyi-, szakmai-, pszichológiai-, vezetői alkalmasság.

A jogi alkalmasság keretében szerepel a képesítési követelményeknek való megfelelés, mivel a képesítési követelményeket jogszabályokban rögzítik. Mit kell érteni a szakképzés szempontjából a képesítési követelmény alatt? A fogalom két oldalról – képzési és személyzeti – is megközelíthető.

Képzési oldalról a képesítési követelmény a szakképzés szakmai követelményeit meghatározó jogszabályi kritériumrendszer, mely tartalmazza a képzési cél meghatározását, az oktató főbb tanulmányi területeket, tananyag egységeket és ezek arányait, az erre fordítandó képzési időt félévekben, illetve követelménymodulonként meghatározva, a legkisebb teljesítményt összes óraszámban, esetleg kreditben vagy egyéb megfelelő számítási módon, a modulzáró-, és a szakmai vizsgák eredményének kiszámítási módját, ha lenne ilyen, akkor a dolgozat követelményeit, a végzettség szintjét, a szakképzettséget és a hozzájuk kapcsolódó megnevezést, továbbá a szak (szakterület) szempontjából lényeges más rendelkezéseket.

Személyzeti oldalról a képesítési követelmények magukban foglalják többek között adott rendvédelmi szervnél rendszeresített hivatásos munkaköröket (beosztásokat), az ezekhez rendelt rendfokozatokat, iskolai és speciális végzettségeket, követelményeket. Tartalmazzák továbbá a vezetői munkaköröket, az I. (tiszti) és II. (tiszthelyettesi) besorolási osztályhoz tartozó munkaköröket (beosztásokat). A képesítési követelmények a hozzákapcsolódó személyügyi igazgatással (eljárással), továbbá jogszabályban meghatározott vezetők személyzeti és szervezeti hatáskörével (munkáltatói jogkörével) együtt adják a rendvédelmi szervek hivatásos állományának előmeneteli (karrier) rendszerének alapjait, legfontosabb jogi szabályozását.

A képesítési követelmények meghatározásának célja, hogy adott munkaköri kompetenciák alapján úgy jelöljék ki az elvárt képesítések körét, hogy a munkakör beöltője rendelkezzen mindazon ismeretekkel, jártasságokkal, készségekkel-képességekkel, és tulajdonságokkal, amelyek valamilyen biztosítékot adnak a munkakör magas színvonalú és hatékony betöltésére.

A rendvédelmi szerveknél a konkrét iskolai végzettségek a szakmai, illetve funkcionális feladatokat ellátó munkaköri csoportosítás szerint különülnek el. Ilyenek lehetnek adott belügyi ágazat szakmai-, továbbá ezt biztosító szervezetei.

A rendvédelmi szervek országos parancsnokai a hivatkozott jogszabályok alapján az adott szerv szervezési állománytáblázatában határozzák meg a konkrét beosztáshoz elfogadható képzettségeket. Képzettség nem azonos a képesítéssel! Míg az előbbi meghatározott életpályára, hivatásra, szakmára, foglalkozás gyakorlására való felkészültség, az utóbbi viszont a képzettséghez fűződő – valamely foglalkozás folytatására, munkakör betöltésére lehetőséget adó – joghatály (szakmai képzettség, szakképesítés).

Képesítés bizonyítványhoz, oklevélhez kapcsolódó jogosítvány, amelynek alapján ezek tulajdonosa, birtokosa, bizonyos munkakör betöltésére, tevékenység folytatására, iskolai tanulmányok megkezdésére jogosult.

Minden esetben a rendvédelmi szervek képesítési követelményeihez igazodó, annak megfelelő, azzal szinkronban lévő oktatási, képzési rendszernek kell működnie!

Mit kell érteni a *szakképzettség* fogalma alatt? Olyan képesítés, amely meghatározott szakismeretet igénylő munkakör ellátására jogosít, és amelyről az érintett bizonyítvánnyal, oklevéllel rendelkezik. A fegyveres rendvédelmi szervek esetében ezt meg lehet szerezni polgári-, vagy katonai és rendvédelmi oktatási intézményben, továbbá szakmai tanfolyamokon.

Alapkövetelmény, hogy a munkáltató a munkavállalót a tervezett munkakörben előírt állami és szakmai végzettség birtokában alkalmazza. Ettől a szakmai iskolai végzettség esetében lehet eltérni, amennyiben a kérdéses speciális ismereteket csak a rendvédelmi szervezeten belüli képzési formákban lehet megszerezni. Ebben az esetben azonban határozatban elő kell írni, mikorra szerezze meg a kérdéses szakmai végzettséget. A rendszeren belüli áthelyezések során arra kell törekedni, hogy az érintett lehetőleg tudatosan készüljön az újabb munkakör betöltésére, s rendelkezzen az ehhez szükséges végzettségekkel, avagy kerüljön sor részére egy átképzésre.

Ennek feltételeként olyan képzési rendszerre van mindig szükség, amely alanyi joggal lehetővé teszi a továbbtanulást, a szakmai ismeretek elsajátítását, az ilyen jellegű kompetenciák megszerzését. Ez az állami köz- és felsőoktatásban már teljes körűen biztosított. A rendvédelmi oktatási rendszerben pedig a megvalósítás kiteljesedésének lehetünk tanúi.

Az oktatási, képzési követelmények hármas rendszert képeznek, úgymint: állami iskolai, szakmai iskolai végzettség és speciális rendészeti végzettség.

Az állami iskolai végzettség a vezetői, illetve tiszti beosztások esetén egyetem vagy főiskola, tábornoiki beosztások esetén kizárólag egyetem. A tiszthelyettesi és zászlósi beosztások esetén középiskolai végzettség a követelmény, az állami és önkormányzati tűzoltóságoknál néhány nem szakmai beosztásnál megengedett a szakiskolai végzettség is.

A szakmai iskolai végzettség valamennyi vezetői, illetve tiszti beosztás esetén szakirányú felsőfokú. Például a rendőrség tiszthelyettesi, zászlósi beosztásainál szinte majdnem teljes mértékben rendészeti szakközépiskolai végzettség a követelmény.

A Hszt. 72. § az iskolai végzettségi (szakképesítési) követelményekre az alábbi generális szabályt tartalmazza: „A tiszti rendfokozathoz kötött beosztás betöltéséhez egyetemi vagy főiskolai, a zászlósi és tiszthelyettesi rendfokozathoz kötött beosztás betöltéséhez pedig középiskolai végzettség szükséges. Jogszabályban meghatározott tiszthelyettesi rendfokozathoz kötött beosztásoknál szakiskolai végzettség esetén a középiskolai végzettségtől el lehet tekinteni.”

A közoktatásról szóló 2011. évi CXC. törvény 7. § (1) bekezdése határolja be a középfokú iskolákat, amelyek a gimnázium és a szakközépiskola. Ebből adódóan az itt szerzett képesítések középiskolai végzettségnek számítanak.

A *speciális rendészeti végzettség* 2002. január 1-jével került bevezetésre, a vezetői, illetve a VI. tiszti beosztásoknál.

A *végzettség tehát hármas, egymásra épülő rendszert képez.*

A vonatkozó normák a rendvédelmi szerveknél általában (főbb szakmai, szolgálati ágak szerint csoportosítva) rögzítik azokat az oktatási intézményeket, képzési formákat, amelyekkel meg lehet szerezni a felsőfokú, középfokú állami, szakmai, illetve speciális rendészeti végzettségeket. A képesítési követelményekben megjelenő oktatási, képzési formák, intézmények kifejezik a rendvédelmi szervek szakmai igényeit, melyekkel eredményesen lehet betölteni az adott beosztást, illetve biztosított az előmeneteli (karrier) rendszerben történő előrehaladás.

Összegezve: a képesítési követelmények és a képzési rendszer kapcsolatában a két alrendszer szoros kölcsönhatásban áll egymással, de a képesítési követelményeket illeti meg az elsőbbség.

1.3. A belügyi képzési rendszer irányítása, felügyelete

A *képzési rendszer működtetése a vonatkozó jogszabályokban körülhatároltak*. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.) 77-81. §-a írja az oktatásért felelős miniszter feladatait, lehetőségeit a köznevelést illetően. A 84-85. §-k a fenntartó teendőit, kötelességeit, lehetőségeit érinti általában a köznevelési intézmények vonatkozásában.

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény (továbbiakban: Szpkt.) hatodik részében taglalja a szakképzés irányítási-, együttműködési rendszerét. A 72. §-ban szerepel külön az, hogy a szakképzésért és felnőttképzéséért felelős-, továbbá a 73. §-ban pedig konkrétan a szakképesítésért felelős miniszter az ágazatába tartozó szakképesítések esetében mit tehet, illetve mit köteles tenni. E § (4) bekezdése lehetőséget ad a szakképesítésért felelős miniszternek arra, hogy feladatai segítése érdekében kutató-fejlesztő és szolgáltató intézetet működtessen, így a *belügyi tárca vezetője 2012. január 1-jével felállította a BM Oktatási Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóságot* (a továbbiakban: **BM OKTF**).

Ezen jogszabályok tartalmához igazodva – e tansegédlet megírása idejében – belügyi rendvédelmi szervek képzési rendszerében háromszintű irányítás-felügyelet létezik.

A tárcán belül a Személyügyi Főosztály részeként működik egy Oktatási és Képzési Osztály amely azokat a kapcsolódó feladatokat végzi el, amit a miniszter nem adhat le alacsonyabb szintre. Ilyen a Nkt. 36.§ (1) bekezdésében szereplő alábbi teendők: a köznevelési intézmény létesítése, megszüntetése, tevékenységi körének megállapítása, módosítása.

A BM háttérintézményeként működő BM OKTF-en belül lévő oktatási igazgatóság végzi mindazon teendőket, ami nem tartozik – az előbb érintett – a miniszter kizárólagos hatáskörébe se, de az ágazatok országos szintű oktatási szervei hatáskörébe sem.

A harmadik szintű szakmai irányítási jogkör beszűkült kérdéskörökben és szintekre vonatkoztatva az ágazati oktatási szerveknél nyer magvalósulást. Így az ORFK-n, a BM OKF-n, a BV Országos Parancsnokságán létező, illetve létesítendő képzési (fő)osztályok tartoznak ebbe a körbe. Minden ilyen szervezetnél lenni kell ügyrendnek illetve munkaköri leírásoknak, melyek alapját képezhetik a szervezett munkavégzésnek.

1.4. A rendvédelmi szervek egységes moduláris alapú képzési mechanizmusa

1.4.1. Az egységes moduláris alapú képzés előzményei, céljai, vele szembeni elvárások

A Nemzeti Együttműködési Program többek között a közbiztonság erősítését, továbbá a rendvédelmi hivatás karrierpályájának fontosságát hangsúlyozta. *A rendvédelmi karrierpálya létének szerves eleme a képzési rendszer.* Ezért a kormányprogramban megfogalmazott cél eléréséhez a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai vonatkozásában felmerült az addig létezett képzési rendszer felülvizsgálatának és korszerűsítésének igénye.

Tulajdonképpen röviden ez volt az előzménye „*a rendvédelmi szervek egységes moduláris alapú képzési rendszerének kialakításához szükséges intézkedésekről*” szóló **1282/2010. (XII. 15.) kormányhatározat** megalkotásának, mely – többek között – rendelkezett a képzési rendszer tekintetében szükséges korrekciók végrehajtásáról is.

A Hszt. 37. § (1) bekezdése kimondja, hogy hivatásos szolgálati viszony azzal létesíthető, aki a rendfokozati állománycsoportjához meghatározott iskolai végzettséggel (szakképesítéssel) rendelkezik.

A 40. § (2) bekezdése pedig a nem rendvédelmi oktatási intézményből hivatásos állományba felvett személy részére a fegyveres szerv jellegének megfelelő képzettséget, illetve a beosztásához szükséges tanfolyam elvégzését és vizsga letételét írja elő. E törvényi rendelkezésből következik, hogy az egyes fegyveres rendvédelmi szervek képzési rendszere és követelménye eléggé eltérő volt és részben az is maradt. A különbségek a képzési rendszer tartalmában, szervezeti kereteiben, a képzés időtartamában és a képzés alatt fennálló jogviszony vonatkozásában is megmutatkoztak. Ezek az eltérések már az első képzési szinteknél megjelentek. Többek között például a büntetés-végrehajtási szervezet 14 hetes, a katasztrófavédelmi és polgári védelmi szervek 4 hónapos iskolarendszeren kívüli alapképzési formát kínált eddig, amelyen a már hivatásos állományba lévők vezénlyéssel vettek részt, míg a rendőrségnél az első képzési szint (amely nem alapképzés, mivel ilyen a szervezetnél nincsen) jelentősen hosszabb – 2 év időtartamú – iskolarendszerű képzés keretében nyert megvalósulást.

Ellentétben a tárca felügyelete alá tartozó szervekével, a rendőrség képzéseinél egyes képzési formák látszólag egymásra épültek, de volt tapasztalható köztük a párhuzamosság is, az oktatott tananyagok ismétlődése. Az indokolatlan párhuzamosságot jól példázza, hogy a rendészeti szakközépiskolák Központi Programjának valamilyen mértékű részét képezték azok a tananyag-elemek, amelyeket a szaktanfolyamokon, illetve a szakmai továbbképzéseken korábban részben ismételtén oktattak. Emellett az akkori RTF első évfolyam első éves szakmai jellegű tananyaga részben tartalmazta a rendészeti szakközépiskolában már elsajátított tudástartalmat is.

A tűzoltó, illetve a katasztrófa- és polgári védelmi tiszthelyettes/zászlós szakképzés alrendszere több éve az Szpkt. előírásait betartva, a szakma, valamint a társadalom kívánalmait kielégítve működött illetve működik. A büntetés-végrehajtásnál, de a nemzetbiztonsági szakszolgálatnál is – a szakterületek specialitásaihoz, eltérő igényeihez, elvárásaihoz, illetve lehetőségeihez igazított – alap-, közép- és felsőfokú szakmai felkészítést biztosító, lényegében egymáshoz kapcsolódó, de nem tisztán csak moduláris alrendszerek működtek.

Mindezekre tekintettel a Kormány úgy ítélte meg, hogy a korábbi képzési rendszer túlságosan generalista, a munkaköri váltáshoz nem követeli meg kellő mélységig az új munkakör szerinti speciális szakmai ismeretek megszerzését.

Az úgynevezett „generalista” típusú képzési rendszer az elmúlt évtizedekben ugyan jól szolgálta azt a szándékot, hogy a hivatásos állomány tagja bármikor, bármely beosztásba kinevezhető vagy áthelyezhető legyen. A szolgálati munka minőségi jegyeinek erősítési szándéka azonban felvetette, hogy a jövőben nagyobb szerepet kapjanak a közszolgálati szellemiségű, generalista alapozásra ráépülő, úgynevezett „specialista” típusú képzési formák, vagyis növelni szükséges a szakirányú képzési elágazások, szakirányok szerepét, hogy jobban érvényesüljenek a konkrét munkakörre történő képzés és kiképzés lehetőségei. (Ennek viszont nagyon lényeges, előrelátó, jól tervezett humánerőforrás-gazdálkodási, személyügyi igényei, feltételei vannak!)

Az előbbiek alapján ki lehet kimondani; a társadalmi elvárásokhoz, a Kormány szándékaihoz, valamint a rendszerváltást követő időszak alatt összegyűlt, szerzett tapasztalatokhoz igazodóan indokolttá vált – a Rendőrség képzési rendszerének módosításával egyetemben – a belügyminiszter irányítása alá tartozó valamennyi rendvédelmi szerv egységes képzési rendszerét kialakítani, és ezt – a fegyveres szervekre vonatkozó egységes előmeneteli és illetményrendszer kialakítása, beindítása érdekében – a sajátosságok szükségzerű figyelembevételével a Hszt. hatálya alá tartozó valamennyi rendvédelmi szerv egységes képzési rendszerévé tenni.

A továbbiakban az ehhez tartozó legfontosabb képzési vonatkozásokról olvashat, függetlenül attól, hogy az elképzelés lényege ettől szélesebb tartalmi palettát feltételez. Ez utóbbi un. humán vonatkozások között a képzési résszel szinte egyenértékű helyet foglal el az előmenetel, az életpálya modell ügye is.

A többség számára evidens, hogy a képzési rendszer csak ez utóbbihoz tartozó egyéb rész kérdésekkel – karrierpálya, előmenetel, rendfokozatok, szerződéses, próbaidős állományviszony, bér, egyéb juttatások ügye stb. – együtt, ezekkel összhangban, komplex módon, rendszerszerűen kezelhető illetve kezelendő! Ide kapcsolódik az is, hogy a Kormány a magyar közszolgálat újjászervezése, a karrier lehetőségek, és a közszolgálati életpályák megújítása érdekében közzétette a 1207/2011. (VI. 28.) kormányhatározatát is. Ebből a kormánydöntésből – a képzést illetően – kiderült, hogy ezután az állami- és a szakirányú szakmai iskolai végzettséget egyenrangú besorolási szempontként kívánják kezelni, továbbá az, hogy az előmenetel függ az egyén élethosszig tartó tanulmányainak alakulásától is!

Összegezten elmondható, hogy megújítás eredeti célja többek között az volt, hogy a tárcához tartozó rendvédelmi szervek képzési rendszerében legyen egy olyan első tartalmi szakasz, elem, melyet minden érintettnek teljesíteniük kell a továbblépésük érdekében. Cél volt az is, hogy váljon általánossá esetükben a moduláris felépítés. Általános cél volt, hogy az érintett rendvédelmi szervek jövőbeli hivatásosai az egységes közös első követelménymodul tartalmán túl, hasonló ütemű, felépítésű szakképzésben részesüljenek a megújítást követően.

A megújításra kerülő képzési rendszerrel szembeni további célként szerepelt az, hogy kellő időben, ütemben, a várható munkakörnek megfelelő terjedelmű, tanulmányi pontokkal is átváltható, rugalmas minőségi szakképzés lehetősége jöjjön létre az előkészítő munkák lezárását követően.

Általában a képzési rendszerrel és az egységes moduláris alapú képzéssel szembeni követelmények, általános elvárások:

- Általában az oktatási rendszer – így a belügyi is – akkor tölti be funkcióját, ha
- ✓ célirányos, gazdaságos egyben hatékony is,
 - ✓ összhangban van a vonatkozó képesítési követelményekkel,
 - ✓ nemcsak ismereteket ad át, hanem kompetenciákat, pozitív személyiségjegyeket fejleszt,
 - ✓ a képzési formák építenek a korábban megszerzett ismeretekre, gyakorlati tapasztalatokra, a beiskolázottak motiváltságára, életkori specialitásaira, s tekintettel van a munkaidőalap védelmére,
 - ✓ elemei egymásra épülnek, s módot adnak a résztudás beszámítására,
 - ✓ a rokon képesítések elismerésével elkerüli a felesleges párhuzamosságot, túlképzést,
 - ✓ a társadalmi munkamegosztás jegyében csak azokat a képzéseket foglalja magába, amelyek az ún. civil rendszerben nem oldhatók meg. (Az utolsó kettő csak a belügyi ágazatra vonatkozik!)

A belügyi rendvédelmi oktatási rendszer az előbb érintett követelményeken túl arra törekszik, hogy a legmagasabb szinten garantálja a megszerzett tudás elismertségét. A szakképzés és a felsőoktatás tekintetében legnagyobb kapacitású elemeiben a rendvédelmi képzések integrálódtak az állami képzési rendbe (pl. a rendészeti szakközépiskolák, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem).

A karrierépítés és a belső mobilitás biztosítása érdekében a képzési rendszerrel szemben elvárás az **átláthatóság, a megismerhetőség, és legalább középtávon a stabilitás, a képzési lehetőségek tervezhetősége.**

Az államilag elismert iskolai végzettségeken túl a munkakör betöltésére jogosító szaktanfolyami képzés, vezetőképzés szabályozása miniszteri hatáskörben történik, hogy az érintett területeken az elismertséget biztosítsák. Az oktatási rendszer elemeinek minőségbiztosítása további garanciális elemként szerepelhet.

A rendvédelmi oktatási rendszer további törekvése, hogy az egyéni és a szolgálati érdekek között lehetőség szerint összhangot teremtsen. A pályázati rendszer bevezetése az egyéni kezdeményezés számára nyit teret.

A képzésben, továbbképzésben résztvevők támogatási rendszere hivatott kifejezni az állami felelősségvállalás és az egyéni tehervállalás követelményét.

Az egységes moduláris alapú képzéssel szembeni a tárca által elfogadott, meghatározott általános elvárások az alábbiak voltak:

- a rendvédelmi szervek számára jól képzett, felkészült, magas teljesítmény nyújtására kész, elkötelezett, lojális és motivált munkaerő biztosítása megfelelő számban, a kellő időben és a szükséges helyen;
- a munkaköri követelményeknek megfelelő, az elvárások szerint teljesítő munkaerő megtartásának, ezzel a fluktuáció csökkentésének elősegítése;
- vonzó életpálya nyújtása az emberi erőforrás-fejlesztés (képzés, továbbképzés) lehetőségeivel, az egymásra épülő moduláris rendszerű, fejlesztésközpontú és gyakorlatorientált iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli felkészítések optimális feltételű rendelkezésre bocsátásával;
- a rendvédelmi szervek szakmai elvárásait kielégítő egységes elveken alapuló, tervszerű, a szervezeti karrierrendszert és a hivatásos állomány tagjai egyéni szükségleteit, életpálya elképzeléseit is támogató, a jogszabályokban közzétett képesítési követelményeket kielégítő, a betöltött munkakör feladat- és követelményelvárásaihoz igazodó, valamennyi állománykategóriát érintő, költség-hatékony képzési rendszer működtetése.

További szempontok, elvárások voltak:

- a képzési rendszerhez komplex módon kell hozzányúlni, mivel ez magába foglalja nemcsak az alapképzést, hanem az át-, tovább-, valamint a vezetőképzéseket is. Ez akkor is érvényes, ha az átalakítás nem egy időben történik;
- a megújítás során adott munkaköri elvárásoknak legjobban megfelelő terjedelmű szaktudás, kompetencia biztosításának (nem alá-, és nem túlképzés) elérése a kívánatos;
- a generalista jelleg helyett, ha és ahol lehet specialista irányba történő elmozdulás támogatott az alapképzésben;
- egymásra épülő moduláris rendszerű, leginkább kompetencia alapú és gyakorlatorientált, iskolai rendszerű és azon kívüli keretben egyszerre folyó felkészítés megvalósítására adódjon lehetőség;
- olyan képzési követelménymodulokat kell beállítani, üzemeltetni, amelyek adott megközelítésben un. karriermodul-ként is szerepelnek;
- a moduláris szerkezet – kombinálva a felnőttképzés keretében megvalósuló szakképzéssel – biztosítson olyan, egymásra épülő rész-szakképesítést, amelyek kisebb-nagyobb kihagyásokkal, bizonyos folyamatot követően – az érintett szándéka és a munkáltató igénye szerint – kiadhat egy alap szakképesítést is;

- legyen valamilyen – leginkább nagyon kismértékben – lehetőség az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők számára is bizonyos munkavállalói szerephez való bejutásra;
- a képzési rendszernek tekintettel kell lennie a civil rendészeti jellegű pályaeorientációs felkészítésben részesültek tudásának respektálására;
- fontos elvárás volt a figyelem a költséghatékonyaságra, az eredményességre, valamint a versenyképesség fenntartására;
- a képzés rendszernek mindig olyannak kell lennie, amely sok más mellett szintén hozzájárulhat a szakmai értékvesztés elkerüléséhez;
- a kívánatos tanulói jogviszonyoknak, valamint az adott szakképesítésre vonatkozó képzési dokumentumok szakmai elvárásainak a megrendelő szervek által meghatározottnak – nem az „oktatás által kitaláltnak” – kell lenniük [ehhez viszont folyamatos, reális, időbeni aktív munkáltatói megrendelésekre, közreműködésekre van szükség!];
- a képzési rendszernek olyannak kell lennie, amely valamilyen lehetőséget ad a civil-, és a rendvédelmi szakképesítések részleges átfedésére illetve ennek elismertetésére, adott egyedi esetben a közöttük fennálló pályamozgásra;
- érvényesüljön valamilyen mértékű és arányú átjárási lehetőség a különféle szintek között;
- segítse elő az egész életen át (LLL) történő tanulás igényét;
- figyeljen a jó gyakorlatok átvételére;
- feleljen meg a legalapvetőbb EU-s elvárásoknak is (függetlenül, hogy ez nemzeti ügy).

1.4.2. Az un. egységes moduláris alapú képzés legfőbb jellemzői, mutatói

Az itt leírtak teljes mértékben érvényesek a Rendőrség, Katasztrófavédelem, Büntetés-végrehajtás állományába kerülő-, részben pedig a belügyminiszter felügyelete alatt álló nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjaira is.

Milyen is ez a felkészítési rendszer, milyen jellemzői vannak?!

- Fontos meghatározója a képzési rendszer megújulásának, hogy moduláris a felépítése és kompetenciaalapú megközelítéssel bír minden érintettje felé a belügyi ágazaton belül. [Korábban ez leginkább csak a rendőr szakképzésre vonatkozott.]
- Teljesen új benne az, hogy minden ebben érintett szervezetnél a legelső részszakképesítési követelménymodul tartalmának elsajátítása előtt – mintegy a testületbekerülés feltételeként, minden szinten – közel 3 hónapos időtartamú, egységes rendvédelmi alapképzési követelménymodul került kialakításra illetve elhelyezésre a felkészítés leelejére. E követelménymodul a belügyminiszter felügyelete alá tartozó rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egységes felkészítésének meghatározására, a leginkább általános, közös tudnivalók elsajátítására, gyakorlására készült. Bármilyen csatornán érkezők itt sajátítják el a minden érintett belügyi rendvédelmi szervre vonatkozó közös tudnivalókat, szerzik meg az ide tartozó legalapvetőbb szakmai kompetenciákat. Meghatározza azokat a legfontosabb általános tudás tartalmakat, követelményeket, elvárásokat, amelyek figyelembevételével és alkalmazásával az ebben érintettek körében az erre a szakaszra kitűzött kiképzési-célok elérhetők. Az egységes követelményeken alapuló kiképzés-képzés során olyan meghatározó rendvédelmi jellegű ismeretek, kezdeti jártasságok, készségek, attitűdök – mind együtt: kompetenciák – kialakítása, megerősítése történik, aminek alapján az ebben résztvevők képessé válhatnak a rendvédelmi munkaterületen eredményes munkát végezni. Ez érvényes, a hivatásos jogviszonnyal, a fegyveres-egyenesruhás állapottal, a fegyveres életrenddel, szolgálattal, az itt rendszeresített alapvető eszközök kezelésével, a fizikai erőnléttel, kommunikációval kapcsolatos legáltalánosabb közös, minimum tudnivalók megszerzésére, elsajátítására, a vonatkozó alapvető rendszabályok betartására. Az ebben érintettek olyan ismereteket, kompetenciákat szerezhetnek, amelyek szükségesek a rendvédelmi jellegű rész-

szaképesítés, szakképesítés megszerzésére irányuló további felkészítéshez, a szakágak közötti váltások esetén a szükségtelenül hosszú átképzések elkerüléséhez.

E követelménymodul végére minden érintettnek meg kell ismernie:

- ◆ a fegyveres-rendvédelmi élet és munkarend szabályait és követelményeit, a hatályos normák alapján a velük szembeni elvárásokat, követelményeket;
- ◆ az alkotmány-, jog-, emberi-, polgári-, valamint közigazgatási jogi alapvető előírásokat;
- ◆ a hivatásos állományú öltözködési, megjelenési szabályait, az egyéni felszerelést, fegyverzetet;
- ◆ az alapvető szolgálati formákat, a legalapvetőbb titokvédelmi szabályokat;
- ◆ a fegyveres rendvédelmi szolgálat teljesítéséhez kapcsolódó biztonsági-, környezetvédelmi- és tűzvédelmi-, egészségügyi rendszabályokat;
- ◆ elvárás, hogy e tananyagelem sikeres teljesítése által legyen alakias, fegyelmezett, segítőkész, kollegiális, pontos és megbízható egyenruhás közhivatalnok.

Ezzel az újítással lehetőség adódhat arra, hogy ha valaki egyik rendvédelmi szervtől átkerül egy másikhoz, akkor azonnal kezdheti a munkát, hisz ezekkel az un. rendvédelmi minimumokkal már nem kell foglalkozni az átképzés során. [Természetesen, ezen túl az első rész-szakképesítéshez nyilvánvalóan teljesíteni kell még minimum egy követelménymodult!] A kidolgozásra került oktatásigazgatási dokumentumokban szereplő célirányos, bizonyos szintekhez kötött, ezáltal lépcsőzött képzési-, vizsgáztatási metódusok elvileg lehetőséget adhatnak az alulról felfelé szűkülő, un. „piramis-elv” megvalósítására is. A képzés „lépcsőfokain” történő előrehaladáshoz bizonyos időtartamú gyakorlati munkaszakaszok előírtak az érintettek karrier életútja számára. Ennek érvényesítésében azonban adott munkáltatók döntése lesz a továbbiakban is a meghatározó.

Ide kapcsolódik az is, hogy eredeti szándék szerint az első tiszthelyettesi rendfokozat csak az alap-szakképesítés birtokában lesz megszerezhető. Ezek előtti rész-szakképesítések csak un. tisztes rangosztály elérésére adtak volna a jövőben lehetőséget. [A jegyzet megírása idejében ez még nem létezett!]

A megújított képzési rendszerben áttörés még nem, de előrelépés történt a megszerzett kompetenciáknak az Európai Képesítési Keretrendszerhez (továbbiakban: EKRR) igazodó hazai elismertetése irányában is. A rendszer módosítása összhangban van az EKRR. elveivel és logikájával, az egész életen áttartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2008. április 23-ai, valamint az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-ai, továbbá a szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásokkal. Az elképzelés a bolognai folyamat keretében kialakított felsőoktatási képesítési keretrendszer és a szakképzési képesítési keretrendszer közötti kapcsolat kiépítésével, a már megszerzett tudás elismertetésével olyan – a képzési eredményekhez és szintekhez igazodó, a minőségi munkavégzést preferáló – elismerési és előmeneteli rendszert részesít előnyben, amely a rendvédelmi életpálya-modell alapjait rakhatja le.

Újszerű a rendőr és a büntetés-végrehajtási szakképesítések esetében a jelenlegi szaktanfolyamokból néhány legfontosabbnak a modularizálása és ráépülésként történő beépítése a tanintézeti felkészítés rendszerébe. Például a rendőr szakképesítéseknél ez az un. ötödik követelmény modul az, amely a korábbi szaktanfolyamok egy részének ide történő beépítését eredményezte. Jellegüket tekintve két csoportba rakhatjuk őket. Az egyik az un. célirányosan alparancsnoki munkára felkészítő – zászlósi – rangosztályba kerülést lehetővé tevő szakképesítés ráépülés. Ez adhat lehetőséget az alulról érkező eddigi tiszthelyetteseknek és az oldalról belépő állami felsőfokú végzettség birtokában rendészeti szervezőt végzeteknek is az előrelépésre. A másik csoport az, ahová a fennmaradó összes többi szakképesítés ráépülés tartozik lényegében nem generalista, hanem célirányos szakmai jellegű felkészítést céloz meg.

A rendőr szakképzés esetében az első és második követelménymodul sikeres teljesítése a vonatkozó a személy és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény végrehajtását szolgáló 22/2006. (IV. 25.) BM rendeletben foglaltak alapján – mint eddig is, ezután is –

elfogadható a biztonsági őri/személy és vagyonőri munkavállalás esetén. [Ez érvényes a Bv-s szakképesítés esetében is!]

Itt kívánjuk röviden érinteni a Rendészeti szervező szakképesítés változásait is.

A Rendészeti szervező szakképesítés minimális módosításon és szakmairánnyal történő bővítésen esett át, a korábban hatályos változathoz képest.

Ennél is, mint minden további érintett szakképesítésnél a változás leginkább abból adódott, hogy a fenntartó a Belügyminisztérium – mint már szóltunk róla – minden hozzá tartozó hivatásos állományúak felkészítésére hivatott szakképesítésnél – így ennél is – beépített egy új, minden rendvédelmi szervezetre vonatkozó egységes alap követelménymodult "Rendvédelmi alapfeladatok" címmel.

Ezen túl két elágazás (Katasztrófavédelmi-polgári védelmi és Tűzoltószervező) esetében a saját követelménymoduljuk módosulását az elmúlt évben bekövetkezett természeti-ipari katasztrófa új vonásai, igényei indukálták.

Struktúrája az újabb szakmairányok belépésével változáson esett át. (A korábbi 4 elágazás helyett már **hét** szakmai irányúvá vált e szakképesítés. Ezek a következők: Bűnügyi-, Büntetés-végrehajtási-, Határrendészeti-, Iparbiztonsági-, Katasztrófavédelmi-, Közlekedés és közrendvédelmi-, valamint Tűzvédelmi szervező szakmairányok léteznek!)

Új, hogy minden modul végén előírt egy kapcsolódó záró dolgozat készítése, leadása. Továbbra is igény a 150 órás szakmai gyakorlatról szóló hiteles igazolás benyújtása.

Képzés maximális időtartama módosult, egyrészt a mostani változatban emelkedett a tanóra mennyisége főleg a két szakmairány (Katasztrófavédelmi-polgári védelmi szervező, Tűzoltószervező) tartalmasabb követelménymoduljai miatt.

Megjegyzendő, hogy az ilyen szakképesítésre történő felkészítést – mivel az kvázi nem felsőfokú – a rendészeti szakközépiskolák végzik.

Az 1/2012. (I. 3.) BM rendelet mellékletében már megjelenítésre kerültek a katasztrófavédelemhez és a büntetés-végrehajtáshoz tartozó megújított további szakmai és vizsgakövetelmények is.

2. A szakképzés rendszere a belügyi ágazatban

A belügyminiszter felügyelete alatt álló szervezetek számára a végrehajtásban dolgozó tiszthelyettesek szakmai jellegű felkészítése iskolai rendszerű-, és azon kívüli keretekben, nappali vagy levelező (táv) munkarendben, leginkább saját képző intézményeken belül történik. A belügyi rendészeti szakközépiskolák – néhány sajátosság kivételével – szerves részét képezik a hazai köznevelési-oktatási illetve a felnőttképzési rendszernek. A továbbiakban csak az eltérő jellemzőkről esik szó.

2.1. A belügyi jellegű szakképzés és az erre vonatkozó, törvényhellyel alátámasztott eltérő jellegű szabályok

A szakképző iskolában – így a rendészeti szakközépiskoláinkban is – az iskolai rendszerű szakképzésben folyó szakmai elméleti és gyakorlati képzést a nemzeti köznevelésről,- valamint a szakképzésről szóló törvény alapján, és e törvényeknek a szakmai elméleti és gyakorlati képzésre vonatkozó rendelkezései szerint kell megszervezni. Az iskolai rendszerű szakképzés általában felvétellel, átvétellel vagy a szakképzési évfolyamra történő továbbhaladással kezdődik.

A rendvédelmi szervek esetében felvétellel, illetve állományba vétellel és beiskolázással történhet a kezdés.

Az Szpkt. 36. § (1) bekezdése a Magyar Honvédség, valamint a rendvédelmi szervek részére bizonyos engedményeket ad. E szerint ilyen köznevelési intézményt csak a honvédelemért vagy a rendvédelmi szerv irányításáért felelős miniszter létesíthet és tarthat fenn. A miniszter a 83-85. §-ban meghatározott fenntartói kötelezettségek teljesítésével és jogok gyakorlásával megbízhatja – *a köznevelési intézmény létesítése, megszüntetése, tevékenységi körének megállapítása és módosítása kivételével* – az ágazatához tartozó szervet, szervezetet vagy intézményt. *[Ennek alapján állt fel a BM Oktatási Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság 2012. január 1-jével.]*

További kivétel az is, hogyha nemzetközi szerződés másképp nem rendelkezik, a Magyar Honvédség, valamint a rendvédelmi szervek iskolája tanulói jogviszonyt azzal létesíthet és tarthat fenn, aki büntetlen előéletű, magyar állampolgár vagy bevándorlási engedéllyel rendelkezik, hivatásos szolgálatra alkalmas. Ezekben az iskolákban az SZMSZ a tanulmányi kötelezettség nem teljesítése miatt az évfolyamisméltás lehetősége kizárható. Mivel az ilyen profilú, rendeltetésű szakközépiskola, szakiskola a Magyar Honvédségnél vagy rendvédelmi szervezetben folyó hivatásos szolgálat ellátásához szükséges munkakör betöltésére, szakképesítés megszerzésére készít fel, létesítéséhez és működése megkezdésének engedélyezéséhez a szakképesítésért felelős miniszter engedélye szükséges.

Nagyon sok rész kérdésre kitér az Szpkt. az általánostól való eltérő lehetőségét illetően. Ezek a következők:

- ilyen szakközépiskola (szakiskola) a 12-13. §-ban foglaltaktól eltérő számú évfolyammal működhet,
- a pedagógiai programjukban sajátos rendvédelmi szempontok érvényesíthetőek, katonai szabályok és a Hszt. szerinti szabályok és tevékenységek írhatóak elő,
- az SZMSZ, házirend a pedagógusok, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők és a tanulók számára a testületben és a Hszt-ben előírt viselkedési és megjelenési szabályokat, jogokat, köteleességeket, kiképzési tevékenységet írhatnak elő,
- az előbbiek megsértése miatt fegyelmi eljárás kezdeményezhető,
- a nevelő-oktató munka pedagógus-munkakörben szolgálati viszonyban is ellátható,
- a fenntartó pályáztatás és további eljárás nélkül is adhat intézményvezetői megbízást,
- nem kell alkalmazni az osztály-, csoportlétszámokat meghatározó rendelkezéseket, a maximális létszámra vonatkozó rendelkezések kivételével,
- a tanulói jogviszony és a kollégiumi tagsági viszony megszüntetésével kapcsolatosan – írásbeli megállapodásban – a szakképzési törvény szabályaitól el lehet térni,
- ezek az intézmények országos feladatot ellátó intézménynek minősülnek.

2.2. Alapvető központi képzési,- és oktatásigazgatási dokumentumok valamint ezek tartalmi elemei a középszintű szakképzésben

A BM fenntartói felügyelete alatt álló középfokú rendészeti szakközépiskoláknak leginkább a nemzeti köznevelésről-, és szakképzésről szóló új törvények, valamint ezek hatályos végrehajtási rendeletei adják meg a jogszabályi háttérrel. Az új Szpkt., valamint a 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelettel kiadott új OKJ bizonyos módosításokat eredményeztek a korábban érvényes oktatásigazgatási dokumentumokban.

Közismert, hogy az OKJ-s szakképesítésekre – így a rendvédelmiekre is – szigorú személyi, tárgyi és nem utolsósorban oktatásigazgatási feltételek vonatkoznak, amelyeket nemcsak az indításhoz kell megteremteni, hanem folyamatosan fenn is kell tartani. *A középfokú OKJ-s szakmákra vonatkozó rendészeti szakképzést végző nevelési-oktatási intézménynek többek között rendelkeznie kell a nevelőtestület által szakszerűen összeállított és*

a fenntartó részéről jóváhagyott saját Pedagógiai-szakmai programmal. Ennek viszont – a helyi sajátosság befolyása alatt – tekintettel kell lennie az adott szakra vonatkozó szakmai- és vizsgakövetelményi, továbbá a szakképzési kerettanterv tartalmi előírásaira, elvárásaira is.

Igaz, hogy az új szakképzési törvény lényegében már **2012. január 1-jétől** hatályos, de az ennek megfelelő szakképzés – az ahhoz tartozó további normák későbbi kiadása miatt – csak fokozatosan alakult ki, illetve állt össze. A teljes beállásnak lényeges feltétele volt az alábbi új alapvető oktatásigazgatási dokumentumok elkészítése, kiadása:

- az új **OKJ**, mely „Az OKJ-ról és az OKJ módosításának eljárási rendjéről” címet viseli, és a **150/2012. (VII. 6.)** Korm. rendelettel került kiadásra,
- az új **szakmai és vizsgakövetelmények** kiadása a szakképesítésért felelős miniszter által a jövőben várható,
- a törvény szerint meghatározott az iskolai rendszerű szakképzésre vonatkozó szakképzési **kerettantervek** a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter általi kiadása ugyancsak a jövőben várható.

A régi Szpkt. szerint szakmai vizsgát az iskolai rendszerű szakképzésben utoljára a 2012/2013-as tanévben, de legkésőbb 2017. július 31-ig lehet tenni. Javító- és pótló vizsgára legkésőbb 2017. december 31-ig van lehetőség.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a régi Szpkt. szakmai vizsgát utoljára az új Szpkt. alapján az adott szakképesítésre kiadott szakképzési kerettanterv megjelenésének napjától számított hatodik hónap utolsó munkanapján lehet tenni.

Az OKJ-ban meghatározott szakképesítések tekintetében, iskolai rendszerű képzés esetében, a szakképesítésért felelős miniszter által meghatározott szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettanterv, továbbá a pedagógiai program részét képező szakmai program alapján, szakmai elméleti és gyakorlati képzés keretében történik a tanulók szakmai felkészítése. Az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai elméleti képzés szakképző iskolában, míg a gyakorlati pedig esetünkben részben művi körülmények között az iskolában, valamint a valós körülmények között végrehajtó szerveknél folyik.

Az OKJ-ban meghatározott szakképesítéshez tehát függetlenül attól, hogy iskolai rendszerben, vagy ezen kívül zajlik a felkészítés – az ellenőrzési, mérési és értékelési rendszer kialakulását és működését biztosító – szakmai és vizsgakövetelményt kell előírni.

A szakképző iskolába a tanuló – így esetünkben sem – rész-szakképesítésre nem iskolázható be iskolai rendszer kereteiben. Ez alól kivételt jelent, ha a felkészítés a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozott Köznevelési Hídprogram keretében, valamint a speciális szakiskolában és a készségfejlesztő speciális szakiskolában zajlik.

Mit lehet az előbb felsorolt oktatás-igazgatási dokumentumokról elmondani?

- Az OKJ

A hatályos OKJ formailag és tartalmilag minden lényeges mutatót tartalmaz.

Erre legyen itt belőle egy részlet:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Szakképesítés azonosító száma				Szakmacsoport	Ágazati	Iskolai	Iskolarendszeren	A képzés	

2	Szint	Tanulmányi terület	Sorszám	Szakképesítések/ szakképesítés- ráépülések megnevezése						
3	1			2	3	4	5	6	7	8
224	3	861	7	Katasztrófavédelmi referens	2	-	-	200-300 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter
260	5	861	4	Körzeti megbízott	2	-	-	300-500 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
43	3	861	2	Büntetés-végrehajtási főfelügyelő	2	-	-	500-1000 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter

- Követelménymodulok jegyzéke

A szakképesítések szakmai követelményeinek leírása a követelménymodulokat tartalmazó – leendő – Korm. rendeletben szerepelnek. Erről csak annyit, hogy az adott időszakban érvényes OKJ-s szakképesítések összes követelménymoduljának tartalma itt olvasható.

Ezek után kicsit részletesebben e központi képzési dokumentumokról!

- **A szakmai és vizsgakövetelmény kötelező tartalmi elemei** a következők:

- a) a szakképesítés OKJ-ban szereplő azonosítószáma, megnevezése és a hozzárendelt FEOR szám
- b) a szakképesítés jellegétől függően a képzés megkezdéséhez szükséges elméleti és gyakorlati tudáselemek (a továbbiakban: bemeneti kompetencia), az iskolai és szakmai előképzettség, az egészségügyi alkalmassági követelmények, a pályaalkalmassági követelmények, valamint az előírt gyakorlat,
- c) a szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb foglalkozás, tevékenység, valamint a munkaterület rövid leírása (feladatprofil),
- d) az óraszámra és/vagy évfolyamszámra vonatkozó adatok,
- e) az elméleti és gyakorlati képzési idő aránya, szakképző iskolában a szakképzési évfolyamok száma, az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat mérő szintvizsga (a továbbiakban: szintvizsga) szervezésének lehetősége,
- f) a szakképesítéshez (a szakképesítés szakirányához, rész-szakképesítéshez, szakképesítés-ráépüléshez) tartozó, Korm. rendeletben meghatározott szakmai követelménymodul(ok) azonosító száma,
- g) a komplex szakmai vizsgáztatással kapcsolatos követelmények közül
 - ga) a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei, beleértve a nyelvvizsga, modulzáró vizsga letételére vonatkozó feltételek,
 - gb) a komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei,
 - gc) a vizsgatevékenységek alóli felmentés esetei, módja és feltételei,
 - gd) a vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételére, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédeszközökre vonatkozó részletes szabályok,
 - ge) a vizsgatevékenységek és a komplex szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló Korm. rendeletben (a továbbiakban: szakmai vizsgaszabályzat) meghatározottaktól eltérő

- szempontjai,
- h) a képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék,
 - i) az iskolai rendszerű szakképzés esetében a szorgalmi időszakot követően teljesítendő összefüggő szakmai gyakorlat időtartama,
 - j) az iskolai rendszerű oktatásban, a szakképzésben, a felsőoktatásban, a non-formális, és informális tanulással, továbbá a munkavégzés során szerzett kompetenciáknak, a szakmai előkészítő érettségi tantárgyi vizsgának vagy az ágazati szakmai érettségi vizsgának a szakmai követelmények teljesítésébe történő beszámíthatósága,
 - k) amennyiben a szakképesítés nem tartozik egyik országos gazdasági kamara hatáskörébe, vagy országos gazdasági érdekképviselői szervezet hatáskörébe sem, a szakmai vizsgabizottságban való részvételre a szakmai és vizsgakövetelményben kijelölt szakmai szervezet vagy az ágazat egészében érdekelt szakmai kamara (a továbbiakban: szakmai szervezet, szakmai kamara).

- A szakképzési kerettanterv

Az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai képzés a szakmai és vizsgakövetelmény alapján kiadott egységes, kötelezően alkalmazandó kerettanterv (a továbbiakban: szakképzési kerettanterv) szerint folyik.

A szakképzési kerettanterv a szakiskolai képzésben szakképesítésenként a szakmai elméletre, továbbá az iskolai tanműhelyben folyó vagy a gazdálkodó szervezetnél szervezhető szakmai gyakorlati képzésre kerül kiadásra. A kerettantervnek biztosítania kell, hogy a szakiskolában évfolyamonként a kötelező tanórai foglalkozások megtartásához rendelkezésre álló időkeret legalább harminhárom százaléka a Nemzeti alaptantervben meghatározottak átadásához álljon rendelkezésre.

Ez a dokumentum az érettségi vizsgát követő szakképzési évfolyamon a szakmai elméleti, továbbá a szakmai gyakorlati oktatásra kerül kiadásra.

A szakképzési kerettanterv tartalmazza a szakmai követelménymodulok alapján a szakmai tantárgyak rendszerét és témaköreinek tartalmát, annak meghatározását, hogy az adott szakmai tantárgy a szakmai elméleti képzés vagy a szakmai gyakorlati képzés része, a tantárgyi követelmények évfolyamonkénti megoszlását, a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló időkeretet, a szakmai elméleti és gyakorlati képzés tagolását és arányait. A szakképzési kerettanterv tartalmazza, hogy az adott szakmai tantárgy mely szakmai követelménymodulnak felel meg.

Az adott szakképző iskola típusára és évfolyamára – a nemzeti köznevelésről szóló törvényben – a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább kilencven százalékanak tartalmát a szakképzési kerettanterv állapítja meg. A szabadon hagyott időkeret szakmai tartalmát a szakképző iskola szakmai programja határozza meg.

A szakképzési kerettantervet a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter – az oktatásért felelős miniszterrel és az adott szakképesítésért felelős miniszterrel egyetértésben – adja ki rendeletben.

A pedagógiai és szakmai program

Az előbb leírtakból kitűnik, hogy az OKJ-n túl alapidokumentumnak mondjuk az adott szakra vonatkozó szakmai és vizsgakövetelményt, továbbá a szakképzési kerettantervet, valamint az iskola Pedagógiai programját illetve ennek fő része a szakmai programot. Az

adott rendészeti szakközépiskolák saját Pedagógiai-szakmai Programja az, amely nevelő-
oktató munkájuk lényegét foglalja össze. Ebben vissza kell tükröződnie a centralizáltan
készülő magasabb szintű – előbb felsorolt – oktatási dokumentumok tartalmának!

A nevelő és oktató munka az iskolában pedagógiai szakmai program szerint folyik. A pedagógiai
programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon
rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó
egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettantervek alapján a szakképző
iskolában a pedagógiai program részeként *szakmai programot*, az iskolarendszeren kívüli
szakképzést folytató intézményben a felnőttképzésről szóló törvényben szabályozott
képzési programot kell kidolgozni.

Mivel a képzés egy része korábban is, ma pedig még inkább végrehajtó szerveknél, valós
körülmények között zajlik, ezért szükséges rendelkezni a felkészítést végző iskola és az
érintett középfokú végrehajtó szerv közötti, a gyakorlati felkészítést behatároló érvényes
megállapodással is.

2.3. A tanintézetbe való bekerülés lehetőségei, a felvételi eljárás lépései és a tanulói jogviszony

A katasztrófavédelmi és a büntetés-végrehajtási szervekhez tartozók a saját képző
intézményeikbe szinte kivétel nélkül, mint állományba lévők, vezényléssel kerülnek be.

Nem így van ez a rendészeti szakközépiskolák esetében, ahol leginkább iskolai rendszerű
felkészítés zajlik. [Lehet iskolarendszeren kívüli képzés is és akkor már más a helyzet.]

Középfokú rendészeti jellegű képzés az Adyligeti, a Körmendi, a Miskolci és a Szegedi
Rendészeti Szakközépiskolában folyik. Az iskolai rendszerű szakképzésbe nem
beiskolázással, vezényléssel, hanem felvételi eljárás keretében kerülhet be a pályázó fiatal.

A felvételi eljárás a nemzeti köznevelésről, a szakképzésről és a felügyeletet ellátó
miniszter által erre vonatkozó rendelkezéséről, továbbá a BM irányítása alá tartozó rendészeti
szakközépiskolákra vonatkozó szabályokról szóló 10/2010. (XII. 22.) és a 67/2011. (XII. 30.)
BM rendeletekkel módosított **33/2005. (VI. 30.) BM-OM együttes rendelet** 3. §-a, továbbá
az iskolák ezek alapján elkészített Felvételi Szabályzata előírása alapján történik.

A szabályok megfogalmazásánál nyilvánvalóan tekintettel kellett lenni még a Hszt. a 37. §
(1) bekezdésére, hogy hivatásos szolgálati viszony önkéntes jelentkezés alapján azzal a 18.
életévét betöltött, de a hivatásos szolgálati viszony felső korhatárát még el nem érő,
cselekvőképes, állandó belföldi lakóhellyel rendelkező, a rendfokozati állománycsoporthoz
meghatározott iskolai végzettségű, szakképzettességű magyar állampolgárral létesíthető,

- a) aki a hivatásos szolgálatra egészségi, pszichikai és fizikai szempontból alkalmas,
- b) akinek életvitele nem kifogásolható és hozzájárul annak a szolgálati viszony létesítése
előtti, valamint a szolgálati viszony fennállása alatti ellenőrzéséhez,
- c) aki elfogadja egyes alkotmányos jogainak e törvény szerinti korlátozását,
- d) aki tudomásul veszi, hogy szolgálati viszonya fennállása alatt szolgálata törvényes
ellátását tudta és beleegyezése nélkül – törvényben meghatározott szerveknél és módon
– ellenőrizhetik (a továbbiakban: megbízhatósági vizsgálat),
- e) aki hozzájárul a jogszabályokban meghatározott szintű nemzetbiztonsági ellenőrzéséhez,
ha az a beosztása ellátásához szükséges.

A Hszt. 38. § (1) bekezdése a hivatásos állomány létszámát – a 37. § (1) bekezdésében, valamint a 37/A. § (1) bekezdésében előírt feltételek megléte esetén – a katonai és rendvédelmi oktatási intézményekben végzett (szakképesítést szerzett) hallgatók hivatásos állományba vételével, a polgári oktatási intézményekben végzett személyek (szakképesítéssel rendelkezők), valamint a szerződéses állományból hivatásos állományba átvett személyek felvételével kell biztosítani.

Mindezen jogszabályi előírások alapján egyértelműen behatárolt, hogy ki jelentkezhet a rendészeti szakközépiskolákba, milyen módja és határideje van ennek. Meghatározott, pontosan kitöltött dokumentumokat (nyilatkozatok, adatlap, önéletrajz, kérdőív, háziorvosi igazolás) kell a Jelentkezési laphoz csatolnia a pályázó fiatalnak ahhoz, hogy elfogadják jelentkezését az iskolák.

A felvételi eljárás szakaszai:

1. Előzetes alkalmassági ellenőrzés a lakóhelye szerinti középszintű szervezetenél.
2. ***A rendészeti szakközépiskolában végrehajtásra kerülő szakmai irányultságú általános műveltségi írásbeli és a fizikai-erőnléti alkalmassági vizsga.***
3. ***Egészségügyi és pszichológiai pályaalkalmassági vizsgálat az 1. pontban érintett területi szintű szervek szakintézményei, orvosai illetve pszichológusai közreműködésével.***
4. Az egész folyamatot a végleges ponthatár meghatározása és a felvételi döntés meghozatal zárja, mely az érintett szakközépiskola igazgatójának hatáskörébe tartozik.

Az előzetes alkalmassági ellenőrzés – benne a környezettanulmány is – hivatott az „előszűrő” szerepét betölteni. A szakmai irányultságú műveltségi teszt kitöltésénél a pályázó társadalmi, történelmi és igazgatási ismeretekben való naprakész tájékozottságáról győződik meg az iskola.

A fizikai erőnléti alkalmassági vizsgálat célja a jelentkező erőnlétének, terhelhetőségének megállapítása a jövő pálya szemszögéből. Aki itt nem éri el a „minimumhatárt”, az nem mehet tovább az eljárásban. A pszichológiai pályaalkalmassági vizsgálat – mely írásbeli és szóbeli (interjú) részből áll – hivatott arra, hogy véleményt mondjon a pályázó intelligenciájára, személyiségére és elkötelezettségére vonatkozóan. Az egészségügyi vizsgálat azzal a céllal történik, hogy a rendvédelmi pályára ilyen szempontból alkalmatlan pályázó ne kerüljön be. Aki ezeken „nem alkalmas” minősítést kap, eleve kizárja magát a lehetséges tanulók sorából.

A felvételi teljes pontszáma – mely alapján döntenek a felvételen – az eljárás adott része során szerzett pontszámból és a többletpontok – ha van ilyen az adott pályázónál – számából áll össze. Mind a pszichológiai, mind az egészségügyi vizsgálat döntése ellen jogorvoslattal élhet a pályázó, továbbá fellebbezhet a végső felvételi határozat ellen is.

2.4. A felnőttoktatás/képzés lehetőségei a belügyi rendvédelmi szervek tagjait illetően

Az élethosszig tartó tanulás iránt Magyarországon is objektív igény van, amelynek egyik oka, hogy az iskoláztatás erősödése mellett folyamatosan jelen van a halmozódó végzettségi/képzettségi hiány is, másrészt pedig a fejlődő piaccgazdaságban világosan látszik az iskolázatlanabb és a képzetlenebb munkaerő leértékelődése, illetve gyengébb foglalkoztatási biztonsága. Az ezzel kapcsolatos igények a belügyi rendvédelmi szervek esetében is léteznek.

A felnőttképzés olyan komplex fogalom melybe – a felnőttképzési törvény alapján – beleértjük az általános, a nyelvi és szakmai képzést. A felnőttképzés fogalma széles értelemben a nagykorúságot elért személyek képzését jelenti, a gyakorlatban azonban nem ezt a kritériumot használjuk. A nemzeti köznevelési törvény szerint a felnőttképzésbe a

tankötelezettséget teljesített személy léphet be. A felsőoktatási törvény ugyanakkor az ún. „nappali” tagozatú szakokra járó hallgatókat nem tekinti a felnőttképzés alanyának.

A felnőttképzésnek több területe van, úgymint:

- a. az iskolai rendszerű felnőttképzés, amely általános, középfokú, vagy felsőfokú végzettség és/vagy szakmai képesítés megszerzésére irányul, ennek törvényi szabályozását a nemzeti köznevelési törvény és a felsőoktatási törvény tartalmazza,
- b. az iskolai rendszeren kívüli képzés, amelynek legnagyobb területe a munkaerő-piaciképzés, ennek a törvényi szabályozását alapvetően a felnőttképzési törvény, a szakképzés alapvető jogszabályait a szakképzési törvény és rendeletei, a foglalkoztatást segítő, támogatott képzések jogi háttérét a foglalkoztatási törvény tartalmazza,
- c. a felnőttképzés szakmai képzési funkciójához is kapcsolódik az általános és a nyelvi képzés.

A felnőttképzés fő funkciói:

- a. egyik alapfunkciója az első iskolai végzettség és/vagy – az egyén életpályája szempontjából szükséges – szakképzettség megszerzésének a segítése. A fejlett társadalmakban ez a „pótló” funkció minimálisan az alap (általános) iskolai végzettség és az első szakképzettség megszerzését jelenti,
- b. második fő funkciója – az egyén életpályája szempontjából szükséges – folyamatos szakmai képzés, illetve a magasabb szintű szakképesítés megszerzésének segítése,
- c. harmadik fő funkciója, hogy segítse elő a foglalkoztatást. A foglalkoztatást segítő képzés irányulhat át- vagy továbbképzésre, illetőleg első szakképzettség megszerzésére is, a képzés eredményeként pedig államilag elismert szakképesítés, vagy munkaköri (betanító) szakképzettség szerezhető,
- d. negyedik funkciója, hogy az ún. kiegészítő képzési formák működtetése.

A belügyi ágazatokban e funkciók közül leginkább a második a meghatározó. A belügyi rendvédelmi szervek vonatkozásában létezik iskolai rendszer keretében-, és azon kívül is felnőttképzés. A vonatkozó jogszabályok szerint a felnőttképzés keretei között iskolai rendszerű képzést – alap-, közép- vagy felsőfokú tanulmányokat – nappali, esti, levelező vagy más sajátos (pl. távoktatás) munkarend szerint lehetséges folytatni.

Az iskolai rendszerű képzések magánjogi kritériumát a magyar jogszabályok alapvetően az ún. tanulói, vagy (a felsőoktatásban) hallgatói jogviszonyhoz kötik, amely az oktatási intézmény és a felnőtt között jön létre és az oktatásra (képzésre) vonatkozó kölcsönös jogokat és kötelezettségeket határozza meg. Esetünkben lehetnek, ún. kettős jogállású tanulók is, akik esetleg már próbaidős hivatásos állományúak is egyben. Nyilván különbség van az ösztöndíjas-, és az előbb említett kettős jogállású tanulók között. Ezek részletezésétől eltekintünk.

A belügyi rendvédelmi szervek utánpótlása felnőttoktatás keretében, de iskolarendszeren kívül is folyik. Ilyen esetben nemigen kell állandóan, hanem csak alkalmilag megjelenni a képző intézményben, leginkább központi előadások, konzultációk illetve vizsgáztatások során. Az érintettek a köztes időben dolgozhatnak eredeti munkakörükben úgy, hogy kiszakítanak a szabad idejükből az előírtak elsajátítására, a meghatározott irodalmak tanulmányozására, előírt gyakorlati feladatok teljesítésére. Ezeket a tanulókat kizárólag kettős jogállásúaknak nevezzük, mivel a képzési idő alatt állományviszonyuk fennállása ellenére van tanulói jellegű kötelezettségük is.

A képzések célja szerint az alábbi **képzéstípusokat** különböztetjük meg:

- a. az állam által elismert (OKJ-s) szakképesítés megszerzésére irányuló képzések;
- b. az állam által nem elismert, ún. vállalati (hatósági) képesítés megszerzésére irányuló felkészítések;
- c. szakmai továbbképzések;
- d. szakképesítést megalapozó szakmai alapfelkészítések;
- e. egyéb képzések (nyelvi stb.).

2.5. A vizsgák, vizsgáztatások és az erre vonatkozó jogosultság megszerzése

Az OKJ-ban meghatározott szakképesítés megszerzésére irányuló komplex szakmai vizsgára történő felkészítés – az Szkkt. szerint – a szakképző iskola szakképzési

évfolyamain, és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben folyik. Ennek lebonyolítását csak az erre felhatalmazott intézmények végezhetik. [Lásd: esetünkben az 58/2012. (XI. 27.) BM rendeletet!]

Az előző időszakhoz viszonyítva a szakmai vizsgáztatás témájában újszerűnek minősíthető az, hogy most már ténylegesen komplex jellegű, mivel az egész szakképesítéshez és nem egy-egy követelménymodulhoz kapcsolódik a vizsga tartalma és jellege. Új lehet esetünkben az is, hogy iskolai rendszerű képzésben a javító-, és pótló vizsgát az RSZK is megszervezheti, mellyel nem áll tanulói jogviszonyban az érintett. A szakmai vizsga meghatározója a gyakorlatiasság!

A komplex szakmai vizsgán a szakmai elméleti és gyakorlati képzés során átadott és megtanult, a szakmai és vizsgakövetelményben előírt szakmai követelményeknek a szakképzési kerettanterv szerinti elsajátítását kell egységes eljárás keretében mérni.

Az OKJ-ban meghatározott szakképesítés megszerzésére a komplex szakmai vizsgát a szakmai és vizsgakövetelmény alapján és a szakmai vizsgaszabályzat rendelkezései szerint kell megtartani. A komplex szakmai vizsgát szakmai vizsgabizottság előtt kell letenni.

A szakmai vizsgabizottság független szakmai testület, amely négy tagból áll. Munkájában az elnök mellett három tag vesz részt, akik közül legalább egy tagnak szakirányú felsőfokú végzettséggel kell rendelkeznie, egy tag pedig a képzést folytató intézmény által – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – javasolt, a képzésben részt vett oktatónak kell lennie. A szakmai vizsgabizottság elnökét és tagjait a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter az állami szakképzési és felnőttképzési szerv útján bízza meg. Azokban a szakképesítésekben, amelyekben a gazdasági kamara a szakképzésért felelős miniszterrel kötött megállapodás alapján kidolgozza és gondozza a szakmai és vizsgakövetelményt, az állami szakképzési és felnőttképzési szerv a vizsgaelnököt a gazdasági kamara javaslata alapján bízza meg.

Szakképesítést igazoló bizonyítványt csak az kaphat, aki a komplex szakmai vizsgán teljesítette a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott valamennyi követelményt.

A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei alól a vizsgaszabályzatban foglalt kivételekkel felmentés nem adható.

A szakmai vizsgabizottság a vizsgázó komplex szakmai vizsgán nyújtott teljesítménye alapján rész-szakképesítést igazoló bizonyítványt állíthat ki, ha a vizsgázó csak a komplex szakmai vizsga követelményeinek egy részét teljesítette, és a vizsgázó által teljesített követelmények megfelelnek valamely rész-szakképesítés vagy rész-szakképesítések követelményeinek. Az iskolai rendszerű szakképzésben az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak – szakképzési kerettantervben meghatározottak szerint – egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével.

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a szakképzést folytató intézmény a képzési szakaszok lezárásaként a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott moduloknak megfelelő modulzáró vizsgát szervez. A modulzáró vizsga a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározottak szerint összevontan is megszervezhető. Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltétele a szakmai és vizsgakövetelményben előírt modulzáró vizsga eredményes letétele, valamint a szakmai gyakorlat megtörténtének igazolása.

<http://www.google.hu/intl/hu/options/>

3. A belügyi tovább- és átképzés rendszere

3.1. Az LLL lényege, hatása és következménye

Az Európai Unió tagországai kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élethosszig tartó tanulásnak (lifelong learning – továbbiakban: LLL). A hangsúlyos szerepet az is mutatja, hogy 1996-ot a LLL évének nevezték ki. Az erre vonatkozó törekvés azóta is töretlen. Az

Európai Bizottság „A tudás Európája” című dokumentumában a 2002.-2006. közötti időszak oktatási-, képzési-, és ifjúsági programjaira vonatkozó javaslatait is az élethosszig tartó tanulás filozófiája megvalósítása köré csoportosította. Az LLL szemlélet hazánkban is és kicsit a rendvédelmi szerveknél is jelen van.

Ennek alapját a rohamosan, megállás nélkül változó környezet, világ és ennek módosuló igényei adják. Az egész életen áttartó tanulás szükségességét több tényező támasztja alá. Ezek közül meghatározó, hogy az iskolai képzésben megszerzett ismeretanyag rövid időn belül elavul a felgyorsult jogszabályi változások, szakmai kihívások, és a bűnözés fejlődése következtében. A szakmai munka végzése egyre szélesebb körű (horizontális) és mélyebb (vertikális) ismeretanyag elsajátítását, egyre jobb felkészültséget, a képességek fejlesztését igényli.

Maga a fogalom – élethosszig tartó tanulás – négy alapvető alkotóelemmel bír:

- a figyelem fókusza az oktatási intézményről, a munkavállalóra tevődik át,
- hangsúly az önálló tanuláson van,
- a tanulás bárhol, bármilyen módon történhet,
- az egész életpályát átfogja.

A XXI. században minden eddiginél gyorsabban változik az embereket körülvevő világ. A globalizáció folyamata, közösségesedése, a technológiai fejlődés vagy az olyan új fogalmak, mint a környezettudatosság megjelenése következtében változnia, módosulnia kell a tudásnak, szakértelemnek is ezekkel együtt. Mindez nemcsak szüntelen tudást, tanulást indukál illetve feltételez, hanem új felfogást, gondolkodásmódot is. Aki ezt nem ismeri fel, nem fogadja el, az lemaradhat, háttérbe szorulhat szakmai karrierjét illetően.

Ebben az új helyzetben a korábbi ismerethalmaz birtoklása helyett a **kompetenciák** kerültek előtérbe. Ugyanis míg az előbbiek – az ismeretek – nagy mérete, terjedelme miatt már nem vagyunk képesek átfogni, addig a kompetenciák fejlesztésére van lehetőségünk amennyiben ezzel megfelelő akarat, szándék párosul. Ebben az egyéni motiváción túl nagy szerepe van, a munkahelynek, a helyi közösségnek, vezetőknek is.

Amikor pályakezdő munkatársaink – tiszthelyettesek, tiszték – az iskolarendszerű képzés befejezésekor, az ünnepélyes eskütételt követően meghallgatják az elköszönő beszédet, azokból minden esetben kicseng a folyamatos tanulásra vonatkozó felhívás, amikor azt mondja az előljáró: „ezzel az Önök képzése nem, csak annak egy szakasza zárult le.”

Az egyénnek és az adott rendvédelmi szervnek egyaránt érdeke az, hogy akár szervezett, akár önképzés módszerével az érintettek tudása – a tapasztalatszerzésekkel párhuzamosan – folyamatos megújuláson essen át, mert egyébként a „világ és dolgai elmennek mellettünk”, az érintett pedig lemarad, nem felel meg az újabb kihívásoknak, a körülmények által befolyásolt módosult követelményeknek. A folyamatos technológiai fejlődés, az alkalmazott eszközök, eljárások frissülése szükségszerűvé teszi a – valamilyen jellegű – képzésbe történő bekapcsolódást, a rendszeres továbbképzést, adott esetben szakterületváltást is. *Az LLL-el a tanulás formái kissé átrendeződnek, nagyobb hangsúlyt kap az iskola falain túli – formális, informális és non formális – tanulás, felkészülés. Nyilvánvalóan ezzel együtt jár a mentorálás, tutorálás szerepének erősödése is.*

3.2. A vezetői,- tovább,- és átképzés teljesülésének lehetőségei, szinterei

Közismert, kutatásokkal igazolt tényként állapítható meg, hogy korunkban a megszerzett szakmai tudás avulása a fizikai javakkal együtt gyors. A társadalmi fejlődés, valamint az innováció, a technikai megújulás hatására az ismeretek, jártasságok, készségek egy része rendkívül felfokozott ütemben értéktelenedik, kopik.

A későbbiekben érintendő vonatkozó jogszabályok – leginkább a Hszt., valamint az adott ágazat hivatásos állományú tagjaira vonatkozó képesítési követelmények – előírják illetve

lehetővé teszik a rendvédelmi szakterületen dolgozó hivatásos állományúakra egységesen vonatkozó-, továbbá a kis részben eltérő jellegű, tartalmú ön-, és át-, illetve továbbképzéseit,

A hivatkozott rendelet 44. § (4) bekezdése úgy rendelkezett, hogy: „A hivatásos állomány tagja ötévenként legalább egyszer köteles részt venni szakmai továbbképzésen, illetve a speciális rendészeti végzettséget biztosító képzéseken történő részvételét biztosítani kell, amelyek megvalósítására az állományilletékes parancsnok évente képzési, továbbképzési tervben intézkedik.”

ezen teljesítési kötelezettségeit. Ez leginkább a korábban már érintett élethosszig tartó tanulással van összefüggésben és célja az állomány szaktudása naprakészségének biztosítása.

A Hszt. 73. § (2) bekezdése szerint: „A hivatásos állomány tagját szakmai ismereteinek fejlesztése céljából szakmai továbbképzésben, illetve átképzésben kell részesíteni, amelyre az állományilletékes parancsnok jelöli ki a résztvevőket.”

A továbbképzés: a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja foglalkoztatási jogviszony létesítéséhez előírt iskolai (állami, szakmai) alapképzettségen (szakképzettségen, illetve szakképesítésen) kívüli minden további iskolai rendszerű vagy iskolarendszeren kívüli képzés, amely munkakörének betöltéséhez, a más vagy a magasabb munkakörbe kerüléséhez, valamint a munkakör megtartásához szükséges nappali, esti, levelező tagozatos, nyitott-és távoktatási (irányított önképzés) formában megvalósuló, beiskolázáson, pályázaton, vagy önkéntes jelentkezésen alapuló átképzés, továbbképzés, kiképzés, vezetővé-, mestervezetővé képzés, ill. vezetői továbbképzés.

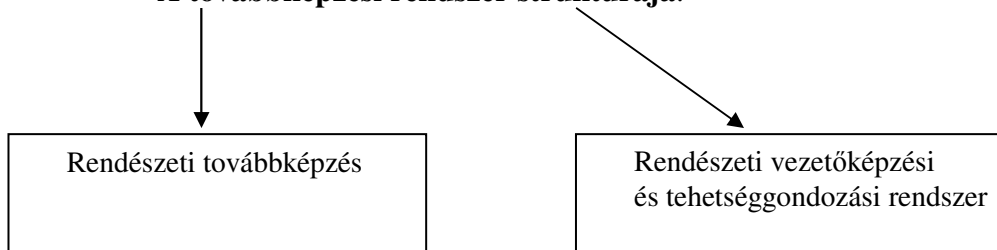
A rendészeti átképzés fogalmát határozza meg: „A hivatásos állomány azon felsőfokú végzettséggel rendelkező tagjainak iskolarendszeren kívüli képzése, akik a rendészeti alapképzéssel mellett nem rendelkeznek az adott rendvédelmi szerv jellegének megfelelő rendészeti ismeretekkel.” A szaktanfolyam fogalma: „A II. besorolási osztály III. és IV. besorolási kategóriájába tartozó beosztások betöltéséhez a rendészeti alapképzésen túli speciális szakképesítést biztosító iskolarendszeren kívüli képzés.”

Itt érintjük a vezetővé és a vezetőképzés témáját is. A két fogalmi kategória között lényeges különbség van, annak ellenére, hogy mindkettő fontos helyet, szerepet tölt be a szervezetek eredményes működésében. Míg a vezetőképzés – mint nevében is benne van – már ilyen beosztásban lévőre vonatkozik. Ezzel szemben vezetővé olyan személyek kerülnek felkészítésre, akik majd ezután lesznek vezetők, azaz ők adhatják a későbbi vezetői utánpótlást. Ebből adódóan nyilvánvalóan a felkészítés tartalma, módszere a két kategória esetében eltér egymástól.

A kiképzés fogalmát jogszabály nem adja meg. Gyakorlati tapasztalatok alapján azt mondhatjuk, hogy kiképzésen a rendvédelmi munka ellátásához szükséges tréningeket, több gyakorlattal járó készségfejlesztést értjük. A kiképzés tehát adott esetben része lehet az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli alapképzésnek, továbbképzésnek és átképzésnek egyaránt.

A továbbképzési rendszer akkor jó, ha igazodik a karrierpálya elemeihez, a munkaköri kompetenciákra készít fel. Fontos az is, hogy ne csak a hagyományos vertikális karrierlétrán való előrelépést, vagy maradást biztosítsa, hanem egyes állománykategóriákon belül a horizontális mozgást is szolgálja. Egyszerűen fogalmazva az is karrier, hogy pl. egy tiszthelyettes több munkakör magas színvonalú ellátására teszi képessé magát, és ezt a szolgálati helyén erkölcsileg és anyagilag elismerik. A rendvédelmi továbbképzés tehát tervszerű, a hivatásos állományú munkatárs munkavégzését, fejlődését szolgáló tanulási forma, amely megvalósulhat a belügyi, rendvédelmi intézményekben, és civil hazai és külföldi intézményekben, képző helyeken, esetleg gyakorló munkahelyeken is.

A továbbképzési rendszer struktúrája:

Annak függvényében, hogy kinek a szervezésében és hol történik a továbbképzés beszélhetünk központi-, országos-, területi és helyi szintű továbbképzésekről. Ezekhez – az utóbbit leszámítva – mindhez bizonyos továbbképzési tanulmányi pontszám kapcsolódik.

Továbbképzési szintek és szervek:

A hivatásos és közalkalmazotti állomány továbbképzési kötelezettsége csak az előbb meghatározott továbbképzéseken való részvétellel teljesíthetőek.

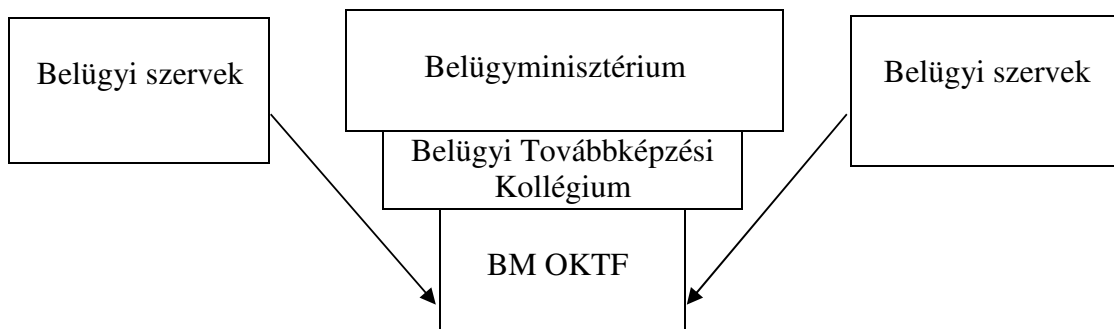
Központi továbbképzés: a miniszter vagy a belügyi szerv vezetője által elrendelt olyan továbbképzési program, amely valamennyi belügyi szerv vagy egyidejűleg több belügyi szerv teljes hivatásos vagy közalkalmazotti állományának biztosítja az egységes felkészítést.

Csak a továbbképzési programjegyzéken szereplő minősített továbbképzési programok vehetők igénybe a közigazgatási szerveknél foglalkoztatottak továbbképzése érdekében.

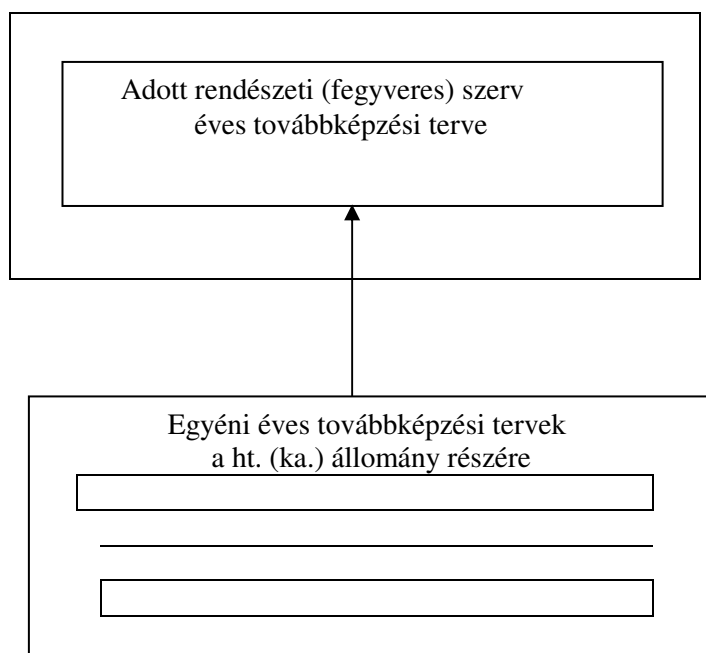
A benyújtott programok minősítést szakértők végzik el, ennek díját a készítő fizeti. A továbbképzési programok programjegyzékre történő nyilvántartásba vételéről vagy törléséről az OKTF javaslatára a Kollégium dönt.

Rendészeti vezetői továbbképzés szervezésére csak az OKTF jogosult. A belügyi szerv elsőszámú vezetőinek és helyetteseiknek, valamint a belügyi szerv tábornoki rendfokozatú tagjainak továbbképzését az OKTF a Nemzeti Közsolgálati Egyetem bevonásával hajtja végre.

A továbbképzés irányítási szervezetrendszere:

A továbbképzéshez készítendő tervokmányok:

A belügyi szerv éves továbbképzési terve a tárgyévben a fegyveres szervnél foglalkoztatott hivatásos és közalkalmazotti állomány egyéni továbbképzési terveinek alapján készül.

Egyéni továbbképzési terv: a hivatásos állomány tagja vagy a közalkalmazott részére a fegyveres szerv által a tárgyévre előírt továbbképzési kötelezettségek és egyéni fejlesztési igények teljesítését biztosító képzési terv.

Éves továbbképzési terv: a belügyi szervnél foglalkoztatott hivatásos és közalkalmazotti állomány egyéni továbbképzési terveinek alapján összeállított terv.

A továbbképzések minőségi megfelelőségének biztosítása érdekében minőségirányítási rendszert kell működtetni. A továbbképzés minőségirányítási szabályzatát a Kollégium adja ki, megvalósulást felkészített minőségügyi ellenőr által elvégzett helyszíni ellenőrzés biztosítja.

A továbbképzések teljesítésének mérésére a BM OKTF főigazgatója által jóváhagyott vizsgaszabályzat tartalmára tekintettel, továbbképzési pontrendszerrel történik. Egy továbbképzési pont egy tanulmányi munkaórának felel meg. A továbbképzési időszak alatt

- a) a hivatásos vagy közalkalmazotti állomány vezetői beosztást vagy munkakört betöltő tagjának legalább 128,
- b) a hivatásos állomány I. besorolási osztály tagjának legalább 96,
- c) a hivatásos állomány II. besorolási osztály tagjának 64, továbbképzési pontot kell

teljesítenie.

Meghatározott ezen megszerzett pontok forrásának aránya is. Legalább 25 %-át központi-, legfeljebb 25 %-át a belügyi szerv vezetője által előírt minősített vagy bejelentés köteles, *továbbá* legfeljebb 20 %-át a területi besorolású szerv vezetője által szervezett továbbképzésen kell beszerezni.

A továbbképzés a továbbképzési időszakokban történik. A továbbképzési időszak időtartama négy év. [Tehát az előírt pontok is erre vonatkoznak!]

3.2.1. A Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszer

Ez egy olyan emberi erőforrás-gazdálkodási folyamat, amely a fegyveres szervek hivatásos állományának arra alkalmas tagjai rendészeti vezetővé vagy rendészeti szakértővé válását segíti elő, valamint egyéb karriermenedzselési tevékenységeket tartalmaz.

A hivatásos állomány tagja a Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszerbe a BM OKTF által végzett vezető-kiválasztási eljárás útján kerülhet be. Mint a nevéből is kiderül, két eleme van. Az egyik a **vezetőképzés**, a másik pedig a **tehetséggondozás**. A vezetőképzésen belül is beszélhetünk vezetővé képzésről, valamint vezetői továbbképzésről. A vezetővé képzésen belül létezik két szint. Az egyik a rendészeti vezetővé-, a másik pedig a mestervezetővé képző.

A rendészeti **vezetővé képző tanfolyam** a fegyveres szervnél rendszeresített vezetői beosztások betöltéséhez előírt, iskolarendszeren kívüli, középvezetői készségeket fejlesztő tanfolyam osztályvezetői vagy főosztályvezető-helyettesi illetményre jogosító beosztásba pályázók esetében. A rendészeti vezetővé képző tanfolyamon a hivatásos állomány azon tagja vehet részt, aki

- a) a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankban (a továbbiakban: adatbank) szerepel és
- b) rendelkezik rendészeti szakvizsgával, vagy mentesül annak letétele alól.

A hivatásos állománynak a kompetencia-megfelelést mérő felmérést eredményesen teljesítő tagja jogosult részt venni a **rendészeti mestervezetővé képző** tanfolyamon.

A rendészeti mestervezetővé képző tanfolyam a fegyveres szervnél rendszeresített főosztályvezetői, vagy annál magasabb vezetői besorolású beosztások betöltéséhez előírt, iskolarendszeren kívüli, felnőttképzési, felsővezetői készségeket fejlesztő tanfolyam.

A **rendészeti tehetséggondozási program** egy komplex, kompetencia alapú továbbképzési rendszer, amelynek célja a vezetői utánpótlás tervszerű biztosítása, valamint a tehetségek felkarolása és előmenetelük elősegítése. A rendészeti tehetséggondozási program keretében a résztvevő a vezetőképzési-, szakértői karrierfejlesztő programban, vagy logisztikai, idegen nyelvi, informatikai képzésen vesz részt. Ennek feltétele: aki legalább négy év szolgálati viszonyal rendelkezik, aki nem tölt be vezetői beosztást stb..

A rendészeti tehetséggondozási programot az OKTF szervezi és bonyolítja.

3.2.2. Vezetői továbbképzés

A rendészeti vezetővé képző tanfolyamot, továbbá a rendészeti mestervezetővé képző tanfolyamot eredményesen teljesítő, vezetői beosztást betöltő hivatásos állomány tagja (a továbbiakban: rendészeti vezető) vezetői továbbképzésen köteles részt venni.

A belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi szervek vezetői állományának továbbképzéséről szóló 33/2012. (VII. 30.) BM utasításban meghatározott vezetői továbbképzés **központi vezetői továbbképzésnek** minősül. Ezen vezetői továbbképzést az érintettek, annak elvégzésétől számított négy éven belül köteles megismételni.

3.2.3. Egyéb képzések

A rendészeti vezetőképzési és tehetséggondozási rendszer működésével összefüggő egyéb képzések. Az OKTF jogosult minősített trénerek képzésére tanfolyamot szervezni, a rendészeti vezetők képességének kibontakoztatása és teljesítményének fokozása érdekében jogosult minősítő tanácsadó (coach) képző tanfolyam szervezésére.

A rendészeti vezető-, a mestervezető-, valamint egyéb jellegű képzések lényegéről, tartalmáról, felépítéséről valamint menetrendjéről részletesen tájékozódhatnak a BM illetve a BM Oktatási Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság honlapján.

3.3. Az átképzés

Átképzésre legfőképpen akkor kerül sor, ha a munkatárs adott tárcán belül rövidesen szakterületet vált, avagy már át is került új, a korábbtól eltérő szaktudást igénylő munkakörbe. Ilyenre szak-, illetve speciális szaktanfolyamok keretében is van lehetőség. [Erről hátrább olvashatnak!]

A rendészeti szervek tisztí állományának átképzési rendszerének gerincét a már tárgyalt rendészeti szervezői az OKJ szerint emelt szintű, de a tárca részéről felsőfokúnak elfogadott szakképzés jelenti, de ezt nyilvánvalóan a tiszthelyettesekre, zászlósokra is kiterjesztően érteni kell!

A más fegyveres szervektől érkezők átképzése iskolarendszeren kívüli szakképzéssel, a részmodulok beszámításával, teljes körű, avagy részleges szakmai vizsga letételével történik.

A belső elismertségű képzések általában belső képzések.

Belső képzés:

Belső képzésnek minősül a munkáltató által a saját munkavállalói részére saját munkaszervezetén belül nem üzletszerűen szervezett képzés, illetve a külön jogszabályok alapján végzett köztisztviselői továbbképzés.

3.4. A szaktanfolyami felkészítések jellege, helyszínei és az önképzés

A szaktanfolyamok biztosítják a rendvédelmi szerveknél egyes munkakörökhez meghatározott speciális képesítési követelmények teljesítését. A szaktanfolyam eredményes elvégzéséről kiállított bizonyítvány, tanúsítvány meghatározott munkakör(ök) betöltésére jogosít.

Típusai szerint lehet őket csoportosítani az alábbi módon:

a) Más, ill. magasabb beosztásba kerülést biztosító szaktanfolyamok

E szaktanfolyamok a kapcsolódó alapképzésre épülnek, általában 3-5 hetes nappali tagozatos és/vagy távoktatással megvalósuló, gyakorlatorientált, iskolarendszeren kívüli képzések, amelyek maximálisan építenek az érintettek gyakorlati tapasztalataira, egyéni tanulására.

A képzés jellegére és követelményeire tekintettel egyes szaktanfolyamok időtartama az országos parancsnok rendelkezése szerint az általánostól eltérhet.

A szolgálati érdekekre figyelemmel, kiemelten kell kezelni a rendvédelmi szervek alaptevékenysége folytatásához nagyszámban igényelt szaktanfolyamok indítását és a képzés színvonalának biztosítását.

b) Átképző szaktanfolyamok

Átképző szaktanfolyamok keretében kell általában biztosítani munkakörváltás esetén az előírt speciális képesítés megszerzését, amennyiben az ebben érintett már valamelyik előírt szaktanfolyami végzettséggel rendelkezik. A képzés jellemzői alapvetően megegyeznek a fent leírtakkal, azonban a tanfolyam időtartama általában rövidebb.

c) *A munkakör magasabb színvonalon való ellátásához, valamint alparancsnoki beosztásokhoz szükséges szaktanfolyamok*

A magasabb színvonalú feladatokra felkészítő szaktanfolyamok középfokú szakmai állami és szakmai végzettségre esetenként szaktanfolyami végzettségre alapozott, általában 1-2 hetes nappali tagozatos és/vagy távoktatással megvalósuló iskolarendszeren kívüli képzések, amelyek biztosítják a korábban tanult elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok újrendezését, bővítését, a vezetési ismeretek megalapozását, fejlesztését.

d) *Céltanfolyamok*

A képesítési követelményeken kívül az országos parancsnokok által elrendelt, ill. rendszerbe állított tanfolyamok a képzési célnak (pl. szakmai, idegen nyelvi, informatikai, vezetői, mentori) megfelelő formájú és időtartamú iskolarendszeren kívüli képzések, amelyek szervezése történhet a rendvédelmi szerveknél vagy külső intézményeknél. E tanfolyamok alapvető funkciója, hogy a már betöltött vagy tervezett beosztás ellátásához ajánlatos további szaktudást, kompetenciakört biztosítsanak.

e) *Önképzések*

Az önképzés saját kezdeményezésre, ill. a minősítésen alapuló parancsnoki elrendelésre szolgálja a szakmai, vezetési ismeretek és más, a rendőri szolgálatellátást segítő tudás megszerzését. Az elrendelt, ill. jóváhagyott önképzésre havi 8 óra szolgálatmentesség adható, a vezető által meghatározott ütemezés szerint.

4. A rendészeti alap-, és szakvizsga valamint egyéb képzések, kiképzések

4.1. A rendészeti alap-, és szakvizsga

A kidolgozás időszakában – átmeneti jelleggel – még hatályban volt az 56/2011. (XII. 22.) BM rendelettel módosított, **21/2011. (VII. 13.) BM rendelet** szövege az alcímben szereplő témára vonatkozóan. [Ez utóbbi alapján 2013. június 30-ig lehet rendészeti szakvizsgát tenni!]

Ezekkel párhuzamosan már megjelent az új helyzetre és követelményekre érvényes **274/2012. (XII. 22.) Korm. rendelet is. A továbbiakban ez utóbbi alapján részletezzük a rendészeti alap-, és szakvizsgára vonatkozó tudnivalókat.**

A hivatásos állomány tagjának, ha mentességgel nem rendelkezik, a szolgálati viszony létesítését követő egy éven belül **rendészeti alapvizsgát** kell tennie! [Lásd: a kinevezési okmány erre vonatkozó részét!] A rendészeti alapvizsga közigazgatási alapismeretek és rendészeti alapismeretek vizsgarészből áll. Ezt megelőzően a jelentkezőnek vizsgafelkészítőn kell részt vennie. Vizsgára csak az bocsátható, aki a vizsgát megelőző egy napos felkészítésen jelen volt. A rendészeti alapvizsga számítógépes rendszerbe kitöltött vizsgából áll, melynek kérdéseit a gép véletlenszerűen generálja ki. A megoldásra 45 perce van a vizsgázónak. A megszerezhető maximális pontszám 50, melynek minimum a felét + egyet, azaz 26 pontot kell szerezni az elfogadhatóság kimondásához. Nem megfelelés esetén ismétlő vizsgát kell tenni abból a vizsgarészből, amelyből ez bekövetkezett. A kinevezést követő 1 éven belül a vizsga többször is megismételhető, de azon túl már a felülvizsgálat ténye áll elő a munkáltató részéről. Azaz el kell dönteni, hogy egyáltalán alkalmas-e az illető a hivatásos állományviszonyra. [Lásd: Hszt. 59. § (1) bekezdés f) pontja!] A rendészeti alapvizsga felügyeletét, ennek dokumentálását a RASZB által kijelölt vizsgabiztos végzi. De mit is jelez a RASZB rövidítés? E rövidítés a 13 tagból álló Rendészeti Alap- és a Szakvizsga Bizottságot jelenti. Ez a testület állítja össze, és a miniszter hagyja jóvá a felkészítő tevékenységet, melyet minden év november 20-áig felül is kell vizsgálni.

Eggyel magasabb szintnek számít a **rendészeti szakvizsga**. Ez az I. besorolási osztály VI. beosztási kategóriájába tartozó munkakörök betöltéséhez előírt felkészítés és vizsga. Erre munkáltató általi kötelezés, vagy önkéntes jelentkezés alapján lehet jelentkezni a magasabb vezetői beosztás ellátásához.

A vizsgatárgyak a következők:

Kötelező: közigazgatási és integrált rendészeti vezetési ismeretek, melynek „A” része a Közigazgatási ismeretek, míg a „B” része pedig az Integrált rendészeti vezetési ismeretek. Az utóbbinak – mely XIV. részből áll – a IX. részét alkotja „A fegyveres szervek humán és az egészségügyi-pszichológiai igazgatása”.

Választható tantárgyak között 12 szerepel, melyek között a II/6. számot viseli – jelen jegyzet megnevezésével megegyező – a Rendészeti szervek humánigazgatása című tantárgy megnevezés is.

Ezt a vizsgát az ilyen szintű vezetői beosztásba való kinevezést követő két éven belül kell teljesítenie az érintettnek. A vele szembeni legfontosabb előmeneteli (karrier) elvárás, illetve érték az, hogy tartalmában és formájában egyenértékű a köztisztviselői karnál működő közigazgatási szakvizsgával. [A kapcsolódáshoz célszerű belenézni a kormány-, és köztisztviselőkre vonatkozó 273/2012. (IX. 28.) Korm. rendeletbe.]

Rendészeti szakvizsgára azok jelentkezhetnek, akik rendelkeznek felsőfokú végzettséggel és rendészeti szakképzettséggel. (Ez áll a kormány-, és köztisztviselőnél is, ha rendelkezik felsőfokú végzettséggel, közigazgatási-, vagy jogi szakvizsgával, továbbá legalább 3 éves közigazgatási gyakorlattal.)

A rendészeti szakvizsga a kötelező és egy választható vizsgatárgyból áll. E típusú vizsga alóli mentességet a Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés *a)-d)* közötti alpontok részletezik. A vizsgát – mely 90 perces írásbeliből és szóbeli vizsgarészből áll – a RASZB által kijelölt 3 fős vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgára csak az a személy bocsájtható, aki hiányzás nélkül vett részt a 3 napos felkészítésen. A vizsga menete az érvényes vizsgaszabályzat előírásai alapján zajlik. A megfelelő értékeléshez minimum 60 %-os teljesítést kell elérni, míg a jól megfelelthez a 75% az alsó határ. A 95% illetve feletti teljesítés a kiválóan megfelelt kategóriát illetve értéket takarja.

A rendészeti alap- vagy szakvizsgára kötelezett a vizsgára a Korm. rendelet 3. és 4. melléklete szerinti beiskolázási lapon jelentkezhet. A beiskolázási lapot a munkáltatói jogkör gyakorlója a humánigazgatási szervezeti egységen keresztül – a felkészítés időpontjára vonatkozó javaslatával – juttatja el a központi szervhez. Önkéntes jelentkezés esetén az 5. és 6. melléklet szerinti jelentkezési lapot kell kitölteni és megküldeni a központi szervhez.

A beiskolázási vagy jelentkezési lapon meg kell jelölni a felkészítés kérelmezett időpontját, valamint a részleges mentességet megalapozó végzettséget, vizsgát. Rendészeti szakvizsgára jelentkezés esetén meg kell jelölni továbbá a választható vizsgatárgyak közül választott vizsgatárgyat.

A mentesség igazolására szolgáló dokumentumok másolatát, továbbá a felkészítés és vizsga díjának befizetését igazoló bizonylatot a beiskolázási vagy jelentkezési lap benyújtásával egyidejűleg csatolni kell. A központi szerv a beiskolázási vagy jelentkezési lapot nyilvántartásba veszi és – a jelentkező, valamint a munkáltatói jogkör gyakorlójának nyilatkozatát figyelembe véve – a jelentkezőt – kötelező beiskolázás esetén a humánigazgatási szervezeti egységek értesítésével egyidejűleg – a felkészítő tanfolyam, valamint a vizsgák időpontjáról és helyéről azt megelőzően legalább 30 nappal tájékoztatja.

Mivel a vizsgafelkészítésen való részvétel kötelező, ennek tartamára, valamint a vizsga napjára a hivatásos állományba tartozó jelentkező számára szolgálatmentesség jár!

Rendészeti alap- és szakvizsga az év során bármikor szervezhető. A vizsgaidőpontokat a központi szerv a munkáltatói jogkör gyakorlója és a jelentkező igényének figyelembe vételével, a munkaidő és költségtakarékosság szem előtt tartásával határozza meg. A központi szerv a költségvetési évre szóló továbbképzési- és vizsgatervek, valamint a munkáltatói igények figyelembe vételével szervezi a rendészeti alap- és szakvizsgákat továbbá a vizsgafelkészítőket. A központi szerv az egyes vizsgák kijelölt időpontjait a vizsgát megelőzően legalább 60 nappal közzéteszi a honlapján. A központi szerv indokolt esetben módosíthatja az előzetesen közzétett időpontokat. A vonatkozó költségeket és a fizetésre

kötelezettet a Korm. rendelet VI. fejezete tartalmazza.

4.2. Egyéb képzések, kiképzések és helyszíneik

A Belügyminisztériumhoz tartozó rendvédelmi szervek utánpótlása, a rendszerben már bent lévő állomány felkészítése fő bázisát az iskolai rendszerű-, és azon kívüli szakképzés szempontjából a rendészeti szakközépiskolák, a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ (KOK) és a BV Iskola alkotja. Ugyanakkor van még három olyan szervezet, intézmény, mely a képzés, kiképzés szempontjából feltétlenül említést érdemel. Kik ezek és alapvetően hogyan járulnak hozzá a rendvédelmi munkához?

Elsőnek essen szó a NOK-ról, melyet 1999. július 1-jén elsődlegesen azzal a céllal hozták létre, hogy végezze az **ILEA**-val és a **KERA**-val történő kapcsolattartást, azok elhelyezését, valamint gazdasági kiszolgálását. Hazánk Európai Unióhoz történő csatlakozását követően az intézmény feladatköre kibővült a **CEPOL** feladatainak koordinálásával és az ezzel összefüggő logisztikai feladatokkal.

Bár a békefenntartási feladatokra történő toborzás, kiválasztás és felkészítés kezdetektől a NOK feladata, ez a tevékenység az évek során jelentősen bővült, amely szervezeti korszerűsítést tett szükségessé. 2012. január 1-jétől a válságkezeléssel kapcsolatos feladatok az ORFK Humánigazgatási Szolgálat hatáskörébe kerültek át, ezért az intézmény neve a korábbi Nemzeti Oktatási és Polgári Válságkezelési Központból (NPVK) újra NOK lett.

Mindezekkel párhuzamosan a NOK folyamatosan hozzájárul speciális szaktanfolyamok, továbbképzések, (szak) nyelvi képzések, konferenciák, szemináriumok szervezéséhez, végzéséhez itthon és külföldön egyaránt. A NOK nemzetközi képzési kínálatához tartozik: békefenntartói-, lélektaktikai-, kiképzői képzés, tömegkezelési tréning, fedett nyomozói képzés, közösségi rendészet és bűnmegelőzés, rendőrségi kommunikáció és média, túsztárgyaló-, valamint a szervezett bűnözés (kábitószerek-bűnözés) elleni képzés.

Az **ILEA** működéséhez szükséges feltételeket 1999. július 1-jétől ez az intézmény biztosítja, de magát az Akadémiát az amerikai fél által kinevezett amerikai igazgató vezeti, aki az FBI kiemelt különleges ügynöke és egyúttal a budapesti USA Nagykövetség jogi attasé szintű diplomatája. Az ILEA tehát nem része a magyar közigazgatásnak.

A **KERA** (Mittleeuropische Polizeiakademie - MEPA) – mely 1992-től működik – közös vonásokkal, történelmi, társadalmi, kulturális és vallási fejlődéssel rendelkező közép-európai országok regionális rendészeti továbbképzési együttműködése. Célja közös továbbképzésekkel elősegíteni, támogatni a gyakorlati nemzetközi rendészeti együttműködést, a szervezett és a határon átnyúló bűnözés elleni tevékenységben.

Tagországai: Ausztria, Magyarország – mint alapítók –, Csehország, Lengyelország, Németország, Svájc, Szlovákia és Szlovénia. Munkanyelve a német.

2001. óta a **CEPOL** Magyar Nemzeti Iroda egyik legfontosabb feladata az Európai Unióhoz történt csatlakozásból adódóan, az intézmény feladatkörébe utalt oktatási és képzési feladatok elvégzése, illetve az CEPOL-lal kapcsolatos feladatok ellátása, szemináriumok, értekezletek megszervezése, vendégfogadás, előadók felkérése, külföldi szemináriumokra résztvevők delegálása, kiutazásuk megszervezése. A magyar résztvevők kijelölése a különböző rendvédelmi szervek CEPOL összekötőinek segítségével történik.

A második, amit meg kell említeni az ORFK Dunakeszi Oktatási Központ (továbbiakban: ORFK DOK). A Budapest melletti kisvárosban található kiképzőbázison nemcsak a kutyákat

képeznek ki, hanem a kutyavezetőiket is oktatják, de a sokrétű munka részét képezi egész Magyarország területét felölelően a rendvédelmi munkára fogott szolgálati kutyák állományba vétele, nyilvántartása és selejtezése is. A képzéseknek/kiképzésnek három formája létezik. Az úgynevezett szaktanfolyamokon képzetlen vezető és képzetlen kutyája vesz részt. Ennek keretében az elméleti és gyakorlati foglalkozásokon 3-5 hónapon keresztül sajátítja el ember és állat a szükséges ismereteket. Abban az esetben, ha már képzett kutyavezető kapcsolódik a képzésbe képzetlen kutyával, csak gyakorlati foglalkozásokon kell részt venniük, ami mindössze feleannyi időt vesz igénybe. A kiképzett állatoknak pedig gazdájukkal folyamatosan továbbképzéseken kell részt venniük, mely a kábítószer- és robbanóanyag-kereső kutyák esetében évente, míg a más szolgálatot teljesítő ebeknél kétfévente történik. Ezek a képzések általában csak kéthetesek és minden esetben vizsgával zárulnak. Előírás az, hogy a rendőrségnél szolgálatban álló kutyákat évente újraminősítsék, amihez nélkülözhetetlen a továbbképzés. Kutyavezetői szaktanfolyamokon, tanfolyamokon, továbbképzéseken túl kisebb mértékben, de végeznek egyéb jellegű felkészítéseket is. Ilyenek például a helyszínelő és balesetvizsgáló-, bűnügyi technikus szaktanfolyamok, továbbképzések, szemlebizottság-vezető (bűnügyi, közlekedési állomány) tanfolyamok. Az ORFK DOK Csupaki telephelyén KMB és Szolgálatparancsnoki szaktanfolyamok, ADR és AETR tanfolyamok, de leginkább periodikus továbbképzésekre kerül sor.

A harmadik intézmény, mely három telephelyen működik, az ORFK RSZKK mely leginkább sporttal és speciális kiképzésekkel foglalkozik. Ilyenek a következők:

- lövészeti- és taktikai szaktanfolyam;
- személyi védelmi szaktanfolyam és továbbképzés;
- ereszkedés technikai alaptanfolyam;
- ORFK Központi szervek vizsgalövészete;
- bevetési egységek éves felmérése;
- mesterlövő alaptanfolyam, továbbképzés;
- sörétes puska kezelői tanfolyam;
- sport tisztek felkészítése, továbbképzése;
- szolgálati gépjárművek vezetési tréningjei.

Külön ki kell emelni a belügyi és szakági sportversenyek szervezését, az éves sport rendezvények bonyolítását, valamint a szabadidős sportolás terén nyújtott szolgáltatásait.

4.3. Idegen nyelvű felkészültség jelentősége, ennek lehetőségei

Az idegen nyelvi ismeret egyre nagyobb szerepet kap a nemzetközi együttműködés szélesítése, illetve Európai Unió köteleseink teljesítése, jogaink érvényesítése, a nemzetközi tapasztalatszere kapcsán, valamint a szervezetek tevékenységének szolgáltató jellegűvé válásával összefüggésben. Az idegen nyelvi felkészítés rendszere alap- és továbbképzésre, szinten tartó, de különösen szaklexikai felkészítésre tagolható. Az idegen nyelvi képzés megvalósulhat az iskolarendszerű képzésben, illetve azon kívüli keretekben hagyományos, avagy elektronikus formában. Az idegen nyelvi képzés színtere lehet magyar oktatási intézmény (szerv), illetve nemzetközi képzés keretében sor kerülhet külföldön végrehajtott idegen nyelvi felkészítésre, tréningekre.

Az iskolarendszerben folytatott nyelvképzés

A rendvédelmi szervek állománya iskolarendszerű képzés keretében szervezetszerű idegen nyelvi felkészítésben is részesül. Elsősorban a világnyelvek oktatása valósul meg, azokból is különös jelentőséggel bír az Európai Unió kiemelt nyelveinek elsajátítása (angol, német, francia).

A tanfolyami idegen nyelvi alapképzés

Az idegen nyelvi ismerettel nem rendelkező (vagy további idegen nyelvet elsajátító) állomány extenzív módon (munka mellett), intenzíven (munkavégzés alól mentesítve), távoktatásos, vagy kombinált tanfolyamok

során szerezhet idegen nyelvi ismeretet. A tanfolyamok néhány hetes időintervallumtól két éves időtartamig terjedhetnek. A tanfolyamok követelménye lehet tanfolyami záróvizsga eredményes letétele, vagy valamilyen szintű államilag elismert nyelvvizsga megszerzése. A tanfolyamok szervezhetőek miniszteriális szinten (pl. a NOK-ban), valamint az adott rendvédelmi szerv központi, területi, vagy helyi szintjén.

Idegen nyelvi továbbképzés

A rendészeti szervek állománya idegen nyelvi ismereteinek bővítése, színvonalának emelése érdekében különböző formákban (intenzív, extenzív), és szinteken (újrakezdő, középhaladó és haladó) nyelvi képzés szervezhető. Ezen idegen nyelvképzések általában néhány hetes időtartamtól 6 hónapos időszakig terjedhetnek. A nyelvtanfolyamok célja a meglévő ismeretek magasabb szintre emelése, továbbá magasabb fokozatú nyelvvizsga megszerzésére történő felkészítés.

A szinten tartó idegen nyelvi képzés

A nyelvismerettel rendelkező állomány aktív nyelvtudásának megőrzése érdekében szinten tartó idegen nyelvi képzés szervezhető.

E képzési forma megvalósulhat munka mellett (extenzíven), vagy intenzív formában (a nyelvtanfolyam ideje alatt a munkavégzés alóli mentesítéssel). Időtartama egy héttől több hónapos időszakig terjedhet. Helyszíne magyar, vagy külföldi oktatási intézmény (szervezet) lehet.

Idegen nyelvi szaklexikai képzés

Az általános nyelvismerettel rendelkező állomány munkavégzéshez szükséges idegen nyelvi ismeretei rendészeti szaklexikai területen bővíthetők. Szaklexikai képzés szervezett végrehajtására meghatározóan az NKE Idegen-nyelvi Intézete, a NOK (KERA, ILEA), valamint a Goethe Intézet és a Francia Intézet alkalmas.

A szaklexikai képzés szintén nyelvismereti szinthez kötött tartalommal, elsősorban intenzív nyelvtanfolyamok keretében valósítható meg. E vonatkozásban a rendészeti jellegű intézményeknek lehetősége van oktatók és tanulók-hallgatók cseréjére, anyanyelvi környezetben történő gyakoroltatásra, a szakmai tudás bővítésén túl.

Szakmai, speciális, idegen nyelvi ismeretek szélesítése

A megfelelő szakmai munkavégzés elengedhetetlen feltétele a megszerzett ismeretek, kompetenciák körének folyamatos (horizontális) szélesítése. Az ismeretek, kompetenciák szélesítése, bővítése, fejlesztése megvalósulhat szakmai területen (pl. bűnügyi-technikusi képzés, szakértői képzés), idegen nyelvi ismeretek körében a meglévő nyelvtudás magasabb fokra emelésével, vagy újabb idegen nyelv elsajátításával, továbbá más, a munkavégzéshez kapcsolódó új ismeretek, készségek-képességek megszerzésével (pl. informatika), a kívánatos kompetenciák megerősítésével. A szakmai, vezetői pszichológiai tudástár, kompetencialista bővítését, erősítését szolgálhatják a különböző tréningek (válságkezelő, konfliktuskezelő, önismereti, szervezetépítő stb.) is.

4.4. On-line és más modern képzési-tanulási, vizsgáztatási formák

Az információs és kommunikációs technológiák (továbbiakban: IKT) gyors fejlődésével, az eszköztár rohamos bővülésével folyamatosan jelentkeznek az új, egyre fejlettebb termékek és hatékonyabb megoldások a gazdaság és a társadalom különböző szektoraiban, így a belügyi ágazatban is. Az oktatási szférában is számtalan új lehetőséget kínál az informatika alkalmazása. Az IKT fontos modernizációs tényezőként jelentek meg az elmúlt években az európai és nemzeti oktatáspolitikákban és programokban.

Az e-learning és a távoktatási rendszerek fejlődésének közismert fő motiváló okai az oktatás iránti növekvő, diverzifikálódó igény, a hatékony, térben és időben rugalmasan és jó minőségben terjeszthető tananyag, a fajlagos oktatási költségek csökkentésének igénye, valamint az egyre több ember számára szükségessé váló továbbképzés biztosítása. Az e-learning új lehetőségeket, kihívásokat teremt az innovatív oktatás fejlesztésére, segíti a transzparens megoldások terjesztését.

A nyitott képzés, távoktatás és így az e-learning legfontosabb célcsoportja és felhasználója a felnőttképzés. Az IKT és az életen át tartó tanulás (LLL) stratégiai felértékelődését, középpontba kerülését figyelembe véve új helyzet állt elő ezen a területen, amelyet a reálszféra folyamatai csakúgy, mint az Európai Unió programjai is megerősítenek. Igen indokolt ezért, hogy a hazai, ezen belül a belügyi szakmai közösség is tudatosan tekintsen azokra az ismeretekre, amelyek a hatékony, megbízható, jó minőségű alkalmazás feltételeit

biztosítják, elősegítve ezzel az egész életen át tartó tanulás programja megvalósításának támogatását.

Vajon melyek az e-learning azon alkotó elemei, amelyek jobb megismerésével a lényege tárul a szemünk elé? *Kiragadva az e-learning eddigi definícióinak legfontosabb elemeit, a következő alapkritériumait határozhatjuk meg:*

- az e-learning egy oktatási/képzési tevékenység,
- IKT meghatározó jellemzője a távoktatás e formájának,
- az e-learning egy gazdaságos képzési forma, valamint
- többek számára hozzáférhető, mint a hagyományos képzés.

Vizsgáljuk meg, mit is takar pontosan az e-learning kifejezés, milyen felhasználási lehetőségei vannak!?

Az e-learning legegyszerűbben megközelítve olyan távoktatás, amely elektronikus úton valósul meg. A távoktatás térhódításának számos elemzés szerint az oktatási szektorban nem a közoktatás, hanem leginkább a felsőfokú, illetőleg a posztgraduális képzés lehet a legfőbb színtere. A posztgraduális képzésben érintett hallgatók szűkebb szakterületek irányába igyekeznek orientálódni, ugyanakkor az ország különféle szögleteiben élnek. Ugyanez áll fenn az országos lefedettségű belügyi szervezet többségénél is. A távoktatás nagyszerű média egy potenciálisan növekvő jövedelmű hallgatóság elérésére, a munkaidőalap védelmére, ráadásul oly módon, hogy az számukra is kényelmet nyújt.

Az e-learning gyakorlatát azonban más módon is integrálni lehet a hagyományos oktatási környezetbe és módszertanba. A blended learning olyan vegyes módszerű tanulást jelent, amely ötvözi magában a tantermi oktatás és az internetes távoktatás legjavát. Ez éppúgy jelenthet olyan tanulási rendszert, amelyet tudatosan terveztek annak érdekében, hogy hatékonyan integrálja az adott helyzethez legjobban illő módszereket (ideértve az IKT-kat), mint az IKT-val támogatott oktatás elemeinek alkalomszerű bevezetését, változatlanul hagyva a konzervatív oktatási szerkezetet és megközelítést.

Valójában tehát az e-learning új lehetőségeket, kihívásokat teremt az innovatív oktatás fejlesztésére, segíti a transzparens megoldások terjesztését. Az informatika alkalmazása az oktatásban ugyanakkor egyszerűsíti és áttekinthetővé teszi a komplex kommunikációs folyamatokat amellett, hogy felgyorsítja az információ áramlását, új interaktivitási formákat kínál, és új módon integrálja a munka és a tanulás elemeit. A módszer közismert rugalmassága nem csak a felhasználók oldalán érinti a térbeli és időbeli hozzáférés flexibilitását, hanem azt is támogatja, hogy a tanulói létszámhoz, az oktatási igények változó ütemezéséhez lehessen a tanulást igazítani.

Kétségtelen, hogy az e-learning megítélése napjainkban is ambivalensnek mondható.

E a területen lassú változás tapasztalható a belügyi ágazatot illetően. A kezdetben főleg a technikai és pragmatikus feltételek: infrastruktúra, versenyképesség, költséghatékonyság megteremtésére irányuló figyelem az elmúlt időszakban a tartalom, kontextus, együttműködés, tanuló közösségek felé tolódott el. Ez elősegítette az e-learning és az információs technológiák integrálódását az oktatási rendszerek innovációs folyamataiba.

Alapvető kérdés, hogy a tanulóknak, hallgatóknak van-e hozzáférésük a számítógépekhez és az internethez, továbbá az, hogy az adott tudnivaló elsajátítható-e ily módon?!

A fejlett országokban, középosztálybeli felhasználói körben ez a feltétel teljesül, de a rosszabb szociális helyzetűek számára a digitális szakadék továbbra is nagy problémát jelent. A hagyományos, nyomtatott tananyagok és a tömegkommunikáció (TV, rádió) jelentősége ezért csak lassan csökken.

Az e-learning megoldások nagyobb részét ma is az oktatási intézményekben belüli felhasználásra fejlesztették, és így is alkalmazzák a hallgatók, tanulók. Az e-learning tényleges, hatékony integrálásához a tananyagfejlesztés, a hallgatói, tanulói támogatás és az oktatásszervezés együttműködésének a jelenleginél jóval magasabb szintjére van szükség.

A tárca alá tartozó rendvédelmi szervek képzésében, vizsgáztatásában is csak alkalomszerűen történik e technikai megoldás alkalmazása.

Az e-learning kétségkívül – számos korábbi várakozásra rációzva – inkább lassú fejlődés, mint forradalmi változás formájában valósul meg.

Elismerik időt spóroló lehetőségként, de mégsem alkalmazzák ott és annyiszor ahol, és amennyire erre lehetőség adódhat. Nyilván ebbe leginkább az adatátvitel nem mindenütt optimális mérete, gyorsasága is nehezítő tényező, de foglalkozni kellene vele kissé tudatosabban, akkor változhat a helyzet pozitívan ebben a vonatkozásban is.

Az elektronikus távoktatás gazdasági életképességének kérdése is nyitott: a sokat idézett költséghatékonyság igen komplex kérdés, és általánosságban kevésbé, sajátos tanulási helyzetekben, részben tekinthető bizonyítottnak.

5. A felsőfokú képzés

Az elmúlt időszakban jelentős mértékben átalakult a felsőoktatás képzési és intézményi rendszere, mely érintette a rendvédelmi szervek ezirányú felkészítését is. **2012. január elsejével létrejött a Nemzeti Közszerológati Egyetem (továbbiakban: NKE)**, mint közigazgatási, rendszert és katonai képzést folytató állami felsőoktatási intézmény.

Az egyetemen megteremtődtek a feltételei a **rendvédelmi felsőfokú alapképzés** (BA, BSC) és **mestereképzés** (MA, MSC) mellett a **felsőoktatási szakképzésnek** és **rendszertudomány területén** a doktori (PhD) képzésnek.

5.1. Az NKE küldetése, céljai, általános feladata

Az intézmény küldetése, hogy egységes alapokra helyezve biztosítsa a közszérológati felsőfokú szakemberképzést, a szakember utánpótlást, a továbbképzést. A képzési területek közötti integráció megvalósításával megteremtse a közszérológati életpályák közötti átjárhatóságot, az érintett utánpótlás képzési központjaként hatékonyabbá tegye a közszérológat személyi állományának minőségi fejlesztését.

A jogelődök hagyományait ápolva, azok szervezeti értékeit, oktatási és kutatási eredményeit felhasználva az **egyetem általános célkitűzése**, hogy a hosszútávon prognosztizálható megrendelői igényeket figyelembe véve, valamint kölcsönös előnyökön alapuló két- és többoldalú együttműködések révén a közszérológati felsőoktatás hazánkban és külföldön egyaránt elismert, versenyképes intézményévé váljon, mely élen jár a korszerű szakmai ismeretek létrehozásában, közvetítésében és átadásában. Tevékenységében és működésében folyamatosan érvényesítve a képzés és a tudományos kutatás szabadságát.

Az NKE további célkitűzése, hogy biztosítsa a megalapozott általános és magas színvonalú szakmai tudás elsajátítását. Hatékonyan járuljon hozzá egy nemzeti és európai értékek iránt elkötelezett, mély hivatástudatú, szilárd erkölcsi tartású, nemzetközi szinten is helytállni képes és tájékozott **közszérológati szakértelmiség kialakításához**.

Az NKE felkészítési tevékenységének **célja** a közigazgatást, a hon- és rendvédelmet érintő tevékenységet végző szakemberek képzése, a hon- és rendvédelmi szervek tiszt

utánpótlásának biztosítása, valamint az egységesülő közszolgálati életpályák közti átjárhatóság megteremtése.

Az **egyetem általános feladatának tekinti**, hogy korszerű, európai színvonalú intézményhez méltó szellemi, fizikai és szolgálati környezetet biztosítson oktatói, hallgatói és munkatársai számára, a demokratikus működés elveit követve, az egyetemi szervezetekkel kölcsönös érdekeken nyugvó, korrekt együttműködést folytasson, jól strukturált, költségtakarékos és hatékony intézményként valósítsa meg céljait.

5.2. Az NKE szervezeti felépítése, rendvédelmi képzés megvalósítása

Az egyetem szervezeti felépítése összességében megfelel az állami felsőoktatási intézmények általános szervezeti rendszerének.

Az NKE szervezeti felépítését, az egyes oktatási, tudományos kutatási, szolgáltató és funkcionális szervezeti egységeket és működésük rendjét részletesen az egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg.

5.2.1. Az NKE szervezeti felépítése, az oktatási szervezeti egységek fő feladatai

Az egyetem a közigazgatási, rendészeti és katonai, valamint nemzetbiztonsági felsőoktatás területét leképezve **három karon és három önálló intézetben végzi az oktatásszervezést, oktatási és tudományos kutatási tevékenységét.**

Az egyetem működése felett a fenntartói és felügyeleti jogokat az érintett miniszterek a **Fenntartói Testület** útján gyakorolják.

A Közigazgatás–tudományi Kar a közigazgatási szakemberképzés letéteményese, mely a közigazgatás-tudomány területén alap és mesterképzést folytat és a doktori (Phd) képzés feltételeit teremti meg középtávon.

A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar a felsőfokú tisztképzés hagyományaira építve végzi a honvéd tisztjelöltek felkészítését, a Magyar Honvédség tiszti állományának tovább-, át-, és vezetőképzését, valamint a biztonsági szféra szakembereinek oktatását.

A Nemzetközi Intézet a biztonság és védelempolitika, a nemzetközi kapcsolatok és európai intézményrendszer és a közszolgálat egyéb nemzetközi vonatkozásainak központi oktatási és kutatási egysége.

A Katasztrófavédelmi Intézet végzi a hivatásos katasztrófavédelmi szervek tűzvédelmi (tűzoltási), polgári védelmi és iparbiztonsági szakterületei a tisztjelöltjeinek felkészítését, valamint a kapcsolódó civil katasztrófavédelmi szféra szakembereinek oktatását.

A Vezető- és Továbbképző Intézet fő feladata a közszolgálati utánpótlásképzés biztosítása mellett a közszolgálati életpálya modellt támogató továbbképzési rendszer támogatása.

5.2.2. Az NKE Rendészettudományi kara

A karon lehetőség van felsőfokú alapképzési (BA) és mester képzési (MA) szinteken tanulni nappali és levelező képzési formában.

A felsőfokú alapképzés (BsC) szintjén működik rendészeti igazgatási,- és bünygyi igazgatási alapszak.

Rendészeti igazgatási alapszak:

A **rendészeti igazgatási alapszak** képzési kínálata a korábbi főiskolai képzési rendszer nyolc szakának felel meg: a **biztonsági, büntetés-végrehajtási, határrendészeti, igazgatásrendészeti, katasztrófavédelmi (kifutó jelleggel működtetett), közlekedésrendészeti, közrendvédelmi, migrációs, vám és jövedékigazgatási továbbá nemzetbiztonsági** szakirányok.

A végzett rendészeti igazgatásszervezők jellemzően közrendvédelmi szerveknél látnak el vezetői, irányítói, érdemi ügyintézői feladatokat. Meg kell felelniük mindazon egészségügyi, pszichikai, fizikai, kondicionális elvárásoknak, amely a rendvédelmi szerveknél ellátandó szolgálathoz szükségesek. A szakirányokat az előírt kötelező törzsanyag elsajátítására építve alapvetően az különbözteti meg egymástól, hogy a hallgatók tanulmányaik folytatása során melyik rendvédelmi szerv, illetve a civil biztonsági szféra melyik szolgálati ágában végzendő tevékenységre nyerne felkészítést.

A biztonsági szakirányon végzettek elsősorban a civil személy- és vagyonvédelmi vállalkozások keretében, a természetvédelmi őrség szervezeteinél, a fegyveres biztonsági őrség, illetve a közterület-felügyelet egyes beosztásaiban helyezkednek el. A végzettség nem készít fel a rendészeti szervek hivatásos állományában ellátandó feladatokra.

A **bünygyi igazgatás a jogi és igazgatási képzési terület alapszakja**. Az alapszakon diplomázók bünygyi igazgatásszervezői szakképzettséget szereznek az alábbi szakirányok valamelyikén: bünygyi nyomozó, gazdaságvédelmi nyomozó, pénzügyi nyomozó. A végzettek tehát bűncselekmények nyomozói munkáját végzik, beleértve a nyomozások szervezését, az adatgyűjtés, a felderítés és bizonyítás megtervezését és a mindehhez szükséges irányítási tevékenységeket. Az elhelyezkedésre a rendőrség mellett a vám- és pénzügyőrség szerveinél van lehetőség. Az alapszakon szerzett ismeretek jelentős része tehát a nyomozási eljárásokra vonatkozik, de a jelölteknek emellett szükségük van alapos kriminalisztikai ismeretekre is, hisz munkájuk a bűncselekményekkel, bűnelkövetéssel kapcsolatos. Az alapszakon tanulmányaikat folytatóknak, amennyiben valamelyik rendvédelmi szervhez kerülnek hivatásos állományba, meg kell felelniük az egészségügyi, pszichikai, fizikai, kondicionális elvárásoknak.

A nappali tagozatos képzésekben alapvetően civil pályázók vesznek részt. A hallgatók végig **ösztöndíjas jogviszonyban** vannak az intézménynél és tanulmányaik sikeres befejezése után kerülnek hivatásos, vagy közszolgálati szolgálati viszonyba.

A **hallgatók egy része kettős jogállású**, mint hivatásosok nappali tagozaton folytatják tanulmányaikat. Továbbá levelező tagozaton tanulnak a diploma megszerzése, magasabb kategóriába kerülés céljából. A bejutás esetükben alapvetően zártpályás. Az intézménybe történő bejutást alapképzésbe jelentkezők esetében – mind nappali és levelező tagozaton egyaránt – a jelentkező középiskolai tanulmányi eredményének és az érettségi vizsgán elért osztályzatainak százalékos összesítése határozza meg. A pályázók, illetve a munkáltatók akkor járnak el körültekintően, ha a jövődő hallgató már a jelentkezés idején, de legkésőbb a záróvizsgáig, az **előírt szintű idegennyelv-vizsgát is megszerezte**. A hallgatók jelentős része állami nyelvvizsga hiányában nem kaphatja meg az oklevelet.

A felsőoktatásban legalapvetőbb oktatásigazgatási dokumentum az alapképzési szakok, illetve a továbbképzési szakok **KÉPESÍTÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI**-nek gyűjteménye, melyek aktuális változata jogszabályban kerül meghatározásra illetve kihirdetésre. A felsőoktatás belső képzési rendjét tartalmazó legfontosabb dokumentum a **TANTERV**, amelyet az intézmény Szenátusa fogad el úgy, hogy előtte kikéri, és figyelembe veszi a megrendelő rendvédelmi szervek igényeit.

*A felsőfokú alapképzésben eredményesen teljesítők a **rendészeti vezető mesterszakon** folytathatják tanulmányaikat.*

A mesterszakot elvégzett rendészeti vezetők számára az igazságügyi, az önkormányzati és pénzügyi ágazatban, a büntetés-végrehajtás, a rendőrség, a katasztrófavédelem, valamint a vám- és pénzügyőrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és a civil biztonság területén nyílik elhelyezkedési lehetőség. Attól függően, hogy a végzettek mely szakmai terület mellett döntenek majd, a képzés során elsajátított szaktudásukat tudják mozgósítani, hiszen a szakon szereshető ismeretek a vezetési és szervezésméleti, pszichológiai és pedagógiai, gazdálkodási és logisztikai, humánerőforrás-gazdálkodási, minőségbiztosítási általános szaktudás mellett felölelik a biztonságpolitika, rendészeti igazgatás, nemzetbiztonság, rendészeti technikák szakterületét is. Emellett a hatékony munkavégzéshez a rendészet bármely szakterületén alapvető feltétel a jogi háttérismeretek elsajátítása, különös tekintettel a munkajog, közigazgatási jog, pénzügyi jog területére, amelyet a nemzetközi bűnügyi és rendészeti szervek együttműködésére vonatkozó jogi ismeretek egészítenek ki.

A képzés közép- és felsővezetői feladatok ellátására készíti fel a jelölteket. Az irányítói tevékenység, különösképpen a rendészeti vezetés megköveteli a szakmában dolgozóktól az olyan személyiségjegyek, kompetenciák meglétét, mint a személyes felelősségvállalás, a határozottság, a problémafelismerő és problémamegoldó készség.

A szakra jelentkezésnek feltétele az intézmény által meghatározott tanulmányi területeken megszerzett előképzettség és a Kar által is elfogadott ismeretanyag, illetve kreditérték.

5.3. További rendvédelmi jellegű felsőfokú képzést folytató intézmények, képzések

Az előbbieken túl a belügyi ágazatot illetően a **Szent István Egyetem Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Karán** és a **Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Karán** is folyik tűzvédelmi képzés.

A polgári felsőfokú végzettséggel rendelkezők, rendvédelmi szakterületen dolgozni szándékozók – avagy már ott dolgozók – számára létezik a **rendészeti szervező** emelt szintű képzés, melyet a tárcán belül az utóbbiak esetében felsőfokúnak fogadnak el.

6. A tudomány és a tudományos munka

A belügyminiszter irányítása alatt álló szerveknél folyó tudományos kutatói, és tudományszervezői tevékenység (a továbbiakban: belügyi tudományos tevékenység) szabályozására vonatkozó utalásokat, meghatározásokat, elvárásokat és jellemzőket a többször módosított és egységes szerkezetbe foglalt 6/2006. (BK 4.) BM utasítás fogja össze.

6.1. A tudományról általában

Korábban tudománynak, filozófiának vagy bölcséletnek nevezték a megismerő tevékenység minden formáját.

Mai fogalomhasználatunkban a tudomány ennél jóval szűkebben értelmezett. A megismerő tevékenységek közül csak azokat vesszük ide, melyek meghatározott módszertani alapon működnek.

A tudomány fogalmi körébe tartozónak a bizonyos ismerethalmazból csupán csak az egymással összefüggésben értelmezett, szintetizált és tudományos közösségek által széles körben elfogadott igazolt ismeretek gondolati rendszerét és végeredményét tekintjük.

A tudomány általános célja

A tudományos kutatás jellegét tekintve lehet alap-, és alkalmazói kutatásokról beszélni. Alaputatásról akkor beszélhetünk, ha a tudományos kutatói munka középpontjában a világegyetem adott tudomány által vizsgált valamilyen szegmensének a megismerése áll. Az alkalmazott kutatásról abban az esetben eshet szó, amikor egy tudományág olyan részét vizsgálják sajátos módszerekkel, mely valamilyen gyakorlati tevékenység szempontjából kiemelkedően fontos. A rendvédelmi szervek vonatkozásában az utóbbira van leginkább igény.

A tudománnyal kapcsolatos **alapkövetelmények – általános elvek** – az alábbiak:

- egyetemesség,
- objektivitás,
- érdeksemlegesség,
- „közkincsé tétel”,
- kutatási szabadság (tudomány szabadsága),
- szkepticizmus,
- etikusság,
- célorientáltság,
- gyakorlati haszon.

Magyarország alaptörvénye biztosítja – többek között – a tudományos kutatás és művészeti szabadság lehetőségét.

A tudományhoz kapcsolódó fogalmak közül először a fejlesztésről esik szó.

A **fejlesztés** nem más, mint a tudományos eredmények birtokában végzett magas szakmai színvonalú, de nem minden esetben tudományos jellegű tevékenység, mivel célja nem a megismerés, hanem valami gyakorlati jelleg javítása, átalakítása. Nem teljesen azonos az innovációval.

Az **innováció** nem minden esetben tudományos és fejlesztési tevékenység, hanem lényegében a fejlesztési eredményeknek gyakorlatba történő be-, átvezetése.

A téma kapcsán érinteni kell a tudományos közösség tagjait is, hiszen az ilyen jellegű munkálatok általuk nyernek megvalósítást. **Tudományos közösségek tagjai** azok, akik ilyen jellegű kutatásokkal rendszeresen, avagy alkalomszerűen foglalkoznak és az eredményeket pedig közzéteszik, publikálják. Lehet ennél szűkebb értelmezés is, amely csak a tudományos fokozattal rendelkező személyeket veszi be e körbe. Tudományos közösségek lehetnek az ilyen jellegű tevékenységgel foglalkozó testületek, szervezetek, társaságok, bizottságok, műhelyek, sőt szerkesztő bizottságok is.

Ide lehet venni a **tudományos szakértői és szaktanácsadói tevékenységet** is, mely meghatározását illetően lényegileg tudományos képzettség birtokában, ilyen jellegű

eredmények, módszerek felhasználásával fő-, vagy mellékállásban végzett szolgáltatás. Nem tudomány, nem fejlesztés, nem is innováció, hanem ezek mindegyikével szoros kapcsolatban álló célirányos tevékenység, megnyilvánulás.

Végül említést kell tenni a téma kapcsán magáról a tudományos ismeretterjesztésről is.

Tudományos ismeretterjesztés esetén is tudományos ismeretek közvetítéséről van szó, de nem valamilyen konkrét szituáció és megbízó felkérése alapján, hanem általában a társadalom – esetleg ennek része – számára illetve érdekében.

6.2. A belügyi tudományos munka célja, területei, feladatai

A rendészeti szerveknél végzendő **tudományos munka célja**, hogy az ide tartozó szervezeteken, személyeken keresztül biztosítsa a különböző jellegű szakterületek elméleti alapjaira, ezek gyakorlatára vonatkozó új ismeretek, kompetenciák megszerzését, megerősítését, segítse a mindennapi munkavégzés minősége megteremtését, fenntartását, az innovációt, a tudás alapú, üzemszerű működést.

A **belügyi tudományos munka** olyan kutató, alkotó, tudományszervező tevékenység, amely felöleli, magába ötvözi mind a közigazgatási, jogi, mind a belügyi rendvédelmi szakterületeket és ezek gyakorlatával kapcsolatos új ismeretek szerzését, meglévő ismeretek alkalmazását, fejlesztését, az innovációt továbbá a belügyi állomány képzettségi színvonalának emelését.

A tudományos munka fő területei, részei:

- a) tudományos kutatás;
- b) tudományos képzés, továbbképzés, doktori képzés, doktori fokozatszerzés, habilitációs eljárás;
- c) tudományszervezői tevékenység (ezen belül: tudományos pályázati rendszer működtetése, tudományos eredmények elbírálása, elismerése, díjazása, a tudományos eredmények nyilvántartása, gyakorlati hasznosítása, felhasználása, információellátás, tudományos utánpótlás biztosítása, tehetséggondozás).

A tudományos munka fő feladatai:

- a) a belügyi közigazgatási és rendvédelmi szervek szakmai tevékenysége elméleti alapjainak és gyakorlatának vizsgálata, azok fejlesztésére és fenntartására vonatkozó megoldási változatok kidolgozása;
- b) az emberierőforrás-gazdálkodás (humánpolitika, oktatás-képzés, egészségügyi ellátás), a pénzügyi gazdálkodás és az anyagi-technikai ellátás, valamint a nemzetközi kapcsolatok fejlesztése;
- c) a vezetés releváns információkkal történő ellátása;
- d) a közszolgálati tevékenység minőségének, a szervezeti működés hatékonyságának javítása;
- e) a belügyi vezetés tájékoztatása a tervezés, a döntés-előkészítés és kivitelezés segítése érdekében;
- f) a tudományos eredmények kiemelt megjelenítése a belügyi oktatásban, képzésben;
- g) a hazai és nemzetközi tudományos konferenciák, rendezvények szervezése, rendvédelmi szakterületekkel kapcsolatos tudáselemek terjesztése, propagálása;
- h) tudományos információs rendszer kiépítése és működtetése, szakmai jellegű információhordozók gyűjtése, gondozása, tudományos közlemények, publikációk, periodikák közzététele;

- j) a tudományterületek figyelemmel kísérése, és a belügyi ágazatot érintő eredmények hasznosítása;
- k) a rendészeti-, közszolgálati munka minőségének, a mindennapi működés hatékonyságának növelése, ezáltal a szolgáltatásaikkal kapcsolatos állampolgári elégedettség fokának szélesítése;
- l) a saját tudományág – rendészettudomány – alakításához, erősítéséhez történő aktív hozzájárulás;
- m) a fiatalok ilyen jellegű munkákkal kapcsolatos érdeklődésének felkeltése, támogatása.

Kapcsolódva az előbb érintett feladatokhoz, a **tudományos munka végzésével szembeni elvárások** az alábbiak:

- a) közvetett és közvetlen úton segítse elő az ágazati stratégiai elképzelések kialakítását és végrehajtását;
- b) célirányosan támogassa a belügyminiszter irányítási körébe tartozó szervek tevékenységeinek tervezését, munkájuk hatékonyságát;
- c) szolgálja a belügyi ágazat hazai és nemzetközi szakmai együttműködésének fenntartását, fejlesztését;
- d) segítse elő a belügyi ágazatban foglalkoztatottak oktatásának, képzésének támogatását.

6.3. A tudományos munka végzésének lehetőségei, szervezeti formái, működési feltételei

Tudományos munka végzésére a vonatkozó belügyminiszteri utasítás hatálya alá tartozó minden szervnél lehetőséget biztosítanak. A szervek vezetői kötelesek a tudományos munkára vonatkozó kezdeményezéseket érdemben elbírálni, lehetőségeikhez mérten támogatni, és a feltételeket biztosítani.

A kutatás szabadsága-a kutatás hatása: hol legyen a rendészeti kutatások helye, a rendőrségen belül vagy kívül? A rendészettudomány egyik fontos vitatémája, hogy a rendészeti kutatások mennyire függetlenek, illetve mennyire legyenek függetlenek a rendőrség intézményrendszerétől. Akkor jár-e jobban a rendészeti kutatás, ha a rendvédelmi szervezeteken belül kap helyet, vagy akkor, ha ezektől független egyetemeken és kutatóintézetekben? Az összefüggések általunk vizsgált rendszerében a kutatás szabadsága számos elemet foglal magában: a kutatási témák és perspektívák szabad megválasztásának lehetőségét, a vonatkozó adatok hozzáférhetőségének szabadságát, azt, hogy miért nem működnek bizonyos következtetések levonására, illetve elkerülésére irányuló kényszerek, továbbá a kutatási eredmények közzétételének szabadságát.

Az előbbi megoldás mellett azon érv szól, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, illetve a rendvédelmi szervek keretein belül működő szervezeti elemekben folyó kutatások privilegizált módon férhetnek hozzá adott rendvédelmi szerv adataihoz, illetve nagyobb a lehetősége annak, hogy eredményeikkel hatást gyakoroljanak a működésekre.

Ellene leginkább az szól, hogy a rendvédelmi szervek intézményrendszerének részeként súlyosan csorbulhat a kutatás szabadsága. Szigorúbb irányelvek érvényesülhetnek a kutatási témák kiválasztásában, illetve abban, hogy azok miként függenek össze adott rendvédelmi szervvel. Ezek a strukturális körülmények behatárolhatják a kritikai igényű kutatás lehetőségeit, és a kutatók úgy érezhetik, hogy a rendvédelmi szervek gyakorlatával szemben megfogalmazott kritikákat kötelesek lehalkítani. Az öncenzúra valószínűleg sokkal erőteljesebben lehet jelen az ilyen helyeken, mint a direkt cenzúra, bár a cenzúra közvetlenebb formái is jól ismertek a rendészettudomány művelői körében.

Ezzel szemben az egyetemek esetében alapértéket jelent a tudományos munka szabadságának, illetve a szabad és kritikai szemléletű kutatás feltételrendszerének biztosítása. A rendvédelmi szervektől szervezeti szempontból független rendészeti kutatók védettebbek a politikai nyomásgyakorlással, illetve kutatásaik és eredményeik cenzúrájával szemben. Másrészt viszont az egyetemen dolgozó rendészeti kutatóknak nehézséget jelenthet az, hogy eredményeivel miként hasson arra az adott rendvédelmi szervezetre, amitől teljesen elkülönül. Valószínű, hogy az egyetemeken által szállított kutatási eredmények nagyobb ellenállásba ütköznek a rendvédelmi hivatásos állományúak körében, mint a „saját” kutatók eredményei, különösen akkor, ha az egyetemi kutatót e szervekkel szemben „ellenséges” érzületekkel viseltető személyként bélyegzik meg.

Az illetékes belügyminiszter, az itt tevékenykedő elsőszámú vezetők, a tudomány szabadsága elvének betartásával, bizonyos prioritások, témák meghatározásával, „megrendelésével” támogatják/támogathatják a tudományos tevékenységet, illetve ezt végző testületeket, személyeket. A megrendelések leginkább különféle pályázatok kiírásában, a legjobbak pénzügyi elismerésében nyilvánulnak meg.

Ennek végzése során az ebben résztvevőt – állományviszonyától függetlenül – megilleti a szabadság, ezen belül a tudományos kutatás szabadsága, továbbá az ilyen jellegű tudás megszerzésének és tanításának joga.

A tudományos munka tervezését a szakmai feladatokkal, azok ütemezésével összhangban kell végezni. A **tervezés célja** a tudományos munka célirányosságának, szervezettségének biztosítása, a végrehajtáshoz szükséges pénzügyi-anyagi feltételek megteremtése, fenntartása. A rendészeti szerveknél Éves-, Középtávú Tudományos Kutatási Tervek, és Hosszú távú Tudományos Kutatás Irányai megnevezésű dokumentumok lehetnek a tudományos munka meghatározó okmányai. Az éves tervek részletes, konkrét tudományos kutatási feladatokat tartalmazó, ütemterv jellegű feladattervek, míg a középtávú tervek pedig 3-4 éves időszakokra vonatkozóan rögzítik a főbb kutatási programokat, a kutatások végrehajtásához kapcsolódó adatokkal (célok, feladatok, hasznosítás, anyagi erőforrások) együtt. A hosszú távú irányelvek 5-10 évre vetítik előre a szakmai működési és fejlesztési feladatok végrehajtásának tudományos megalapozását biztosító kutatási irányokat. A tudományos szervezetek általában naptári évre vonatkozóan munka- és üléstervet, rendezvény-, valamint kiadvány- és költségvetési tervet készítenek.

6.3.1. A tudományos munka szervezetei, működési feltételei

A minisztérium központi tudományos szervezete a **Belügyi Tudományos Tanács**. Ez a testület a belügyi ágazat vezetői tevékenységének tudományos megalapozása érdekében a közigazgatási államtitkár irányításával működik. A tanács tagjai a belügyi szervezetekben a belügyi tudományos életben jelentős eredményeket elért, szakmai megbecsüléssel rendelkező személyek. E tanács véleményező és a tárca egészét érintő tudományos kutatási célkitűzések meghatározása terén javaslattevő testület.

Alaprendeltetése a belügyi tudományos értékek feltárásának elősegítése, a tudományos eredmények gyakorlatban történő alkalmazásának szorgalmazása, valamint a belügyi tudományos tevékenység tudomány rendszertani helyének és szerepének erősítése, tárcaszintű összegzése. A tanács ügyrendjét és éves munkatervét maga állapítja meg. Feladat- és hatáskörébe tartozó tevékenységét a BM Oktatási Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság illetékes szervezeti egysége támogatja munkaprogramjainak előkészítésével, az ezzel kapcsolatos szervezéssel és adminisztrációval. A BM Oktatási Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság illetékes szervezeti egysége végzi a belügyi tudományos

munka koordinálását, átfogó tervezését, szervezését és a kapcsolódó döntések előkészítését, - figyelemmel kíséri a belügyi tudományos munka irányelvei megvalósulását, a legfontosabb kutatásokat és nyilvántartja a tudományos minősítéssel rendelkező kutatókat és munkatársakat, – összegzi a tanács véleményeit és javaslatait, – tervezi és kezeli a minisztérium tudományos feladatainak ellátásához szükséges pénzügyi forrásokat.

A tudományos munka végzéséhez szükséges pénzügyi feltételeket a szervek évente tervezik, és elkülönítetten kezelik saját költségvetésükben.

A tanács a vonatkozó utasítás szerint:

- a) állást foglal a belügyi tudományos tevékenységet érintő kérdésekben;
- b) javaslatot tesz a rendészeti tudományos kutatás irányainak kijelölésére;
- c) összesíti a tudományos kutatások eredményeit, ajánlásokat tesz azok hasznosítására;
- d) figyelemmel kíséri a belügyi szervezetek tudományos tanácsainak, bizottságainak működését, kutatási és fejlesztési eredményeit;
- e) véleményt nyilvánít a Belügyminisztérium által meghirdetésre kerülő tudományos kutatási pályázati témákról, valamint javaslatot tesz azokra, továbbá koordinálja a belügyi szervezetek tudományos pályázatainak meghirdetését;
- f) véleményezi a Belügyminisztérium hosszú és középtávú, valamint éves kutatási tervét, továbbá a Belügyminisztérium ágazati stratégiájának tervezetét;
- g) javaslatot tesz a rendelkezésre álló költségvetési keret felhasználására;
- h) kapcsolatot tart a Magyar Tudományos Akadémia illetékes szervével és más tudományos intézményekkel, valamint a Kormányzati Koordinációs Bizottság és a társmisztériumok tudományos tanácsaival;
- i) javaslatot tesz a belügyi tudományos tevékenységet, és a belügyi tudományos tevékenység támogatását kiemelkedő szinten végzők elismerésére;
- j) figyelemmel kíséri a doktori (PhD) képzésben résztvevők helyzetét és a Rendészeti Doktoranduszok Országos Szövetségének működését.

Tudományos tanács működik még:

- a) az Országos Rendőr-főkapitányságnál, Rendőrség Tudományos Tanácsa megnevezéssel,
- b) a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságánál, a büntetés-végrehajtási szervezet Tudományos Tanácsa megnevezéssel,
- c) az Alkotmányvédelmi Hivatalnál,
- d) a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnál,
- e) az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnál (Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács),
- f) a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalnál,
- g) a Terrorrelhárítási Központnál,
- h) a Nemzeti Védelmi Szolgálatnál.

Ezekon felül a belügyi rendvédelemhez is kapcsolódva működik ilyen szerv az NKE-nél is.

Az NKE Rendészettudományi Kar Tudományos Tanácsa az intézmény tanácsadó, véleményező testülete, amely javaslatot tesz a tanintézet egészének a tudomány-stratégiai koncepciója kialakítására.

Ennek megfelelően közreműködik a kutatási irányok kifejlesztésében, az egyes kutatási irányok alá tartozó kutatások

koordinálásában, a tudományos eredmények értékelésében, továbbá a tudományos kutatói utánpótlás biztosításában.

Az önálló belügyi szerveknél működtetett tudományos tanácsok a szerv vezetőjének a tudományos munka területén véleményező, javaslattevő testületei. Állást foglalnak, és ajánlásokat tesznek a szerv szakterületére vonatkozó, az alkalmazott tudományos kutatások eredményeinek hasznosítását érintő kérdésekben. A tudományos tanácsok munkáját a Belügyi Tudományos Tanács segíti és koordinálja.

6.3.2. A tudományos kutatóhelyek

Tudományos kutatóhelyé nyilvánítható azon szerv, intézmény, szervezeti egység (alegység, szervezeti elem), amely a kutatómunkához szükséges feltételekkel rendelkezik (könyvtár, információellátás, személyi feltételek), és a szakmai munka végzése mellett biztosítható a tudományos kutatások folytatása. A tárcán belül az írás készítésekor az NKE Rendészet-tudományi Kara, annak tanszékei és intézményei a meghatározó kutatóhelyek.

A tudományos munka szempontjából meg kell említeni **Magyar Rendészettudományi Társaságot** (továbbiakban: MRTT), amely 2004. május 24-én alakult meg. E társaság lényegesen felélénkítette, meghatározta, illetve meghatározza ma is a Belügyminisztériumhoz tartozó szervezetek tudományos életét.

Az MRTT Alapító okirattal és Alapszabállyal rendelkező, önkormányzattal bíró politikai pártoktól, mozgalmaktól, politikai társulásoktól mentes tudományos társaság.

A társaság célja:

- a rendészettel, rendészettudománnyal kapcsolatos tudományos ismeretek fejlesztése, egyes rendészeti problémák tudományos vizsgálata,
- a rendészettel összefüggő más kapcsolódó szakterületek iránt érdeklődők összefogása, a tudományos eredmények gyakorlatba átültetésének, alkalmazásának segítése,
- fórum és érdekvédelem biztosítása tagjai számára,
- hagyományápolás, együvé tartozás erősítése.

A célok elérését az alábbi eszközökkel, módszerekkel szolgálja:

- konferenciák, viták és más fórumok szervezése, vezetése,
- kiállítás, bemutató szervezése, tájékoztatók tartása,
- szakmai tárgyú folyóiratok, kiadványok szerkesztése, közzététele,
- részvétel kutatási-, fejlesztési-, oktatási feladatok áttekintésében,
- pályázatok kiírása, nyertesek díjazása (emlékérem, díjak, jutalmak),
- együttműködés, kapcsolattartás az érintettekkel és hasonló szerepkörű szervezetekkel,
- bel-, külföldi tanulmányutak szervezése,
- díjazás ellenében szerződéses munkák végzése.

6.4. A tudományos együttműködés és információáramlás

A **tudományos együttműködés célja** a Belügyminisztérium szerveinél folyó tudományos munka színvonalának emelése, eredményességének fokozása, valamint az egyes kutatások közötti indokolatlan átfedések kiküszöbölése. Ez létrejöhet egyrészt hazai szervezetek között,

de hazai és külföldi szervezetek között is. A tudományos együttműködés célja a rendészeti, rendvédelmi szerveknél folyó tudományos munka színvonalának emelése, eredményességének fokozása, valamint a kutatások, és a tudományos tevékenység egészének összehangolása. Tudományos együttműködés szervezhető a rendészeti szervek tudományos testületeivel (tanácsok, bizottságok), belföldi tudományos intézetekkel (pl. Biztonságpolitikai és Honvédelmi Kutatások Központja, Országos Kriminológiai Intézet), oktatási intézményekkel, azok tudományos szervezeteivel, tudományos társaságokkal (pl. MRTT, Magyar Hadtudományi Társaság, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Magyar Kriminológiai Társaság), továbbá a rendészeti jellegű tudományos munkában érdekelt más szervekkel, alapítványokkal, valamint külföldi (elsősorban euro-atlanti, EU, szomszédos országok) tudományos szervezetekkel. Az együttműködés meghatározóan a tudományos és szakmai információk kölcsönös cseréjére, tudományos kutatások, pályázatok összehangolására, rendezvények megtartására, és kutatók, felsőoktatásban oktatók, hallgatók tudományos munkájára, tapasztalatszerzés feltételeinek biztosítására, tanuló-diákcserekre irányulhat.

A **tudományos információellátás** feladata, hogy gyűjtse, feltárja, tárolja és a felhasználók részére biztosítsa a Belügyminisztérium és szervei részére fontos tudományos ismereteket és azok gyakorlati alkalmazását. Segítse elő a Belügyminisztérium előtt álló feladatok végrehajtásának tudományos megalapozását. Ehhez a BM Oktatási Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság a belügyi tudományos munka valamennyi területét átfogó, egységes, a kor színvonalán álló információs rendszert épít ki. Koordinálja a szakmai és a minősített szakkönyvtárak gyűjtőkörét, a tudományos tájékoztatást, és a kutatások nyilvántartását. A tudományos információellátás feladata, hogy gyűjtse, tárolja és a felhasználók részére biztosítsa a fontos tudományos eredményeket, és azok gyakorlati alkalmazását rögzítő dokumentumokat. A tudományos információellátás bázisát a rendészeti/rendvédelmi szervek szakmai és minősített szakkönyvtárai, tudományos honlapjai, a felsőoktatási intézmények (pl. NKE és más) könyvtárai, oktatási és tudományos szervezeti egységei képezik. A tudományos tájékoztatást és információellátást, a tudományos munka nyilvánosságát a rendszeres és eseti kiadványokon, tájékoztató anyagokon keresztül lehet biztosítani. A minisztériumi szinten megjelenő tudományos kiadványok a Belügyi Szemle, a Magyar Rendészet. A rendészeti és más belügyminisztériumi szerveknél saját tudományos kiadványok, periodikák jelentethetők meg (pl. Határrendészeti Tanulmányok, Katasztrófavédelmi Szemle, Rendvédelmi Füzetek).

6.5. A tudományos pályázatok rendszere, igénybevétele

A belügyi tudományos pályázati (a továbbiakban: tudományos pályázat) rendszert a szakmai és tudományos tevékenység fejlesztése, színvonalának emelése érdekében kell működtetni. A pályázati kiírások témától függően nyílt, illetve zártkörűek lehetnek. Törekedni kell a nyilvános pályázatok meghirdetésére. Pályázati felhívás a belügyi tudományos munka alapelveivel, céljaival, feladataival összhangban írható ki.

Ki írhat ki tudományos pályázatot? Ezek lehetnek: a belügyminiszter, az államtitkárok és a helyettes államtitkárok, továbbá a belügyminiszter irányítása alá tartozó önálló szervezetek vezetői, a BM Oktatási Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság főigazgatója, valamint bármely belügyi tudományos tanács.

A tudományos pályázaton általában a belügyi ágazat minden kormánytisztviselője, köztisztviselője, közalkalmazottja és hivatásos állományú tagja részt vehet. Pályázni

egyéni vagy kollektív munkával, illetve egy vagy több művel is lehet. A pályázati felhívás ettől eltérő feltételeket is megállapíthat.

A pályaműveket a meghirdető által felkért független szaklektorok véleményének figyelembevételével bíráló bizottság értékeli, amely dönt a pályaművek helyezéséről, és javaslatot tesz további hasznosításukra. Ennek során lényeges szempont a belügyi ágazathoz való orientáció, a gyakorlati alkalmazhatóság és tudományos igényű feldolgozás.

6.6. A tudományos munka elismerése

A tudományos munka ösztönzése többféle módon történhet, melyek közül a leggyakoribbak az elismerések, érmek, jutalmak adása, valamint az elkészült mű és szerzője személyének propagálása. Elismerést adhat a Belügyi Tudományos Tanács „Kiváló tudományos munkáért” és „Kiváló tudományos szervező munkáért” is. Az elismerések átadására rendszerint a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából rendezett központi belügyi ünnepségen kerül sor.

6.7. A tudomány és az oktatás-képzés, valamint a tehetséggondozás kapcsolata

A tudományos munkavégzés, az oktatás-képzés, valamint a tehetséggondozás szorosan összefüggő, egymást feltételező rendszert képez.

A **rendészettudomány** háromféleképpen is hozzájárulhat a rendészeti oktatás minőségének javításához: a tartalom (a rendészeti oktatás témái), a módszertan (a tanítás és a kutatás módszerei), valamint a szellemi fejlődés (kritikai gondolkodás, problémamegoldás képessége stb.) tekintetében.

Tartalma szerint a rendészettudomány a rendészeti oktatás folyamatában közvetíteni kívánt tudnivalók, kompetenciák körét és a tematikát határozza meg. A rendészettudomány tudományos diszciplínaként (legalábbis amíg a kialakulás állapotában van) és az elméleti kutatás egyik területként egyaránt felfogható. Ismertek a gyakorlati szakemberek azon kritikai megjegyzései mely szerint a tananyagot összeállítóknak és az oktatóknak az ideák univerzumából kell kiválasztaniuk az átadni kívánt mintát. Az egzaktágnak ez a hiánya gyakran azzal jár, hogy nincs konszenzus az átadandó ismeretek tekintetében. Ehhez járul még az, hogy az alkalmazók, a megrendelők nem nagyon foglalkoznak előzetesen azzal, hogy milyen felkészítést kapjon az adott állománykategória.

A tanítási és kutatási módszerek tekintetében a rendészettudomány megfelelő módszertant biztosíthat az érintettek számára. A rendészeti oktatás folyamatának – hatékonyságának és hatásának, a tudásátadás módozatainak és a résztvevők reakcióinak – kutatásával megfelelő know-how-t adhatnának a rendészeti oktatás azon szakemberei kezébe, akik a rendészettudomány különböző témáival és más rendészeti vonatkozású témákkal összefüggő tudás átadására törekednek.

Az **oktatásnak a feltáró munkára és a hipotézisek ellenőrzésére is irányulnia** kell. A rendészeti oktatásban résztvevő tanulóknak, illetve elsősorban hallgatóknak a kutatás módszereit illetően is valamilyen irányt kell felmutatni. Így segítheti elő a tudományos munkavégzés iránti érdeklődés, a kutató szakembergárda utánpótlása. A rendészettudomány, mint tudományos diszciplína megfelelő módszereket biztosíthat a hallgatók számára a kutatómunka helyes kérdéseinek módszeres vizsgálatához.

A **rendészettudomány nemcsak hozzájárul a rendészeti oktatás és képzés fejlődéséhez**, hanem magát a rendészeti oktatást és képzést vizsgálódásai egyik tárgyának tekinti. A rendészettudomány művelői a rendészeti oktatás és képzés létező rendszereit és megközelítési módjait azért kutathatják, hogy megállapítsák, mi az, ami ezen a területen

felhasználható, illetve milyen a különböző módszerek és oktatási módok hatékonysága. A rendészeti képzés fogalmának tágabb értelmezése révén (a rendészet területével bármilyen összefüggésben álló egyéb szervezeteknél folyó képzéseket is magában foglalja) a rendészettudománynak a különböző képzési formák közötti összefüggéseket és azok hatékonyságát is vizsgálnia kell, és ésszerű indokot kell szolgáltatnia akár teljes elkülönítésekre, akár bizonyos mértékű összevonásokra.

Végezetül a rendészettudomány a maga tudományos szigorával, belülről fakadó kritikai szemléletével, az újabb és újabb kérdések felvetésével és reagálásra készítő hangjával, a dolgok mélyére hatoló elemző technikáival, a szintézissel és az értékeléssel a hallgatók szellemi fejlődését segítheti elő. Ennek érdekében a kritikai gondolkodás és a problémamegoldás kialakítását, megerősítését, jelentőségét kell hangsúlyozni. Az oktatás feladata többek között az, hogy fejlessze a tanuló, hallgató képességét az általánosításra, az összefüggések felismerésére, illetve arra, hogy az új helyzetekben is jó döntéseket hozzon olyan helyzetekben, amelyeket nem lehet pontosan előre látni vagy meghatározni.

A rendészettudományt művelőknek, kutatóknak aktívabb szerepet kell játszania abban a folyamatban, amelynek keretében a tudományos ismeretek beépülhetnek a rendészeti képzés anyagába, azaz a helyes gyakorlati megoldások és a kutatások megállapításainak terjesztésében. Adott szakmai téma oktatása során nem szabad az oktatónak elsikkadnia a kapcsolódó kutatás megállapításai fölött, még akkor sem, ha az még nem érett meg a tananyagba való beépítésre.

A **tehetséggondozást** tekintve, az NKE és a rendészeti képzést folytató szervezeti egységei kiemelt figyelmet fordítanak a hallgatói tehetségkutató pályázatokra, a demonstrátori tevékenységre, ennek során hozzájárul a hazai és a nemzetközi rendészeti értelmiségi elit kineveléséhez. Hosszú távú cél a tehetséges elsőéves hallgatótól a doktori fokozatig húzódó egységes ívű kutatói-oktatói életpálya kínálata a legtehetségesebb fiataloknak, illetve főiskolai és a szakközépiskolák oktatói, kutatói utánpótlásának biztosítása. A tudományos diákkörök szisztematikus működtetésével támogatja a hallgatók önképzését és tudományos tevékenységét, valamint csatlakozik az országos tudományos diákköri mozgalomhoz és annak céljaihoz.

Jelentős kérdésként kezelik mind a hallgatói, mind az oktatói mobilitás elősegítését, a külföldi tanulmányi utak, résztanulmányok és szakmai gyakorlatok biztosítását, hazai beszámítását. Eredményesen pályáztak/pályáznak az Erasmus és a Leonardo projektekben.

7. A fizikai-erőnléti felkészülés és felmérés, valamint a sport

7.1. A testület hivatásos állományú tagjaival szembeni fizikai-erőnléti követelmények

Magyarország alaptörvénye (XXI. cikk) megállapítja, hogy az ország területén élő magyar állampolgároknak joguk van a lehető legjobb testi és lelki egészséghez, amely joghoz való hozzáférést – többek között – rendszeres testedzés lehetőségének biztosításával valósítja meg.

A sportról szóló 1996. évi LXIV. törvény kimondja, hogy a „sport a kultúra része, az a nemzeti egészségfejlesztés alapvető eszköze, a szabadidő eltöltésének hasznos módja, hozzájárul az ifjúság neveléséhez, a személyiség formálásához, a testi, lelki jóléthez.” Az állam aktív magatartásával segíti a sportoláshoz fűződő jog érvényesülését, elősegíti a mozgás-gazdag életmód kialakítását és a testedzés hagyománnyá válását.

A belügyminiszter irányítása alá tartozó önálló rendészeti/rendvédelmi szervek teljes állománya kondíciójának fenntartása, ennek lehetőség szerinti fejlesztése, a testnevelés, szabadidős és sporttevékenységének szervezése által kiemelt célkitűzés és elvárás már az ide pályázó személyek esetében is.

A rendőrség, a Büntetés-végrehajtás, az Országos katasztrófavédelmi és nemzetbiztonsági szervek állományával szemben támasztott követelmények – tekintettel a betöltött munkakör jellegére – magas szintű fizikai állapotot várnak el alkalmazottaitól, e hivatás gyakorlójától. A

hivatásos állomány tagjának meg kell felelnie a miniszter által meghatározott, a beosztásának és életkorának megfelelő egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek.

A meghatározott alkalmassági szintek eléréséhez, megtartásához, fejlesztéséhez szükséges elengedhetetlen feltételek biztosítása, az erre irányuló felmérések elvégzettése az érintett rendvédelmi szervnek kell biztosítania.

Az állományilletékes parancsnok az állomány fizikai állapotának javítása, fenntartása érdekében:

- heti sportcélú szolgálatmentességet engedélyezhet,
- saját pénzügyi források biztosításával sportolásra, testedzésre alkalmas helyeket alakít ki és tart fenn,
- a terület helyi lehetőségeit kihasználva együttműködési megállapodásokat, vagy bérleti szerződéseket köthet sportpályák, csarnokok igénybevételére,
- helyi, a szolgálatellátás jellegével összefüggő, az állomány igényeihez igazodó, a sportbajnokságok versenyszámaival megegyező versenyek megszervezését engedélyezheti,
- sportegyesület megalakítását, továbbá működését saját lehetőségeivel támogathatja.

A központilag biztosított lehetőségeken túl minden alkalmazottnak, dolgozónak, a hivatás gyakorlójának nemcsak közösségi-, hanem magánérdeke is a sportolási lehetőségek saját igényeihez igazodó megteremtése, igénybevétele.

A Hszt. ide tartózáon az alábbiakat mondja ki:

- meg kell felelni a beosztáshoz és életkorhoz igazodó fizikai alkalmassági követelményeknek,
- az alkalmassági feltételeket az érintett tudomására kell hozni, és azt rendszeresen ellenőrizni kell,
- a hivatásos állomány tagja köteles magát az ellenőrzéseknek alávetni,
- ha a követelményeknek nem felel meg, határidő kitűzésével az ellenőrzést meg kell ismételni,
- ha a megismételt ellenőrzésen sem felel meg, szolgálati viszonyát meg kell szüntetni, ha állapotának megfelelő más beosztás nincs, illetve azt az érintett nem fogadja el.

7.2. A fizikai-erőnléti felmérés követelményei, konkrét normái és a teljesülés rendje

A szolgálati követelmények megvalósítása érdekében a hivatásos állomány tagjának hivatásos szolgálatra való, illetve munkaköri alkalmasságát, egészségügyi- pszichikai, fizikai állapotát ***a szolgálati viszony létesítését megelőzően, és a szolgálati viszony fennállása alatt is rendszeresen vizsgálni és véleményezni (értékelni) kell.*** A fizikai állapot felmérésére a 10/2010. (XII. 20.) valamint a 67/2011. (XII. 30.) BM rendelettel módosított 57/2008. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet – egyes rendvédelmi szerve hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról címmel – intézkedik.

A rendelet hatálya kiterjed a fizikai követelmények meghatározására, az elbírálás-, az időszakos, soron kívüli felmérések rendjére, a belügyi rendvédelmi szervek állományához tartozó személyekre, a hivatásos állományra, rendészeti oktatási intézményekbe jelentkezőkre, az iskolák hallgatóira, tanulóira egyaránt.

A felmérés célja annak elbírálása, hogy a vizsgált személy megfelel-e a meghatározott fizikai alkalmassági követelményeknek, illetve alkalmas-e a szervezetét érő fokozott igénybevétel elviselésére. A vizsgálat során el kell bírálni, hogy az érintett személy fizikai szempontból alkalmas-e a betöltendő szolgálatra, illetve fizikailag bírja-e az adott beosztással járó megterhelést.

Az érintett országos hatóságú szervek vezetői évente külön-külön intézkednek – illetve intézkedési kötelezettségük van – a fizikai (erőnléti) állapotfelmérés szervezeten belüli konkrét végrehajtására. Ezen belül: a végrehajtás időpontjára, a beosztások sajátosságaira

tekintettel felállítandó kategóriákra, a felkészülés során igénybe vehető sportcélú szolgálatmentességre, a „kiváló” eredményt elérők elismerésére, „nem megfelelő” minősítés esetén a pótfelmérésre, felzárkózási program összeállítására, az egyes minősítési beosztásokhoz rendelt ponthatárok és gyakorlatok meghatározására (pl. az értékeléshez 4 gyakorlatot teljesíteni kell, a kiváló minősítéshez a 2000 m-es futást értékelhetően kell végrehajtani).

A fizikai alkalmasság elbírálásának esetei:

a) alapesete:

- hivatásos állományba vétel előtt,
- rendvédelmi iskolába történő felvétel keretében,
- hivatásos (szerződéses) szolgálati viszony fennállása alatt 50 éves korig, évente egy alkalommal,
- iskolában tanulói, hallgatói jogviszonyban állóknak évente egy alkalommal.

b) egyéb esetei:

- külszolgálatra vezénylés előtt,
- magasabb beosztáshoz történő kinevezés előtt (külön kérésre).

A hivatásos állományba kinevezést megelőzően fizikai, pszichikai és egészségi alkalmassági vizsgálatot kell végezni. Hivatásos állományba visszavételt megelőzően az alkalmasság megállapítására a hivatásos állományba kinevezést megelőző alkalmassági vizsgálatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

Fizikai alkalmassági vizsgálaton csak az a pályázó, felvételre jelentkező (a továbbiakban együtt: pályázó) vehet részt, aki rendelkezik az előírt formájú háziorvosi igazolással. A fizikai alkalmassági vizsgálatot a leendő szolgálati hely testnevelési vagy sportszakmai szakképzettséggel rendelkező munkatársa végzi.

Hivatásos állományba visszavételt megelőzően az alkalmasság megállapítására a hivatásos állományba kinevezést megelőző alkalmassági vizsgálatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A rendőrség különleges foglalkoztatási állományába történő felvételt megelőzően az időszakos alkalmassági vizsgálatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a jelentkezőt a IV. kategóriába kell besorolni.

A fizikai alkalmasság vizsgálatára szolgáló mozgásformák a következők:

- 2000 m-es futás (perc/mp.),
- felülés (száma 60 mp alatt),
- fekvőtámasz (száma 30 mp alatt),
- hajlított karú függés időre /mp.,
- fekve nyomás (60-40 kg /száma),
- 4 x 10 m-es ingafutás (perc/mp.),
- helyből távolugrás /cm.

A fizikai alkalmassági vizsgálaton – a rendőrség különleges foglalkoztatási állományába történő felvétel előtti alkalmassági vizsgálat kivételével – a meghatározott 2000 méteres futást és további négy választott gyakorlatot kell végrehajtani.

A fizikai alkalmassági vizsgálat alapján a minősítés lehet:

- a) „Fizikailag alkalmas” ha „megfelelő” értékelést kapott,
- b) „Fizikailag alkalmatlan” ha „nem megfelelő” értékelést kapott.

A fizikai alkalmassági vizsgálat során „Fizikailag alkalmas” minősítést kell adni, ha az öt gyakorlatot a felmérésen résztvevő teljesítette, továbbá a gyakorlatok végrehajtásának eredményeként legalább „Megfelelő” értékelést kapott.

A rendőrség különleges foglalkoztatási állományába történő felvétel előtti alkalmassági vizsgálaton öt választott gyakorlatot kell teljesíteni. Az egyes gyakorlatokért legfeljebb 25 pont, az öt gyakorlat végrehajtása esetén összesen 125 pont adható. Az egyes gyakorlatonként többletpont nem adható. A fizikai (erőnléti) alkalmassági követelmények eredmény pontértékét külön táblázat tartalmazza.

A végrehajtott gyakorlatot abban az esetben lehet teljesítettnek tekinteni, ha a vizsgált személy a bemutatott teljesítményével legalább egy pontot elér.

Az állományilletékes parancsnokoknak időpont és tartalékidő megjelölésével tervet kell készítenie a felmérésre, ahová be kell soroltni a végrehajtásra kötelezetteket. A tervet a végrehajtás előtt közzé kell tenni. Nem megfelelő minősítés esetén 30 nap elteltével, legkésőbb 90 napon belül ismételt állapotfelmérést kell végrehajtani. Az ismételten nem megfelelő minősítés után vizsgálni kell a kiváltó tényezőket, és az érintett személy alkalmasságát a beosztása ellátására.

A rendvédelmi szerv országos parancsnoka speciális kategóriába („S” kategória) tartozó szolgálati beosztásokra, a beosztás sajátosságai alapján különös fizikai (erőnléti) alkalmassági követelményeket írhat elő.

A rendelet előírásának megfelelően a fizikai alkalmasság megállapítása céljából 50 éves életkor alatt fizikai (erőnléti) állapotfelmérésen kell részt venni.

Az alkalmassági vizsgálatot kérő szerv személyügyi szerve a fizikai alkalmasság elbírálása szempontjából a vizsgálaton résztvevőket életkor alapján négy korcsoportba sorolja a következők szerint:

- a) I. korcsoport: 29 éves korig,
- b) II. korcsoport: a 30-35 éves kor között,
- c) III. korcsoport: a 36-40 éves kor között,
- d) IV. korcsoport: a 41-49 éves kor között.

Az öt gyakorlat végrehajtásának értékelése korcsoportok figyelembevételével, kategóriánként történik a következők szerint:

a) <u>I. kategória:</u> aa) 0-79 pont esetén „NMF”, ab) 80-95 pont esetén „MF”, ac) 96-109 pont esetén „Jó”, ad) 110-125 pont esetén „Kiváló”.	b) <u>II. kategória:</u> ba) 0-59 pont esetén „NMF”, bb) 60-85 pont esetén „MF”, bc) 86-105 pont esetén „Jó”, bd) 106-125 pont esetén „Kiváló”.	c) <u>III. és IV. kategória:</u> ca) 0-39 pont esetén „NMF”, cb) 40-59 pont esetén „MF”, cc) 60-100 pont esetén „Jó”, cd) 101-125 pont esetén „Kiváló”.
--	---	---

Rendészeti oktatási intézménybe jelentkezők alkalmassági vizsgálata

A rendészeti oktatási intézménybe felvételt megelőzően fizikai, pszichikai és egészségi alkalmassági vizsgálatot kell végezni. Fizikai alkalmassági vizsgálatra csak az a rendészeti oktatási intézménybe jelentkező bocsátható, aki rendelkezik háziiorvosi igazolással. A fizikai alkalmassági vizsgálatot a rendészeti oktatási intézmény testnevelési vagy sportszakmai szakképzettséggel rendelkező munkatársa végzi. (A felvételnél erről korábban már esett szó.)

Ismételt alkalmassági vizsgálat

Ha a hivatásos állományba kinevezés, illetve a rendészeti oktatási intézménybe felvétel előtt elvégzett alkalmassági vizsgálaton megállapított utolsó alkalmas minősítés óta több mint hat hónap eltelt, és a hivatásos állományba kinevezésre, illetve a rendészeti oktatási intézménybe felvételre ez idő alatt nem került sor, az alkalmasság megállapítása ismételt alkalmassági vizsgálatot követően történik.

Az időszakos alkalmassági vizsgálatok

A szolgálati viszony fennállása alatt a Hszt. 75. §-ában meghatározottak szerint az alkalmassági követelményeknek megfelelő rendszeres ellenőrzése érdekében – figyelembe véve a személyek életkori, élettani állapotát – el kell végezni a hivatásos állomány tagja rendszeres időszakos alkalmassági vizsgálatát, ennek keretében

- a) évenként egészségi alkalmassági,
- b) kétévenként pszichikai alkalmassági,
- c) évenként fizikai alkalmassági vizsgálatát.

Az állományilletékes parancsnok, írásban, indokolással ellátva elrendelheti a hivatásos állomány tagja soron kívüli felmérését, ha a fizikai (erőnléti) állapotfelmérésen ismételt nem megfelelő minősítést kapott.

Nemzetközi kötelezettségvállalás alapján történő külszolgálat megkezdése előtt egészségi, pszichikai, továbbá – ha a hivatásos állomány tagja nem rendelkezik egy éven belüli „Fizikailag alkalmas” minősítéssel – fizikai, az onnan történő hazatérést követően egészségi és pszichikai alkalmassági vizsgálatot kell végezni. A fizikai alkalmassági vizsgálatot a szolgálati hely testnevelési vagy sportszakmai szakképzettséggel rendelkező munkatársának kell végeznie.

Az alkalmassági vizsgálatok közül először mindig a fizikai alkalmassági vizsgálatot kell teljesíteni.

7.3. Belügyi sportversenyek, bajnokságok rendszere, lehetőségei országos-, területi- és helyi szinteken

A belügyminisztérium a kiképzési-, továbbképzési tevékenységen túl a versenyprogramok és a szabadidős sportprogramok szervezésén keresztül minden korosztálynak (családtagnak is) igyekszik művelődési, szórakozási és sportolási lehetőségeket biztosítani. Jelentős figyelmet fordít az egészséges életmód kialakítására, a rendszeres testmozgás lehetőségeinek biztosítására, valamint a rendelkezésre álló kiképzési és sportlétesítmények igénybevételére. Az érintett rendvédelmi szervek személyi állományának országos versenysport-tevékenységével kapcsolatos szakirányítási, felügyeleti és végrehajtási feladatokat az ORFK RSZKK (a budapesti Vágóhíd utcai sporttelep) végzi.

Az érintett rendvédelmi szervek javaslatai alapján évente készülnek *sportnaptári tervek*. Az ebben szereplő programok, versenyek végrehajtásának célja, hogy a rendvédelmi jellegű testnevelés és sport:

- járuljon hozzá a kiképzési- és szolgálati feladatok eredményesebb, szakszerűbb végrehajtásához, hatékonyságának növeléséhez;
- a versenyek rendezésével teremtsen lehetőséget az aktív sporttevékenységre, az egészséges versenyszellem kialakítására;
- keltse fel a hivatásos, köztisztviselői, közalkalmazotti, és munkavállalói állomány, a tanintézeti tanulók, hallgatók aktív, egészség iránti érdeklődését, és biztosítson lehetőségeket a fizikai aktivitás kibontakoztatására;
- járuljon hozzá az egészséges életmód kialakításához, a rekreációs tevékenységek biztosításához.

A rendészeti szervek vezetői, a rendészeti szervekhez kötődő sportegyesületek, a testnevelési és sportbizottságok vezetői a jogszabályokban meghatározottak szerint kell, hogy segítséget nyújtsanak az állomány rendszeres testedzéséhez, és ahhoz hogy

- a fizikai felkészítés a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően valósuljon meg;
- az állomány testnevelése, szabadidős- és versenysportja fontos szolgálati érdekek elsődleges segítőjévé váljon;
- a testnevelés és sportmozgalom közösségformáló ereje az érintett minisztériumhoz, a rendészeti szervekhez való kötődést segítse elő;
- a rendészeti sportéletben dolgozó sportszakemberek speciális felkészítése, továbbképzése a jövőben is megtörténjen.

A minden évben összeállított éves sportnaptárhoz kapcsolódó Módszertani Útmutató alapján minden vezető (parancsnok) intézkedik arra vonatkozóan, hogy a személyi állomány egyre több alkalommal, minél nagyobb létszámmal vegyen részt a különböző sportrendezvényeken.

A versenyrendszer felépítése, kategóriái:

- Helyi versenyek: hatáskörileg önálló szervek versenyei (határrendészeti kirendeltségek, rendőrkapitányságok, tanintézeti évfolyamok, katasztrófavédelmi szervek, más rendészeti szervek és sportegyesületek önállóan végrehajtott házi versenyei).
- Területi szervek versenyei: ORFK központi- és területi besorolású szervei, megyei rendőr-főkapitányságok, tanintézetek, más rendészeti szervek megyei vagy regionális, az országos katasztrófavédelmi főigazgatóság saját és az igazgatóságai által önállóan szervezett (válogató) versenyei.
- Központi országos hatáskörű szervek versenyei: rendőrség, katasztrófavédelem, tanintézetek, más rendvédelmi, szakági szervek önálló versenyei.

Minisztériumi országos pontszerző versenyek: a BM-hez tartozó szervek között különböző sportágakban rendezett országos pontszerző versenyek.

Nemzetközi versenyek, bajnokságok: az ilyen jellegű országos és nemzetközi versenyeket a felkért szervek rendezik.

A központi országos hatáskörű szervek versenyeit a hatáskörrel rendelkező vezetők által meghatározott sport- és kiképzési szakemberek, a különböző kategóriájú versenyeket a kijelölt bizottságok szervezik meg.

A nemzetközi versenyprogram tájékoztató jellegű. A részvételt, versenyprogramonként külön-külön, felterjesztés alapján az állományilletékes parancsnok engedélyezi. Költségeit az érintett minisztérium, a rendvédelmi szervek, a Magyar Rendészeti Sportszövetség vagy a Budapesti Rendészeti Sportegyesület biztosítja.

Az országos pontszerző sportversenyek értékelése és díjazása

Az országos sportversenyek értékelése és díjazására évente kiadott Útmutatóban meghatározott pontértékek szerint történik. Az összetett pontverseny alapján az országos pontverseny győztese elnyeri a miniszteri vándordíjat.

Az országos sportversenyek költségei

A BM országos pontszerző versenyek költségeit a tárca-, míg az országos hatáskörű szervek bajnokságainak és a tanintézetek versenyének rendezési költségeit az érintett rendvédelmi szervek, illetőleg részben az ORFK RSZKK biztosítják. Az utazási költségek a résztvevőket terhelik. A meghívásos versenyek költségeit a résztvevők és a rendező szervek állják. A versenynaptárban szereplő versenyekre való utazás szolgálati útnak minősül.

A TANSEGÉDLET JOGANYAGA ÉS BM UTASÍTÁSOK

- ✂ **2012. évi I. törvény** a Munka Törvénykönyvéről
- ✂ **2011. évi CCIV. törvény** a nemzeti felsőoktatásról

- ☒ **2011. évi CCII. törvény** Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről
- ☒ **2011. évi CXCIX. törvény** a közszerológati tisztviselőkrol [a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény és a köztisztviselőkrol szóló 1992. évi XXIII. törvény helyébe lépett]
- ☒ **2011. évi CXC. törvény** a nemzeti köznevelésről
- ☒ **2011. évi CLXXXVIII. törvény** a szakképzésről
- ☒ **2011. évi CVI. törvény** a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról [a Rendőrség és a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet alkalmaz közfoglalkoztatottakat]
- ☒ **2007. évi CLII. törvény** egyes vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségről
- ☒ **1998. évi LXXXIV. törvény** a családok támogatásáról
- ☒ **1996. évi XLV. törvény** a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról
- ☒ **1996. évi XLIII. törvény** a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szerológati viszonyáról
- ☒ **1995. évi CXXV. törvény** a nemzetbiztonsági szerológatokról
- ☒ **1994. évi XXXIV. törvény** a rendőrségről
- ☒ **1993. évi III. törvény** a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- ☒ **1992. évi XXXIII. törvény** a közalkalmazottak jogállásáról
- ☒ **1959. évi IV. törvény** a Polgári Törvénykönyv
- ☒ **10/2013. (I. 21.) Korm. rendelet** a közszerológati egyéni teljesítményértékelésről
- ☒ **274/2012. (IX. 28.) Korm. rendelet** a rendészeti alapvizsgáról és a rendészeti szakvizsgáról, a Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottságokról, valamint a rendészeti alapvizsga vizsgabiztosi és a rendészeti szakvizsga vizsgabizottsági névjegyzékről
- ☒ **273/2012. (IX. 28.) Korm. rendelet** a közszerológati tisztviselők továbbképzéséről
- ☒ **249/2012. (VIII. 31.) Korm. rendelet** a közszerológati tisztviselők részére adható juttatásokról és egyes illetménypótlékokról
- ☒ **150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet** az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárás rendjéről
- ☒ **45/2012. (III. 20.) Korm. rendelet** a közszerológati tisztviselők személyi irataira, a közigazgatási szerveknél foglalkoztatott munkavállalók személyi irataira és a munkaügyi nyilvántartásra, a közszerológati alapnyilvántartásra és közszerológati statisztikai adatgyűjtésre, valamint a tartalékállományra vonatkozó egyes szabályokról
- ☒ **34/2012. (III. 9.) Korm. rendelet** az Európai Unió intézményeiben nemzeti szakértőként foglalkoztatott köztisztviselőkrol, kormánytisztviselőkrol és a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjairól
- ☒ **31/2012. (III. 7.) Korm. rendelet** a közszerológati tisztviselőkkel szembeni fegyelmi eljárásról
- ☒ **30/2012. (III. 7.) Korm. rendelet** a közszerológati tisztviselők munka- és pihenőidejéről, az igazgatási szünetről, a közszerológati tisztviselőt és a munkáltatót terhelő egyes kötelezettségekről, valamint a távmunkavégzésről
- ☒ **29/2012. (III. 7.) Korm. rendelet** a köztisztviselők képesítési előírásairól
- ☒ **243/2009. (X. 29.) Korm. rendelet** az „Életmentő Emlékérem” adományozásáról
- ☒ **388/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet** a közalkalmazotti pályázatnak a kormányzati személyügyi igazgatási feladatokat ellátó szerv honlapján történő közzétételére vonatkozó részletes szabályokról
- ☒ **140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet** a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szerológati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény végrehajtásáról

- ✗ **10/2013. (IV. 23.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak, közalkalmazottainak és a hivatásos állományból nyugállományba helyezettek fogászati ellátással, valamint szemüveggépzéssel kapcsolatos költségeinek megtérítéséről, illetve támogatásban részesítéséről
- ✗ **6/2013. (III. 28.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos és közalkalmazotti állománya részére adható szociális támogatásról és a kegyeleti gondoskodással kapcsolatos egyes feladatokról
- ✗ **2/2013. (I. 30.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról
- ✗ **37/2012. (VIII. 2.) BM rendelet** a belügyminiszter által alapított és adományozott elismerésekről
- ✗ **14/2012. (III. 30.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai szolgálati igazolványának rendszeresítéséről, kiadásának és nyilvántartásának eljárási rendjéről
- ✗ **1/2012. (I. 3.) BM rendelet** az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet, valamint az önkormányzati és területfejlesztési miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 25/2008. (IV. 29.) ÖTM rendelet módosításáról
- ✗ **66/2011. (XII. 30.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól
- ✗ **65/2011. (XII. 30.) BM rendelet** a belügyminiszter felügyelete, irányítása alá tartozó fegyveres szerveknél rendszeresített hivatásos beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges képzési követelményeiről
- ✗ **64/2011. (XII. 30.) BM rendelet** a belügyminiszter felügyelete, irányítása alá tartozó fegyveres szervekkel hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai szolgálati viszonyának egyes kérdéseiről és a személyügyi igazgatás rendjéről
- ✗ **61/2011. (XII. 29.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos állományú tagjaira vonatkozó munkáltatói jogkörökről és azok gyakorlására feljogosított eljárásokról
- ✗ **49/2011. (XII. 20.) BM rendelet** a hivatásos katasztrófavédelmi szervek állományának, valamint a polgári védelmi szervezetek Szolgálati Szabályzatáról
- ✗ **37/2011. (X. 28.) BM rendelet** a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a belügyminiszter ágazati irányítása alá tartozó egyes szerveknél történő végrehajtásáról
- ✗ **34/2011. (X. 7.) BM rendelet** az igazságügyi és rendészeti miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (VII. 28.) IRM rendelet módosításáról
- ✗ **30/2011. (IX. 22.) BM rendelet** a rendőrség szolgálati szabályzatáról
- ✗ **3/2010. (X. 21.) BM rendelet** a Belügyminisztérium és a belügyminiszter irányítása, illetve felügyelete alá tartozó szervek fontos és bizalmas munkaköreiről és a nemzetbiztonsági ellenőrzés szintjének megállapításáról
- ✗ **57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet** egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról

- ✗ **10/2008. (X. 30.) ÖM rendelet** a hivatásos katasztrófavédelmi szerveknél, a tűzoltóságoknál, valamint az ez irányú szakágazatban foglalkoztatottak szakmai képesítési követelményeiről és szakmai képzéseiről
- ✗ **4/2008. (XII. 31.) TNM rendelet** a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál történő végrehajtásáról
- ✗ **11/2006. (III. 14.) BM rendelet** a Fegyelmi Szabályzat
- ✗ **32/2005. (VI. 30.) BM-OM együttes rendelet** a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendészeti szakközépiskolákra vonatkozó szabályokról
- ✗ **40/2000. (XII. 12.) BM rendelet** a belügyi szervek rendelkezésében lévő, lakásnak nem minősülő szállóférőhelyek, lakóegységek használatáról, valamint a bérleti, albérleti díj hozzájárulás szabályairól
- ✗ **39/2000. (XII. 12.) BM rendelet** a lakáscélú munkáltatói támogatásról
- ✗ **23/1997. (III. 19.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek és hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségéről
- ✗ **20/1997. (III. 19.) BM rendelet** a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól [*csak a 18/A.-18/C. §-ai hatályosak*, lásd: ennek a területnek az új szabályozását a 66/2011. (XII. 30.) BM rendeletet]
- ✗ **33/2012. (VII. 30.) BM utasítás** a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi szervek vezető állományának továbbképzéséről
- ✗ **15/2012. (IV. 21.) BM utasítás** a munkavédelem egyes ágazati feladatainak egységes ellátásáról
- ✗ **5/2012. (I. 17.) BM utasítás** a belügyminiszter irányítása alatt álló költségvetési szervek választható béren kívüli juttatásairól, valamint a személyi juttatás terhére teljesítendő egyes kifizetésekről
- ✗ **28/2011. (X. 21.) BM utasítás** a belügyminiszter által irányított szervek kormánytisztviselői, köztisztviselői, közalkalmazotti, munkáltatói, valamint a Belügyminisztérium jogkörébe tartozó igazolványok kiadásának szabályairól és a nyilvántartás rendjéről
- ✗ **3/2005. (BK 1.) BM utasítás** a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről szóló 50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatos feladatokról
- ✗ **47/2001. (BK 24.) BM utasítás** a belügyminiszter által irányított szervek köztisztviselői, közalkalmazottai és munkavállalói szociális és kegyeleti ellátásáról
- ✗ **16/2000. (BK 12.) BM utasítás** a rendészeti szakközépiskolák ösztöndíjas és kettős jogállású tanulóinak ellátásáról
- ✗ **35/1999. (BK 22.) BM utasítás** a rendészeti szakközépiskolák tanulóinak a területi rendvédelmi szerveknél folyó szakmai gyakorlatáról

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

I. Fejezet szóbeli kérdései

1. Fejtse ki a munkaviszony létesítését, főbb elvárásait és a megszüntetését.
2. Taglalja a kormányzati szolgálati jogviszony, közszolgálati jogviszony létesítését, a teljesítményértékelést, a jogviszony megszüntetését, és ismertesse az egyes foglalkoztatási jogszabályok közötti „átjárhatóság” lehetőségét.
3. A közalkalmazotti jogviszony létesítésének, minősítésének, megszüntetésének a szabályait ismertesse.
4. Határozza meg a rendvédelmi hivatás etikai alapelveit beosztottra és a vezetőre.
5. Ismertesse a tartalékállományba helyezés okait, az együttműködési kötelezettséget.
6. A rendőrség különleges foglalkoztatási állományába kerülés és annak megszüntetése.
7. A Magyar Rendvédelmi Karra vonatkozó tudnivalókról számoljon be.
8. Tájékoztasson a szakszervezettel kapcsolatos ismeretekről.
9. Mondja el az összeférhetlenségre vonatkozó szabályokat.
10. Ismertesse a vagyonynyilatkozat-tétel szabályait.
11. A teljesítményértékelés kötelező és ajánlott elemei valamint a meghatározása.
12. A teljesítményértékelés értékelése, mérése és eljárási szabályai.
13. A teljesítményértékelt személy jogai, értékelő megbeszélés, önértékelés.
14. Az értékelő vezetőre vonatkozó egyéb szabályok, továbbá az új belépők, kilépők, tartós távollét és munkakör-módosulás esetén alkalmazásra kerülő szabályok.

II. Fejezet szóbeli kérdései

1. Vázzolja fel a toborzással kapcsolatos feladatokat.
2. Ismertesse a szolgálati jogviszony jellegét.
3. Ismertesse a felvétel általános munkajogi következményét.
4. Ismertesse a felvételi eljárást, körülményeket.
5. Taglalja a hivatásos állományba való visszavétel eseteit.
6. Ismertesse az egyes rendvédelmi szervek személyügyi intézkedésre vonatkozó közös és különös szabályokat.
7. Melyek a szolgálati jogviszony módosításának esetei, következményei.
8. Fejtse ki a szolgálati viszony szünetelését.
9. Ismertesse a vezényleésre, más szervhez történő vezényleésre vonatkozó szabályokat.
10. Ismertesse a rendelkezési állományba helyezésre vonatkozó szabályokat.
11. Áthelyezést, a megbízást és a kapcsolódó szabályokat adja elő.
12. Mutassa be a pályázati rendszerre vonatkozó szabályokat.
13. Magyarázza el a szolgálati viszony tartalmát.
14. Ismertesse a hivatásos állomány előmenetelére, képesítési követelményére vonatkozó szabályokat.
15. Fejtse ki a vezetői beosztásba és az abból történő kikerülés lehetőségeit.
16. Mit jelent a rendfokozatban történő előmenetel és a feltételei.
17. Taglalja a hivatásos szolgálati jogviszony egészségi, fizikai, pszichikai alkalmassági követelményeit.
18. Sorolja fel, hogy milyen esetekben kell a hivatásos állomány tagját minősíteni, jellemezni.
19. Mutassa be a hivatásos állomány illetményrendszerét, összetevőit (vezetői, I. és II. besorolási osztály), pótlékait, az egyéb juttatásokat, költségtérítéseket, kedvezményeket és támogatásokat.
20. Ismertesse a hivatásos állomány érdemei elismerésének lehetőségeit.

21. Határozza meg a szolgálatteljesítési idő és a túlszolgálat mértékét, elrendelésének módját és annak kereteit.
22. Mondja el a szabadság fajtáit: alap-, pót- és vezetői szabadság és azok mértékét.
23. Mit takar az egészségügyi, szülési és illetmény nélküli szabadság, illetve gyermek születése esetén járó munkaidő-kedvezmény?
24. Fejtse ki a szabadság kiadásának szabályait, a tanulmányi munkaidő-kedvezményt.
25. Taglalja a szolgálati jogviszony megszüntetésének eseteit, szabályait.
26. Felmentés esetei, felmentési idők, felmentési tilalom.
27. Mondja el a szolgálati jogviszony megszüntetésének általános szabályait.
28. Ismertesse a személyügyi nyilvántartás adatköreit, a betekintés szabályait, a személyügyi igazgatást.

III. Fejezet szóbeli kérdései

1. A fegyelemsértés fogalma, tartalmi elemei, a fegyelmi felelősséget kizáró okok, az elévülés szabályai, a fegyelmi eljárásban kiszabható fenyítések.
2. A fegyelmi eljárás menete, az eljárásban részt vevő személyek jogai és kötelezettségei.
3. A méltatlansági eljárás elrendelése, a méltatlansági bizottság összetétele és döntései.
4. A hivatásos állományú személyt terhelő vétkességen alapuló, illetve objektív kárfelelősség esetei és feltételei.
5. A fegyveres szervezet terhelő kártérítés során a kár kiszámításánál figyelembe vehető igények és érvényesítésük módja, feltételei.

IV. Fejezet szóbeli kérdései

1. A szociális gondoskodás szervezetei, szociális bizottságok létrehozásának elvei, a működtetésükkel kapcsolatos vezetői, személyügyi feladatok.
2. A gondoskodás lehetőségei: a szociális támogatás rendszere, a pénzbeni szociális támogatás és szabályai.
3. A kegyeleti gondoskodás tartama, az elhunyt minősített halottá nyilvánításának esetei.
4. Kafetéria mit jelent, milyen juttatásokat tartalmaz?
5. Ismertesse a nyugállományba lévőkre, valamint a szolgálati járandóságban részesülőkre vonatkozó szabályokat.

V. Fejezet szóbeli kérdései

1. Fejtse ki a szervezés rendszertani elhelyezését és vezetéselméleti kapcsolatát.
2. Mutassa be a szervezési állománytáblázat elemeit.
3. Ismertesse a rendszeresített beosztások szabályozását és főbb kategóriáit.

VI. Fejezet szóbeli kérdései

1. A belügyi rendvédelmi képzés főbb történeti előzményei a rendszerváltástól 2011. év végéig.
2. A képesítési követelmények és a képzés viszonya, kapcsolata.

3. A belügyi képzési rendszer irányítása, felügyelete.
4. Fejtse ki saját szavaival, hogy mi a képzés-kiképzés helye, szerepe a rendvédelmi szervek életében, valamint a hivatásos állományú személy egyéni életútjában.
5. Magyarázza meg, hogy mit ért Ön a formális-, non formális és az informális képzés alatt.
6. Az oktatáson belül mi a modul, a moduláris képzési rendszer lényege, bizonyítsa ennek meglétét a belügyi képzési rendszerben.
7. Az úgynevezett egységes moduláris alapú képzés legfőbb jellemzői, mutatói.
8. Alapvető központi képzési- és oktatásigazgatási dokumentumok valamint ezek tartalmi elemei a középszintű szakképzésben.
9. Mi az OKJ és a FEOR, valamint ezek rendeltetése, kapcsolata, viszonya egymással és a felkészítéssel?
10. A tanintézetbe való bekerülés lehetőségei, a felvételi eljárás lépései és a tanulói jogviszony.
11. Mi szabályozza a rendészeti szakközépiskolákba történő felvétel rendjét? Ismertesse az eljárás szakaszait.
12. A felnőttoktatás/képzés lehetőségei a belügyi rendvédelmi szerv tagját illetően.
13. Az egész életen át való tanulás lényege, hatása és következménye.
14. Magyarázza el az alap-, tovább-, át és a vezetőképzés közötti kapcsolatokat, viszonyokat.
15. A vezetői-, tovább- és átképzés teljesülésének lehetőségei, szinterei.
16. Mi a Rendészeti Vezetőképzési és Tehetséggondozási Rendszer.
17. Mit takar az átképzés, a szaktanfolyami felkészítés és az önképzés?
18. A rendészeti alap-, és szakvizsga.
19. Egyéb képzések, kiképzések és a helyszíneik.
20. Idegen nyelvű felkészültség jelentősége, ennek lehetőségei.
21. On-line és más modern képzési-tanulási, vizsgáztatási formák.
22. A Nemzeti Közszerületi Egyetem küldetése, szervezeti felépítése, az oktatási szervezeti egységek fő feladatai.
23. A Nemzeti Közszerületi Egyetem Rendészettudományi kara.
24. A tudományról általában és a belügyi tudományos munka célja, területei, feladatai.
25. A tudományos munka szervezetei, működési feltételei és a kutatóhelyek.
26. A tudományos együttműködés és a tudományos pályázatok rendszere.
27. A tudomány és az oktatás-képzés, valamint a tehetséggondozás kapcsolata.
28. A fegyveres szerv hivatásos állományú tagjaival szembeni fizikai-erőnléti felmérés követelményei.
29. Belügyi sportversenyek, bajnokságok rendszere, lehetőségei országos-, területi- és helyi szinteken.